

การศึกษากลวิธีการแปลอุปมาจากไทยเป็นอังกฤษ
ในนวนิยายเรื่อง The Brotherhood of Kaeng Khoi
โดย Peter Montalbano
แปลจากเรื่อง ลับแล, แก่งคอย ของอุทิศ เหมะมูล

นางสาว กมลชนก ประเสริฐสม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปลและการล่าม
ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

A STUDY OF SIMILE TRANSLATION IN UTIS HEMAMOOOL'S
THE BROTHERHOOD OF KAENG KHOI
BY PETER MONTALBANO

KAMOLCHANOK PRASERTSOM

A SPECIALRESEARCH SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS IN TRANSLATION
CHALERMPRAKIAT CENTER OF TRANSLATION AND INTERPRETATION
FACULTY OF ARTS, CHULALONGKORN UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2012

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาทฤษฎีการแปลอุปมาจากไทยเป็นอังกฤษในนวนิยายเรื่อง *The Brotherhood of Kaeng Khoi* โดยปีเตอร์ มอนทาลบาโน ซึ่งแปลจากเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ของอุทิศ เหมะมูล และศึกษาแนวทางการถ่ายทอดอุปมาในวรรณกรรมไทยเป็นภาษาอังกฤษเพื่อรักษาความหมายที่ถูกต้องตามเจตนาของผู้เขียนต้นฉบับ ด้วยภาษาแปลที่เป็นธรรมชาติ และรักษาสมมูลภาพของบทแปลให้ผู้อ่านฉบับแปลได้รับอรรถรสจากการอ่านในระดับที่เทียบเคียงได้กับผู้อ่านภาษาต้นฉบับ

ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนแนวคิดและทฤษฎีการใช้อุปมาในงานวรรณกรรม แนวคิดด้านการแปล และสมมูลภาพในการแปลเพื่อกำหนดกรอบการวิจัยและใช้ป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ผลจากการศึกษาพบว่า ในการทำให้บทแปลมีสมมูลภาพ ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลอุปมาที่พบในต้นฉบับ 5 รูปแบบ ดัดแปลงจากแนวทางการแปลภาพพจน์ของปีเตอร์ นิวมาร์ค และแนวคิดเกี่ยวกับสมมูลภาพในการแปลของยูจีน ไนด้า เวย์เนอร์ โคลเลอร์ และโมนา เบเคอร์ ดังนี้ 1.) การแปลแบบตรงตัว คือ ผู้แปลถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทางโดยใช้อุปมาที่มีตัวเปรียบเดียวกับภาษาต้นฉบับ 2.) การแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ คือ ผู้แปลใช้การเปรียบเทียบอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ โดยที่บทแปลสะท้อนให้เห็นถึงการตีความของผู้แปลเพื่อสื่อทั้งความหมายทางตรงและความหมายโดยนัยของการเปรียบเทียบอุปมาที่พบ 3.) การแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ คือ ผู้แปลใช้การเปรียบเทียบอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ และให้คำอธิบายเพิ่มเติมเพื่อถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึงได้อย่างถูกต้องชัดเจน 4.) การแปลแบบตีความและถอดความหมาย คือ ผู้แปลไม่ใช้การเปรียบเทียบอุปมา แต่ใช้วิธีตีความสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงและอธิบายเพิ่มเติมเพื่อถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจเนื้อหาได้ตรงกับเจตนาที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อถึง และ 5.) การตัดทิ้งไม่แปล คือ ผู้แปลเลือกตัดถ้อยคำบางส่วนหรือทั้งหมดที่แสดงการเปรียบเทียบเชิงอุปมาในต้นฉบับ

จากความแตกต่างทางโครงสร้างภาษาและวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับและภาษาแปล ทำให้ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกันในการแปลอุปมาแต่ละแห่งที่พบ ทั้งนี้ เพื่อรักษาสมมูลภาพในระดับคำ ระดับไวยากรณ์ ระดับความหมาย และระดับวัฒนธรรม เพื่อทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลได้รับอรรถรสที่เทียบเคียงได้กับผู้อ่านภาษาต้นฉบับ

Abstract

The objectives of this special research project are to study the methods used in the translation of similes from Thai to English by Peter Montalbano in the Thai novel *The Brotherhood of Khaeng Khoi* written by Utis Hemamool, and to note how the methods preserve accurate meaning of the source language (SL), maintain fluency in the target language (TL), and produce an equivalent effect on the readers of the translated text.

In this research study, the researcher has made use of relevant theories on the nature of similes, as well as translation theories and approaches to textual equivalence as the paper's theoretical framework. The result of this research study suggests that, based on Peter Newmark's figurative translation techniques and Eugene Nida's, Werner Koller's, and Mona Baker's perspectives on equivalence, the translator used five different methods to effectively translate Thai similes into English. They are: 1. Reproduce the same image in the TL; 2. Replace the image in the SL with a standard TL image that reflects both denotative and connotative meanings of the SL; 3. Use the same image combined with sense to transfer the accurate meaning of the SL; 4. Conversion of simile to sense; and 5. Deletion.

It has come to the researcher's attention that different language structures and cultural differences between the SL and TL also account for the change in translation methods applied to each of the simile found in this paper. The translator's aim is to preserve literary flavor and produce grammatical equivalence, textual equivalence and pragmatic equivalence in the TL.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของ ผศ. ดร. สวงนศรี ชันฉวีเชียร อาจารย์ที่
ปรึกษาสารนิพนธ์ผู้ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น ความเอาใจใส่ ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขจนเสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอ
กราบขอบพระคุณท่านที่ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ข้าพเจ้า สารนิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สามารถ
เสร็จสมบูรณ์ได้เลยหากปราศจากความช่วยเหลือและความเมตตาของท่าน

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้าตลอดช่วงเวลาที่
ข้าพเจ้าได้ศึกษาในหลักสูตรการแปลนี้

กราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ปรีณา แข่งขัน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์
ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณบิดา มารดา และขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัว หัวหน้างาน
รวมทั้งมิตรสหายทุกท่าน สำหรับคำแนะนำ ความช่วยเหลือ และกำลังใจที่มอบให้แก่ข้าพเจ้าเสมอจนกระทั่ง
สำเร็จการศึกษา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

กิตติกรรมประกาศ

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	3
1.3 สมมติฐาน.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย.....	4
1.6 ขั้นตอนการวิจัย.....	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4

บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการนำมาใช้ในงานวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับงานวรรณกรรม และไวยากรณ์ภาพพจน์	
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับงานวรรณกรรม บันเทิงคดี และนวนิยาย.....	5
2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับไวยากรณ์ภาพพจน์.....	6
2.2 แนวคิดและทฤษฎีด้านการแปล	
2.2.1 การแปลวรรณกรรม.....	12
2.2.2 การแปลไวยากรณ์ภาพพจน์.....	17
2.2.3 สมมูลภาพในการแปล.....	20

บทที่ 3 ขอบเขตการวิจัยและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.1 ขอบเขตการวิจัย.....	25
3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	25
3.2.1 การเลือกข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย.....	25
3.2.2 การกำหนดรูปแบบของอุปมาเพื่อใช้เก็บข้อมูล.....	26
3.2.3 การกำหนดหลักเกณฑ์การวิเคราะห์กลวิธีการแปล.....	28
3.2.4 การรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และประมวลผล.....	29
3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
3.2.6 การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	29

บทที่ 4 ตารางข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ตารางข้อมูลค่า.....	30
4.2 การวิเคราะห์กลวิธีการแปลและสมมูลภาพทางความหมาย.....	31
4.2.1 กลวิธีการแปลแบบตรงตัว.....	31
4.2.2 กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ.....	41
4.2.3 กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ.....	47
4.2.4 กลวิธีการแปลแบบตีความและถอดความหมาย.....	53
4.2.5 กลวิธีการตัดทิ้งไม่แปล.....	56

บทที่ 5 บทสรุป

5.1 สรุปผลการวิจัย.....	59
5.2 ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไข.....	61
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	67
ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์.....	120

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ความตื่นตัวต่อการกำเนิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) ภายในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งหมายถึงการเปิดเสรีทางการค้า การลงทุน และการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกันในกลุ่มประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือประชาคมอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ รวมถึงประเทศไทยด้วยนั้น ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐของแต่ละประเทศให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศของตนทำความรู้จักกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อเสริมจุดแข็งและลดจุดอ่อนด้านการค้า การลงทุน และการพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับบทบาทใหม่ของอาเซียนในเวทีโลก

ขณะเดียวกัน ประเทศตะวันตกก็เล็งเห็นถึงบทบาททางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียที่มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ และมีการส่งเสริมให้หน่วยงานด้านการศึกษาพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่สนใจได้รับความรู้ทั้งด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และระบบเศรษฐกิจของเอเชียอย่างรอบด้าน

ช่องทางหนึ่งในการศึกษาแนวคิด วิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากของตนเองนั้นทำได้ด้วยการศึกษาศิลปะงานวรรณกรรมซึ่งเป็นงานเขียนที่สะท้อนความคิด จินตนาการ และบอกเล่าถึงชีวิตประจำวันของผู้คนในแต่ละชุมชนผ่านการใช้เทคนิคทางภาษาเพื่อบรรยายให้เกิดมโนภาพ และมอบความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่ผู้อ่าน

ปัจจุบัน เราจึงเห็นว่าการแปลวรรณกรรมจากประเทศต่างๆ ในกลุ่มอาเซียนเป็นภาษาอังกฤษมากขึ้น รวมทั้งการแปลวรรณกรรมไทยทั้งงานประเภทคลาสสิกและผลงานร่วมสมัย อาทิ วรรณคดีเรื่อง *ขุนช้างขุนแผน* ซึ่งเป็นวรรณกรรมในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย *สี่แผ่นดิน* ของหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช *จดหมายจากเมืองไทย* ของโบตัน และ *ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน* ของวินทร์ เลียววาริณ ฯลฯ และเมื่อไม่นานมานี้ สำนักพิมพ์อมรินทร์ได้จัดพิมพ์ผลงานแปลนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ของอุทิศ เหมะมูล ซึ่งเป็นวรรณกรรมไทยที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรท์) ของประเทศไทย ประจำปีพ.ศ. 2552 และได้รับรางวัลเชว่นบู๊คเอร์รี่ ประจำปีพ.ศ. 2552 อีกทั้งยังเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านชาวไทยจากการพิมพ์ซ้ำมาแล้วถึง 19 ครั้ง

คุณค่าทางวรรณกรรมของนวนิยายเรื่องนี้ได้รับการบรรยายไว้อย่างชัดเจนในคำประกาศของคณะกรรมการตัดสินรางวัลซีไรท์ ซึ่งระบุในตอนหนึ่งว่า

“นวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ของอุทิศ เหมะมูล เสนอมิติอันซับซ้อนของตัวตนมนุษย์ที่แยกไม่ออกจากรากเหง้า ชาติพันธุ์ ชุมชน ความเชื่อ และเรื่องเล่า ผู้เขียนเล่าเรื่องมนุษย์ที่ต้องเผชิญความคาดหวังซึ่งไม่อาจต้านทานได้และพยายามค้นหาทางออก

ผู้เขียนใช้กลวิธีเล่าเรื่องอันแยบยล สร้างตัวละครที่มีเลือดเนื้อและอารมณ์ราวกับมีตัวตนจริง สร้างฉากและบรรยากาศได้อย่างมีชีวิตชีวา และใช้ภาษาที่เรียบง่ายแต่ทรงพลัง แสดงจินตภาพกระจ่างและงดงาม”

เมื่ออ่านนวนิยายดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าองค์ประกอบทางวรรณศิลป์ที่ส่งผลให้นวนิยายเรื่องนี้ได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับของผู้อ่านเกิดจากการใช้คำศัพท์ สำนวน และเทคนิคการเล่าเรื่องที่ก่อให้เกิดจินตนาการอันน่าตื่นตาตื่นใจ อีกทั้งผู้แต่งยังเน้นการใช้โวหารภาพพจน์ซึ่งเป็นศิลปะทางภาษาในงานประพันธ์ ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพคล้ายตาม ดังตัวอย่างย่อหน้าหนึ่งจากหน้า 222 ความว่า

“นี่คือปี 2529 อันแสนสุข ล่วงถึงสิ้นปีเสียงระฆังกังวานใสดังมาจากหอระฆังหลังใหม่ที่เพิ่งสร้างเสร็จ ส่งเสียงแห่งห้วงลามาได้ไปตามบ้านเรือนประหนึ่งอาบทุกสรรพสิ่งด้วยผลึกเสียงที่ชุ่มปาน น้ำค้าง และหูกหูที่ได้สดับสำเนียงก็ปานว่าถูกอาบด้วยน้ำผึ้ง – โดยเฉพาะหูของพ่อ”

จากข้อความดังกล่าว ผู้เขียนใช้อุปมาเพื่อเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ ถึง 3 แห่ง ได้แก่ “ประหนึ่งอาบทุกสรรพสิ่งด้วยผลึกเสียง” “ผลึกเสียงที่ชุ่มปานน้ำค้าง” และ หูของผู้ฟัง “ปานว่าถูกอาบด้วยน้ำผึ้ง” นอกจากนี้ ยังมีการใช้ศัพท์พจน์เพื่อเลียนเสียงระฆัง “แห่งห้วง” และใช้บุคลาธิษฐานแสดงอาการของเสียงที่ “ลามได้” ไปตามบ้านเรือน

การที่ผู้เขียนใช้กลวิธีการประพันธ์อันแยบคายถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพตามได้ นี้ ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความท้าทายในการแปลนวนิยายเรื่องนี้เป็นภาษาอังกฤษ เนื่องจากผู้แปลต้องใช้ความสามารถทางภาษาในการถ่ายทอดสำนวนของผู้ประพันธ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยในต้นฉบับให้ผู้อ่านฉบับภาษาอังกฤษซึ่งอยู่ในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้รับอรรถรสที่เทียบเคียงได้กับการอ่านต้นฉบับภาษาไทยมากที่สุด

ดังที่สิทธา พิณีภูวดล (2542: 167) กล่าวว่า “โวหารที่นักแปลจำเป็นต้องทำความเข้าใจให้ถ่องแท้คือ โวหารภาพพจน์ (Figures of speech) ทั้งนี้ เพราะนักเขียนหรือกวีมักจะสร้างภาพพจน์อย่างกว้างขวาง สลับซับซ้อน ถ้าผู้อ่านมีประสบการณ์น้อยก็จะขึ้นไม่ถึง ตามไม่ทัน และไม่เข้าใจ จนบางครั้งเหมาว่ากวีไปเลยก็มี บางครั้งกวีโบราณสร้างภาพพจน์ถึงสิ่งที่ในปัจจุบันไม่มีอีกแล้ว นักอ่านบางคนไม่รู้จกก็คิดว่ากวีบิดเบือนความจริง เพื่อป้องกันการไม่เข้าใจสิ่งเหล่านี้ ผู้อ่านควรวางใจเป็นกลาง และศึกษาแนวคิดในการใช้โวหารภาพพจน์ซึ่งผู้เขียนทั้งเก่าใหม่ ทุกชาติทุกภาษาใช้ร่วมกัน”

ภาพพจน์ที่ปรากฏในงานเขียนนั้นแบ่งออกได้หลายชนิด อาทิ การใช้อุปมา (Simile) เปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งโดยธรรมชาติแล้วมีสภาพหรือคุณสมบัติแตกต่างกัน แต่มีลักษณะเด่นบางประการร่วมกัน การใช้อุปลักษณ์ (Metaphor) เปรียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งโดยตรง การใช้บุคลาธิษฐาน (Personification) สมมติให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือสิ่งที่เป็นนามธรรมแสดงอาการกิริยาเหมือนมนุษย์ และการใช้ศัพท์พจน์ (Onomatopoeia) ถ่ายแบบเลียนเสียงธรรมชาติ เป็นต้น

สำหรับนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก้งคอย* นั้น ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าผู้ประพันธ์ใช้โวหารภาพพจน์ประเภทอุปมาเพื่อเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ บ่อยครั้ง โดยใช้ทั้งคำว่า “เหมือน” “ดั่ง” “ปาน” “ประหนึ่ง” “เสมือน” ฯลฯ ในการแปลนวนิยายเรื่องนี้เป็นภาษาอังกฤษชื่อว่า *The Brotherhood of Kaeng Khoi* ผู้แปล คือปีเตอร์ มอนทาลบาโน (Peter Montalbano) ซึ่งเป็นนักเขียนชาวอเมริกันที่ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย จึงใช้หลายเทคนิคการแปลเพื่อถ่ายทอดความหมาย อาทิ การแปลแบบตรงตัว การแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ การแปลแบบตีความ

และถอดความหมาย และกลวิธีการแปลแบบอื่นๆ ที่น่าสนใจ เพื่อให้บทแปลถ่ายทอดความหมายได้อย่างเหมาะสม เทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับได้มากที่สุด

นอกจากนี้ในบทนำของฉบับแปล ผู้แปลยังได้ชี้แจงไว้ด้วยว่าผู้ประพันธ์ต้นฉบับภาษาไทยมีส่วนร่วมในกระบวนการแปลหนังสือเล่มนี้อย่างมาก ทำให้นำเพื่อวางงานแปลนี้จะถ่ายทอดความหมายของบทประพันธ์ รวมทั้งการใช้อุปมาในต้นฉบับได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาลักษณะของอุปมาที่พบในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* และศึกษากลวิธีการแปลรวมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาการแปลอุปมาที่พบ เพื่อให้นวนิยายฉบับแปลถ่ายทอดเนื้อหา อารมณ์ รวมทั้งความโดดเด่นของการใช้ภาษาวรรณศิลป์ โดยเฉพาะการใช้อุปมาเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ ได้อย่างใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับมากที่สุด

ดังเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่างานวิจัยเรื่อง “การศึกษากลวิธีการแปลอุปมาจากไทย เป็นอังกฤษในนวนิยายเรื่อง *The Brotherhood of Khaeng Khoi* โดย Peter Montalbano แปลจากเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ของอุทิศ เหมะมูล” ฉบับนี้ จะช่วยให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ด้านการใช้อุปมาในวรรณกรรม กลวิธีการแปล และแนวทางการแก้ปัญหาที่ผู้แปลเลือกใช้ในการแปลอุปมาที่พบในวรรณกรรมไทยเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้แก่ทั้งนักศึกษาด้านศาสตร์การแปลและผู้สนใจแปลอุปมาที่พบในวรรณกรรมไทย เป็นภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้อุปมาในงานวรรณกรรม กรณีศึกษาจากนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย*
2. เพื่อศึกษากลวิธีการแปลและแนวทางการแก้ปัญหาที่ผู้แปลเลือกใช้ในการแปลอุปมาที่พบในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* เป็นภาษาอังกฤษ
3. เพื่อวิเคราะห์สมมูลภาพทางความหมายในการแปลอุปมาที่พบในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ในหนังสือแปลเรื่อง *The Brotherhood of Kaeng Khoi* จำนวนแปลของปีเตอร์ มอนทาลบาโน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

การแปลอุปมาที่พบในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ของอุทิศ เหมะมูล เป็นภาษาอังกฤษ ผู้แปลต้องใช้กลวิธีการแปลหลายกลวิธี ประกอบด้วย การแปลแบบตรงตัว การแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ การแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ การแปลแบบตีความและถอดความหมาย และการตัดทิ้งไม่แปล เพื่อผลิตงานแปลที่มีคุณภาพ ถ่ายทอดจินตนาการของผู้ประพันธ์ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเกิดสมมูลภาพทางความหมาย เพื่อให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลได้รับอรรถรสจากการอ่านในระดับเทียบเคียงได้กับที่ผู้อ่านภาษาต้นฉบับได้รับ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้จะศึกษาการใช้อุปมาทั้งหมดที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ฉบับภาษาไทย เนื้อหาในเล่มแบ่งออกเป็น 5 บท ความยาว 444 หน้า พิมพ์โดยสำนักพิมพ์ อมรินทร์ เมื่อพ.ศ. 2552 และจะศึกษาการแปลอุปมาดังกล่าวทั้งหมดที่ปรากฏในนวนิยายฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *The Brotherhood of Kaeng*

Khoi ความยาว 485 หน้า พิมพ์โดยสำนักพิมพ์อมรินทร์ เมื่อพ.ศ. 2555 จากการศึกษาเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่ามี การใช้อุปมาในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ประมาณ 84 แห่ง

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพจากการวิจัยเชิงเอกสาร ประกอบด้วย การศึกษานวนิยายต้นฉบับ นวนิยายฉบับแปล ศึกษาทฤษฎีการแปล แนวคิดเกี่ยวกับการใช้โวหารภาพพจน์ โดยเฉพาะการใช้อุปมา ในงานวรรณกรรม จากนั้น วิเคราะห์การใช้อุปมาในต้นฉบับภาษาไทย และวิเคราะห์การแปลอุปมาดังกล่าวใน ฉบับแปลเพื่อศึกษากลวิธีการแปลและแนวทางการแก้ปัญหาว่าสอดคล้องกับทฤษฎีที่ได้ศึกษาหรือไม่ ผู้แปล รักษาการถ่ายทอดโวหารและสมมูลภาพในการแปลได้มากน้อยเพียงใด

1.6 ขั้นตอนการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาและทำความเข้าใจตัวบทต้นฉบับและฉบับแปลโดยละเอียด
2. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการใช้อุปมาในงานวรรณกรรมเพื่อคัดเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการวิจัย
3. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดด้านการแปลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์กลวิธีการแปล
4. นำแนวคิดเกี่ยวกับการใช้อุปมาในงานวรรณกรรมมาใช้เพื่อคัดเลือกเนื้อหาที่จะศึกษา
5. จัดหมวดหมู่การแปลอุปมาตามกลวิธีการแปลแบบต่างๆ ที่พบ
6. นำทฤษฎีการแปลมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดหมวดหมู่ดังกล่าว
7. สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงเอกสาร
8. สรุปและรายงานผลการวิจัย พร้อมข้อเสนอแนะ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปมาในงานวรรณกรรมไทย
2. ได้ฝึกฝนการนำทฤษฎีการแปลและการใช้อุปมาในงานวรรณกรรมมาใช้เพื่อการวิจัยงานแปล
3. ได้รับความรู้จากการวิเคราะห์และศึกษากลวิธีการแปลอุปมา รวมทั้งแนวทางการแก้ปัญหาที่ผู้แปล เลือกใช้เพื่อถ่ายทอดสำนวนภาษาและวัฒนธรรมไทยในการแปลนวนิยายไทยเป็นภาษาอังกฤษ
4. ได้นำเสนอแนวทางการแปลอุปมาในวรรณกรรมไทยเป็นภาษาอังกฤษให้แก่ผู้ที่สนใจ

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการนำมาใช้ในงานวิจัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจและวิเคราะห์ ต้นฉบับ ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์กลวิธีการแปลอุปมาในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* เป็นภาษาอังกฤษ โดยส่วนแรก ผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับงานวรรณกรรมและโวหาร ภาพพจน์ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์ต้นฉบับ จำแนกประเภทของโวหารภาพพจน์ที่พบ และคัดเลือก อุปมาที่จะนำมาใช้ในงานวิจัย

จากนั้น ผู้วิจัยจะศึกษาแนวคิดและทฤษฎีด้านการแปล ประกอบด้วย แนวทางการแปลวรรณกรรม การแปลโวหารภาพพจน์ และสมมูลภาพในงานแปล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์บทแปลและกลวิธีการแปล แบบต่างๆ ที่พบในงานวิจัยนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับงานวรรณกรรม และโวหารภาพพจน์

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับงานวรรณกรรม บันเทิงคดี และนวนิยาย

การวิเคราะห์งานเขียนใดเป็นงานวรรณกรรมหรือไม่ พิจารณาได้จากการให้นิยามและการอธิบาย ลักษณะ องค์ประกอบ และคุณสมบัติของ ‘วรรณกรรม’ ซึ่งมีการกล่าวอ้างถึงในแหล่งต่างๆ ดังนี้

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้คำนิยามคำว่า ‘วรรณกรรม’ ดังนี้ “วรรณกรรม น. งานหนังสือ, งานประพันธ์, บทประพันธ์ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ วรรณกรรมของเสฐียรโกเศศ วรรณกรรมฝรั่งเศส วรรณกรรมประเภทสื่อสารมวลชน; (กฎ) งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ และ หมายความว่ารวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย”

กาญจนา วิชญาปกรณ์ (2542: 2) กล่าวว่า ผู้รอบรู้ทางภาษาและวรรณคดีต่างแสดงทัศนะอัน หลากหลายออกไปเกี่ยวกับการจำแนกวรรณคดี วรรณกรรม และกวีนิพนธ์ออกจากกัน หรือแม้แต่รางวัลที่ ส่งเสริมงานประพันธ์ของหน่วยงานราชการ องค์การ สถาบัน ตลอดจนสมาคมต่างๆ ก็ใช้ชื่อวรรณกรรมบ้างหรือ วรรณคดีบ้างแตกต่างกันออกไป เช่น วรรณคดีสมาคมแห่งประเทศไทยจัดตั้งโดยรัฐบาลสมัยจอมพลแปลก พิบูล สงคราม รางวัลเคนเนดี ทางวรรณคดีของมูลนิธิ จอห์น เอฟ. เคนเนดี แห่งประเทศไทย รางวัลวรรณกรรมของ องค์การ ส.ป.อ. และรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (รางวัลซีไรต์) เป็นต้น

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2517: 5 อ้างใน กาญจนา วิชญาปกรณ์) กล่าวว่า คำว่า ‘วรรณกรรม’ ปรากฏ เป็นหลักฐานครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองศิลปะและวรรณกรรม พ.ศ. 2475 โดยมีผู้นิยามความหมายของ คำว่า ‘วรรณกรรม’ ในทำนองเดียวกันว่า “วรรณกรรม หมายถึงงานหนังสือ (กฎ) งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด ไม่ว่าจะ แสดงออกโดยวิธีหรือในรูปแบบอย่างใด”

อย่างไรก็ตาม วรรณกรรมจัดเป็นศิลปะประเภทหนึ่งเพราะเป็นหนังสือหรือเอกสารที่ได้ประกอบขึ้นโดยมีชั้นเชิงทางศิลปะ ศัพท์ 'วรรณกรรม' จึงเป็นคำที่ใช้เรียกงานประพันธ์ประเภทต่างๆ กันอย่างแพร่หลาย และรูปแบบลักษณะของงานประพันธ์ในปัจจุบันส่วนใหญ่ล้วนจัดเข้าขอบข่ายวรรณกรรมทั้งสิ้น

ยูวพาส์ (ประทีปเสนา) ชัยศิลป์วัฒนา (2542: 106-109) กล่าวถึงบันเทิงคดี (Fiction) ว่ามีความหมายรวมถึงเรื่องสั้น (Short story) และนวนิยาย (Novel) ซึ่งต่างก็เป็นประเภทหนึ่งของวรรณคดี โดยนวนิยายหมายถึง เรื่องแต่งแบบร้อยแก้วที่มีขนาดความยาวเป็นเล่ม ผู้แต่งสมมติตัวละคร เหตุการณ์เรื่องราว และสถานการณ์ขึ้นมาให้มีลักษณะสมจริง รวมทั้งใช้พฤติกรรมในชีวิตจริงของมนุษย์เพื่อแสดงความคิด เสนอสาระ และให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน

คำจำกัดความดังกล่าวสอดคล้องกับคำนิยามใน พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ดังนี้ “บันเทิงคดี น. เรื่องที่เขียนหรือแต่งขึ้นโดยมุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน” และ “นวนิยาย น. บันเทิงคดีร้อยแก้วขนาดยาวรูปแบบหนึ่ง มีตัวละคร โครงเรื่อง เหตุการณ์ในเรื่อง และสถานที่ ที่ทำให้อ่านเรื่องมีความสมจริง เช่น เรื่อง *หญิงคนชั่ว* ของ ก. สุรางคนางค์ เรื่อง *ผู้ชนะสิบทิศ* ของ ยาขอบ เรื่อง *สี่แผ่นดิน* ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เรื่อง *เรือมนุษย์* ของ กฤษณา อโศกสิน, ถ้ามีขนาดสั้น เรียกว่า นวนิยายขนาดสั้น เช่น เรื่อง *ดรขนิษฐา* ของ อิงอร เรื่อง *สร้อยทอง* ของ นิमित ภูมิถาวร”

จากคำนิยามข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า นวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* มีองค์ประกอบของการเป็นงานวรรณกรรมอย่างครบถ้วน จากการนำเสนอเรื่องราว ความคิด และทัศนคติอันลุ่มลึกของผู้เขียน ผ่านตัวละครที่มีพฤติกรรมในการใช้ชีวิตเช่นเดียวกับมนุษย์ทั่วไป ในบทประพันธ์ร้อยแก้วที่แต่งขึ้นตามจินตนาการเพื่อแสดงความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับชีวิต โดยผู้ประพันธ์ได้ใช้ทักษะทางภาษาและกลวิธีการเล่าเรื่องที่มีชั้นเชิงเพื่อมุ่งให้ทั้งความบันเทิงและให้แง่คิดแก่ผู้อ่าน นวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* จึงได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรท์) ของประเทศไทย ประจำปีพ.ศ. 2552 ซึ่งนับเป็นรางวัลสูงสุดในแวดวงวรรณกรรมประจำภูมิภาคอาเซียน

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับโวหารภาพพจน์

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้คำนิยามคำว่า ‘ภาพพจน์’ ดังนี้ “ภาพพจน์ [พาบพด] น. ถ้อยคำที่เป็นสำนวนโวหารทำให้นักเห็นเป็นภาพ ถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิงเป็นโวหาร มีเจตนาให้มีประสิทธิผลต่อความคิด ความเข้าใจ ให้จินตนาการและถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าที่ตรงไปตรงมา. (อ. figure of speech)”

Encyclopedia Britannica (<http://www.britannica.com>, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2555]) ให้คำนิยามภาพพจน์ดังนี้ “Figure of speech - any intentional deviation from literal statement or common usage that emphasizes, clarifies, or embellishes both written and spoken language.” กล่าวคือ ภาพพจน์เป็นความตั้งใจในการเบี่ยงเบนออกจากรูปภาษาหรือการใช้ภาษาตามปกติ เพื่อเน้นย้ำ อธิบาย หรือให้รายละเอียด ทั้งในภาษาเขียนและภาษาพูด

กาญจนา (2542: 102) กล่าวว่า ภาพพจน์ถือเป็นศิลปะแห่งกลวิธีการใช้ภาษา โดยอาศัยกลวิธีการเปรียบเทียบต่างๆ เพื่อให้พลังของถ้อยคำและความหมายนั้นๆ กระแทบใจผู้อ่านหรือผู้ฟัง เกิดภาพที่แจ่มชัดและ

ลึกซึ้งขึ้นในใจ เกิดปฏิกิริยาทางอารมณ์ตามความคิดตามอารมณ์ที่ผู้ประพันธ์ต้องการ ลักษณะของภาษา ภาพพจน์จึงผุดผ่องทั้งโครงสร้าง ความหมายตามตัวอักษร และการเรียงลำดับความคิดจากภาษารวมดา

ภาพพจน์มีความสำคัญอย่างมากต่อการสื่อสาร ดังที่กิตติชัย พินโน (2554: 59-77) กล่าวว่า ในการใช้ ภาษาไทยนอกจากจะต้องมีความรู้ด้านไวยากรณ์แล้ว ผู้ใช้ภาษายังต้องมีศิลปะในการถ่ายทอดด้วย การใช้ ภาษาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์แต่เพียงอย่างเดียววนั้น แม้จะใช้ในการสื่อสารได้ก็จริง แต่ก็ไม่มีพลังมาก พอจะกระทบอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับสารได้ ผู้ใช้ภาษาจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับสำนวน โวหาร และภาพพจน์ ซึ่งเป็นศิลปะในการใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นความงามและความประณีตในการเลือกใช้ถ้อยคำของไทย

สำหรับภาพพจน์ (Figure of speech) ซึ่งเป็นการใช้ภาษาเพื่อให้เกิดจินตภาพนั้น คือการใช้ภาษาเพื่อ ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกให้ผู้อ่านผู้ฟังเห็นภาพ ได้ยินเสียง รับรู้กลิ่น รับรู้รสชาติ และสัมผัสได้ แม้ว่าจะไม่มีสิ่ง เหล่านั้นอยู่ตรงหน้าก็ตาม ภาพพจน์จึงเป็นการใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในใจ โดยใช้กลวิธีหรือชั้นเชิงในการ เรียบเรียงถ้อยคำให้มีพลังที่จะสัมผัสอารมณ์ของผู้อ่านจนเกิดความประทับใจ เกิดความเข้าใจลึกซึ้ง และเกิด อารมณ์สะเทือนใจมากกว่าถ้อยคำที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา

จากการศึกษาพบว่านักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างชาติ จำแนกโวหารภาพพจน์ออกเป็น ประเภทย่อยๆ แตกต่างกัน อาทิ

ปีเตอร์ นิวมาร์ค (Newmark, 1992: 104) อธิบายความหมายของ 'อุปลักษณ์' ว่า "By metaphor, I mean any figurative expression: the transferred sense of a physical word; the personification of an abstraction; the application of a word or collocation to what it does not literally denote." กล่าวคือ อุปลักษณ์มีความหมายครอบคลุมถึงการใช้โวหารภาพพจน์ทุกประเภทเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่ บิดเบือนไปจากรูปภาษา รวมถึงการใช้บุคคลาธิษฐาน และการใช้คำหรือกลุ่มคำที่ไม่เป็นไปตามความหมาย โดยตรงตามตัวอักษร"

กาญจนา (2542: 105) อธิบายถึงลักษณะของภาพพจน์ประเภทต่างๆ โดยกล่าวว่า ลักษณะของ ภาพพจน์อุปลักษณ์ที่กล่าวถึงสิ่งที่น่าสนใจมาเปรียบโดยไม่เอ่ยถึงสิ่งที่ต้องการเปรียบ อาจแยกย่อยเป็นภาพพจน์ได้ อีก 2 ชนิด คือ สัมพจน์ (Synecdoche) และนามนัย (Metonymy) การจำแนกดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนได้ จัดให้ภาพพจน์แบบสัมพจน์ (Synecdoche) และนามนัย (Metonymy) เป็นส่วนหนึ่งของอุปลักษณ์

ด้านเมอร์เรย์ โนลส์ และโรซามันด์ มูน (Knowles และ Moon, 2006: 7-9) กล่าวว่า "A subtype of metaphor is personification. ...many linguists distinguish carefully between metaphor and metonymy, seeing them as complementary but quite separate. Some, however, see metaphor as a form of metonymy, or having developed out of metonymy. Furthermore, individual phrases or stretches of figurative language can be both metaphorical and metonymic."

กล่าวคือ นักวิชาการสองท่านนี้จัดให้บุคคลาธิษฐานเป็นหน่วยย่อยของอุปลักษณ์ นอกจากนี้ ยังจัดให้ อุปลักษณ์และนามนัยเป็นภาพพจน์คนละประเภท เช่นเดียวกับนักภาษาศาสตร์หลายท่านที่มองว่าแม้อุปลักษณ์ และนามนัยจะมีส่วนเสริมกันแต่ก็มีความแตกต่างกัน ทว่า นักวิชาการบางส่วนยังคงมองว่าอุปลักษณ์เป็น รูปแบบหนึ่งของนามนัย หรือพัฒนาขึ้นจากนามนัย อีกทั้งบางโวหารภาพพจน์ยังเป็นได้ทั้งอุปลักษณ์และนามนัย

นอกจากนี้ โนลส์และมูน (Knowles และ Moon, 2006: 8) ยังได้กล่าวถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างของอุปมาและอุปลักษณะ ว่า “Similes are very like metaphors, but there is one important difference: the comparison is explicit. That is, similes are introduced or signaled by words such as like, resemble, and so on. To say that someone is a fox is to use a metaphor; to say that they are like a fox is to use a simile. There may appear to be little difference between metaphor and simile: just an arbitrary change of phraseology. However, there is an important philosophical distinction. A metaphor is literally impossible or untrue, and on the surface, metaphors are paradoxes or falsification. ...In contrast, a simile is literally possible or true, even if it is not especially appropriate or clear.”

กล่าวคือ อุปมาและอุปลักษณะมีความคล้ายคลึงกันมาก แต่มีองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่แยกภาพพจน์ทั้งสองแบบออกจากกัน นั่นคือ เราจะสังเกตอุปมาได้จากการใช้คำเปรียบ เช่น like, resemble และอื่นๆ ขณะที่อุปลักษณะไม่แสดงคำเปรียบเหล่านี้ ที่สำคัญ อุปลักษณะและอุปมายังมีความแตกต่างในหลักการที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเปรียบของอุปลักษณะนั้นเป็นไปได้หรือไม่หรือไม่เป็นจริง เมื่อมองเพียงผิวเผิน อุปลักษณะจึงมีลักษณะของความขัดแย้งและเป็นเท็จ ตรงข้ามกับอุปมาที่มีความเป็นไปได้หรือเป็นจริงได้ แม้บางสถานการณ์อาจไม่เหมาะสมหรือไม่ชัดเจนนักก็ตาม

จากการจัดประเภทของโวหารภาพพจน์ที่มีความซับซ้อนดังกล่าว ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงยึดหลักการแบ่งประเภทของภาพพจน์ในภาษาไทยตามที่กิตติชัย พินโน และคณะ ได้นำเสนอไว้ในหนังสือ *ภาษากับการสื่อสาร* (2554: 73-76) เนื่องจากเป็นการจำแนกประเภทของภาพพจน์ที่พบในภาษาไทย จึงเหมาะแก่การนำมาใช้วิเคราะห์ตีความต้นฉบับเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ซึ่งเป็นนวนิยายของไทย โดยผู้แต่งได้แบ่งภาพพจน์ที่สำคัญในภาษาไทยออกเป็น 11 ประเภท ดังนี้

1. อุปมา (Simile) คือการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งโดยธรรมชาติแล้วมีสภาพหรือคุณสมบัติแตกต่างกันแต่มีลักษณะเด่นบางประการร่วมกัน การเปรียบเทียบมักใช้คำว่า “เหมือน” “คล้าย” “ปาน” “ประดุจ” “แม่น” “ประหนึ่ง” ฯลฯ เป็นคำแสดงการเปรียบ อย่างไรก็ตาม หากเป็นการเปรียบเทียบสิ่ง 2 สิ่งที่ตั้งอยู่ในประเภทเดียวกันไม่ถือว่าเป็นอุปมา แต่เป็นเพียงการเปรียบเทียบธรรมดา เช่น “สมศักดิ์หน้าเหมือนพ่อ” “เดี๋ยวนี้เชียงใหม่รถติดเหมือนกรุงเทพฯ” เป็นต้น

เนื่องจากการวิจัยนี้มุ่งศึกษาการแปลโวหารภาพพจน์ประเภทอุปมาโดยเฉพาะ ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าเกี่ยวกับอุปมาจากหนังสือเล่มอื่นๆ เพิ่มเติม ดังนี้

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้คำนิยามคำว่า ‘อุปมา’ ดังนี้ “อุปมา [อุปะ-, อุปปะ-] น. สิ่งหรือข้อความที่ยกมาเปรียบ, มักใช้เข้าคู่กับ อุปไมย ในประโยคเช่น เรื่องนี้มีอุปมาฉันใด อุปไมยก็ฉันนั้น ก. เปรียบเทียบ. (ป., ส.)”

Encyclopedia Britannica (<http://www.britannica.com>, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2555]) ให้คำนิยามอุปมาดังนี้ “Simile - figure of speech involving a comparison between two unlike entities. In the simile, unlike the metaphor, the resemblance is explicitly indicated by the words “like” or “as.” The common heritage of similes in everyday speech usually reflects

simple comparisons based on the natural world or familiar domestic objects, as in “He eats like a bird,” “He is as smart as a whip,” or “He is as slow as molasses.” In some cases the original aptness of the comparison is lost, as in the expression “dead as a doornail.”

กล่าวคือ อุปมาเป็นภาพพจน์ที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบสองสิ่งที่แตกต่างกัน โดยอุปมาต่างจากอุปลักษณ์ (Metaphor) ตรงที่ความคล้ายคลึงของสองสิ่งนั้นมีการบ่งชี้ที่เด่นชัดด้วยการใช้คำว่า ‘like’ หรือ ‘as’ อุปมาที่เราได้ยินกันเป็นประจำมักเป็นการเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ กับธรรมชาติหรือสิ่งของในครัวเรือน และในบางครั้งการใช้อุปมาก็มีการลดรูปลงโดยที่ยังคงลักษณะของการเปรียบเทียบเช่นเดิม

กุสุมา รัชมนณี (2549: 28) กล่าวถึงความหมายของอุปมาตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤตว่า อุปมา คือการนำสิ่งที่ต้องการแสดงลักษณะเด่นไปเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะเด่นนั้นเป็นที่รู้จักกันหรือเป็นที่ยอมรับกันแล้ว โดยมีคำที่มีความหมายทำนองว่า เหมือน คล้าย เป็นคำแสดงความหมายเปรียบเทียบ เช่นดวงหน้านางนวลกระจ่างดุจดวงจันทร์ สิ่งที่เป็นหลักในการเปรียบเทียบเรียกว่าอุปมาน คือดวงจันทร์ มีลักษณะเด่นคือแสงนวลกระจ่าง สิ่งที่ถูกนำไปเปรียบเรียกว่าอุปไมย คือดวงหน้าของนาง มีลักษณะเด่นคือความนวลกระจ่างเช่นเดียวกับดวงจันทร์ ลักษณะร่วมของอุปมานกับอุปไมย (คือความนวลกระจ่าง) เรียกว่าสาธารณธรรม หรือสาธารณยะ อุปมาเต็มรูปแบบจะมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ส่วนดังตัวอย่างข้างต้น แต่หากเมื่อใดลักษณะเด่นของอุปมานเป็นที่เข้าใจกันก็อาจละองค์ประกอบส่วนนี้ได้ เช่น ดวงหน้านางนวลกระจ่าง เป็นอุปมาที่ละลักษณะเด่นคือความนวลกระจ่าง

กุสุมา (2549: 66) ยังกล่าวด้วยว่า อุปมาของไทยก็มีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ 1) สิ่งที่ต้องการกล่าวถึง เรียกว่า อุปไมย 2) สิ่งที่เป็นตัวเปรียบหรือเป็นหลักในการเปรียบเทียบ เรียกว่า อุปมา (สันสกฤตเรียกว่าอุปมาน) ดังมีคำกล่าวให้จำง่าย ๆ ว่า อุปมาฉันใดอุปไมยฉันนั้น 3) ลักษณะเด่นที่ร่วมกัน และ 4) คำแสดงความเปรียบ ตัวอย่างเช่น

คุณแม่นานหนักเพียง พสุธา
คุณบิดรดุจอา- กาศกว้าง
คุณพี่ฟ้างศิขรา เมรุมาศ
คุณพระอาจารย์อ้าง อากสู้อาศ

(โคลงโลกนิติ พระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)

สิ่งที่ต้องการกล่าวถึง	สิ่งที่เป็นตัวเปรียบ	ลักษณะเด่นที่ร่วมกัน	คำแสดงความเปรียบเทียบ
พระคุณของแม่	แผ่นดิน (พสุธา)	หนาหนัก	เพียง
พระคุณของพ่อ	ท้องฟ้า (อากาศ)	กว้าง	ดุจ
พระคุณของพี่	ภูเขา (ศิขราเมรุมาศ)	(สูง)	ฟ้าง
พระคุณของครู	ท้องน้ำ (สาคร)	(กว้าง)	สู้อ

ที่มา: การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต โดย กุสุมา รัชมนณี (หน้า 66)

ยูพาส์ (2542: 22) กล่าวว่า อุปมาเป็นการเปรียบเทียบอะไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ รวมทั้งสิ่งที่เป็นนามธรรม จับต้องไม่ได้ โดยที่การเปรียบเทียบนี้จะต้องเปรียบเทียบระหว่างสิ่งต่าง ๆ ต่างจำพวกกัน และมีคำเชื่อม หรือคำกริยาบ่งบอกให้เห็นการเปรียบเทียบนั้น (การเปรียบเทียบของจำพวกเดียวกัน เช่น แม่สวยกว่าลูก หรือกรุงเทพเหมือนนิวยอร์ก ไม่จัดเป็นอุปมา) คำเชื่อมหรือคำกริยาที่ใช้ในการเปรียบเทียบแบบอุปมา ได้แก่

คำเชื่อม คือ as, as if, as though, as when, like, such, than, thus

คำกริยา คือ appear, compare, resemble, seem

การใช้คำเชื่อมหรือคำกริยาในอุปมา ทำให้การเปรียบเทียบประเภทนี้เป็นการเปรียบเทียบที่ชี้ชัดลงไปให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันทีว่ากำลังเปรียบเทียบสิ่งใดกับสิ่งใดอยู่ ดังนั้น การใช้อุปมาจึงช่วยให้กวีเสนอภาพ สื่อจินตนาการ และความรู้สึกให้แก่ผู้อ่านได้อย่างลึกซึ้ง

2. อุปลักษณ์ (Metaphor) คือการนำ 2 สิ่งหรือมากกว่าที่มีคุณสมบัติบางประการร่วมกัน มาเปรียบเทียบกันว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งโดยตรง ส่วนมากมักใช้คำแสดงการเปรียบเทียบว่า “เป็น” “คือ” หรือ “เท่ากับ” ตัวอย่างเช่น ลูกเป็นแก้วตาดวงใจของพ่อแม่ ความเพียรคือหนทางสู่ความสำเร็จ

เนื่องจากอุปลักษณ์มีความคล้ายคลึงกับอุปมาอย่างมาก ผู้วิจัยจึงได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับอุปลักษณ์เพิ่มเติมเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต้นฉบับและบทแปลต่อไป ดังนี้

กาญจนา (2542: 104-108) กล่าวว่า นอกจากอุปลักษณ์จะเป็นการใช้คุณลักษณะของสิ่งหนึ่งแทนสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งโดยตรงแล้ว อุปลักษณ์อาจเป็นการกล่าวถึงสิ่งทีนำมาเปรียบเทียบกันทันทีโดยไม่มีคำเชื่อม และไม่เอ่ยถึงสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ เช่น บทกวีนิพนธ์ชื่อซ็อนกุง ของคักดีศรี มีสมสืบ ดังตัวอย่างความที่ตัดตอนมาว่า

พริ้งพรายประกายตา

เทพธิดาท้องทุ่ง

ไหวละของพลิวพลุ่ง

ถือตะแกรงซ็อนกุงประกองคอย

ขบวนพริ้วละองวาว

กระพริบราวเพชรรุ่ง

กระพริบพรายกระพริบพลุ่ง

เทพธิดาท้องทุ่ง

ค้ำตะแกรงซ็อนกุงตะลิ่งแล

กระเตงตะแกรงว่างกลับ

ตะพายตะขอไร้กุง

หทัยยังพราวเพชรรุ่งมิวายเลย

(เมื่อนั้นสีขาว โดยคักดีศรี มีสมสืบ)

จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าผู้ประพันธ์ใช้อุปุปลักษณ์เปรียบสวางามเป็น 'เทพธิดาท้องทุ่ง' โดยไม่มีการใช้คำ 'เปรียบเหมือน' หรือ 'เปรียบเป็น' และยังไม่มีการกล่าวอ้างถึง 'ผู้หญิง' คนใดมาก่อน แต่ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ว่าผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึง 'เทพธิดา' จริงๆ ทว่า เป็นการใช้โวหารภาพพจน์แบบอุปุปลักษณ์เพื่อทำให้ผู้อ่านตระหนักว่าหญิงสาวที่ตนกล่าวถึงนั้นเป็นคนสวย

ข้อความที่ตัดตอนมานี้ยังแสดงให้เห็นตัวอย่างของการใช้อุปุมาเช่นกัน โดยผู้เขียนกล่าวถึงความงดงามของฝูงกิ้งก่าที่พากันดีดตัวลอยเหนือน้ำและว่ายแหวกย่อนน้ำว่า 'กระพริบราวเพชรรุ่ง' เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพของผิวน้ำที่แตกข่านกระเซ็นเป็นประกายระยิบระยับเหมือนประกายเพชร

3. นามนัย (Metonymy) คือการใช้คำหรือวลีที่บ่งลักษณะ คุณสมบัติ หรือองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นรูปธรรมมาแสดงแทนที่คนั้น เช่น ตราฐุ แทนความยุติธรรม เนื่องจากตราฐุเป็นเครื่องมือสำหรับชั่งหรือวัดให้เกิดความเที่ยง ในที่นี้ใช้แทนมโนทัศน์ความรับผิดชอบในการผดุงความยุติธรรม ไม่ให้เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งเพราะความอคติ

4. สัมพจน์ (Synecdoche) คือการกล่าวถึงส่วนย่อยของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ต้องการให้ความหมายถึงส่วนเต็มหรือทั้งหมด เช่น ยายกินหมาก หมากเป็นส่วนประกอบหนึ่งใช้แทนทั้งหมดพลและปุน

5. สัญลักษณ์ (Symbol) คือการใช้สิ่งหนึ่งๆ การกระทำ หรือท่าทาง เป็นตัวแทนของอีกสิ่งหนึ่ง โดยอาจมีลักษณะเป็นสากล เช่น นกพิราบเป็นสัญลักษณ์ของสันติภาพ หรือไม่ใช่สิ่งสากล แต่เป็นการตกลงร่วมกันของคนในสังคม เช่น ในสังคมไทย ดอกมะลิเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์

6. อติพจน์ (Hyperbole) คือการกล่าวเกินจริง เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกหรือความคิดของผู้ส่งสารเพื่อเน้นย้ำความหมายของเรื่องที่ต้องการสื่อให้หนักแน่นยิ่งขึ้น เช่น ร้อนตับแตก นิ่งรอนานจนรากงอก

7. บุคคลวัต หรือบุคลาธิษฐาน (Personification) คือการสมมติให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตไม่มีความคิด สิ่งที่เป็นนามธรรม หรือสัตว์ให้มีสติปัญญา อารมณ์ หรือกิริยาอาการเหมือนมนุษย์ เช่น ฉันทบมองภูเขาบอกรักทะเลสาบ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่ไม่เคยหลับใหลมาตราตรี

8. ปฏิทรรศน์ (Paradox) คือการใช้ถ้อยคำหรือข้อความที่มีความหมายตรงข้ามหรือขัดแย้งกันมากล่าวเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดความหมายลึกซึ้ง เช่น เสียน้อยเสียมาก เสียยากเสียง่าย ยิ่งรีบก็ยิ่งช้า เป็นความมืดที่แจ้งสว่างไสว

9. คำถามเชิงวาทศิลป์ (Rhetorical question) คือการตั้งคำถาม แต่ไม่ได้คาดหวังคำตอบ หรือถ้ามีคำตอบก็จะเป็นคำถามที่ผู้ถามและผู้ตอบรู้ดีอยู่แล้ว ผู้ส่งสารจะใช้คำถามเชิงวาทศิลป์เพื่อเร้าอารมณ์ของผู้รับสาร หรือสื่อความหมายและข้อคิดที่ต้องการ เช่น ในพระราชนิพนธ์บทละครดึกดำบรรพ์เรื่อง *ท้าวแสนปม* ตอนหนึ่งว่า

เห็นแก้วแวววับที่จับจิต   ใยไม่คิดอาจเอื้อมให้เต็มที
เมื่อไม่เอื้อมจะได้อย่างไรมี   อันมณีถาจะไลดไปถึงมือ

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

10. การเลียนเสียงธรรมชาติ (Onomatopoeia) คือการใช้คำเพื่อถ่ายแบบเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงของสัตว์ หรือเสียงกิริยาอาการต่างๆ ของมนุษย์ เช่น เสียงระฆังดัง หังงหังงวังเวงเว่ว ท้องร้องจ๊อกๆ ฟ่ำผ่าดั่งเบรี่ยง

11. การกล่าวอ้างถึง (Allusion) คือการกล่าวอ้างอิงถึงบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ในวรรณคดีเรื่องต่างๆ หรือการกล่าวอ้างข้อความตอนหนึ่งตอนใดจากวรรณคดีเรื่องนั้นๆ โดยผู้รับสารต้องมีพื้นความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่กล่าวอ้างถึงจึงจะเข้าใจความหมายของผู้พูดได้อย่างถูกต้อง เช่นเมื่อมีผู้พูดว่า 'นี่เวลาเจ้านายสั่งงานก็ทำเท่าที่ท่านสั่งสิ จะทำตัวเหมือนกับหนุมานทำเกินคำสั่งพระรามไม่ได้นะ' ผู้พูดกล่าวอ้างถึง 'หนุมาน' ซึ่งเป็นตัวละครในวรรณคดีเรื่อง *รามเกียรติ์* หากผู้ฟังไม่มีพื้นความรู้เรื่องดังกล่าวย่อมไม่เข้าใจความหมายในเชิงเปรียบเทียบตามที่ผู้พูดต้องการสื่อ

การนำแนวคิดเกี่ยวกับงานวรรณกรรมและโวหารภาพพจน์มาใช้ในงานวิจัย

เนื่องจากนวนิยายเรื่อง *ดัลแด, แก่งคอย* มีลักษณะเด่นประการหนึ่งคือการใช้ภาษาภาพพจน์บ่อยครั้ง บางครั้งมีการใช้ภาพพจน์หลายประเภทร่วมกันดังที่ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างไว้แล้วในบทที่ 1 การศึกษาประเภทของภาพพจน์จึงมีความสำคัญในการช่วยให้ผู้วิจัยจำแนกภาพพจน์ประเภทต่างๆ ที่พบในต้นฉบับ และคัดเลือกอุปมาซึ่งเป็นประเด็นในการศึกษาวิจัยนี้แยกออกจากการใช้ภาพพจน์ประเภทอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจำแนกอุปมาออกจากอุปลักษณ์ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบที่คล้ายคลึงกับอุปมาแต่มีองค์ประกอบที่แตกต่างกันได้ อีกทั้งความรู้ดังกล่าวยังจะมีส่วนช่วยในการวิเคราะห์แนวทางและสมมูลภาพในการแปลประโยคที่ใช้อุปมาร่วมกับภาพพจน์อื่นๆ อีกด้วย

ทั้งนี้ 'อุปมา' ที่จะกล่าวถึงต่อไปในงานวิจัยนี้ หมายถึง เนื้อหาที่แสดงการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งที่ต่างจำพวกกัน แต่มีลักษณะเด่นร่วมกัน และมีการใช้คำเปรียบ คำเชื่อม หรือคำกริยาที่บ่งบอกให้เห็นการเปรียบเทียบนั้นอย่างชัดเจน

2.2 แนวคิดและทฤษฎีด้านการแปล

2.2.1 การแปลวรรณกรรม

ดังที่กล่าวในหัวข้อ 2.1.1 แล้วว่า งานวรรณกรรมเป็นงานเขียนที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากงานเขียนประเภทอื่นๆ การแปลวรรณกรรมจึงต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และทักษะ รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ของผู้แปลในการถ่ายทอดเนื้อหา ลีลา และวรรณศิลป์ของต้นฉบับอย่างรอบคอบและเหมาะสม การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการแปลวรรณกรรมจึงมีขึ้นอย่างแพร่หลาย

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแปลวรรณกรรมทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับการแปลวรรณกรรมจากภาษาอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับหัวข้อในการศึกษาวิจัยนี้

วัลยา วิวัฒน์ศร (2545: 5-154) นักแปลวรรณกรรมผู้มีประสบการณ์แปลนวนิยายอมตะจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทยหลายเล่ม ให้คำนิยามว่า "การแปลวรรณกรรม คือการถ่ายทอดความหมายและวรรณศิลป์

จากตัวบทภาษาหนึ่งไปเป็นตัวบทอีกภาษาหนึ่ง ถึงระดับการสร้างสรรค์ของนักประพันธ์ โดยยังรักษาบริบททางวัฒนธรรมในต้นฉบับภาษาเดิมและคำนึงถึงผู้อ่านฉบับแปลเหมือนกัน”

ตัวบทวรรณกรรมนั้นเป็นตัวบทพหุหรือตัวบทหลายความหมาย เนื่องจากนักประพันธ์ใช้ภาษาวรรณคดี ผู้แปลจึงต้องมีความรู้ในด้านต่างๆ เพียงพอที่จะอ่านตัวบทวรรณกรรมให้ออก การแปลวรรณกรรมจึงมีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ ผู้แปลจะต้องเข้าใจวรรณศิลป์โดยทั่วไป และวรรณศิลป์เฉพาะของนักประพันธ์แต่ละคนที่เลือกมาแปล ผู้แปลจะต้องถ่ายทอดวรรณศิลป์ของนักประพันธ์แต่ละคนให้ครบถ้วนในฉบับแปล ถ่ายทอดลีลาภาษาและเสียงในภาษาให้สื่อความหมายและอารมณ์ได้ถูกต้องครบถ้วน ตลอดจนเก็บรักษาบริบทเชิงวัฒนธรรมในต้นฉบับภาษาเดิมไว้

ในการแปลนวนิยายและเรื่องสั้น นอกจากความรู้ด้านภาษาแล้ว ผู้แปลยังต้องมีความรู้ด้านเนื้อหาทั้งในเรื่องที่จะแปลและความรู้ที่อยู่นอกตัวบทวรรณกรรม ได้แก่ กลวิธีการประพันธ์ บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่กล่าวถึงในเรื่อง รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับนักประพันธ์และบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในยุคสมัยของเขา ในการถ่ายทอดความหมายและรักษาลีลาของนักประพันธ์ให้ได้ครบถ้วนและถูกต้อง เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจตรงกันกับที่ผู้อ่านฉบับภาษาเดิมเข้าใจ ผู้แปลยังต้องให้ความสำคัญกับลักษณะเฉพาะบางประการของตัวบทวรรณกรรม นั่นคือ การใช้ภาษาวรรณคดี โลกทัศน์และสารของผู้แต่ง ความเป็นสากลข้ามมิติเวลา มิติสถานที่ และวัฒนธรรม อีกทั้งการสื่อสารระหว่างตัวบทวรรณกรรมกับผู้อ่าน

เมื่อสื่อสารกับตัวบทต้นฉบับจนเข้าใจถ่องแท้แล้ว ผู้แปลต้องคิดต่อไปว่าจะแปลอย่างไร ฉบับแปลของตนจึงจะสื่อสารกับผู้อ่านของตนได้อย่างเดียวกันและในระดับเดียวกัน

วรรณกรรมต่างประเทศเป็นงานที่ผ่านมิติเวลาและมิติสถานที่มาสู่ผู้อ่านต่างชาติ ต่างภาษา และต่างวัฒนธรรม ผู้ประพันธ์ส่งสาร คืองานวรรณกรรม มาสู่ผู้อ่านหรือผู้รับสาร ระหว่างผู้ประพันธ์กับผู้อ่าน การสื่อสารเป็นการสื่อสารแบบอิสระ ผู้อ่านจะเข้าใจ เข้าถึงผู้ประพันธ์มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาวะ ประสบการณ์ส่วนตัว และประสบการณ์ในการอ่านของผู้อ่านเอง

สำหรับผู้ที่ไม่รู้ภาษาต่างประเทศซึ่งจำเป็นต้องอ่านวรรณกรรมแปล ผู้แปลคือผู้ที่ทำหน้าที่แทนนักประพันธ์ เนื้อหา สาร วรรณศิลป์ของผู้ประพันธ์ตกอยู่ในกำมือของผู้แปล การสื่อสารระหว่างผู้ประพันธ์ (ซึ่งถูกแทนที่โดยผู้แปล) กับผู้อ่าน จะบิดเบี้ยวหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ของผู้แปลในการทำงานแปล ซื่อสัตย์ต่อต้นฉบับในทุกองค์ประกอบ ทุกแง่ทุกมุม ไม่ว่าจะเป็นคำ ลีลา น้ำเสียง หรือระดับภาษา

เนื่องจากผู้แปลไม่ใช่ผู้ประพันธ์ ผู้แปลจึงจำเป็นต้องเข้าใจถึงการทำงานของนักประพันธ์ ต้องรู้ให้ได้ว่าเขาคิดอย่างไร จึงเขียนออกมาเช่นนั้น เพื่อที่งานแปลจะไปได้ถึงระดับเดียวกัน เป็นงานสร้างสรรค์เช่นเดียวกับงานแต่งได้ การสื่อสารระหว่างงานวรรณกรรมกับผู้อ่านจึงจะเกิดประสิทธิผลได้สูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (วัลยา, 2545: 408)

ในขณะที่ผู้แปลคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมในต้นฉบับเดิม ก็ต้องคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมของผู้อ่านไปพร้อมกัน ประเด็นนี้เป็นเรื่องของการใช้พิจารณาญาณและสามัญสำนึกโดยแท้จริงในการแก้ปัญหาแต่ละกรณี หลักที่ต้องยึดคือ ทำอย่างไรให้ผู้อ่านเข้าใจโดยไม่สะดุด (วัลยา, 2545: 144)

ฌอง เดอลิส (Delisle, 1988 อ้างถึงใน รัชนีโรจน์ กุลธำรง, 2552: 33) นักวิชาการด้านการแปลจากแคนาดา กล่าวว่า งานวรรณกรรมเป็นงานเขียนสร้างสรรค์ที่เขียนโดยแทบจะไม่คำนึงถึงผู้อ่านว่าจะเข้าใจ

ถ้อยคำหนึ่งๆ หรือภาพพจน์ (Image) หนึ่งๆ หรือไม่ว่าอย่างไร นักเขียนจะเขียนตามความพึงพอใจของตนเองที่จะสร้างสรรค้ออกมาได้อย่างไรให้ตนเองอ่านแล้วพอใจ ผู้ที่จะแปลวรรณกรรมจึงจำเป็นต้องมีความสามารถและทักษะสูงที่ไม่ใช่เพียงในด้านการเขียนเท่านั้น แต่ยังต้องมีความชอบและความเข้าใจในตัวผู้เขียนต้นฉบับและผลงานของเขาด้วย รัชนีโรจน์ (2552: 33) จึงกล่าวว่า ภาษาวรรณกรรมอาจจะเป็นภาษาที่ประณีตบรรจงมากที่สุด และแปลยากที่สุด แม้แต่นักแปลที่มีประสบการณ์ก็ยังคงต้องใช้ความพยายามและความมุ่งมั่นในการแปลมาก

คลิฟฟอร์ด อี แลนเดอร์ส (Landers, 2001: 7-10) นักแปลผู้มีประสบการณ์แปลนวนิยายหลายเล่มจากภาษาโปรตุเกสที่ใช้ในประเทศบราซิลเป็นภาษาอังกฤษ กล่าวถึงลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของการแปลวรรณกรรมว่า “Literary translation, at least in the English-speaking world, faces a difficulty that texts originally written in English do not: resistance by the public to reading literature in translation. ...As Jorge Igllesias has said, ‘To know we are reading a translation implies a loss of innocence.’ This imposes a significant burden on the translator to overcome, and to do so means having a firm grasp on principles and techniques.”

กล่าวคือ วรรณกรรมแปลโดยเฉพาะในประเทศที่พูดภาษาอังกฤษเป็นหลักนั้น มักประสบปัญหาการถูกต่อต้านจากกลุ่มผู้อ่านที่ไม่นิยมวรรณกรรมแปล ดังที่ฮอริส อีเกลเซียส กล่าวว่า การอ่านงานแปลมีนัยยะที่สื่อถึงการสูญเสียความเชื่อบริสุทธิ์ ดังนั้น นักแปลจึงต้องก้าวข้ามปัญหาดังกล่าวด้วยการทำความเข้าใจกับหลักการและเทคนิคในการแปลให้ต้องแท้

แลนเดอร์สกล่าวด้วยว่า สำหรับผู้ที่ไม่เคยลงมือแปลงานวรรณกรรมอย่างจริงจังและนักแปลสาขาอื่นๆ หนึ่งในสิ่งที่ทำให้ความเข้าใจได้ยากที่สุดก็คือ ในการแปลงานวรรณกรรมนั้น กลวิธีในการสื่อสาร มีความสำคัญเท่าเทียมกับหรือมากกว่าเนื้อหาของสารที่ต้องการสื่อ บางครั้งประโยคง่ายๆ ในภาษาต้นฉบับสามารถถ่ายทอดเป็นบทแปลได้หลายแบบด้วยระดับภาษาที่แตกต่างกัน ตั้งแต่การแปลโดยใช้ไวยากรณ์ขั้นสูงแบบเดียวกับการเขียนสุนทรพจน์ ไปจนถึงการแปลเป็นภาษาพูดของผู้ที่ต่ออายุการศึกษา นอกจากนี้ ต้นฉบับประโยคเดียวกันยังถ่ายทอดเป็นบทแปลที่แตกต่างกันได้เมื่ออยู่ภายใต้บริบทต่างกัน ผู้แปลงานวรรณกรรมจึงต้องเผชิญกับตัวเลือกมากมาย ทั้งการเลือกคำ การยึดในความเชื่อตรงต่อต้นฉบับ สิ่งที่คุณเขียนเน้นในแต่ละประโยค การใช้เครื่องหมายวรรคตอนระดับภาษา ไม่เว้นแม้แต่การเลือกวิธีสะกดคำที่ถูกต้องเหมาะสม

แนวคิดของแลนเดอร์สที่ให้ความสำคัญต่อลีลาและวรรณศิลป์เฉพาะของนักเขียนแต่ละคน มีความใกล้เคียงกับแนวคิดที่วัลยา (2545: 82) ได้รับจากการแปลเรื่อง *La Voie Royale* ของอ็องเดร มาลโรซ์ (Andre Malraux) เป็นภาษาไทยในชื่อ *ราชมรรคา* ว่า “นักประพันธ์แต่ละคนมีลีลาการเขียนต่างกันไป ผู้แปลจะต้องรักษาลีลาของนักประพันธ์แต่ละคน ดังนั้น ผู้แปลต้องไม่มีลีลาของตนเอง มีแต่ลีลาของนักประพันธ์แต่ละคนที่ตนแปลซึ่งย่อมต่างกันไป”

แนวคิดดังกล่าวยังนับว่าสอดคล้องกับแนวทางการแปลด้วยบทประเภที่เน้นการแสดงออก (Expressive text) ตามการแบ่งประเภทด้วยบทของแคทรีนา ไรส์ (Reis อ้างถึงใน วรรณนา แสดงอร่ามเรือง, 2552: 114-115) โดยไรส์อ้างถึงผังการใช้สัญลักษณ์ทางภาษาตามทฤษฎีของคาร์ล บือเลอร์ (Bühler, 1934) ที่แบ่งการใช้ภาษา

ใน 3 ลักษณะคือ เพื่อการบรรยาย การแสดงออก และการเรียกร้อง จากทฤษฎีดังกล่าว ไรส์จึงสรุปหน้าที่หลักของตัวบทแต่ละประเภทซึ่งจะขึ้นอยู่กับเจตนาในการสื่อสารของผู้แต่งตัวบทได้ดังนี้ คือ

จากหน้าที่ในการบรรยาย

=> เราจะได้ตัวบทประเภทให้ข้อมูล (Informative Text)

จากหน้าที่ในการแสดงออก ซึ่งเป็นการนำข้อมูลข่าวสารมาเรียบเรียงและถ่ายทอดอย่างมีศิลปะ

=> เราจะได้ตัวบทประเภทเน้นการแสดงออก (Expressive Text)

จากหน้าที่ในการเรียกร้อง ซึ่งเป็นการนำข้อมูลข่าวสารมาจัดแต่งให้มีเนื้อหาเชิญชวนให้ผู้รับสารนั้นกระทำอะไรบางอย่างตามที่ผู้ส่งสารต้องการ

=> เราจะได้ตัวบทประเภทปฏิบัติการ (Operative Text)

เมื่อจำแนกประเภทของตัวบทได้แล้ว ผู้แปลจะอาศัยกลวิธีการแปลที่แตกต่างกันออกไปตามประเภทของตัวบท ดังที่เจอเมรี มันเดย์ (Munday, 2001: 74) แสดงไว้ในตารางซึ่งดัดแปลงมาจากแนวคิดดั้งเดิมของไรส์ ดังนี้

<i>Text type</i>	<i>Informative</i>	<i>Expressive</i>	<i>Operative</i>
Language function	Informative (representing objects and facts)	Expressive (expressing sender's attitude)	Appellative (making an appeal to text receiver)
Language	Logical	Aesthetic	Dialogic
Dimension			
Text focus	Content-focused	Form-focused	Appellative- focused
TT should	Transmit referential content	Transmit aesthetic form	Elicit desired response
Translation	'Plain prose'	'Identifying'	'Adaptive'
Method	explicitation as required	method, adopt perspective of ST author	equivalent effect

จากตารางสรุปได้ว่า ตัวบทประเภทให้ข้อมูล มีหน้าที่ในการให้ข้อมูลและแสดงข้อเท็จจริงโดยใช้การเขียนอย่างเป็นเหตุเป็นผล มุ่งให้ความสำคัญต่อเนื้อหาเป็นหลัก บทแปลจึงควรถ่ายทอดเนื้อหาในตัวบทต้นฉบับให้แก่ผู้รับสาร โดยใช้วิธีการแปลแบบร้อยแก้วและอธิบายเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็น

ตัวบทประเภทเน้นการแสดงออก มีหน้าที่ในการแสดงออกถึงทัศนคติของผู้ส่งสารโดยใช้การเขียนอย่างมีสุนทรียะ มุ่งให้ความสำคัญต่อรูปแบบหรือลีลาในการสื่อสารเป็นหลัก บทแปลจึงควรถ่ายทอดเอกลักษณ์ทาง

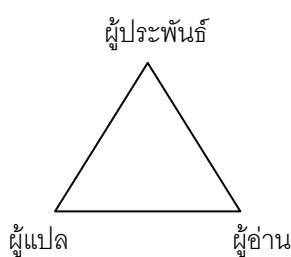
วรรณศิลป์ของผู้เขียนในระดับที่เทียบได้กับตัวบทต้นฉบับ ในการแปล ผู้แปลจึงต้องเข้าใจถึงวิธีการและทัศนะของผู้ประพันธ์ด้วย

ตัวบทประเภทปฏิบัติการ มีหน้าที่ในการชักจูงใจให้ผู้รับสารกระทำบางอย่าง โดยใช้ภาษาพูดหรือบทสนทนาได้ตอบ ตัวบทประเภตินี้มุ่งให้ความสำคัญต่อหน้าที่ในการโน้มน้าวจิตใจ ดังนั้น บทแปลจึงควรกระตุ้นให้ผู้รับสารเกิดปฏิกิริยาตอบสนองเช่นเดียวกับผู้รับสารที่อ่านภาษาต้นฉบับ เพื่อรักษาสมมูลภาพในบทแปล ผู้แปลอาจปรับเปลี่ยนเนื้อหาได้ตามความเหมาะสม

แม้ว่าการแบ่งประเภทของตัวบทตามแนวทางของไรส์จะช่วยชี้แนะให้ผู้แปลวรรณกรรมทราบว่าการกลยุทธในการแปลที่เหมาะสมกับงานวรรณกรรมซึ่งเป็นตัวบทประเภทเน้นการแสดงออก คือ 'การถ่ายทอดเอกลักษณ์ทางวรรณศิลป์ของผู้เขียนในระดับที่เทียบได้กับตัวบทต้นฉบับ' ทว่า นักแปลยังคงต้องตัดสินใจแก้ปัญหาที่พบในการแปลอีกมาย ดังที่แลนเดอร์ส (2001: 49-51) กล่าวว่า นักแปลวรรณกรรมส่วนใหญ่เชื่อว่างานแปลที่ดีควรทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดปฏิกิริยาตอบสนองทั้งด้านอารมณ์และความคิดเช่นเดียวกับที่ผู้อ่านภาษาต้นฉบับได้รับ ทว่า แนวทางดังกล่าวทำให้เกิดข้อสงสัยว่า ผู้แปลจำเป็นต้องถ่ายทอดความน่าเบื่อ ความไม่เป็นเอกภาพของต้นฉบับ ความบกพร่องทางไวยากรณ์ หรือข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องจากต้นฉบับด้วยหรือไม่

และขณะที่นักแปลส่วนใหญ่ตัดสินใจว่า งานแปลที่ประสบความสำเร็จคืองานแปลที่ผู้อ่านไม่ตระหนักว่าตนกำลังอ่านงานแปลอยู่ เนื่องจากผู้แปลถ่ายทอดเนื้อหาจากภาษาต้นฉบับเป็นภาษาปลายทางได้อย่างแนบเนียน แต่ยังมีนักวิชาการบางส่วน อาทิ ลอว์เรนซ์ เวนูติ (Lawrence Venuti) ที่สนับสนุนให้งานแปลแสดงตัวตนอย่างชัดเจนว่าเป็นผลงานแปล

ในการจะตัดสินใจว่าผู้แปลควรเลือกแปลโดยให้ความสำคัญต่อผู้ประพันธ์ (เน้นความซื่อตรงต่อต้นฉบับ) หรือให้ความสำคัญต่อผู้อ่าน (เน้นความคล่องแคล่วในการอ่านงานแปล) แลนเดอร์สได้กล่าวถึงแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประพันธ์ ผู้แปล และผู้อ่าน ซึ่งมักนำเสนอผ่านรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ดังนี้

การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประพันธ์ ผู้แปล และผู้อ่าน ตามแผนภาพดังกล่าว สะท้อนถึงความคิดที่ว่าผู้แปลควรรักษาระยะห่างระหว่างผู้ประพันธ์ (หรือตัวบทต้นฉบับ) ให้เท่าเทียมกับผู้อ่าน (ผลงานแปล) ซึ่งแม้จะเป็นไปได้ในทางทฤษฎี แต่นับว่าเป็นเรื่องยากในทางปฏิบัติ เนื่องจากในการทำงานจริงผู้แปลจำเป็นต้องตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา จึงอาจทำให้งานแปลบางย่อหน้ามีความใกล้ชิดกับผู้ประพันธ์มากกว่าหรือน้อยกว่าผู้อ่านได้

แลนเดอร์สจึงเห็นว่าการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประพันธ์ ผู้แปล และผู้อ่าน ควรใช้แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ในแนวราบ ดังนี้

ผู้ประพันธ์ ————— ผู้แปล ————— ผู้อ่าน

จากแผนภาพนี้ จะเห็นว่าผู้แปลคือผู้ที่อยู่ตรงกลางระหว่างผู้ประพันธ์และนักแปล ซึ่งตรงกับความเป็นจริง เนื่องจากหากปราศจากนักแปลแล้ว ผู้ประพันธ์คงไม่สามารถสื่อสารไปยังผู้อ่านในภาษาแปลได้ นอกจากนี้เรายังจินตนาการได้ว่า บางครั้งผู้แปลก็ขยับเข้าใกล้ผู้ประพันธ์มากขึ้น และบางครั้งผู้แปลก็ขยับเข้าใกล้ผู้อ่านงานแปลมากกว่า

การนำแนวคิดเกี่ยวกับแปลวรรณกรรมมาใช้ในงานวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการแปลวรรณกรรม ช่วยให้ผู้วิจัยตระหนักถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของการแปลงานวรรณกรรม ความสำคัญและความท้าทายในการถ่ายทอดทั้งเนื้อหาและลีลาของผู้ประพันธ์ รวมทั้งวัฒนธรรมในภาษาต้นฉบับเป็นภาษาแปล แนวคิดเกี่ยวกับการแปลนวนิยายจากภาษาอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ การจำแนกประเภทของตัวบทเพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการแปลงานวรรณกรรม รวมทั้งศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาที่ผู้แปลงานวรรณกรรมต้องเผชิญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ต้นฉบับ และศึกษากลยุทธ์ในการแปลที่ผู้แปลเลือกใช้ในการแปล นวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

2.2.2 การแปลภาษาภาพพจน์

มิลเดรด ลาร์สัน (Larson, 1984) กล่าวถึงการแปลอุปลักษณ์และอุปมาว่า “Metaphors and similes are grammatical forms which represent two propositions in the semantic structure. ...When a metaphor or simile occurs in the text, it can be very helpful to the translator to analyze it and find the two propositions which are the semantic structure behind the figure of speech. The relationship between the two propositions is one of comparison. The comparison comes in the comment part of the propositions. The comments are identical or there is some point of similarity.”

สรุปใจความได้ว่า อุปลักษณ์และอุปมาเป็นรูปแบบทางไวยากรณ์ของภาษาที่แสดงถึงการเปรียบเทียบสิ่ง 2 สิ่งซึ่งอยู่ภายใต้โครงสร้างทางความหมายเดียวกัน นักแปลควรวิเคราะห์ต้นฉบับเพื่อทำความเข้าใจว่าอะไรคือสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึง สิ่งที่เป็นตัวเปรียบเทียบ และสิ่งที่ใช้เป็นหลักในการเปรียบเทียบ รวมทั้งศึกษาว่าทั้งสองสิ่งนี้มีความสัมพันธ์ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันประการใด

รัชนีโรจน์ (2552: 105-117) กล่าวว่า ในการแปลนั้นผู้แปลควรให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์ทั้งคำศัพท์และตัวบทควบคู่กันไป โดยเริ่มจากการวิเคราะห์คำศัพท์เพื่อให้ได้ความหมายที่เป็นไปได้ (Potential meaning) ต่อด้วยการสรุปให้ได้ความหมายในตัวบท (Meaning-in-context หรือ Instantial meaning) เพื่อหาคำเทียบเคียงที่เป็นไปได้ (Potential equivalents) ในภาษาของเรา และในที่สุดก็พิจารณาเลือกคำเทียบเคียงที่เหมาะสมที่สุด (Optimal equivalent) แล้วจึงถ่ายทอดเป็นภาษาไทยที่เป็นธรรมชาติที่สุด

อย่างไรก็ดี รัชนีโรจน์กล่าวโดยอ้างถึงลาร์สัน (1998: 175) ว่า สิ่งที่ผู้แปลจะต้องระวังเป็นพิเศษซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นกฎที่สำคัญทีเดียวก็คือ โดยมากแล้วเราจะหาคำเทียบเคียงด้านความหมายเกือบจะไม่ได้เลย

ถ้าความหมายนั้นเป็น 'ความหมายที่สอง' (The second sense) หรือ 'ความหมายเชิงภาพพจน์' (Figurative sense)

ลาร์สัน (1998: 109-121) กล่าวด้วยว่า เนื่องจากคำศัพท์แต่ละคำมีความหมายได้หลายประเภท ในการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์เพื่อถ่ายทอดเป็นบทแปลที่เหมาะสม ผู้แปลจึงต้องวิเคราะห์ทั้งความหมายหลัก ความหมายรอง และความหมายภาพพจน์

ทั้งนี้ คำศัพท์ส่วนใหญ่มักมีความหมายได้มากกว่า 1 ประเภท โดยความหมายหลัก (The primary sense หรือ The primary meaning) คือความหมายที่เราจะนึกถึงเมื่อเห็นคำศัพท์หนึ่งอยู่เดี่ยวๆ โดยไม่มีบริบท เป็นความหมายที่เราเรียนรู้ในวัยเด็ก และมักจะเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เป็นรูปธรรม เป็นสิ่งที่สัมผัสและจับต้องได้ ขณะที่ความหมายรอง (The secondary sense) คือความหมายของคำศัพท์ที่เปลี่ยนไปตามบริบท มีความเกี่ยวข้องกับกับความหมายหลัก เราจะเห็นความแตกต่างของความหมายทั้งสองประเภทนี้ชัดเจนในการแปล คือ คำศัพท์ที่ใช้ในความหมายหลักจะมีโอกาสหาคำเทียบเคียงได้มากกว่าคำศัพท์ที่ใช้ในความหมายรอง ส่วนความหมายเชิงภาพพจน์ (Figurative sense) จะมีความหมายที่สามารถโยงกลับไปยังความหมายหลักได้ เพราะมีความเกี่ยวข้องกันอยู่

อย่างไรก็ดี แม้ว่าความหมายเชิงภาพพจน์จะสามารถโยงไปหาความหมายหลักได้เช่นเดียวกับ ความหมายรอง แต่ความหมายทั้งสองประเภทนี้มีสิ่งที่แตกต่างกัน คือ ความหมายภาพพจน์และความหมายหลัก มีความสัมพันธ์แบบเชื่อมโยงกัน (Associative relations) โดยไม่มีความหมายอะไรร่วมกันอยู่ มีเพียงความหมายที่เชื่อมโยงกันบางส่วนเท่านั้น หรือมีความใกล้เคียงติดกัน (Part-whole or Contiguous relationship) ต่างจากความหมายรองที่มีความหมายร่วมกับความหมายหลัก แต่ความหมายรองเน้นความเป็นนามธรรม ส่วนความหมายหลักเน้นเชิงรูปธรรม

ในการแปลภาพพจน์ ลาร์สัน (1998: 125 อ้างถึงในโรซันโรจน์, 2552: 117) กล่าวว่า เป้าหมายในการแปลนั้นไม่ใช่มุ่งแปลโดยหลีกเลี่ยงการใช้ความหมายเชิงภาพพจน์ แต่จะไม่ใช้ความหมายเชิงภาพพจน์ที่ฟังแปลกๆ ในภาษาแปล หรือถ้าใช้คำที่มีความหมายเชิงภาพพจน์นั้นๆ กับคำอื่นๆ แล้วไม่สื่อความหมาย ก็ต้องเปลี่ยนคำแปลโดยพยายามเก็บความหมายเชิงภาพพจน์ไว้ให้มากที่สุด

วัลยา (2545: 142-143) กล่าวว่า การแปลวรรณกรรมต่างประเทศเกิดขึ้นเพราะผู้แปลประสงค์ที่จะให้คนชาติเดียวกับตนได้รู้จักวัฒนธรรมของชาติอื่น ได้เรียนรู้วรรณคดี ศิลปะ และเรื่องราวของมนุษยชาติในวิถีชีวิตแบบอื่น เราอ่านวรรณกรรมเพื่อขยายขอบเขตความรู้ความเข้าใจของเราไปยังวัฒนธรรมอื่น ดังนั้น บริบททางวัฒนธรรมในวรรณกรรมต่างประเทศจึงเป็นสิ่งที่ผู้แปลจะต้องรักษาไว้ และหาวิธีถ่ายทอดให้ผู้อ่านของตนเข้าใจ

สำหรับข้อมูลในบริบททางวัฒนธรรมที่ควรคงไว้ในฉบับแปล นอกจากชื่อบุคคลจริงแล้ว ยังมีคำเรียกหาหรือคำนำหน้าชื่อ (เช่น เมอร์ซิเยอร์ มาดาม มาดามัวร์แซล ในภาษาฝรั่งเศส) มาตราชั่งวัด (เฉพาะในกรณีภาษาใหม่) สกุลเงินตรา ปีค.ศ. ภาพพจน์ต่างๆ เช่น อุปลักษณ์และอุปมา ชื่อของเทพเจ้า คนและสัตว์ในเทพนิยายกรีก ลำนวน คำพังเพย และภาษิต เป็นต้น

ในการแปลคำภาพพจน์ วัลยา (2545: 330-339) กล่าวว่า ภาพพจน์ที่นักประพันธ์ใช้มากที่สุดคืออุปมา และอุปลักษณ์ ในแง่ของการแปล ผู้แปลจะต้องรักษาการใช้ภาพพจน์ของผู้ประพันธ์ไว้ เพราะเป็นลีลาการเขียน

ของผู้ประพันธ์ซึ่งผู้แปลไม่มีสิทธิ์บิดเบือนหรือลบทิ้งไปแม้เพียงบางส่วน ผู้แปลต้องเชื่อในศักยภาพของผู้อ่านฉบับแปล กลุ่มซึ่งอยู่ในระดับเดียวกับกลุ่มเป้าหมายของผู้ประพันธ์ ผู้อ่านกลุ่มนี้ย่อมมีอยู่ในทุกชาติทุกภาษา

เหตุผลสำคัญในการรักษาคำภาพพจน์ของต้นฉบับในบทแปลนั้น เนื่องจากภาพพจน์อาจเป็นข้อความเพียงไม่กี่บรรทัด แต่สามารถสร้างภาพที่ซ่อนความหมายเอาไว้ได้มากมาย การแปลโดยเก็บคำของนักประพันธ์ไว้และสร้างภาพพจน์เดียวกัน จะทำให้ตัวบทยังคงความลุ่มลึกอยู่ได้ วิเคราะห์ได้ลึกซึ้งเช่นเดียวกับตัวบทต้นฉบับ

ปีเตอร์ นิวมาร์ค (Newmark, 1992: 106) เป็นนักวิชาการอีกคนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการนำเสนอเทคนิคการแปลโวหารภาพพจน์ โดยนิวมาร์คอธิบายลักษณะที่บ่งชี้ถึงการใช้โวหารภาพพจน์ในงานเขียนว่า "Whenever you meet a sentence that is grammatical but does not appear to make sense, you have to test its apparently nonsensical element for a possible metaphorical meaning, even if the writing is faulty, since it is unlikely that anyone, in an otherwise sensible text, is suddenly going to write deliberate nonsense."

กล่าวคือ เมื่อใดก็ตามที่พบประโยคซึ่งเขียนอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่อ่านแล้วไม่สามารถเข้าใจได้ หรือแม้แต่ในการเขียนที่ไม่ถูกต้องก็ตาม ให้ตรวจสอบว่าองค์ประกอบที่ทำให้ไม่สามารถเข้าใจได้นั้นมีความหมายเชิงอุปมาอุปไมยหรือไม่ เพราะคงไม่มีใครที่จู้จี้ จะเขียนประโยคที่ไม่สื่อความหมายขึ้นมา

ทั้งนี้ การที่ผู้คนในแต่ละสังคม แต่ละวัฒนธรรม ใช้ภาษาแตกต่างกันและมีทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน การเปรียบเทียบสิ่งของอย่างหนึ่งอาจสื่อความหมายแตกต่างออกไปในวัฒนธรรมอื่น เช่น 'ดิน' ในหลายวัฒนธรรมมองว่าสื่อถึง 'ความไม่บริสุทธิ์' หรือ 'สิ่งต้องห้าม' แต่สำหรับสังคมที่แร้นแค้นเช่นในบางส่วนของทวีปแอฟริกา คำว่า 'ดิน' สื่อถึงเครื่องป้องกันความหนาว ดังนั้น เมื่อผู้เขียนเปรียบเทียบบางสิ่งว่ามีลักษณะเหมือนดิน ผู้รับสารในแต่ละวัฒนธรรมจึงอาจตีความแตกต่างกันออกไป

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว นิวมาร์ค (Newmark, 1988: 88-91) ได้นำเสนอแนวทางในการแปลอุปลักษณ์หรือคำที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบซึ่งไม่มีอยู่ในภาษาฉบับแปล ด้วยวิธีการ 7 รูปแบบ เรียงตามลำดับความเหมาะสม ดังนี้

ก. ถ่ายทอดภาพพจน์เดียวกันในภาษาฉบับแปล (Reproduce the same image in the TL) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแปลอุปมา (Simile) ซึ่งสังเกตเห็นได้ชัดเจนกว่าอุปลักษณ์ (เนื่องจากมีการใช้คำเปรียบที่ชัดเจน) ผู้แปลควรถ่ายทอดการเปรียบเทียบที่ปรากฏในต้นฉบับให้มีอยู่ในงานแปลด้วยเสมอไม่ว่าจะเป็นการแปลตัวบทประเภทใดก็ตาม โดยหากตัวบทมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้แปลควรเลือกใช้อุปมาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของภาษาปลายทางเป็นหลัก

ข. แทนที่ภาพพจน์ในภาษาต้นฉบับด้วยภาพพจน์ที่มีใช้อยู่แล้วโดยทั่วไปในภาษาฉบับแปล (Replace the image in the SL with a standard TL image) อย่างเช่นการใช้สุภาษิตหรือคำพังเพยที่ใช้กันโดยทั่วไปในภาษาฉบับแปล แทนการแปลแบบตรงตัว เช่น When in Rome, do as the Romans do. ในภาษาไทยอาจเทียบได้กับสำนวนว่า เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม เป็นต้น

ค. ใช้อุปมาแทนที่อุปลักษณ์ (Translation of metaphor by simile) เพื่อให้ผู้อ่านภาษา

ฉบับแปลเกิดภาพพจน์แบบเดียวกันกับผู้อ่านภาษาต้นฉบับ เนื่องจากอุปมาที่มีค่าเปรียบที่มีความหมายว่า เหมือน รวากับ ประดุจ ซึ่งในภาษาอังกฤษใช้คำว่า as, like, just like ปรากฏอยู่อย่างชัดเจน ผู้อ่านจึงมองเห็นภาพพจน์และเข้าใจได้ง่ายกว่าอุปลักษณ์

ง. ใช้อุปมาเสริมด้วยคำแสดงความหมายในการแปลอุปลักษณ์หรืออุปมา (Translation of metaphor (or simile) by simile plus sense) เนื่องจากการแปลแบบตรงตัวอาจทำให้ผู้อ่านส่วนใหญ่ไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของต้นฉบับ บางครั้งผู้แปลจึงต้องอธิบายความหมายเพิ่มเติมเพื่อให้ทั้งผู้อ่านทั่วไป และผู้อ่านที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเข้าใจเนื้อหาของต้นฉบับได้เท่าเทียมกัน

จ. เปลี่ยนอุปลักษณ์เป็นคำอื่นที่สื่อความหมายเดียวกัน (Conversion of metaphor to sense) เนื่องจากการใช้ภาพพจน์เทียบเคียงในภาษาฉบับแปลอาจสื่อความหมายกว้างหรือแคบเกินไป หรือใช้ระดับภาษาแตกต่างไปจากต้นฉบับ ผู้แปลจึงอาจเลือกใช้วิธีตีความสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึง และอธิบายเพื่อถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

ฉ. การตัดทิ้ง (Deletion) เมื่อมีการใช้อุปลักษณ์ซ้ำๆ กัน และผู้แปลพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความหมายซ้ำซ้อนที่เติมเต็มความหมายแทนการเปรียบเทียบนั้นแล้ว ให้ตัดทิ้งได้

ช. ใช้อุปลักษณ์เดิมและเสริมความหมายเพิ่มตามนัยของอุปลักษณ์นั้น (Same metaphor combined with sense) แม้ว่าแนวทางนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงการขาดความมั่นใจในพลังและความชัดเจนของอุปลักษณ์ที่ใช้ แต่แนวทางนี้ก็มิใช่ประโยชน์ในการช่วยให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจความหมายของอุปลักษณ์ที่ใช้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การนำทฤษฎีการแปลภาษาภาพพจน์มาใช้ในงานวิจัย

การศึกษาเรื่องการแปลภาษาภาพพจน์และแนวคิดเกี่ยวกับการแปลอุปมา ให้แนวทางแก่ผู้วิจัยในการวิเคราะห์ความหมายของอุปมาในงานวรรณกรรม รวมทั้งกลวิธีต่างๆ ที่ผู้แปลสามารถนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดความหมายและแก้ปัญหาการแปลอุปมาที่พบในงานวรรณกรรมได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์กลวิธีที่ผู้แปลเลือกใช้ในการแปลอุปมาที่พบในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

2.2.3 สมมูลภาพในการแปล

แนวคิดเรื่องสมมูลภาพในการแปลเป็นหัวข้อที่นักทฤษฎีด้านการแปลให้ความสนใจมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้พิจารณางานแปล รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างงานแปลและตัวบทต้นฉบับ

แมทธิว อาร์โนลด์ (Matthew Arnold, 1861 อ้างใน วัลยา, 2545: 90) กวียุควิคตอเรียนชาวอังกฤษและอาจารย์สอนกวีนิพนธ์แห่งมหาวิทยาลัยอ็อกซ์ฟอร์ด กล่าวในการบรรยายหน้าชั้นเรียนว่าด้วยการแปลโฮเมอร์ว่า “งานแปลควรกระทบจิตใจเราอย่างเดียวกับที่ต้นฉบับภาษาเดิมมีผลต่อจิตใจผู้ฟังกลุ่มแรก” กล่าวคือ นอกจากจะเน้นเรื่องการถ่ายทอดความหมายและการรักษาลีลาของกวีแล้ว ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งในการแปลซึ่งเกิดขึ้นในการสื่อสารระหว่างต้นฉบับวรรณกรรมกับผู้อ่านขณะอ่าน นั่นก็คือปฏิกิริยาตอบสนองของผู้อ่านต้นฉบับภาษาเดิมและผู้อ่านฉบับแปลควรจะตรงกัน

ยุคต่อมา ยูจีน เอ. ไนด้า และชาร์ล อาร์ เทเบอร์ (Nida และ Taber อ้างในวัลยา, 2545: 91-94) พยายามสร้างศาสตร์การแปลทั้งทฤษฎีและข้อปฏิบัติ โดยในหนังสือชื่อ *Toward a Science of Translating* (1964) ไนด้าเรียกทฤษฎีของตนว่า 'Dynamic equivalent translation' และกล่าวว่า "ผู้แปลควรมุ่งเน้นที่ปฏิกริยาของผู้รับสารมากกว่าที่ตัวสารในต้นฉบับ" และได้นิยามการแปลว่าเป็นการเทียบเคียงสารในภาษาต้นฉบับได้อย่างเป็นธรรมชาติที่สุด (Nida, 1964: 166)

ในหนังสือ *The Theory and Practice of Translation* (1969: 12 อ้างถึงในวัลยา, 2545: 92) ไนด้า และเทเบอร์ได้ขยายความเพิ่มเติมว่า การแปลคือการถ่ายทอดสารจากภาษาต้นฉบับลงในภาษาของผู้รับสารได้อย่างใกล้เคียงและเป็นธรรมชาติมากที่สุด ทั้งในแง่ความหมายและลีลา โดยไนด้า (1969) ได้แบ่งสมมูลภาพในการแปลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. Formal equivalence หรือสมมูลภาพทางรูปแบบ เน้นให้ความสำคัญต่อการเทียบสาร (Message) เพื่อให้ต้นฉบับและบทแปลมีสมมูลภาพทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหา
2. Dynamic equivalence หรือสมมูลภาพพลวัต ตั้งอยู่บนหลักการสร้างผลที่สมมูลกัน โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารเป้าหมายและสารเป้าหมาย ว่าควรจะเหมือนกันกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารต้นทางและสารต้นทาง

ในปีค.ศ. 1976 ไนด้าเขียนบทความชื่อ *A Framework for the Analysis and Evaluation of Theories of Translation* (อ้างถึงในวัลยา, 2545: 93) พูดถึงความพอเพียงหรือคุณค่าพอเพียงในงานแปล ความว่า การเปรียบเทียบว่าบทแปลฉบับต่างๆ ของตัวบทเดียวกันนั้นแปลได้พอเพียงหรือไม่ พิจารณาได้จากขอบเขตของบทแปลแต่ละบทว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของตัวบทนั้นหรือยัง กล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า การเปรียบเทียบว่าบทแปลแต่ละบทใช้ได้หรือไม่นั้น อาจดูได้จากระดับการตอบสนองของผู้รับสารที่มีต่อสาร (ทั้งในแง่รูปแบบและเนื้อหาของสาร) โดยเปรียบเทียบกับ 1. ความคาดหวังของผู้แต่งว่ากลุ่มผู้อ่านต้นฉบับภาษาเดิมจะมีปฏิกริยาตอบสนองอย่างไร และกับ 2. ปฏิกริยาตอบสนองของกลุ่มผู้อ่านภาษาเดิม

นักทฤษฎีอีกคนหนึ่งที่ศึกษาเรื่องสมมูลภาพในการแปลในช่วงเวลาใกล้เคียงกับไนด้า คือ เจ ซี แคตฟอร์ด (Catford, 1974: 27) ซึ่งให้คำนิยามสมมูลภาพในงานแปลว่า "A textual translation equivalent, then, is any TL form (text or portion of text) which is observed to be the equivalent of a given SL form (text or portion of text)." กล่าวคือ สมมูลภาพในงานแปล หมายถึง รูปแบบของภาษาปลายทาง (ทั้งหมดหรือบางส่วน) อันเป็นที่ประจักษ์ว่าเป็นงานแปลที่มีสมมูลภาพกับรูปแบบของภาษาต้นทาง (ทั้งหมดหรือบางส่วน) โดยแคตฟอร์ดใช้วิธีการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical) และสูตรทางคณิตศาสตร์ วิเคราะห์งานแปลโดยเทียบว่าเมื่อเปลี่ยนแปลงเนื้อหาหนึ่งๆ ในต้นฉบับแล้ว บทแปลมีการเปลี่ยนแปลงตามไปอย่างไรบ้าง จากนั้นจึงเก็บข้อมูลเพื่อนำสถิติที่ได้มาวิเคราะห์สมมูลภาพในงานแปลนั้นๆ

เวอร์เนอร์ โคลเลอร์ นักทฤษฎีชาวสวิส (Koller, 1979 อ้างถึงใน Hatim, 2001) ได้เสนอให้แบ่งประเภทของสมมูลภาพไว้อีกแนวทางหนึ่ง ดังที่ซูมาน สานุชสมบุญ (2550: 25-26) รวบรวมไว้ ดังนี้

1. Formal equivalence มีความเท่าเทียมกันด้านรูปภาษา เกิดเมื่อคำในภาษาต้นทางและภาษาปลายทางมีลักษณะการสะกดคำหรือระบบเสียงคล้ายคลึงกัน

2. Denotative equivalence หรือ Referential equivalence มีความเท่าเทียมด้านความหมายของคำที่อ้างถึงสิ่งต่างๆ ในโลกที่มีอยู่จริง เกิดเมื่อคำในภาษาต้นทางและภาษาปลายทางอ้างถึงสิ่งเดียวกันที่มีอยู่จริง
3. Connotative equivalence มีความเท่าเทียมกันด้านความหมายในใจของผู้พูดในตัวบท เกิดเมื่อคำในภาษาต้นทางและภาษาปลายทางกระตุ้นการเชื่อมโยงทางความคิดที่เหมือนกันหรือคล้ายกันของผู้ส่งสารในทั้งสองภาษา
4. Text-normative equivalence มีความเท่าเทียมกันด้านบริบท เกิดเมื่อคำในภาษาต้นทางและภาษาปลายทางถูกใช้ในบริบทเดียวกันหรือคล้ายกันในแต่ละภาษา
5. Pragmatic or dynamic equivalence มีความเท่าเทียมกันด้านผลตอบสนองของผู้รับต่อผู้อ่าน เกิดเมื่อคำในภาษาต้นทางและภาษาปลายทางทำให้ผู้อ่านของแต่ละภาษามีผลตอบสนองอย่างเดียวกัน (ตรงกับแนวคิดเรื่อง Dynamic equivalence ของ Nida)

ด้านโมนา เบเคอร์ (Baker, 1992) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสมมูลภาพในการแปลเช่นกัน โดยจำแนกสมมูลภาพในงานแปลออกเป็นระดับต่างๆ ดังนี้

1. สมมูลภาพระดับคำหรือสูงกว่าระดับคำ (Equivalence at word level or above word level) เน้นความสำคัญของการถ่ายทอดความหมายในระดับของหน่วยคำ เนื่องจากคำคำหนึ่งอาจมีความหมายที่ติดมากับรูปคำได้หลายความหมาย ผู้แปลจึงควรให้ความสำคัญในการศึกษาว่าคำดังกล่าวมีการสื่อนัยยะถึงระดับภาษา หรือสื่อถึงกลุ่มผู้พูดในแต่ละท้องถิ่น หรือในช่วงเวลาใดๆ ของประวัติศาสตร์โดยเฉพาะหรือไม่ เพื่อการถ่ายทอดความหมายในภาษาฉบับแปลได้อย่างเหมาะสม
2. สมมูลภาพระดับไวยากรณ์ (Grammatical equivalence) เนื่องจากแต่ละภาษามีไวยากรณ์ต่างกัน การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างไวยากรณ์จึงอาจทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป ผู้แปลควรให้ความสำคัญกับรายละเอียดต่างๆ เหล่านี้ อาทิ การใช้พจน์ กาล การก วาจก บุรุษ และเพศที่แตกต่างกันระหว่างภาษาต้นฉบับและฉบับแปล ที่อาจส่งผลให้ผู้แปลแปลเกินหรือแปลขาด เนื่องจากภาษาปลายทางไม่มีโครงสร้างไวยากรณ์แบบเดียวกัน
3. สมมูลภาพระดับความ (Textual equivalence) การที่แต่ละภาษามีรูปแบบในการเรียบเรียงถ้อยคำในประโยค การใช้คำเชื่อม การสร้างความต่อเนื่อง และเอกภาพในเนื้อความแตกต่างกัน ผู้แปลจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับต้นฉบับและศึกษาเจตนาของผู้ส่งสารในตัวบทต้นฉบับอย่างลึกซึ้งก่อนที่จะถ่ายทอดความหมายไปยังผู้อ่านภาษาฉบับแปล โดยรักษาความต่อเนื่องสอดคล้องของข้อความในฉบับแปลให้อยู่ในระดับที่เทียบเคียงได้กับตัวบทต้นฉบับ
4. สมมูลภาพระดับวัฒนธรรมปฏิบัติ (Pragmatic equivalence) ในการแปลตัวบทเพื่อใช้งาน นอกจากการศึกษาวลีการเชื่อมแต่ละประโยค แต่ละย่อหน้าเข้าด้วยกัน และศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ของตัวบทแล้ว ผู้แปลยังต้องตีความหมายของต้นฉบับจากบริบทแวดล้อม และสร้างสรรค์ตัวบทใหม่ขึ้นในอีกวัฒนธรรมหนึ่งตามเจตนาเดิมของผู้ประพันธ์ เพื่อให้ผู้อ่านภาษาปลายทางเกิดความเข้าใจเช่นเดียวกับที่ผู้ประพันธ์สื่อสารไปยังผู้อ่านภาษาต้นฉบับ

รัชนีโรจน์ (2553: 129-130) กล่าวว่า เมื่อมีการพัฒนาศาสตร์การแปลขึ้นมา บรรดานักทฤษฎีการแปลทั้งหลายก็ได้โต้เถียงกันเรื่อง 'หน่วยการแปล' (Translation unit) ว่าควรจะเป็น 'ระดับคำ' คือแปลเป็นคำๆ หรือควรเป็น 'ระดับประโยค' โดยแปลเป็นประโยคเลยทีเดียว 'ไม่ต้องเริ่มจากคำทีละคำ ให้มองรวมเดียวเป็นประโยคแล้วแปลเลย นอกจากนี้ ยังมีการโต้เถียงกันเรื่อง 'ค่าเทียบเคียง' (Equivalence) ว่าไม่อาจนำไปสู่การแปลที่ดีได้ เพราะมุ่งหาเพียง 'ระดับคำ' หรือ 'ระดับประโยค' มาเทียบเคียงเท่านั้น ขาดการนำ 'บริบทในวงกว้าง' มาพิจารณาหาความหมาย บริบทดังกล่าวมีอยู่ 2 ประเภท คือ บริบทที่เป็นตัวภาษา (Linguistic context) และบริบทที่อยู่นอกเหนือจากตัวภาษา (Non-linguistic context)

นอกจากนี้ การที่งานแปลไม่ใช่เป็นเพียงการแปลคำทีละคำต่อๆ กันไปเรื่อยๆ ทำให้เริ่มมีการคิดหา 'หน่วยการแปล' ซึ่งจับต้องได้หรือตรวจวัดได้ เพื่อให้ศาสตร์การแปลมีความเป็น 'ศาสตร์' อย่างแท้จริง คือใช้เหตุและผลอธิบายได้ มีข้อมูลพิสูจน์ปรากฏการณ์ต่างๆ ได้นั่นเอง ในที่สุดแล้วจึงถือกันว่า การเทียบเคียง (Equivalence) ในการแปลนั้นจะต้องใช้ตัวบททั้งหมด (The completed text) จึงจะครบถ้วนสมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์กระบวนการแปล โดยแคทรีนา ไรส์ เห็นว่า การเทียบเคียงมีได้ทั้งในระดับตัวบทและในระดับหน่วยการแปลต่างๆ ที่เล็กลงมา ซึ่งก็คือในระดับคำ หรือระดับประโยค เป็นต้น (Snell-Hornby, 1990: 80-81)

แม้แต่ในคำ (อ้างถึงในรัชนีโรจน์, 2552: 43) ซึ่งให้ความสำคัญกับการหาค่าเทียบเคียง ก็ตระหนักถึงข้อสงสัยว่า การหาค่าเทียบเคียงเป็นพื้นฐานในการแปลมากน้อยเพียงใด โดยเห็นว่า การถ่ายทอดความหมายในฉบับแปล ไม่อาจหา 'ค่าเทียบเคียงที่ตรงกันพอดี' (Exact equivalence) กับตัวแบบในภาษาต้นฉบับ ไม่มี 'ความสอดคล้องที่ครบสมบูรณ์ในตัว' (Absolute equivalence) การแปลทุกชนิดต้องมีข้อมูลสูญหาย (Loss of information) มีการเพิ่มเติมข้อมูล (Addition of information) และการบิดไขว้ของข้อมูล (Skewing of information) แต่ไม่ได้หมายความว่า การถ่ายทอดให้ความหมายใกล้เคียงกันที่สุดโดยให้มีถ้อยคำที่เป็นธรรมชาติของภาษาฉบับแปลจะทำได้ ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงทั้งข้อแตกต่างของโครงสร้างวากยสัมพันธ์ (Syntactic structure) และความหลากหลายของวัฒนธรรม (Cultural diversities) ด้วย

เมื่อตระหนักว่าการหาค่าเทียบเคียงที่มีความหมายตรงกับคำในต้นฉบับอย่างพอดี (Exact equivalence) นั้นเป็นไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแปลระดับตัวบท (Text) แมรี สเนล-ฮอร์นบี้ (Snell-Hornby, 1990: 81 อ้างในรัชนีโรจน์ 2552: 99) จึงกล่าวว่า ในกรณีที่มีผู้แปลจำเป็นต้องถ่ายทอดโดยใช้คำที่มีความหมายเทียบเคียง ผู้แปลอาจเลือกจากบรรดา 'ค่าเทียบเคียงที่มีความเป็นไปได้' (Potential equivalents) โดยเลือก 'ค่าเทียบเคียงที่มีความเหมาะสมที่สุด' (Optimal equivalent) ซึ่งระบบภาษาทุกภาษาเอื้ออำนวยให้ทำได้อยู่แล้ว

อย่างไรก็ตาม รัชนีโรจน์ (2552: 100) กล่าวว่า ในการเลือก 'ค่าเทียบเคียงที่มีความเหมาะสมที่สุด' (Optimal equivalent) จากบรรดา 'ค่าเทียบเคียงที่มีความเป็นไปได้' (Potential equivalents) ก็ต้องทำด้วยความระมัดระวัง ต้องพิจารณาบริบทให้รอบคอบ ไม่ว่าจะเป็นบริบทที่เป็นตัวภาษา (Linguistic context) หรือที่ไม่ใช่ตัวภาษา (Non-linguistic context)

ทั้งนี้ โมนา เบเคอร์ (Baker, 1992: 26-42) ได้นำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาในการแปล เมื่อหาค่าเทียบเคียงไม่ได้ ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 8 วิธี คือ

1. การแปลโดยใช้คำศัพท์บอกหมวด (Generic word) ซึ่งเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่พบเห็นบ่อยที่สุด เนื่องจากการแบ่งคำตามวงความหมายปรากฏอยู่ในแทบทุกภาษา
2. การแปลโดยใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ไม่สื่ออารมณ์มากนัก
3. การแปลโดยแทนที่ด้วยคำที่ใช้กันในวัฒนธรรมของภาษาปลายทาง (Cultural substitution)
4. การแปลโดยใช้คำยืม (Loan word) หรือการใช้คำยืมประกอบการอธิบายความ
5. การแปลโดยการเรียบเรียงใหม่ด้วยถ้อยคำที่มีความเกี่ยวข้องกัน (Paraphrase using related words)
6. การแปลโดยการเรียบเรียงใหม่ด้วยถ้อยคำที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกัน (Paraphrase using unrelated words)
7. การแปลโดยการละไว้ (Omission)
8. การแปลโดยใช้ภาพประกอบ (Illustration)

การนำทฤษฎีเกี่ยวกับสมมูลภาพมาใช้ในงานวิจัย

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสมมูลภาพในงานแปล ให้แนวทางแก่ผู้วิจัยในการทำความเข้าใจกลวิธีการแปล และแนวทางการแก้ปัญหาที่ผู้แปลเลือกใช้ในการแปลนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ของอุทิศ เหมะมูล เป็นภาษาอังกฤษ และช่วยในการวิเคราะห์สมมูลภาพของบทแปลในหนังสือเรื่อง *The Brotherhood of Kaeng Khoi* ที่มีต้นฉบับภาษาไทย

สำหรับบทแปลที่มี 'สมมูลภาพ' ในงานวิจัยนี้ หมายถึง บทแปลที่ถ่ายทอดการเปรียบเทียบอุปมาในนวนิยายไทยเป็นภาษาอังกฤษโดยรักษาทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้ได้ใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด มีการรักษาความต่อเนื่องและเอกภาพของเนื้อหาให้อยู่ในระดับที่เทียบเคียงได้กับตัวบทต้นฉบับ รวมถึงการที่ผู้แปลตีความต้นฉบับและสร้างสรรค์ตัวบทขึ้นใหม่ในวัฒนธรรมของผู้อ่านภาษาปลายทาง และนำแนวทางการแก้ปัญหาในการแปลแบบอื่นๆ มาใช้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจความหมายและเจตนาของผู้ประพันธ์ในการกล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ใกล้เคียงกับการอ่านนวนิยายภาษาต้นฉบับมากที่สุดและได้รับอรรถรสที่เทียบเคียงได้กับผู้อ่านภาษาต้นฉบับ จากการที่บทแปลกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดการเชื่อมโยงทางความคิดที่เหมือนกับหรือคล้ายกับที่ผู้อ่านภาษาต้นฉบับได้รับ หรือคำในภาษาต้นทางและปลายทางถูกใช้ในบริบทเดียวกันหรือคล้ายกันในแต่ละภาษา หรือการที่คำในภาษาต้นทางและภาษาปลายทางทำให้ผู้อ่านของแต่ละภาษามีผลตอบสนองอย่างเดียวกัน โดยผู้แปลคำนึงถึงโครงสร้างภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างภาษาต้นฉบับและภาษาแปลเป็นสำคัญ

บทที่ 3

ขอบเขตการวิจัยและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดรายละเอียดของขอบเขตการวิจัยและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษากลวิธีการแปลโวหารภาพพจน์จากนวนิยายภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยเลือกศึกษาเฉพาะการแปลอุปมา จากตัวบทวรรณกรรมภาษาไทยเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ของอุทิศ เหมะมูล ความยาว 444 หน้า พิมพ์โดยสำนักพิมพ์ อมรินทร์ เมื่อพ.ศ. 2552 และศึกษาการแปลอุปมาดังกล่าวที่ปรากฏในนวนิยายฉบับแปลภาษาอังกฤษเรื่อง *The Brotherhood of Kaeng Khoi* โดยปีเตอร์ มอนทาลบาโน ความยาว 485 หน้า พิมพ์โดยสำนักพิมพ์อมรินทร์ เมื่อพ.ศ. 2555

จากการเก็บข้อมูลพบว่ามีการใช้คำเปรียบเทียบ อาทิ คำว่า 'เหมือน' 'เสมือน' 'ประหนึ่ง' 'ราวกับ' 'คล้าย' 'ดั่ง' และ 'ปาน' ที่เป็นการเปรียบเทียบอุปมาจำนวน 84 แห่ง ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นจำนวนเพียงพอที่จะศึกษาวิธีการแปลและสอดคล้องกับหัวข้อในการวิจัย

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.2.1 การเลือกข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย

ในการคัดเลือกตัวบทที่จะนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิจัยนั้น ผู้วิจัยพิจารณาจากปัจจัยด้านต่างๆ ประกอบด้วย ความมีคุณค่าและการใช้ภาษาวรรณศิลป์ของต้นฉบับ ความน่าเชื่อถือของทั้งผู้เขียนและผู้แปล คุณภาพของงานแปล และปริมาณของเนื้อหาที่เพียงพอต่อการศึกษาวินิจฉัย ซึ่งนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* มีคุณสมบัติต่างๆ ดังกล่าวครบถ้วน เนื่องจากต้นฉบับภาษาไทยเป็นงานเขียนที่มีลีลาโดดเด่นด้านการใช้ภาษาภาพพจน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปรียบเทียบเชิงอุปมา ผู้เขียนดำเนินเรื่องได้น่าสนใจ ขวนติดตาม ไข่เทคนิดในการเขียนบรรยายรายละเอียดต่างๆ ในเรื่องได้อย่างมีวรรคผล ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการคล้อยตามสิ่งผู้เขียนกล่าวถึงได้อย่างแจ่มชัด นวนิยายเรื่องนี้จึงได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรท์) ของประเทศไทย ประจำปีพ.ศ. 2552 และได้รับรางวัลเชว่นบู๊คควอเตอร์ ประจำปีพ.ศ. 2552 อีกทั้งยังเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านชาวไทยจากการพิมพ์ซ้ำมาแล้วถึง 19 ครั้ง

ด้านความน่าเชื่อถือของผู้เขียน อุทิศ เหมะมูล นับว่าเป็นนักเขียนที่มีประสบการณ์ในแวดวงวรรณกรรมมาตั้งแต่พ.ศ. 2547 มีผลงานทั้งนวนิยาย เรื่องสั้น บทความวิจารณ์วรรณกรรม และหนังสือวิจารณ์ภาพยนตร์หลายเล่ม โดยหลังจากนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ได้รับรางวัลซีไรท์เมื่อปีพ.ศ. 2552 แล้ว นวนิยายเรื่อง *ลักษณะคล้าย* ซึ่งเป็นเสมือนภาคต่อของเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ผลงานของผู้เขียนคนเดียวกัน ยังได้รับการเสนอชื่อและผ่านเข้ารอบสุดท้ายในการประกวดรางวัลซีไรท์ประจำปีพ.ศ. 2555 อีกด้วย

สำหรับผู้แปล คือปีเตอร์ มอนทาลบาโน เป็นนักเขียนและนักดนตรีชาวอเมริกันที่เริ่มเรียนภาษาไทยครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ. 2508 ระหว่างเดินทางมาทำงานในประเทศไทยเป็นเวลา 2 ปี จากนั้นจึงกลับมาใช้ชีวิตอยู่ใน

ประเทศไทยอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีพ.ศ. 2551 และศึกษาภาษาไทยอย่างจริงจังตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (Wentworth, 2009) ในการแปลนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* เป็นภาษาอังกฤษ ผู้แปลได้อธิบายในตอนต้นของหนังสือว่า ตนมีความมุ่งมั่นอย่างยิ่งในการถ่ายทอดสำนวนของผู้ประพันธ์ให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจเนื้อหาและได้รับอรรถรส เช่นเดียวกับที่ผู้อ่านต้นฉบับภาษาไทยได้รับ ซึ่งความพยายามดังกล่าวนับว่าค่อนข้างประสบความสำเร็จ ส่วนหนึ่งเนื่องจากผู้เขียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการแปลหนังสือเล่มนี้ (Hemamool, 2012)

จากคุณค่าและคุณภาพของนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยและฉบับแปลภาษาอังกฤษ รวมทั้งจากการศึกษาประวัติของผู้เขียน และแนวทางการทำงานของผู้แปลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่าหนังสือทั้งสองเล่มเป็นแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการนำมาใช้ศึกษาวิจัย

3.2.2 การกำหนดรูปแบบของอุปมาเพื่อใช้เก็บข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาวิธีการแปลอุปมาในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* โดยเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะการเปรียบเทียบเชิงอุปมาเต็มรูปแบบ ตามแนวทางที่กฤษณา รัชชมนณี (2549: 66) เสนอไว้ว่า อุปมาในภาษาไทยต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ส่วน คือ

1. สิ่งที่ต้องการกล่าวถึง เรียกว่า อุปไมย
2. สิ่งที่เป็นตัวเปรียบหรือเป็นหลักในการเปรียบ เรียกว่า อุปมา
3. ลักษณะเด่นที่ร่วมกัน
4. คำแสดงความเปรียบ

ตัวอย่างของการเปรียบเทียบเชิงอุปมาที่พบในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* เช่น

ตัวอย่างที่ 1

‘หูทั้งสองข้างของพระจันออกจะแหลมนิดๆ เหมือนมนุษย์ต่างดาว’ (หน้า 12)

ผู้เขียนเปรียบเทียบลักษณะหูของพระสงฆ์ชื่อจันโดยใช้คำว่า ‘เหมือน’ เปรียบเทียบกับลักษณะหูของมนุษย์ต่างดาว ซึ่งในความเป็นจริงเรายังไม่สามารถพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ว่ามนุษย์ต่างดาวมีอยู่จริงหรือไม่ และถ้ามีอยู่จริง มนุษย์ต่างดาวรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร เราเพียงแต่จินตนาการกันว่าอาจมีมนุษย์ต่างดาวประเภทหนึ่งที่มีหูแหลม หรือลักษณะหูของมนุษย์ที่แหลมกว่าคนอื่นๆ ทัวไป ทำให้ตัวละครในเรื่องเหมือนกับสิ่งมีชีวิตจากนอกโลก การเปรียบเทียบดังกล่าวจึงเป็นการเปรียบเทียบ 2 สิ่งที่ไม่เหมือนกัน คือเปรียบเทียบคนกับสิ่งที่ไม่ใช่คน ทำให้ประโยคดังกล่าวเป็นการเปรียบเทียบอุปมาที่มีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ส่วน คือ

1. สิ่งที่ต้องการกล่าวถึง คือ หูของพระจัน
2. สิ่งที่เป็นตัวเปรียบหรือหลักในการเปรียบ คือ หูของมนุษย์ต่างดาว
3. ลักษณะเด่นที่ร่วมกัน คือ รูปร่างที่แหลมกว่าปกติ
4. คำแสดงความเปรียบ คือ เหมือน

ตัวอย่างที่ 2

‘ทิพย์เป็นเสมือนยาทางใจที่ช่วยสมานแผลในครั้งที่พ่อสูญเสีย’ (หน้า 72)

ผู้เขียนเปรียบเทียบตัวละครหญิงชื่อทิพย์ (แม่ของตน) ว่าเป็น 'เสมือน' ยาทางใจของพ่อ (ซึ่งเป็นสามีของทิพย์) นับเป็นการเปรียบเทียบสิ่ง 2 สิ่งที่ไม่เหมือนกัน คือเปรียบเทียบมนุษย์ว่าเป็นสิ่งของ ประโยคดังกล่าวจึงเป็นการเปรียบเทียบเชิงอุปมาที่มีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ส่วนคือ

1. สิ่งที่ต้องการกล่าวถึง คือ ทิพย์
2. สิ่งที่เป็นตัวเปรียบหรือหลักในการเปรียบเทียบ คือ ยาทางใจ
3. ลักษณะเด่นที่ร่วมกัน คือ ความสามารถในการรักษา/สมานแผลในใจ
4. คำแสดงการเปรียบเทียบ คือ เสมือน

อย่างไรก็ดี จากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยพบว่าในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แง่คอย* มีการใช้คำเปรียบลักษณะอื่นๆ ที่ไม่จัดว่าเป็นอุปมา เนื่องจากเป็นการเปรียบเทียบที่ไม่เข้าข่ายตามหลักเกณฑ์ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบสิ่ง 2 สิ่งที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

'เธอมีเสียงแหบห้าวเหมือนผู้ชายและมีหนวดขึ้นที่ริมฝีปาก' (หน้า 67)

ผู้เขียนเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพของตัวละครหญิงที่ป่วยหนัก มีเสียงแหบห้าว และมีหนวดว่าเหมือนกับผู้ชาย ซึ่งโดยธรรมชาติ มนุษย์เพศชายมักมีเสียงแหบห้าวและมีหนวด การเปรียบเทียบดังกล่าวจึงเป็นการเปรียบเทียบสิ่ง 2 สิ่งที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกัน คือ ลักษณะทางกายภาพโดยทั่วไปของมนุษย์

2. การใช้คำเปรียบเพื่ออธิบายความ ตัวอย่างเช่น

'ลอบเป็นหญิงสาวที่ดูประหนึ่งจะเพียบพร้อมไปเสียทุกอย่าง' (หน้า 58)

ผู้เขียนใช้คำว่า 'ประหนึ่ง' อธิบายลักษณะของตัวละครหญิงชื่อลอบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าตัวละครดังกล่าวมีคุณสมบัติด้านดีหลายประการ ทั้งการเป็นผู้มีอาชีพการงานดี รูปร่างหน้าตาสะสวย บุคลิกน่าคบหา และมีจิตใจงดงาม โดยผู้เขียนไม่ได้เปรียบเทียบลอบ หรือลักษณะของลอบว่าเหมือนกับสิ่งใด จึงไม่ถือว่าเป็นอุปมา

3. การใช้คำเปรียบเพื่อแสดงความขัดแย้ง ตัวอย่างเช่น

'รสชาติใหม่ของอาหารเลี้ยงชีวิตที่มีส่วนผสมของเนื้อมะพร้าวนี้ เป็นเสมือนความขมขื่นของยา' (หน้า 24)

ในเรื่องผู้เขียนเล่าว่า พ่อแอบขโมยลูกมะพร้าวที่หล่นจากต้นมาปอกกิน จึงพบว่าในลูกมะพร้าวมีจาวมะพร้าว รสชาติจี๊ดๆ หวานๆ ทำให้น้องๆ ทั้งสี่คนของพ่อตื่นตื่นและติดใจ 'รสชาติใหม่' ที่ผู้เขียนกล่าวถึงจึงให้ความรู้สึกเชิงบวก แต่ผู้เขียนนำมาเปรียบเทียบว่าเป็นเสมือนความขมขื่นของยา ซึ่งเป็นความรู้สึกเชิงลบ ซึ่งเป็นการใช้ถ้อยคำหรือข้อความที่มีความหมายตรงข้ามหรือขัดแย้งกันมากกล่าวเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดความหมายลึกซึ้ง

นอกจากนี้ การใช้คำเปรียบ 'เสมือน' ในประโยคนี้ยังสะท้อนให้เห็นรูปแบบทางความคิดหรืออุปลักษณ์โนทัศน์ (Conceptual metaphor) ผ่านมุมมองของยาที่เปรียบรสชาติอาหารเป็นรสชาติของชีวิต เพื่อเน้นลักษณะที่ขัดแย้งของทั้ง 2 สิ่งแทนลักษณะที่ร่วมกัน

3.2.3 การกำหนดหลักเกณฑ์การวิเคราะห์กลวิธีการแปล

ผู้วิจัยกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อใช้ในการจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์กลวิธีการแปลอุปมาจากนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ออกเป็น 5 รูปแบบ โดยดัดแปลงจากแนวทางการแปลภาพพจน์ของปีเตอร์ นิวมาร์ค (Newmark, 1988: 88-91) และการคิดของโมนา เบเคอร์ เกี่ยวกับสมมูลภาพในการแปล (Baker, 1992: 26-42) ตามที่ได้กล่าวถึงแล้วในบทที่ 2 ดังนี้

1. **การแปลแบบตรงตัว** คือ เมื่อต้นฉบับเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งโดยใช้อุปมา ซึ่งมีองค์ประกอบของอุปมาครบทั้ง 4 ส่วนคือ สิ่งที่ต้องการกล่าวถึง สิ่งที่เป็นตัวเปรียบหรือเป็นหลักในการเปรียบเทียบ ลักษณะเด่นที่ร่วมกัน และคำแสดงความเปรียบ ผู้แปลได้ถ่ายทอดเป็นบทแปลโดยใช้อุปมาที่มีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ส่วนเช่นเดียวกัน อีกทั้งยังใช้ตัวเปรียบเดียวกับภาษาต้นฉบับ

กลวิธีการแปลแบบนี้สอดคล้องกับแนวทางของนิวมาร์คที่เสนอให้แปลโดยการถ่ายทอดภาพพจน์เดียวกันในภาษาฉบับแปล เพื่อให้บทแปลมีภาพพจน์ที่อ่านแล้วเข้าใจได้ทันทีในภาษาปลายทาง และถ่ายทอดความหมายได้ตรงกับความหมายของต้นฉบับ

2. **การแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ** คือ เมื่อต้นฉบับเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งโดยใช้อุปมา ผู้แปลได้ถ่ายทอดเป็นบทแปลโดยใช้อุปมาเช่นเดียวกัน อีกทั้งบทแปลยังสะท้อนถึงการตีความของผู้แปลเพื่อสื่อทั้งความหมายทางตรงและความหมายโดยนัยให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดภาพในความคิดที่ชัดเจนได้โดยไม่ต้องอธิบายเพิ่มเติมอีก

กลวิธีการแปลแบบนี้สอดคล้องกับแนวทางของนิวมาร์คที่เสนอให้ผู้แปลแทนที่ภาพพจน์ในภาษาต้นฉบับด้วยภาพพจน์ที่ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมของภาษาฉบับแปล

3. **การแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ** คือ เมื่อต้นฉบับเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งโดยใช้อุปมา ผู้แปลได้ถ่ายทอดเป็นบทแปลโดยใช้การเปรียบเทียบเชิงอุปมาเช่นกัน อีกทั้งยังให้คำอธิบายเพิ่มเติมเพื่อถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึงได้อย่างถูกต้อง แม่นยำที่สุด และใช้ภาษาแปลที่เป็นธรรมชาติเพื่อก่อให้เกิดสมมูลภาพในงานแปล

กลวิธีการแปลแบบนี้สอดคล้องกับแนวทางของนิวมาร์คที่เสนอให้ผู้แปลใช้อุปมาเดิมแล้วเสริมคำแสดงความหมาย เพื่อช่วยให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจความหมายของเนื้อหาในต้นฉบับได้อย่างถูกต้องชัดเจน

4. **การแปลแบบตีความและถอดความหมาย** คือ เมื่อต้นฉบับเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งโดยใช้อุปมา ผู้แปลได้ถ่ายทอดเป็นบทแปลโดยไม่ใช้การเปรียบเทียบเชิงอุปมา แต่ใช้วิธีตีความสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงและอธิบายเพื่อถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ก่อให้เกิดจินตภาพเช่นเดียวกับการอ่านต้นฉบับ

กลวิธีการแปลแบบนี้สอดคล้องกับแนวทางของนิวมาร์คที่เสนอให้ผู้แปลเปลี่ยนการเปรียบเทียบตามต้นฉบับเป็นการใช้คำอื่นที่มีนัยคล้ายการเปรียบเทียบในต้นฉบับนั้น โดยใช้ภาษาแปลที่เป็นธรรมชาติเพื่อสื่อความหมายโดยไม่ยึดอยู่กับโครงสร้างทางรูปภาษาของต้นฉบับ

5. **การตัดทิ้งไม่แปล** คือ การที่ผู้แปลเลือกตัดถ้อยคำบางส่วนหรือทั้งหมดที่แสดงการเปรียบเทียบเชิงอุปมาในต้นฉบับ

กลวิธีการแปลแบบนี้สอดคล้องกับแนวทางของนิวมาร์คที่เสนอว่า เมื่อมีการใช้อุปลักษณซ้ำๆ กัน และผู้แปลพิจารณาแล้วเห็นว่ามีส่วนอื่นๆ ที่เติมเต็มความหมายแทนการเปรียบเทียบนั้นแล้ว ให้ตัดทิ้งได้

3.2.4 การเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และประมวลผล

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพจากการวิจัยเชิงเอกสาร โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. อ่านนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* เพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่องโดยรวม
2. ตรวจสอบคำเปรียบที่พบในต้นฉบับ อาทิ คำว่า 'เหมือน' 'เสมือน' 'ประหนึ่ง' 'ราวกับ' 'คล้าย' 'ดั่ง' และ 'ปาน'
3. คัดเลือกเฉพาะประโยคหรือวลีที่แสดงการเปรียบเทียบเชิงอุปมาจากต้นฉบับภาษาไทย โดยพิจารณาจากการเปรียบเทียบที่มีองค์ประกอบของอุปมาครบทั้ง 4 ส่วน
4. อ่านนวนิยายฉบับแปล และนำประโยคหรือวลีที่คัดเลือกมาจากต้นฉบับภาษาไทย มาเปรียบเทียบกับนวนิยายฉบับแปล เพื่อคัดเลือกบทแปลที่มีเนื้อหาตรงกัน
5. รวบรวมข้อมูลจากทั้งต้นฉบับและฉบับแปล เพื่อนำมาวิเคราะห์

เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้อุปมาในต้นฉบับ และคัดเลือกบทแปลที่มีเนื้อหาตรงกันได้แล้ว ผู้วิจัยจึงนำต้นฉบับและบทแปลมาเปรียบเทียบกัน เพื่อวิเคราะห์กลยุทธการแปลที่ผู้แปลเลือกใช้และแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อสร้างสมมูลภาพในงานแปล

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจำแนกขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอน กล่าวคือ

1. ผู้วิจัยแสดงตารางข้อมูลคำจำแนกตามกลวิธีการแปลที่พบ
2. ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีการแปลอุปมาที่พบในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* โดยจำแนก

กลวิธีการแปลออกเป็น 5 รูปแบบ และนำเสนอในตารางท้ายเล่ม

3. ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีการแปลทั้ง 5 รูปแบบอย่างละเอียด เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาของผู้แปลว่าสอดคล้องกับทฤษฎีที่ได้ศึกษาหรือไม่ ผู้แปลรักษาการถ่ายทอดโวหารและสมมูลภาพในการแปลได้มากน้อยเพียงใด

3.2.6 การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจศึกษาหัวข้อที่เกี่ยวข้อง

ต่อไป

บทที่ 4

ตารางข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องแล้ว ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์การแปลอุปมาที่พบในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* โดยใช้ข้อมูลที่ได้ศึกษาในบทที่ 2 เป็นเกณฑ์ในการกำหนดกรอบการเลือกคำ การจำแนกกลวิธีการแปล การวิเคราะห์บทแปลตามกลวิธีการแปลแต่ละแบบที่ผู้แปลนำมาใช้ และวิเคราะห์สมมูลภาพของบทแปล

ในการนับจำนวนอุปมาที่พบในต้นฉบับ ผู้วิจัยจะคัดเลือกเนื้อหาที่แสดงการเปรียบเทียบโดยมีองค์ประกอบของอุปมาครบทั้ง 4 ส่วนตามแนวทางของกุสุมา รัชมนิธิ รวมถึงเนื้อความในประโยคเดียวกันที่เกี่ยวข้องกับอุปมาที่กล่าวถึงเพื่อประกอบการวิเคราะห์ นับเป็น 1 แห่ง สำหรับประโยคที่มีการใช้คำเปรียบมากกว่า 1 แห่ง และเนื้อหาในประโยคมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจนไม่สามารถแยกวิเคราะห์การเปรียบเทียบแต่ละแห่งออกจากกันได้ ผู้วิจัยจะนับจำนวนและวิเคราะห์รวมกันเป็น 1 แห่ง

4.1 ตารางข้อมูลคำ

ผู้วิจัยคัดเลือกอุปมาได้ทั้งสิ้น 84 แห่ง จำแนกตามกลวิธีการแปลในรูปแบบตารางได้ ดังนี้

กลวิธีการแปล	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
การแปลแบบตรงตัว	46	55
การแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ	18	21
การแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ	5	6
การแปลแบบตีความและถอดความหมาย	12	14
การตัดทิ้งไม่แปล	3	4
รวม	84	100

จากตารางพบว่า เมื่อเทียบสัดส่วนการแปลด้วยกลวิธีต่างๆ ทั้งหมดในการวิจัยนี้ ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวมากที่สุดถึงร้อยละ 55 ตามด้วยกลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ ร้อยละ 21 กลวิธีการแปลแบบตีความและถอดความหมาย ร้อยละ 14 กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ ร้อยละ 6 และกลวิธีการตัดทิ้งไม่แปล ร้อยละ 4 โดยผู้วิจัยนำเสนอรายการคำทั้งหมดแบ่งตามกลวิธีการแปลที่พบในรูปแบบตาราง 3 ช่องในภาคผนวก เรียงลำดับเนื้อหาตามลำดับของคำที่พบในนวนิยายฉบับภาษาไทย โดยเนื้อหาในช่องแรกแสดงอุปมาที่พบในตัวบทต้นฉบับ ช่องที่ 2 แสดงบทแปลเป็นภาษาอังกฤษ และช่องที่ 3 นำเสนอการวิเคราะห์กลวิธีการแปลและสมมูลภาพของต้นฉบับ

สำหรับการวิเคราะห์บทแปลอย่างละเอียดในบทนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะอุปมาที่แสดงให้เห็นปัญหาในการแปลและแนวทางการแก้ปัญหาที่ผู้แปลเลือกใช้แบ่งตามกลวิธีการแปลที่พบ ผู้วิจัยจะนำเสนอต้นฉบับและบทแปลในตาราง ขีดเส้นใต้คำเปรียบและองค์ประกอบที่สำคัญในการวิเคราะห์ จากนั้น จึงวิเคราะห์กลวิธีการแปลและสมมูลภาพของบทแปลอย่างละเอียด

4.2 การวิเคราะห์หลักวิธีการแปลและสมมูลภาพทางความหมาย

4.2.1 กลวิธีการแปลแบบที่ 1 การแปลแบบตรงตัว

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
พอตื่นขึ้นด้วยเสียงปลุกอึ่งคะนึงของลูกมะพร้าวที่ต่าง พร้อมใจกันร่วงหล่นจากต้นเหมือนฝนลูกเห็บ (หน้า 26)	Pa was roused by the sound of <u>coconuts</u> <u>showering down outside like</u> <u>hails</u> , (หน้า 29)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือ ‘ลูกมะพร้าวที่ต่างพร้อมใจกันร่วงหล่นจากต้น’ ซึ่งเปรียบเหมือนกับ ‘ฝนลูกเห็บ’ โดยสองสิ่งนี้มีลักษณะร่วมกันคือทำให้ผู้อ่านเห็นภาพของวัสดุรูปร่างค่อนข้างกลมขนาดเล็กจำนวนมากที่ร่วงหล่นจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำอย่างหนักต่อเนื่องกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

สำหรับลูกมะพร้าวที่พร้อมใจกันร่วงหล่นลงมา ผู้แปลถ่ายทอดว่า ‘coconuts showering down’ ซึ่งมีข้อสังเกตประการหนึ่งคือ ในฉบับภาษาไทยใช้บุคลาธิษฐาน ทำให้สิ่งไม่มีชีวิตแสดงอาการเหมือนกับสิ่งมีชีวิต โดยกล่าวว่าลูกมะพร้าว ‘พร้อมใจกันร่วงหล่น’ ซึ่งการ ‘พร้อมใจ’ หมายถึง ร่วมใจ, มีน้ำใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (พจนานุกรมไทยเ็ล็กทรอนิกส์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542) เป็นกริยาของมนุษย์ ส่วนในฉบับภาษาอังกฤษ แม้ว่าจะไม่ได้ใช้บุคลาธิษฐานเพื่อแสดงอาการ ‘พร้อมใจ’ แต่ผู้แปลยังคงเก็บเนื้อหาสาระได้ครบถ้วนจากการเลือกใช้คำว่า ‘shower’ หมายถึง to fall in large quantities (Macmillan English Dictionary, 2007: 1381) แสดงให้เห็นว่าลูกมะพร้าวจำนวนมากตกลงมาพร้อมๆ กัน นับเป็นการแปลแบบเน้นสารหรือเนื้อหามากกว่าการแปลตามรูปภาพ ทำให้บทแปลเป็นธรรมชาติและสื่อความหมายให้แก่ผู้อ่านฉบับแปลได้อย่างเหมาะสม

อุปมานี้ผู้เขียนเปรียบเทียบเสียงอึ่งคะนึงของลูกมะพร้าวว่า ‘เหมือนฝนลูกเห็บ’ ซึ่งผู้แปลใช้คำว่า ‘like hail’ เป็นการแปลแบบตรงตัว กล่าวคือมีการใช้คำแสดงความเปรียบเทียบเหมือนคือ ‘like’ และแปลลูกเห็บว่า ‘hails’ ผู้อ่านฉบับแปลจึงเข้าใจความหมายและเกิดจินตภาพเช่นเดียวกับที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการถ่ายทอด

นอกจากนี้ ในประโยคดังกล่าว ผู้แปลยังถ่ายทอดลักษณะของเสียงปลุกอึ่งคะนึงโดยใช้คำว่า ‘rouse’ หมายถึง to wake someone up; to make someone become active, especially when they are tired, lazy, or unwilling to do something (Macmillan, 2007: 1299) ส่วนพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ให้ความหมายว่า ‘rouse’ เป็นคำกริยาหมายถึงปลุก ทำให้ตื่น และเมื่อเป็นคำคุณศัพท์ว่า ‘rousing’ หมายถึงการปลุกใจ, (ให้ร้อง) อึ่งคะนึง (สอ เสถบุตร, 2553: 700) การที่ผู้แปลเลือกใช้คำว่า ‘roused by the sound of’ จึงทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพของการที่ตัวละครถูกปลุกด้วยเสียงอันดัง ซึ่งตรงกับต้นฉบับว่าเสียงปลุกอึ่งคะนึง

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
พอบรรจงจารึกถ้อยคำสั้นๆ ด้วยลายมือที่คิดว่าสวยงาม ที่สุดจากการฝึกฝนอยู่หลายเพลา และ ประหนึ่งเป็น ตัวแทน เสมือนว่า ถ้อยคำที่จารึกลงบนด้านหลังรูปถ่าย ใบนี้เป็นใบประกาศความพากเพียรทางการศึกษา และ พร้อมก้าวไปสู่ความสัมพันธ์ในระดับลึกซึ่งขึ้นต่อไป (หน้า 38)	He painstakingly inscribed a short note in a <u>hand</u> he thought the very best from his <u>countless hours of drill</u> . And it was <u>as if</u> these <u>words on the back of the picture served to</u> <u>present</u> his determination to persevere in his <u>education</u> , and that he was ready to move their relationship to a deeper level. (หน้า 41)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงในที่นี้คือ ‘ถ้อยคำสั้นๆ’ ที่พ่อบรรจงเขียนไว้ด้านหลังรูปถ่าย ‘ด้วยลายมือที่คิดว่าสวยงามที่สุดจากการฝึกฝนอยู่หลายเพลลา’ เปรียบประหนึ่ง ‘ตัวแทน’ และกล่าวซ้ำอีกว่าตัวแทนดังกล่าวนี้ก็คือถ้อยคำที่จารึกลงบนด้านหลังรูปถ่ายซึ่ง ‘เสมือนเป็นใบประกาศความภาคภูมิใจทางการศึกษา’ โดยลักษณะที่คล้ายกันของถ้อยคำที่พ่อจารึกลงด้านหลังรูปถ่ายกับใบประกาศความภาคภูมิใจทางการศึกษา คือการที่ทั้งสองสิ่งนี้มีความขลัง เพราะเป็นเครื่องแสดงถึงความตั้งใจศึกษาหาความรู้ของพ่อจนอ่านออกเขียนได้

เนื่องจากก่อนหน้านี้พ่อเป็นคนไม่รู้หนังสือจึงขอให้ลูกสาวซึ่งเป็นน้องสาวของเพื่อนรักช่วยสอนให้โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือการได้ไปมาหาสู่และคบหากับลอบ การที่พ่อแสดงออกว่าตนอ่านออกเขียนได้จึงเปรียบเหมือนกับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา พร้อมทั้งจะโตเป็นผู้ใหญ่และมีครอบครัว รูปถ่ายที่มีลายมือของพ่ออยู่ด้านหลังนี้จึงเป็นเครื่องแสดงให้ลูกรู้ว่าพ่อพร้อมที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ของทั้งคู่ไปอีกขั้น

การแปลคำว่า ‘จารึก’ ซึ่งหมายถึง เขียนตัวหนังสือ ตัวเลข เป็นรอยลึกบนแผ่นศิลาหรือโลหะ (คลังคำ, 2550: 344) ผู้แปลเลือกใช้คำว่า ‘inscribe’ หมายถึง to write or cut words in or on something, especially as a record of an achievement or in order to honour someone (Macmillan, 2007: 781) คือ ‘สลัก’ หรือ ‘จารึก’ เป็นการเลือกใช้คำที่มีความหมายตรงกับภาษาต้นฉบับ แสดงให้เห็นถึงกิริยาการเขียน และยังมีนัยยะสื่อถึงการบันทึกความสำเร็จหรือเพื่อยกย่องบุคคล ซึ่งเป็นการเลือกใช้คำได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความพยายามในการเขียน สอดคล้องกับเนื้อหาในส่วนต่อมาที่อธิบายว่าถ้อยคำของพ่อเป็นเสมือน ‘ใบประกาศความภาคภูมิใจทางการศึกษา’

สำหรับ ‘ถ้อยคำสั้นๆ ด้วยลายมือที่คิดว่าสวยงามที่สุดจากการฝึกฝนอยู่หลายเพลลา’ ผู้แปลถ่ายทอดความว่า ‘a short note in a hand he thought the very best from his countless hours of drill’ ในที่นี้ ผู้แปลเลือกใช้คำว่า ‘note’ หมายถึง a short letter to someone (Macmillan, 2007: 1018) หรือจดหมายขนาดสั้น เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจว่าถ้อยคำสั้นๆ ที่ผู้เขียนกล่าวถึง หมายถึงข้อความทั้งหมดด้านหลังภาพถ่าย มีลักษณะคล้ายจดหมายขนาดสั้น ต่างจากการย้ำอีกครั้งถึง ‘ถ้อยคำที่จารึกลงบนด้านหลังรูปถ่าย’ ซึ่งผู้เขียนต้องการสื่อถึงแต่ละถ้อยคำที่เป็นส่วนย่อยๆ ของจดหมายทั้งหมด

ส่วนคำว่า ‘ลายมือ’ ผู้แปลเลือกใช้วลีว่า ‘in a hand’ เนื่องจากความหมายหนึ่งของ ‘hand’ คือ someone’s handwriting (Macmillan, 2007: 680) และในพจนานุกรมยังระบุด้วยว่า การใช้คำว่า ‘hand’ ซึ่งหมายถึงลายมือนั้นมักจะใช้ในงานวรรณกรรมเป็นหลัก จึงนับว่าผู้แปลเลือกใช้คำเพื่อสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสม สำหรับการ ‘ฝึกฝนอยู่หลายเพลลา’ ผู้แปลเลือกถ่ายทอดว่า ‘his countless hours of drill’ หมายถึงการฝึกฝนนับชั่วโมงไม่ถ้วน แสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ตรงกับความหมายที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อถึง

เมื่อผู้เขียนอธิบายว่าถ้อยคำเหล่านี้ ‘ประหนึ่งเป็นตัวแทน’ แล้วค่อยอธิบายซ้ำอีกครั้งถึงสิ่งเดียวกันว่า ถ้อยคำที่เขียนนั่นเองคือ ‘ใบประกาศความภาคภูมิใจทางการศึกษา’ ผู้แปลจึงเลือกกรวมคำว่า ‘ประหนึ่งเป็นตัวแทน’ ไว้ในประโยคถัดไปจากการใช้คำว่า ‘served to present’ เป็นกริยาหลักของประโยคหมายถึงการเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นคุณสมบัติประการใดประการหนึ่ง ทำให้บทแปลใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติและเก็บความหมายได้ครบถ้วน แทนที่จะใช้คำเปรียบซ้ำ 2 ครั้งเหมือนกับต้นฉบับ ซึ่งอาจให้ความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรมชาติในบทแปล นอกจากนี้ คำว่า ‘to present’ ยังมีความหมายว่า to bring to one’s attention (พจนานุกรมออนไลน์

www.merriam-webster.com/dictionary, มีนาคม 2556) เพื่อสื่อให้เห็นว่าตัวหนังสือของพ่อเป็นเครื่องแสดงให้
ลอบตระหนักถึงความตั้งใจศึกษาหาความรู้เพื่อก้าวสู่ความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

จากต้นฉบับ ‘เสมือนว่าถ้อยคำที่จารึกลงบนด้านหลังรูปถ่ายใบนี้’ มีการใช้คำแสดงการเปรียบเทียบ ‘เสมือน’
ซึ่งฉบับแปลเลือกใช้คำว่า ‘as if’ เป็นการแปลแบบตรงตัว และดังที่กล่าวแล้วว่า ‘ถ้อยคำ’ ที่กล่าวถึงซ้ำอีกครั้ง
หมายถึงส่วนย่อยๆ ของแต่ละคำที่ประกอบขึ้นเป็นจดหมาย ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า ‘these words’ หรือถ้อยคำ
เหล่านี้ แทนคำว่า ‘note’ ดังที่ใช้ในครั้งแรก ทั้งนี้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงถ้อยคำหลายๆ คำที่อยู่รวมกันในจดหมายได้
อย่างเหมาะสม บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพทางความหมายเทียบเคียงได้กับต้นฉบับภาษาไทย

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
[การได้เล่าเรื่องต่างๆ ให้พ่อฟัง] ประหนึ่ง เป็นม่านหมอก ที่พัดผ่านไปจากใจเธอแล้วไม่มีวันหวนคืน (หน้า 59)	As she spoke, it felt as if a dark cloud of fog was drawn away from her heart, never to return; (หน้า 64)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือการที่ตัวละครชื่อลอบซึ่งเป็นภรรยาของพ่อได้เล่าเรื่องต่างๆ ให้พ่อฟัง
และในขณะที่เธอเล่านั้นก็รู้สึกถึงความทุกข์จากการเก็บเรื่องไม่ดีไว้เป็นความลับกับตัวค่อยๆ มลายหายไปจน
หมด ผู้เขียนใช้คำแสดงความเปรียบเทียบ ‘ประหนึ่ง’ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของอุปมา โดยมี ‘ม่านหมอกที่พัดผ่านไป’
เป็นตัวเปรียบเทียบ ในอุปมานี้ เรื่องราวที่เป็นความลับต่างๆ และม่านหมอกมีลักษณะร่วมกันคือการสื่อถึงความทุกข์
ความรู้สึกหดหู่ หม่นหมอง ครั้นเมื่อปราศจากความลับ ความทุกข์ก็หมดไป เป็นเสมือนม่านหมอกที่พัดผ่านไป
จากใจ ไม่มีวันหวนคืน

ในต้นฉบับภาษาไทย ผู้เขียนใช้ประโยคความซ้อนอธิบายรายละเอียดว่าลอบบอกความลับใดบ้างให้
พ่อได้ทราบ แล้วจึงเปรียบเทียบเหตุการณ์ทั้งหมดว่าเป็นเสมือนม่านหมอกที่พัดผ่านไปโดยละกล่าวการถึงประธาน
ของประโยคซ้ำอีกครั้ง ในบทแปล ผู้แปลถ่ายทอดเรื่องเล่าของลอบอย่างละเอียดเช่นกัน ก่อนจะขึ้นต้นประโยค
ใหม่ในส่วนของการเปรียบเทียบอุปมานี้ด้วยวลีว่า ‘As she spoke’ ซึ่งเป็นการสรุปถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึง
อีกครั้งหนึ่งว่า ‘ในขณะที่เธอกล่าวนั้น’ และเลือกใช้ ‘it’ ซึ่งเป็นสรรพนามที่ไม่ใช่บุรุษสรรพนาม (Impersonal
pronoun) ทำหน้าที่ประธานทางไวยากรณ์เพื่อคงความเป็นธรรมชาติของโครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษ

สำหรับ ‘ม่านหมอก’ ผู้แปลใช้คำว่า ‘a dark cloud of fog’ เนื่องจากคำว่า ‘cloud’ มีความหมายว่า a
large amount of smoke, dust, steam etc in the air (Macmillan, 2007: 273) หรือการถูกปกคลุมด้วยเมฆ
เช่น a huge cloud of black smoke หมายถึง กลุ่มเมฆสีดำก้อนโต ส่วนคำว่า ‘fog’ หมายถึง a thick cloud
that forms close to the ground or to water and is difficult to see through (Macmillan, 2007: 578) หรือ
‘หมอก’ และยังมีอีกความหมายว่าหนึ่งว่า a confused or confusing situation or state (Macmillan, 2007:
578) หรือ ‘ความคลุมเครือ สับสน’ การเปรียบเทียบความไม่สบายใจของลอบกับ ‘ม่านหมอก’ โดยใช้
ภาษาอังกฤษว่า ‘a dark cloud of fog’ จึงสื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพของหมอกกลุ่มใหญ่ที่บดบังวิสัยทัศน์ในการ
มองเห็นได้ในความหมายหนึ่ง และสื่อถึงความรู้สึกสับสนขุนมัวในจิตใจของลอบได้ในเวลาเดียวกัน

การแปลคำกริยา ‘พัดผ่านไป’ จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษนั้น ผู้แปลเลือกใช้สำนวน ‘drawn
away’ หมายถึง to move away from a person or a place (Macmillan, 2007: 448) แสดงกริยาถอยห่าง
ออกมา นอกจากนี้ คำว่า ‘draw’ ยังมีความหมายว่า to pull something across a space in order to close or

open it (Macmillan, 2007: 447) ซึ่งมักใช้กล่าวถึงการรูดเพื่อเปิดหรือปิดม่าน หรือ 'draw the curtains' การใช้คำว่า 'draw away' ในบทแปลนี้จึงแฝงนัยยะการเปรียบเทียบความไม่สบายใจของลออกับ 'ม่านหมอก' ในต้นฉบับภาษาไทย ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจความหมายและได้รับอรรถรสที่เทียบเคียงได้กับภาษาต้นฉบับ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
ทารกน้อยเพศชายตัวเปลือยล่อนจ้อนได้รับนาม <u>ประหนึ่ง</u> อารมณ์ห่มคลุมกายและปกป้องเลือดเนื้อ วิญญาณจากเหตุเภทภัยลึกลับซึ่งอาจวนเวียนเร่ร่อนหาทางเข้าสิงสู่อุญบนโลกใบนี้ว่า “แก่งคอย วงศ์จูเจือ” (หน้า 62)	A baby boy was born naked into the world with a new name wrapped around him like a set of swaddling clothes, sheltering body and soul from any dark, hidden forces of disaster that might be hovering about looking for a way to get in, to take possession, and live in the world as Kaeng Khoi Wongjujeua. (หน้า 66)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือ 'นาม' หรือชื่อของเด็กแรกเกิดที่เปรียบ 'ประหนึ่งอารมณ์ห่มคลุมกาย' เนื่องจากความเชื่อของไทยที่นิยมตั้งชื่อเด็กแรกเกิดด้วยตัวอักษรที่เป็นมงคลและใช้คำที่มีความหมายดี ชื่อของเด็กและอารมณ์ห่มคลุมกายในที่นี้จึงมีลักษณะคล้ายกันในการทำหน้าที่เป็นเครื่องปกป้องเด็กจากสิ่งไม่ดีต่างๆ

การแปล 'นาม' ว่า 'a new name' เป็นการแปลแบบตรงตัวตามความหมายในพจนานุกรม (สอ เสถบุตร, 2553: 532) โดยเก็บการเปรียบเทียบเชิงอุปมาว่า 'ประหนึ่ง' ไปด้วยการแปลว่า 'like' ส่วนคำว่า 'อารมณ์ห่มคลุมกาย' ผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'a set of swaddling clothes' เนื่องจากในภาษาไทยไม่มีคำที่ใช้เรียกผ้าห่อตัวเด็กทารกเพื่อให้ความอบอุ่นโดยเฉพาะ มีแต่ผ้าอ้อมซึ่งเน้นหน้าที่ในการรองรับสิ่งปฏิกูล เช่น ใช้เช็ดน้ำลายหรือป้องกันเด็กถ่ายรดที่นอน แม้ว่าผ้าอ้อมใช้เพื่อให้ความอบอุ่นแก่ร่างกายได้เช่นกันแต่หน้าที่ดังกล่าวไม่โดดเด่นเท่าการเป็นผ้ารองรับสิ่งสกปรก นอกจากนี้ การที่ประเทศไทยมีอากาศร้อน การให้ความอบอุ่นแก่ร่างกายจึงเป็นเรื่องรองผู้เขียนจึงใช้คำศัพท์บอกหมวด (Generic term) คือ 'อารมณ์ห่มคลุมกาย' ในภาษาไทย

ขณะที่ในวัฒนธรรมตะวันตกมีการใช้คำที่มีความหมายเจาะจงถึงผ้าห่มคลุมร่างกายเด็กแรกเกิดคือ 'swaddling clothes' หมายถึง cloth that people used in the past for wrapping babies in (Macmillan, 2007:1511) หรือผ้าที่ผู้คนในอดีตใช้ห่อทารก ผู้แปลจึงเลือกใช้คำนี้เพื่อสื่อความให้ผู้อ่านฉบับภาษาอังกฤษเกิดจินตภาพและเข้าใจได้ทันทีว่าผู้เขียนกำลังกล่าวถึงผ้าห่อตัวเด็กทารก ต่างจากผ้าสำหรับใช้เพื่อหน้าที่อื่นๆ อาทิ ผ้ากันเปื้อน (apron) ผ้าอ้อม (diaper) (ดำเนิน การเดิน, 2552: 362) และผ้าเช็ดน้ำลาย (bib) ที่หมายถึง a piece of cloth that is tied around baby's neck and hangs down to protect its clothes while eating or drinking (Macmillan, 2007: 129) หรือผ้าที่ใช้ผูกรอบคอเด็กเพื่อป้องกันเสื้อผ้าเปื้อนขณะทานอาหารหรือเครื่องดื่ม อีกทั้งยังต่างจาก 'garment' ซึ่งเป็นคำศัพท์บอกหมวดที่หมายถึง เสื้อผ้า เครื่องปกคลุม เครื่องแต่งกาย (สอ เสถบุตร, 2553: 324) ซึ่งเป็นการใช้คำระดับทางการ

บทแปลนี้จึงแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของไทยและชาวตะวันตก ซึ่งผู้แปลได้เลือกคำในภาษาอังกฤษที่มีความหมายสอดคล้องกับต้นฉบับมากที่สุดเพื่อให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจความหมายของสิ่งที่ผู้ประพันธ์กล่าวถึงได้อย่างถูกต้อง

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
ทำให้ผมเหมือนถูกคาดหวัง ประหนึ่ง ภาพภูมิทัศน์แห่งชีวิตและถิ่นกำเนิดแต่หนหลังยามที่พ่อเพ่งมองมาที่ตัวผม (หน้า 73)	I became a repository of hope, like the landscape and the very earth of his native land, and a former time. Pa looked to these things, now, in me. (หน้า 79)

ในวลีแรก ‘ทำให้ผมเหมือนถูกคาดหวัง’ ผู้เขียนใช้คำว่า ‘เหมือน’ แสดงความรู้สึกของตัวละครที่คิดว่าตนถูกผู้อื่นคาดหวัง โดยไม่มีการเปรียบเทียบตนเองหรือความรู้สึกดังกล่าวกับสิ่งใด คำว่า ‘เหมือน’ ในที่นี้จึงไม่ใช่การเปรียบเทียบเชิงอุปมา

ต่อมา ผู้เขียนจึงอธิบายว่า ‘ผม’ ซึ่งเป็นผู้ที่ถูกคาดหวังนั้น เปรียบประหนึ่ง ‘ภาพภูมิทัศน์แห่งชีวิตและถิ่นกำเนิดแต่หนหลัง’ โดยสองสิ่งนี้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือการเป็นต้นกำเนิดแห่งความทรงจำของพ่อ เนื่องจากพ่อเกิดและเติบโตที่เมืองลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ แต่เมื่อวันหนึ่งเพื่อนรักทำความผิดซ้ำบรรดาของนายจ้างไปจนจนเสียหายทั้งคัน พ่อและเพื่อนจึงหนีไปอยู่ที่อื่น ด้วยเหตุนี้ พ่อจึงระลึกถึงและอยากกลับไปเยี่ยมบ้านเกิดของตนอยู่เสมอ อีกทั้งยังตั้งชื่อลูกชายคนของตนคือ ‘ผม’ ซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องนี้ว่า ‘ลับแล’ จากนั้น ผู้เขียนจึงขยายความเพิ่มเติมท้ายประโยคว่า การที่ลับแลรู้สึกว่าคุณถูกคาดหวังนั้นเกิดขึ้น ‘ยามที่พ่อเพ่งมองมาที่ตัวผม’

ในการแปล ผู้แปลพยายามรักษารูปประโยคและความหมายจากภาษาต้นฉบับให้มากที่สุด เนื่องจากสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือการที่ ‘ผมรู้สึกเหมือนถูกคาดหวัง’ เป็นการใช้คำว่า ‘เหมือน’ ที่ไม่ได้เป็นอุปมา ผู้แปลจึงใช้คำว่า ‘became’ ซึ่งเป็นกริยาแท้ (รูปอดีตของ ‘become’) หมายถึง ได้เป็น กลายเป็น (Oxford River Book, 2010: 98) และใช้คำว่า ‘repository’ หมายถึง a place or container in which things can be stored for safety (Collins English Dictionary and Thesaurus, 2006: 1020) กล่าวคือ เป็นศูนย์รวมหรือแหล่งเก็บ เพื่ออธิบายว่า ลับแลเป็นศูนย์รวมของความหวังมากมายของพ่อ เนื้อหาในส่วนนี้จึงแสดงให้เห็นถึงการตีความของผู้แปลเพื่อถ่ายทอดเจตนาของผู้ประพันธ์อย่างถูกต้อง

สำหรับการเปรียบเทียบเชิงอุปมา ผู้แปลใช้คำว่า ‘like’ แทนการเปรียบเทียบ ‘ประหนึ่ง’ ในต้นฉบับ และสิ่งที่นำมาเปรียบคือ ‘ภาพภูมิทัศน์แห่งชีวิตและถิ่นกำเนิดแต่หนหลัง’ ผู้แปลเลือกใช้ว่า ‘the landscape and the very earth of his native land, and a former time’ เนื่องจาก landscape มีความหมายว่า ภูมิประเทศ ภูมิทัศน์ (Oxford River Book, 2010: 508) ส่วนถิ่นกำเนิดนั้น ผู้แปลใช้ว่า ‘the very earth of his native land’ เนื่องจาก ‘native’ เมื่อใช้เป็นคำคุณศัพท์ที่มีความหมายว่า ‘อันเป็นที่เกิด’ (สอ เสถบุตร, 2553: 534) นอกจากนี้ สำนวน ‘one’s native soil’ ยังมีความหมายถึง ‘บ้านเกิดเมืองนอน’ (Oxford River Book, 2010: 589) การแปลโดยใช้คำว่า ‘native land’ จึงหมายถึงดินแดนอันเป็นที่เกิด ส่วนการใช้คำว่า ‘the very earth’ แสดงให้เห็นถึงการย้ายไปให้ชัดเจนว่าพ่อคิดถึงผืนดินซึ่งเป็นที่ตั้งของบ้านอันเป็นที่เกิดของตน

สำหรับคำว่า ‘แต่หนหลัง’ ผู้แปลใช้ว่า ‘former time’ เนื่องจาก ‘former’ เมื่อใช้เป็นคุณศัพท์หมายถึง ในสมัยก่อน แต่ก่อน ในอดีต (สอ เสถบุตร, 2553: 308) บทแปลดังกล่าวจึงมีความหมายครบถ้วน สื่อความตามที่ต้นฉบับต้องการกล่าวถึงได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจตรงกับผู้อ่านต้นฉบับว่า เมื่อพ่อคิดถึงบ้านเกิด พ่อไม่ได้คิดถึงดินแดนนั้นๆ ดังที่เป็นอยู่ในเวลาปัจจุบัน แต่พ่อคิดถึงผืนดินและบ้านเกิดของตน โดยมีภาพอดีตของดินแดนแห่งนั้นอยู่ในความคิด

เมื่อผู้เขียนขยายความต่อมาว่าความรู้สึกดังกล่าวของลับแลเกิดขึ้น 'ยามที่พ่อเพ่งมองมาที่ตัวผม' ผู้แปลใช้ประโยคที่ว่า 'Pa looked to these things, now, in me.' โดยใช้สำนวน 'look to something' ซึ่งหมายถึง to rely upon (พจนานุกรมออนไลน์ www.merriam-webster.com/dictionary, มีนาคม 2556) เป็นการแสดงให้เห็นถึงความคาดหวัง และใช้ 'these things' หรือ 'สิ่งเหล่านี้' แทนความทรงจำต่างๆ ในวัยเด็ก

การแปลในส่วนนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าความโหยหาอดีตของพ่อ ทำให้เมื่อมองมาที่ลับแลทุกครั้ง พ่อไม่ได้มองเห็นเพียงลูกชาย แต่ยังมองด้วยความคาดหวังว่าลับแลจะเป็นตัวแทนของความสุขในวัยเยาว์ของตนอีกด้วย นอกจากนี้ ผู้แปลยังใช้คำว่า 'now' ในความหมายว่า at that time, used in stories to mean at a particular time in the story (Macmillan, 2007: 1021) คือเวลา ณ ขณะนี้ ที่ตัวละครกำลังกล่าวถึง เพื่อบ่งชี้ให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดความเข้าใจตรงกับต้นฉบับที่กล่าวว่า 'ยามใดก็ตาม ที่พ่อเพ่งมองมา 'ยามนั้น' พ่อก็จะมองเห็นแต่ภาพในอดีต บทแปลนี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัวที่มีสมมูลภาพในระดับคำและความหมาย

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
<p>ธูลีดินหน้ากระต๊อบที่พ่อหยิบใส่กระเป๋าสีเสื้อเต็มด้วยคำอวยพรและคำสัญญาเมื่อครั้งจากมานั้น ดำรงความศักดิ์สิทธิ์ด้วยใส่กรอบพลาสติกเป็นสร้อยคอประหนึ่งเครื่องรางเก็บไว้บูชาบนหิ้งพระ (หน้า 90)</p>	<p>The bits of earth from the shanty that Pa had put in his shirt pocket as he left Ya's home that night way back then, imbued with the sacred promises he had made, had become a kind of holy relic; he had put them in a plastic frame on a necklace, like an amulet, and set that on a devotional altar in the house. (หน้า 98)</p>

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือเศษดินที่พ่อหยิบใส่กระเป๋าสีเสื้อมาด้วยและเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดีด้วยการนำมาใส่กรอบพลาสติกทำเป็นสร้อยคอเก็บไว้บนหิ้งพระเพื่อบูชา เปรียบได้กับเครื่องรางที่คนทั่วไปนิยมนำมาห้อยคอหรือเก็บไว้บนหิ้งบูชาที่บ้านเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ดินนี้จึงมีลักษณะของความศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความเชื่อ และมีคุณค่าทางใจต่อผู้เป็นเจ้าของ

ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว คือเมื่อผู้เขียนบรรยายถึงธูลีดิน ผู้แปลเลือกใช้คำว่า bits of earth เนื่องจาก 'ธูลี' หมายถึง ฝุ่น ละออง (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 450) การใช้คำว่า bit ซึ่งหมายถึง a small piece of something (Macmillan, 2007: 136) หรือของชิ้นเล็กๆ จึงทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเห็นภาพว่าธูลีดินที่พ่อเก็บมานั้นมีลักษณะเป็นผงดินที่มีขนาดเล็ก ไม่ใช่ดินเป็นก้อนใหญ่ การอธิบายว่าดินที่เก็บมานั้นเต็มด้วยคำอวยพรและคำสัญญา ผู้แปลเลือกใช้สำนวน 'imbue with something' หมายถึง to fill someone or something with a particular quality or emotion (Macmillan, 2007: 753) ให้ความหมายถึงการ 'เติมไปด้วย' ที่มักใช้ในความหมายเชิงบวก ต่างคำว่า 'fill with' ที่มีความหมายคล้ายกันแต่สามารถใช้ได้กับทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดี การเลือกใช้คำว่า 'imbue with' จึงสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เขียนต้นฉบับกล่าวถึงมากกว่า

ในส่วนของการเปรียบเทียบ ภาษาไทยผู้เขียนใช้คำว่า 'ประหนึ่งเครื่องราง' ผู้แปลจึงถ่ายทอดว่า 'like an amulet' เนื่องจาก 'amulet' แปลว่า เครื่องราง ของขลัง (Oxford River Book, 2010: 56) เป็นการแปลแบบตรงตัว นอกจากนี้ เมื่อต้องอธิบายถึงหิ้งพระ ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวพุทธในประเทศไทยมักมีไว้ในบ้าน ใช้อวางพระพุทธรูปและสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อสักการะบูชา ผู้เขียนยังอธิบายให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจได้ด้วยการใช้คำว่า

'devotional altar' เนื่องจาก 'devotional' หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับศาสนา (Oxford River Book, 2010: 251) และ 'altar' หมายถึง แท่นบูชา (Oxford River Book, 2010: 53) แม้ว่า 'altar' จะทำให้ผู้อ่านซึ่งเป็นชาวตะวันตกนึกถึงแท่นที่มักใช้ในพิธีทางศาสนาคริสต์ แต่เมื่อพิจารณาจากเนื้อเรื่องว่าตัวละครเป็นคนไทย นับถือศาสนาพุทธ ผู้อ่านย่อมเกิดมโนภาพเชื่อมโยงได้ว่าชาวพุทธมีวัฒนธรรมการใช้แท่นบูชาประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่นเดียวกัน ต่างจากคำว่า 'shelf' หมายถึง ชั้น, หิ้ง (Oxford River Book, 2010: 809) ซึ่งใช้วางของต่างๆ ไปก็ได้ คำแปลนี้จึงนับว่าเป็นการแปลแบบตรงตัวด้วยการเลือกใช้คำในภาษาอังกฤษที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพได้ตรงกับตัวบทต้นฉบับ บทแปลจึงมีสมมูลภาพในระดับความหมาย

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
ถ่ายเบาเสร็จเดินระแวงระว่างกลับกุฏิทันที <u>ผมรู้สึกเหมือนตัวเองเป็นหิ่งห้อยในโลกมืด</u> (หน้า 112)	After relieving myself, I quickly but carefully made my way back to the hut, <u>a firefly in a world of gloom.</u> (หน้า 120)

ตัวอย่างนี้ แสดงให้เห็นถึงข้อยกเว้นหนึ่งที่พบในการแปลแบบตรงตัว กล่าวคือ ผู้แปลถ่ายถอดเนื้อหาจากต้นฉบับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษอย่างตรงไปตรงมา เมื่อผู้เขียนอธิบายความรู้สึกของตัวละครที่เปรียบตนเองเหมือนกับหิ่งห้อยในโลกมืด ผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'a firefly in a world of gloom' เนื่องจาก 'หิ่งห้อย' แปลว่า 'firefly' (ดำเนิน การเด่น, 2552: 598) ส่วนคำว่า 'gloom' มีความหมายหนึ่งว่า the feeling of having no hope คือความเศร้าหมอง และยังมีอีกความหมายหนึ่งคือ darkness in which it is difficult to see clearly (Macmillan, 2007: 638) หรือความมืดมัว ยากต่อการมองเห็น การเลือกใช้คำว่า 'gloom' จึงสื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจทั้งความหมายโดยตรงและความโดยนัยของต้นฉบับที่กล่าวถึง 'โลกมืด' ซึ่งนอกจากจะหมายถึงการที่ลับแลกำลังเดินอยู่ท่ามกลางความมืดแล้ว ยังสื่อถึงความหดหู่ในจิตใจจากที่แม่และพ่อเลี้ยงนำตนมาปล่อยทิ้งไว้ที่วัด บทแปลนี้จึงแสดงให้เห็นถึงสมมูลภาพของบทแปลที่เก็บทั้งความหมายตามรูปคำและนัยยะที่แอบแฝงเอาไว้ได้

อย่างไรก็ดี ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างต้นฉบับและบทแปลนี้คือการที่ต้นฉบับใช้คำเปรียบ 'เหมือน' ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของอุปมา แต่ในภาษาแปลใช้จุดภาคคั่นเพื่อขยายความ บทแปลนี้จึงเป็นการใช้อุปลักษณ์แทนอุปมาเพื่อทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงเจตนาของการเปรียบเทียบได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ แม้ในบทแปลจะไม่มีการใช้คำเปรียบซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งของอุปมา แต่บทแปลยังคงรักษาสมมูลภาพระดับความหมายของประโยคดังกล่าวเอาไว้ได้อย่างครบถ้วน

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
เขาเป็นผู้ถือครองความสันโดษอย่างแท้จริง <u>ประหนึ่งมีลิ้นเปิดเปิดของการมีกับไม่มีตัวเขาภายในกุฏิหลังเล็ก</u> (หน้า 119)	He truly wore the cloak of solitude. It was <u>as if there were a valve in that little hut that he could use to shut himself on and off.</u> (หน้า 128)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือพฤติกรรมของพระจันที่นิยมการถือครองความสันโดษ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกประหนึ่งว่าพระรูปนี้บางครั้งก็มีตัวตนอยู่ในสถานที่หนึ่งๆ เหมือนคนธรรมดาทั่วไป แต่บางครั้งก็ทำเหมือนไม่มีตัวตน แม้จะยังคงอยู่ในสถานที่นั้น เนื่องจากพระจันไม่พูดจาหรือยุ่งเกี่ยวกับใคร ตัดขาดจากผู้คนโดยรอบ ผู้เขียนจึงรู้สึกเหมือนไม่มีพระจันอยู่ใกล้ๆ แม้จะพักอาศัยอยู่ในกุฏิหลังเล็กๆ ร่วมกัน

คำว่า 'ถือครองความสันโดษ' เป็นการใช้อุปมาอุปไมยเปรียบเทียบความสันโดษเป็นดั่งเสื้อผ้าหรือเครื่องประดับที่สวมใส่ได้ ผู้แปลเลือกใช้วลี 'wear the cloak of solitude' เนื่องจากคำว่า 'wear' มีความหมายหนึ่งคือ to have something on your body as clothing, decoration, or protection หรือ 'สวมใส่' และยังมีอีกความหมายหนึ่งว่า to have a particular appearance or expression (Macmillan, 2007: 1688) หรือ 'เผยให้เห็นอารมณ์บนใบหน้า' ส่วนคำว่า 'cloak' เมื่อใช้ในงานวรรณกรรมมักมีความหมายว่า something that covers or hides something else (Macmillan, 2007: 269) หรือบางสิ่งที่จะสวมไว้เพื่อซ่อนอีกสิ่งหนึ่ง และคำว่า 'solitude' หมายถึง the state of being completely alone, especially when this is pleasant or relaxing (Macmillan, 2007: 1421) หมายถึงการอยู่โดยลำพังหรือความสันโดษ การที่ผู้แปลเลือกใช้วลี 'wear the cloak of solitude' จึงบ่งบอกทั้งลักษณะของพระจันทร์และถ่ายทอดการเปรียบเทียบเชิงอุปมาอุปไมยได้ตรงกับตัวบทต้นฉบับ

ในการเปรียบเทียบ ผู้เขียนใช้คำว่า 'as if' สื่อถึงการเปรียบ 'ประหนึ่ง' ในภาษาไทย ส่วนการแปลคำว่า 'ลิ้นเปิดปิด' สังเกตว่าผู้แปลได้พยายามทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพทั้งด้านลักษณะและหน้าที่ของสิ่งที่กล่าวถึง เนื่องจาก 'ลิ้น' นอกจากมีความหมายว่า อวัยวะในปาก ทำหน้าที่รับรส ช่วยออกเสียง และกลืนอาหาร (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 775) 'ลิ้น' ยังมีความหมายถึงชิ้นส่วนของเครื่องจักรกล หรืออวัยวะในร่างกายมนุษย์ซึ่งทำหน้าที่เปิดปิดให้ของเหลวไหลผ่านได้ อย่างเช่น ลิ้นหัวใจ เมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษ ผู้แปลจึงพยายามถ่ายทอดทั้งลักษณะและหน้าที่ของอวัยวะในจินตนาการของผู้เขียนโดยใช้คำว่า 'valve' หมายถึง the part of an organ or tube in your body that opens and closes to keep liquid flowing in the right direction (Macmillan, 2007: 1654) เพื่อบ่งบอกลักษณะการทำงานของ 'ลิ้นเปิดปิด' เพื่อให้ของเหลวไหลผ่านและอธิบายหน้าที่ของลิ้นนั้นเพิ่มเติมด้วยคุณานุประโยค (Adjective clause) ว่า that he could use to shut himself on and off คือเขาสามารถปิดหรือเปิดความมีตัวตนได้ ทำให้ผู้อ่านจับภาพภาษาอังกฤษเข้าใจอย่างชัดเจนว่าสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงนั้นมีลักษณะและหน้าที่การทำงานเช่นไร บทแปลนี้จึงมีความเท่าเทียมกับต้นฉบับในด้านความหมาย และกระตุ้นให้ผู้อ่านภาษาแปลเกิดมโนภาพและความเข้าใจได้ทัดเทียมกับผู้อ่านต้นฉบับ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
<p>ผู้คนแถบนี้มีกิจกรรมกะกลางคืนเป็นรายได้เสริมอย่างล่ำสัน ประหนึ่ง ปลดปล่อยร่างความเป็นมนุษย์สามัญให้นอนหลับลึกอยู่ในเรือนของตน ส่วนวิญญาณถูดออกจากร่างมานั่งดักรอความเป็นความตายอยู่ริมถนน (หน้า 134)</p>	<p>... as some people living here had a solid option for augmenting their incomes with nighttime work. For some it was like leaving their ordinary human forms sleeping soundly at home, freeing their spirits to go sit at the edge of the road and wait for the trap of death to snap shut on an unfortunate victim. (หน้า 144)</p>

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือพฤติกรรมอันโหดร้ายของผู้คนในชุมชนของตน ที่มักจะซ้ำเติมผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนนในยามค่ำคืนด้วยการขโมยของจากผู้บาดเจ็บ หรือบางครั้งอาจถึงกับกระทำฆาตกรรมผู้ประสบเคราะห์เพื่อแย่งชิงของมีค่า ผู้เขียนจึงเปรียบเทียบพฤติกรรมดังกล่าวว่าเป็นเหมือนการปลดปล่อยกายหรือความเป็นมนุษย์ของตนไว้ที่บ้าน และถอดเพียงวิญญาณออกมาทำสิ่งชั่วร้าย เนื่องจากกิจกรรมนี้เกิดในเวลา

กลางคืน การเปรียบเทียบดังกล่าวจึงทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความลึกลับ การเป็นสิ่งต้องห้าม ซึ่งไม่สามารถทำได้ในเวลากลางวันหรือในยามปกติ

ในการแปลสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงซึ่งผู้เขียนใช้คำว่า 'กิจกรรมกะกลางคืน' อธิบายพฤติกรรมทั้งหมดโดยไม่กล่าวถึงรายละเอียดซ้ำอีก ผู้แปลจึงใช้ว่า 'nighttime work' ซึ่งเป็นการแปลแบบตรงตัว คำว่า 'รายได้เสริม' ในต้นฉบับแสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้คำที่ให้ความรู้สึกถึงทางการ ขัดแย้งกับสถานการณ์จริงซึ่งตัวละครทำสิ่งผิดกฎหมาย ผู้แปลจึงเลือกใช้วลีว่า 'to augment their incomes' เพื่อรักษาทั้งความหมายและระดับภาษาแบบกึ่งทางการซึ่งขัดแย้งกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ส่วนของคำขยายที่ผู้เขียนใช้อธิบายรายได้ 'อย่างล่าช้า' เป็นการกร่อนจากภาษาพูดที่นิยมใช้ว่า 'เป็นล่าช้า' เพื่ออธิบายถึงสิ่งที่มีความจริงจัง มั่นคง สำนวน 'เป็นล่าช้า' ตรงกับคำแปลแบบในภาษาอังกฤษว่า solid, established (ดาเนิน การเดิน, 2552: 493) ผู้แปลจึงพยายามเก็บรายละเอียดในระดับคำด้วยการเลือกใช้คำว่า 'a solid option' เพื่อแสดงถึงการหารายได้เสริมอย่างเป็นล่าช้า การแปลสิ่งซึ่งผู้เขียนต้องการกล่าวถึงทั้งหมดนี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัวที่มีสมมูลภาพทางความหมาย

สำหรับการเปรียบเทียบ 'ประหนึ่ง' ผู้แปลเลือกใช้คำเปรียบว่า 'like' แสดงให้เห็นถึงการแปลแบบตรงตัว และเมื่อกล่าวถึงการ 'ปล่อยวางความเป็นมนุษย์สามัญให้นอนหลับลึกอยู่ในเรือนของตน' ผู้แปลใช้การแปลแบบตรงตัวเช่นกัน โดยเฉพาะการเลือกใช้คำว่า 'ordinary' ที่หมายถึง normal or average, and not unusual or special (Macmillan, 2007: 1055) แสดงให้เห็นถึงการย้ำความ 'สามัญ' ของการเป็นมนุษย์ที่ไม่มีสิ่งผิดแปลกออกไป เช่นเดียวกับการเลือกแปลอาการ 'นอนหลับลึก' ว่า 'sleeping soundly' ซึ่งเป็นการแปลแบบตรงตัว เนื่องจาก 'soundly' เมื่อใช้กับการนอน หมายถึง if you sleep soundly, you sleep well and it is not easy to wake you (Macmillan, 2007: 1427) คือการนอนหลับอย่างเต็มตาหรือหลับสนิทนั่นเอง

เมื่อผู้เขียนเปรียบเทียบลักษณะของการถอดวิญญาณออกจากร่างเพื่อมานั่งด้กรอความเป็นความตายอยู่ริมถนนนั้น ผู้แปลได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามรักษาสมมูลภาพทั้งในระดับคำและระดับความหมาย เนื่องจากในภาษาไทย ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ทันทีว่าผู้พูดกำลังกล่าวถึงความเป็นความตายของผู้ที่สัญจรอยู่บนถนนซึ่งอาจประสบอุบัติเหตุเมื่อใดก็ได้ ผู้เขียนจึงไม่ได้ปรับหรือกล่าวโทษชาวบ้านว่าเป็นต้นเหตุของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ผู้แปลถ่ายทอดเนื้อหาในส่วนนี้ด้วยการใช้สำนวน 'the trap of death' หรือ 'death trap' ซึ่งมีความหมายว่า a structure or situation that is potentially very dangerous to life (พจนานุกรมออนไลน์ www.merriam-webster.com/dictionary, มีนาคม 2556) คือสถานการณ์ที่อาจเป็นอันตรายถึงชีวิต และยังเสริมความเข้าใจในส่วนนี้ด้วยการอธิบายเพิ่มเติมว่ากับดักแห่งความตายนั้นทำหน้าที่ 'snap shut on an unfortunate victim' สื่อให้ผู้อ่านภาษาแปลเข้าใจถึงมุมมองของผู้เขียนว่าอุบัติเหตุบนท้องถนนอาจเกิดขึ้นกับเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายคนใดเมื่อใดก็ได้ ผู้แปลจึงรักษาความเสี่ยงในการเล่าเรื่องโดยไม่กล่าวโทษชาวบ้านแต่อย่างใดเช่นกัน ดังนั้น แม้ว่าการแปลในตัวอย่างนี้จะมีการเสริมความหมายเล็กน้อยในตอนท้าย แต่ผู้แปลไม่ได้อธิบายหรือขยายความการเปรียบเทียบเชิงอุปมาเพิ่มเติมจากต้นฉบับ จึงนับเป็นการแปลแบบตรงตัวที่มีสมมูลภาพกับต้นฉบับ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
รถกระบะของอานิคม <u>เสมือน</u> หนึ่งกระบะป่าของโดราเอมอน ขาดเหลืออะไรในวงแกจะลุกเดินไปหยิบที่รถ (หน้า 210)	That truck of Ah Nikhom's was like Doraemon's pocket. If the party needed anything or was missing anything, he would get up again and get it from the pickup. (หน้า 227)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือรถกระบะของอานิคมที่บรรทุกของได้มากมาย เมื่อต้องการสิ่งใดก็เดินไปหยิบเอาได้ทันที เพราะรถคันนี้มีสิ่งของทุกอย่างตามที่เจ้าของต้องการ เปรียบเหมือนกระบะป่าของโดราเอมอน ตัวการ์ตูนญี่ปุ่นที่ชาวไทยรู้จักดี เนื่องจากโดราเอมอนเป็นการ์ตูนที่มีชื่อเสียงมากในหลายประเทศในทวีปเอเชีย โดราเอมอนเป็นแมวหุ่นยนต์ที่เดินทางมาจากอนาคตเพื่อช่วยเหลือเด็กชายโนบิตะ คุณลักษณะเด่นประการหนึ่งของโดราเอมอนคือมีกระบะป่าหน้าอยู่บริเวณหน้าท้อง บรรจุของวิเศษมากมาย เมื่อโนบิตะต้องการความช่วยเหลือไม่ว่าเรื่องอะไร โดราเอมอนจะมีของวิเศษที่ช่วยแก้ปัญหาได้เสมอ

การเปรียบรถกระบะของอานิคมว่าเหมือนกระบะป่าของโดราเอมอน จึงเป็นการใช้ภาพพจน์แบบการกล่าวอ้างถึง (Allusion) ซึ่งเป็นการยกตัวละครหนึ่งมาอ้างถึงในเรื่อง ผู้รับสารจะต้องมีพื้นความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวอ้างถึงจึงจะเข้าใจความหมายได้อย่างถูกต้อง

สำหรับต้นฉบับภาษาไทยนั้น เมื่อผู้เขียนกล่าวถึงกระบะป่าของโดราเอมอน ผู้อ่านย่อมเข้าใจได้ทันทีว่าผู้เขียนต้องการสื่อถึงอรรถประโยชน์ของกระบะป่าที่บรรทุกของได้มากมาย มีสิ่งของทุกอย่างดังที่เจ้าของต้องการ ส่วนในบทแปลพบว่า ผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'Doraemon's pocket' ซึ่งเป็นการแปลแบบตรงตัวโดยกล่าวอ้างถึงตัวละครเดียวกันทันที เนื่องจากผู้เขียนอาจไม่พบว่ามีตัวการ์ตูนอื่นในวัฒนธรรมตะวันตกที่มีคุณลักษณะเด่นแบบเดียวกัน นอกจากนี้ โดราเอมอนยังเป็นการตูนที่มีชื่อเสียงมาอย่างยาวนาน ชาวตะวันตกซึ่งเป็นผู้อ่านงานแปลอาจรู้จักหรือเคยได้ยินชื่อของการ์ตูนตัวนี้มาบ้างแล้ว และในอินเทอร์เน็ตยังมีข้อมูลเกี่ยวกับการตูนนี้ให้สืบค้นอ้างอิงได้ไม่ยาก

ดังนั้น ตัวอย่างนี้ ผู้แปลจึงแสดงให้เห็นถึงการใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวถ่ายทอดการกล่าวถึงตัวละครอื่นในวัฒนธรรมต้นฉบับ ซึ่งผู้อ่านฉบับแปลน่าจะเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้อย่างถูกต้อง

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
พอได้พลิกเรื่องหนักอกส่วนตัวให้กลายเป็นเรื่องอิมใจในระดับชุมชน <u>ปาน</u> พลิกฝ่ามือ (หน้า 217)	As easily as you could turn over your hand, he changed this personal melancholy into a feeling of satisfaction on a community level. (หน้า 235)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือ ความสามารถของพ่อในการเปลี่ยนเรื่องที่ไม่สบายใจของตนเองให้กลับกลายเป็นสิ่งที่สร้างความสุขให้แก่ทั้งตนเองและคนในชุมชนได้อย่างง่ายดาย เปรียบได้กับการ 'พลิกฝ่ามือ' ซึ่งเป็นสำนวนที่มีความหมายว่า ทำได้อย่างง่ายดาย (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 614) เมื่อผู้แปลเลือกใช้คำแปลว่า 'turn over' ซึ่งหมายถึง to turn something such as a page in a book or a sheet of paper so that the other side is towards you (Macmillan, 2007: 1613) หรือ 'พลิก' เช่น การพลิกหน้าหนังสือ ผู้อ่านฉบับแปลจึง

มองเห็นภาพการ ‘พลิกฝ่ามือ’ ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ผู้แปลยังใช้คำเปรียบ ‘as...as’ ถ่ายทอดบทแปลให้มีองค์ประกอบของอุปมาเช่นเดียวกับที่ต้นฉบับภาษาไทยใช้คำเปรียบว่า ‘ปาน’

สำหรับ ‘เรื่องหนังกอก’ ของพ่อฉัน เป็นสำนวนที่มีความหมายว่า ครุ่นกังวล วิตกมาก ทุกข์ใจไม่รู้วาย (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 903) ผู้แปลจึงใช้คำภาษาอังกฤษว่า melancholy ซึ่งเป็นคำที่มักพบในงานวรรณกรรม มีความหมายว่า a feeling of sadness and of being without hope (Macmillan, 2007: 938) หรือความเศร้าสลดหดหู่ บทแปลนี้จึงแสดงให้เห็นถึงการใช้ภาษาวรรณศิลป์ในภาษาอังกฤษเพื่อถ่ายทอดสำนวนภาษาไทย ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพระดับความหมายและใช้วลีที่เทียบเคียงได้กับต้นฉบับ แม้จะไม่สามารถสร้างสมมูลภาพระดับประโยคได้ เนื่องจากโครงสร้างภาษาอังกฤษไม่เอื้ออำนวยให้การเปรียบเทียบนี้วางไว้ท้ายประโยค ผู้แปลจึงนำวิเศษณ์มาประยोजิตที่แสดงการเปรียบเทียบดังกล่าวมาใช้ขึ้นต้นประโยคแทน

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
กึ่งเหมือนชวานาเลี้ยงงูเห่าไว้ในบ้าน (หน้า 314)	I feel like a farmer with pet cobras in the house. (หน้า 341)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือ ความไม่พอใจของป่าอุไรต่อครอบครัวของลับแล โดยป่าอุไรตำหนกด้วยการยกนิทานอีสปเรื่อง ‘ชวานากับงูเห่า’ อันเป็นเรื่องของสัตว์ร้ายที่เนรคุณต่อผู้มีพระคุณมาเป็นตัวเปรียบเทียบ เนื่องจากนิทานอีสปเป็นนิทานสอนใจที่มีผู้อ่านทั่วโลก ผู้อ่านในฉบับภาษาไทยจึงเข้าใจความหมายของผู้พูดคือ ป่าอุไรได้ทันที ว่าการเปรียบตนเองเป็นชวานานั้นมีเจตนาเพื่อต่อว่าครอบครัวของลับแลที่เนรคุณต่อตน ซึ่งเป็นผู้มีพระคุณ

ในบทแปล ผู้แปลจึงใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวได้ทันทีว่า ‘like a farmer with pet cobras’ โดยเก็บรักษาทั้งการเปรียบเชิงอุปมา และความหมายที่ต้องการสื่อความเนรคุณ ให้ผู้อ่านภาษาแปลเกิดความเข้าใจตรงกับผู้อ่านภาษาต้นฉบับ

4.2.2 กลวิธีการแปลแบบที่ 2 การแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
หูทั้งสองข้างของพระจันออกจะแหลมนิดๆ เหมือนมนุษย์ต่างดาว (หน้า 12)	[...], and his ears were a little pointy, like a Vulcan's. (หน้า 13)

สิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึงในที่นี้คือรูปร่างของหูของพระจัน ซึ่งมีลักษณะแหลมนิดๆ ต่างจากหูของคนทั่วไป ผู้เขียนจึงเปรียบลักษณะดังกล่าวว่า ‘เหมือนมนุษย์ต่างดาว’ ทำให้ผู้อ่านต้นฉบับภาษาไทยเกิดภาพในความคิดถึงมนุษย์ที่มีหูแหลมจนดูราวกับว่าไม่น่าจะเป็นหูของมนุษย์คนอื่นทั่วไป

เมื่อสืบค้นจากพจนานุกรม ‘มนุษย์ต่างดาว’ แปลว่า alien, extraterrestrial being (คำเนิน การเด่น, 2552: 410) นอกจากนี้ ยังมีคำอื่นๆ ที่มีความหมายว่ามนุษย์ต่างดาวเช่นกัน อาทิ คำว่า alien, Martian และ spaceman อย่างไรก็ตาม คำต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีนัยยะที่แตกต่างไปจากมนุษย์ต่างดาวที่ผู้เขียนกล่าวถึง กล่าวคือ สำหรับผู้อ่านชาวอเมริกันซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของบทแปลนี้ คำว่า ‘alien’ มักจะทำให้คิดถึงความหมายแรกของคำคือคนต่างด้าว หรือ someone who is not a citizen of the country they are living in (Macmillan, 2007: 37) ส่วนในความหมายว่า a person or creature from a planet other than Earth (Macmillan,

2007: 37) หรือสิ่งมีชีวิตจากนอกโลก ชาวอเมริกันก็มักจะจินตนาการถึงมนุษย์ต่างดาวที่ตนเคยเห็นในภาพยนตร์ซึ่งมีรูปร่างแตกต่างกันออกไป

หรือการใช้คำว่า 'Martian' ซึ่งหมายถึง an imaginary creature that lives on the planet Mars (Macmillan, 2007: 924) หรือสิ่งมีชีวิตในจินตนาการที่อาศัยอยู่บนดาวอังคาร และ 'spaceman' ที่มีความหมายแรกคือ an astronaut หรือนักบินอวกาศ และมีความหมายที่ 2 ว่า a creature from another planet (Macmillan, 2007: 1429) หรือสิ่งมีชีวิตจากดาวเคราะห์ดวงอื่น ล้วนเป็นคำแปลอันสื่อถึงที่มาของสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน มนุษย์ต่างดาวอาจมีรูปร่างเหมือนคน สัตว์ หรือเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่างถาวรก็ได้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผู้อ่านแต่ละคนได้เคยพบเห็นจากสื่อต่างๆ ดังนั้น หากผู้แปลเลือกคำแปลตามความหมายที่พบในพจนานุกรม ผู้อ่านฉบับแปลจึงอาจไม่เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่ออย่างชัดเจน ทำให้ผู้แปลต้องอธิบายเพิ่มเติมถึงลักษณะเด่นของมนุษย์ต่างดาวที่ผู้เขียนเจาะจงกล่าวถึง

รูปแบบการแปลอีกทางเลือกหนึ่งคือการใช้ชื่อเรียกมนุษย์ต่างดาวแต่ละประเภทโดยเฉพาะ อาทิ 'E.T.' จากภาพยนตร์เรื่อง E.T. ทำให้นึกถึงมนุษย์ต่างดาวผิวย่น คอยาว น้วยาว และเป็นมิตรกับเด็กๆ คำว่า 'Yoda' ทำให้นึกถึงมนุษย์ต่างดาวตัวเตี้ย ผิวน้ำเขียว เป็นนักรบจากภาพยนตร์เรื่อง Star War ส่วนคำว่า 'Vulcan' ทำให้ผู้อ่านโดยเฉพาะในวัฒนธรรมอเมริกันนึกถึงมนุษย์ต่างดาวในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์เรื่อง Star Trek ที่มีลักษณะภายนอกโดยทั่วไปเหมือนมนุษย์ และมีหูแหลม อีกทั้งยังมีความมุ่งมั่นในการใช้ชีวิตอย่างมีตรรกะและเหตุผล

ดังนั้น เมื่อต้องถ่ายทอดลักษณะของพระเจ้าซึ่งมีรูปลักษณ์ภายนอกเหมือนมนุษย์ทั่วไปทุกประการ แต่มีหูแหลมกว่าคนทั่วไป ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า 'Vulcan' เป็นตัวเปรียบเทียบ เนื่องจาก 'Vulcan' เป็นตัวละครสำคัญในเรื่อง Star Trek ซึ่งนำเสนอผ่านละครโทรทัศน์ในประเทศสหรัฐอเมริกาและในภาพยนตร์ที่เข้าฉายทั่วโลกหลายสิบตอน ตั้งแต่ปีค.ศ. 1969 จนถึงปัจจุบัน (http://en.wikipedia.org/wiki/Star_Trek [เข้าถึง 13 ธันวาคม 2555]) ดังนั้น คำว่า 'Vulcan' จึงทำให้ผู้อ่านส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อ่านชาวอเมริกันซึ่งคุ้นเคยกับภาพยนตร์เรื่อง Star Trek เกิดจินตภาพถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้ทันที

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
แต่เราสองพี่น้องรู้ว่าในน้ำเสียงเปล่งประกาศนั้นเป็นเหมือนการประทับตรารับรองที่ไม่มีวันเปลี่ยนเป็นอื่นไปได้ (หน้า 150)	...the tone of Pa's proclamation made us aware that we would never be able to follow any other path. It was as if he had stamped his personal guarantee on it. (หน้า 161)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือ คำพูดของพ่อที่ถ่ายทอดผ่านน้ำเสียงที่แสดงถึงความมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ที่อยากให้ลูกคนโตเป็นช่างยนต์ และให้ลูกคนเล็กเป็นช่างไฟฟ้า ซึ่งความมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ในน้ำเสียงของพ่อ นั้น เปรียบได้กับการประทับตรารับรอง ซึ่งมักใช้กับการรับรองเอกสารสำคัญว่ามีเนื้อหาใจความถูกต้องแล้ว จึงเป็นสิ่งที่ผู้อื่นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

สำหรับสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึงคือ 'น้ำเสียงเปล่งประกาศ' ผู้แปลใช้ว่า the tone of Pa's proclamation ซึ่งเป็นการแปลแบบตรงตัว เนื่องจากคำว่า 'น้ำเสียง' แปลว่า voice, tone (คำเนิน การเด่น, 2552: 289) และการ 'ประกาศ' แปลว่า to announce, proclaim, declare, give notice (คำเนิน การเด่น, 2552: 322) บทแปลจึง

ถ่ายทอดความหมายของสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึงได้ตรงกับต้นฉบับ และยังปรากฏการใช้คำเปรียบ 'as if' เช่นเดียวกับต้นฉบับที่มีคำว่า 'เหมือน' บทแปลนี้จึงมีองค์ประกอบของอุปมาครบถ้วน

ในส่วนของ การแปลสิ่งที่นำมาเปรียบคือ 'การประทับตรารับรอง' ผู้แปลเลือกแปลแบบตรงตัว คือ 'he had stamped his personal guarantee on it.' โดยคำว่า 'stamp' หมายถึง ตีตรา ประทับ กดรอย (Oxford River Book, 2010: 863) และคำว่า 'guarantee' หมายถึง รับรอง (Oxford River Book, 2010: 408) แม้ว่าในภาษาไทยจะใช้นามวลี 'การประทับตรา' เป็นส่วนขยายใจความหลักคือ 'น้ำเสียงเปล่งประกาศ' แต่ภาษาอังกฤษเลือกใช้ประโยคสมบุรณ์ในการถ่ายทอดเนื้อหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าผู้แปลได้ปรับการใช้คำในประโยคเพื่อให้ภาษาปลายทางมีความเป็นธรรมชาติและรักษาสมมูลภาพทางความหมาย

ต่อมา เมื่อผู้เขียนบรรยายเพิ่มเติมว่า น้ำเสียงเปล่งประกาศนั้นทำให้คำพูดของพ่อเป็นเหมือนการประทับตรารับรอง 'ที่ไม่มีวันเปลี่ยนเป็นอื่นไปได้' ผู้แปลไม่ได้ใช้การแปลแบบตรงตัวว่า 'that can never be changed' แต่เลือกใช้ว่า 'we would never be able to follow any other path' กล่าวคือ เมื่อพ่อวางแผนการดำเนินชีวิตให้แก่ลูกอย่างแน่นหนาแล้ว ลูกย่อมต้องเดินตามเส้นทางที่พ่อวางแผนไว้ 'ไม่มีวันเดินไปบนเส้นทางอื่นได้เลย' นับเป็นการแปลแบบตีความผ่านมุมมองความคิดของผู้ฟังคือลบบแล เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจถึงผลที่เกิดจากคำพูดดังกล่าวของพ่อ นั่นคือการที่ลูกๆ ต้องปฏิบัติตามแผนการที่พ่อได้กำหนดเอาไว้อย่างเล็งไม่ได้ บทแปลในส่วนนี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความที่มีสมมูลภาพทางความหมาย เก็บรายละเอียดในต้นฉบับได้ครบถ้วน

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
เราสองชะงักเท่า ทรวดกายลงกองเหมือนผ้าเช็ดตัวสองผืนขยู่รวมกัน (หน้า 175)	We stopped in our tracks, collapsing together in a heap like a couple of used towels (หน้า 188)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคืออาการตกใจของเด็กสองคนที่ทำให้ทั้งคู่หยุดชะงักและทรวดกายลงกับพื้น ซึ่งอาการดังกล่าวทำให้เด็กทั้งคู่มีลักษณะเหมือนผ้าเช็ดตัวสองผืนขยู่รวมกัน ผู้อ่านมองเห็นภาพของผ้าเช็ดตัวที่ขยู่ยี่ ไม่สะอาด เรียบร้อย

ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ กล่าวคือ เมื่อผู้เขียนอธิบายถึงการ 'ชะงักเท่า' ซึ่งคำว่า 'ชะงัก' แปลว่า to stop short, be interrupted, get stuck; to come to a sudden halt (ดำเนินการเด่น, 2552: 162) ผู้แปลจึงใช้สำนวน 'stop in your tracks' หมายถึง to stop moving in a sudden way, or to make you stop moving (Macmillan, 2007: 1474) ทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเห็นภาพว่าเด็กทั้งคู่ 'หยุดเดินแบบกะทันหัน'

ต่อมา เมื่อผู้เขียนอธิบายกริยา 'ทรวดกายลงกอง' ผู้แปลเลือกใช้การแปลแบบตรงตัวเช่นกัน เนื่องจาก 'collapse' เป็นกริยาหมายถึง to fall down suddenly (Macmillan, 2007: 280) หรือล้มลงทันที และ 'in a heap' มีความหมายว่า if you fall or lie in a heap, you lie without moving after you have fallen (Macmillan, 2007: 698) แสดงถึงอาการแน่นิ่งหลังจากที่ล้มลง การกล่าวว่เด็กทั้งสอง 'collapsing together in a heap' จึงทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพว่าเด็กสองคนทรวดกายลงกับพื้นและขยู่ยี่ๆ อย่างนั้นโดยไม่ไหวติง

ผู้แปลใช้คำเปรียบว่า 'like' ตรงกับการเปรียบ 'เหมือน' ในภาษาไทย แสดงให้เห็นว่าบทแปลใช้อุปมา เช่นเดียวกับต้นฉบับ อย่างไรก็ตาม ในการแปลสิ่งที่นำมาเปรียบคือกิริยาของเด็กสองคนที่ 'เหมือนผ้าเช็ดตัวสองผืน ขยู่รวมกัน' ผู้แปลไม่ได้ใช้คำแปลที่แสดงให้เห็นถึงการ 'ขยู่' เนื่องจาก 'ขยู่' หมายถึง เอาปลายนิ้วทั้ง 5 หยิบ รวบขึ้นมาเพื่อให้ได้มาก, โดยปริยายใช้ในอาการอย่างนั้น เช่น แมงมุมขยู่หลังคา (พจนานุกรมไทย อเล็กทρονิกส์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542) ส่วนในภาษาอังกฤษ 'ขยู่' หมายถึง to pick up with all five fingers (คำเนิน การเดิน, 2552: 70) ซึ่งสื่อความหมายได้ไม่ตรงกับที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการกล่าวถึง ผู้แปล จึงต้องใช้การตีความว่า ผ้าเช็ดตัวที่ยับย่น ไม่เรียบร้อยนั้นมึลักษณะเหมือนผ้าเช็ดตัวใช้แล้ว และแปลข้อความนี้ ว่า 'a couple of used towels' หรือผ้าเช็ดตัวที่ใช้แล้วสองผืน ทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเกิดจินตภาพตรงกับ เนื้อหาในต้นฉบับ และทำให้บทแปลมีสมมูลภาพ เนื่องจากคำในภาษาต้นทางและปลายทางกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิด การเชื่อมโยงทางความคิดแบบเดียวกัน

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
<p>วันโลกาวินาศของผมได้ระเบิดขึ้นจากจุดเล็กๆ แล้ว ดำเนินไป และทำท่าว่าจะไม่สิ้นสุดลงง่ายๆ <u>เสมือนรอยเปื้อนครวณเล็กๆ</u> ลูกกลมเป็นโรคระบาดแห่งความโกรธแค้นเกลียดชัง (หน้า 277)</p>	<p>The destruction of my world had burst forth from a tiny point and moved inexorably onward. It seemed there would be no easy end to it. Its beginning <u>was like</u> a dirty spot on me that had become diseased. Now it had expanded, and was spreading anger and hate. (หน้า 301-302)</p>

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือ เหตุการณ์อันเลวร้ายมากมายที่เกิดขึ้นในวันหนึ่ง ซึ่งลับแลคิดว่าตนได้ฆ่าพี่ชายของตัวเอง ผู้เขียนจึงกล่าวถึงวันดังกล่าวอย่างเกินจริงตามความรู้สึกของตัวละครว่าเป็น 'วันโลกาวินาศ' และใช้อุปลักษณะเปรียบวันโลกาวินาศเป็นระเบิด ที่ระเบิดขึ้นจากจุดเล็กๆ แล้วดำเนินไป และทำท่าว่าจะไม่สิ้นสุดลงง่ายๆ เนื่องจากในวันดังกล่าวมีเหตุการณ์อันเลวร้ายซึ่งเป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ค่อยๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกันก่อนจะทวีความรุนแรงขึ้นจนไม่อาจหยุดยั้งได้ กลายเป็นเรื่องรุนแรงบานปลายในที่สุด เหตุการณ์ทั้งหมดนี้เปรียบได้กับรอยเปื้อนครวณเล็กๆ ที่ลูกกลมไปเรื่อยๆ และเนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องไม่ดีอันเกิดจากความไม่พอใจของลับแลที่มีต่อพี่ชาย ผู้เขียนจึงใช้อุปลักษณะในการเปรียบรอยเปื้อนว่านั่นเป็นดังโรคระบาดที่แพร่ความโกรธแค้นเกลียดชังให้ขยายวงกว้างออกไป

คำว่า 'โลกาวินาศ' มีความหมายว่า โลกฉิบหาย ความฉิบหายแห่งโลก และยังเป็นภาษาปากใช้เรียกวันที่ยุ่งเหยิง เกิดเหตุการณ์วุ่นวาย (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 791) ผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'destruction' หมายถึง damage that is so severe that something stops existing or can never return to its normal stage (Macmillan, 2007: 401) หรือการทำลายที่มีอำนาจรุนแรง ดังนั้น การแปล 'วันโลกาวินาศ' ว่า The destruction of my world จึงเป็นการแปลแบบตรงตัว โดยผู้แปลพยายามรักษารูปคำตามต้นฉบับให้ได้มากที่สุด และในขณะเดียวกันก็ถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านภาษาแปลเข้าใจถึงความรู้สึกของตัวละครที่มีต่อความวุ่นวายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในวันดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

เมื่อผู้เขียนอธิบายว่าวันโลกาวินาศนั้น ‘ระเบิดขึ้นจากจุดเล็กๆ แล้วดำเนินไป และทำท่าว่าจะไม่สิ้นสุดลงง่ายๆ’ ผู้แปลเลือกใช้คำว่า ‘burst’ ซึ่งมีความหมายว่า if a bomb or firework bursts, it explodes (Macmillan, 2007: 193) หรือระเบิด และคำว่า ‘forth’ ซึ่งเป็นคำที่มักใช้ในงานวรรณกรรมมีความหมายว่า away from a place (Macmillan, 2007: 591) หรือไปข้างหน้า แสดงให้เห็นว่าเป็นการแปลแบบตรงตัว ส่วนลักษณะของระเบิดที่เกิดขึ้นและดำเนินอย่างต่อเนื่อง ทำท่าว่าจะไม่สิ้นสุดลงง่ายๆ นั้น ผู้แปลใช้การแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความว่า ‘inexorably’ หมายถึง relentless (Collins English Dictionary and Thesaurus, 2006: 611) หรือสถานการณ์ที่ไม่อาจหยุดยั้งได้ เพื่อสื่อถึงเหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องที่ไม่ยอมจบลงง่ายๆ การอธิบายว่าระเบิดได้เกิดขึ้นจากจุดเล็กๆ และ ‘moved inexorably onward’ ผู้อ่านฉบับแปลจึงเข้าใจความหมายได้ว่าเหตุการณ์ต่างๆ นั้นเมื่อเกิดขึ้นแล้วได้ดำเนินต่อไปไม่หยุด ในส่วนนี้ผู้แปลยังถ่ายทอดเนื้อหาแบบตรงตัวว่า ‘It seemed there would be no easy end to it.’ เพื่อชี้ให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจถึงรายละเอียดที่ผู้เขียนบรรยายถึงได้อย่างชัดเจนอีกครั้งหนึ่งว่า ดูเหมือนเหตุการณ์ต่างๆ จะไม่จบลงง่ายๆ

ในอุปมานี้ ต้นฉบับภาษาไทยใช้คำเปรียบ ‘เสมือน’ ขณะที่ภาษาอังกฤษ ผู้เขียนใช้ว่า ‘like’ บทแปลนี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัวโดยใช้อุปมาที่มีองค์ประกอบครบถ้วน สำหรับ ‘รอยเบื่อนดวงเล็กๆ ที่ลูกกลมเป็นโรคระบาดแห่งความโกรธแค้นเกลียดชัง’ ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบตีความโดยยึดความหมายเชิงอุปลักษณ์แบบเดียวกับต้นฉบับว่า ‘Now it had expanded, and was spreading anger and hate.’ กล่าวคือ รอยเบื่อนนั้นคือโรคระบาดที่แพร่ความโกรธแค้นเกลียดชังให้ขยายวงกว้างออกไป บทแปลนี้จึงให้ความหมายตรงกับต้นฉบับภาษาไทย โดยที่ผู้แปลไม่จำเป็นต้องยึดติดกับรูปภาษา แต่เน้นความเป็นธรรมชาติของบทแปลและความเข้าใจของผู้อ่านภาษาฉบับแปลให้มีสมมูลภาพกับต้นฉบับ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
และนั่นเอง มีดพกผลไม้ก็มาปรากฏอยู่ในมือแม่เมื่อใด ไม่อาจทราบได้ <u>ประหนึ่งตั้งมายากลบนเวทีแห่งความ วิปลาต</u> ซึ่งมีคนเสียสติสองคนกำลังแสดงอยู่ (หน้า 342)	Suddenly a paring knife appeared in her hand. How did it get there? It was <u>as if some weird magic from somewhere was driving these two right out of their minds.</u> (หน้า 371)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างที่พ่อกับแม่ของลับแลกำลังทะเลาะกัน ลับแลจึงตกตะลึงกับการประจัญหน้ากันอย่างรุนแรงนั้นจนไม่ทันสังเกตเห็นว่าแม่มีมีดพกผลไม้มายอยู่ในมือได้อย่างไร ผู้เขียนใช้อุปมาเปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนน่าแปลกใจนี้ว่าเป็นเหมือนกับมายากล และใช้อุปลักษณ์ว่า ‘ชีวิตคือละคร’ ในการบรรยายถึงสถานการณ์ทั้งหมดที่เปรียบดั่งเวทีแห่งชีวิตที่เต็มไปด้วยความวิปลาต โดยมีพ่อกับแม่เป็นนักแสดงบนเวทีนั้น

ในต้นฉบับ ผู้เขียนใช้ประโยคบอกเล่ากล่าวถึงความแปลกใจของลับแล ที่ไม่ทันสังเกตเห็นว่า มีดพกผลไม้มายอยู่ในมือของแม่ได้อย่างไร ส่วนในบทแปล ผู้แปลใช้การตีความและสื่อถึงความประหลาดใจของลับแลด้วยประโยคคำถามเพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดความสงสัยต่อสิ่งที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับเนื้อหาในต้นฉบับ

ด้านคำเปรียบ ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า ‘ประหนึ่งตั้ง’ ขณะที่บทแปลใช้คำว่า ‘as if’ การแปลอุปมานี้จึงนับว่าเป็นการแปลแบบตรงตัวเนื่องจากบทแปลมีองค์ประกอบของอุปมาครบถ้วน ส่วนสิ่งที่ผู้เขียนนำมาเปรียบคือการใช้อุปลักษณ์ที่กล่าวถึงละครแห่งชีวิต ซึ่งมีพ่อและแม่ของลับแลเป็นคนแสดงอยู่ นั้น ผู้แปลเลือกใช้การ

แปลแบบตีความ เนื่องจากคำว่า 'วิปลาส' หมายถึง ผิดเพี้ยน คลาดเคลื่อน (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 810) ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า 'weird' หมายถึง strange and unusual, sometimes in a way that upsets you (Macmillan, 2007: 1691) หรือแปลกประหลาด ไม่ปกติ เป็นคำขยาย 'magic' ซึ่งหมายถึง เล่นกล ใช้เวทมนตร์ (Oxford River Book, 2010: 541) และเมื่อผู้แปลไม่ได้แปลโดยอ้างถึงอุปลักษณะณ์ว่า 'ชีวิตคือละคร' บทแปลจึงไม่ได้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประพันธ์เปรียบเทียบพ่อกับแม่เป็นนักแสดง แต่ผู้แปลใช้วิธีอธิบายผลของปรากฏการณ์ อันน่าประหลาดใจดังกล่าวว่าได้ทำให้พ่อกับแม่ประจวบคนเสียสติ ดังที่ผู้แปลเลือกใช้สำนวนภาษาในระดับไม่ เป็นทางการว่า 'out of one's mind' หมายถึง extremely stupid or mentally ill (พจนานุกรมออนไลน์ <http://dictionary.cambridge.org>, กุมภาพันธ์ 2556) คืออาการเสียสติรุนแรงหรืออาการป่วยทางจิตใจ

เนื่องจากการแปลอุปมานี้ใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ ผู้แปลจึงคำนึงถึง ความหมายและเจตนาของผู้ประพันธ์ที่ต้องการสื่อถึงความประหลาดใจที่ลับแลมีต่อเหตุการณ์ตรงหน้า ซึ่ง เปรียบเสมือนการชมมายากลแปลกประหลาดที่นอกจากจะทำให้แม่มีสติปกผลไม่มาอยู่ในมือแล้ว ยังทำให้พ่อกับแม่ดูคล้ายเป็นคนเสียสติ บทแปลนี้จึงนับว่าถ่ายทอดรายละเอียดของเรื่องได้ตรงกับเนื้อหาในต้นฉบับ มี สมมูลภาพในระดับความหมาย โดยไม่ยึดติดกับโครงสร้างทางภาษาของต้นฉบับ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
ท่านไม่ได้สูญเสียประโยคทางการสื่อสาร หากท่านสลัดมันทิ้งตั้งลอกคราบให้เหลือเพียงความบริสุทธิ์ของคำคำเดียว (หน้า 362)	He had not lost the ability to use sentences for communication. Rather, he was shaking it off, like old skin, leaving only the purity of single words. (หน้า 394)

เนื้อหาที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงในส่วนนี้คือ ความคิดเห็นของลับแลที่มีต่อลักษณะการพูดของพ่อ จากที่เคยพูดเป็นประโยคยาวเหลือเพียงคำสั้นๆ โดยต้นฉบับอิงอุปลักษณะณ์ว่า 'ประโยคที่ใช้ในการสื่อสารคือสิ่งของเราจึงได้มาหรือสูญเสียไปได้ แต่ในบทแปล ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบตีความเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึง มุมมองของลับแลที่เชื่อว่า พ่อไม่ได้สูญเสียความสามารถในการสื่อสารด้วยประโยคยาวๆ โดยบทแปลต่างจากต้นฉบับคือไม่มีการใช้อุปลักษณะณ์เนื่องจากไม่ได้กล่าวถึงการ 'สูญเสียประโยคในการสื่อสาร' แต่ผู้แปลเลือกใช้ การสูญเสีย 'ความสามารถในการใช้ประโยคเพื่อการสื่อสาร' ซึ่ง 'ความสามารถ' เป็นสิ่งที่เราได้มาและสูญเสียไปได้ นี่จึงเป็นการอธิบายโดยทั่วไปไม่ใช่การใช้ภาพพจน์

ส่วนสิ่งที่นำมาเปรียบ ผู้ประพันธ์กล่าวถึงการ 'สลัด' ประโยคยาวๆ ทิ้งและเหลือเพียงคำคำเดียวซึ่งเป็น หัวใจสำคัญในการสื่อสาร ผู้แปลใช้คำว่า 'shake off' หมายถึง to get rid of something bad such as problem, illness, or fear (Macmillan, 2007: 1364) หรือ 'กำจัดสิ่งไม่ดีออกไป' สื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจถึง การกระทำดังกล่าวของพ่อ ซึ่งลับแลเปรียบว่าเหมือนดังการลอกคราบ หมายถึง กิริยาที่สัตว์บางชนิดเอาคราบ ออก เช่น งูลอกคราบ ปลูลอกคราบ กุ้งลอกคราบ (พจนานุกรมไทยยเล็กทรอนิกส์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542) ในภาษาอังกฤษ ผู้แปลรักษาการเปรียบเทียบแบบอุปมาด้วยการใช้คำว่า 'like' และเปรียบเทียบคำพูดยาวๆ ที่ ถูกสลัดทิ้งว่าเหมือนกับผิวหนังเก่า ซึ่งเป็นการตีความที่ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจว่าผู้ประพันธ์กำลังกล่าวถึง การลอกคราบเช่นกัน บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพระดับความ เนื่องจากถ่ายทอดเนื้อหาสาระของต้นฉบับได้อย่าง

ครบถ้วน ด้วยโครงสร้างภาษาปลายทางที่มีความเป็นธรรมชาติ ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลได้รับอรรถรสเทียบเท่ากับผู้อ่านภาษาต้นฉบับ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
โพธิ์ต้นใหญ่หยัดต้นอยู่เบื้องหน้า เหยียดกิ่งก้านพุ่มใบแผ่เป็นวงกลม <u>เสมือน</u> กลดที่ปักอยู่กลางลานดิน (หน้า 437)	Before me stood the majestic Bodhi tree, spreading branches and foliage over all below like a grand umbrella. (หน้า 476)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือลักษณะของต้นโพธิ์ที่มีขนาดใหญ่ แผ่กิ่งก้านออกเป็นวงกลม ทำให้มีลักษณะเหมือนกลด หรือ ร่มของพระพุทธรูปที่มีขนาดใหญ่ด้ามยาว (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 51)

การแปลสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ที่มีกิ่งก้านพุ่มใบแผ่ออกเป็นวงกลม ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยเลือกสรรคำที่ถ่ายทอดความนึกคิดของผู้เขียนได้อย่างถูกต้องที่สุด กล่าวคือ คำว่า 'ใหญ่' มีคำแปลได้หลายความหมาย อาทิ large, big, great (ดำเนิน การเด่น, 2552: 609) แต่เมื่อใช้บรรยายขนาดของต้นโพธิ์ ผู้เขียนเลือกใช้คำว่า 'majestic' ซึ่งมีความหมายว่า big, beautiful, or impressive in a calm and serious way (Macmillan, 2007: 910) คือนอกจากมีขนาดใหญ่และสวยงามแล้ว ยังสื่อถึงความสงบและจริงจัง เนื่องจากต้นโพธิ์เป็นชื่อต้นไม้อันเป็นที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 637) การเลือกใช้คำว่า 'majestic' จึงให้ความหมายที่ลึกซึ้ง ครอบคลุมทั้งขนาดและความยิ่งใหญ่ภูมิฐานของต้นไม้

เมื่อต้นไม้แสดงกิริยา 'เหยียด' หมายถึง คลายจากสภาพที่หด ม้วน หรืองออยู่ (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 935) และยังหมายถึง ยาวตรงออกไปเต็มขนาด (พจนานุกรมไทยอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542) ผู้แปลใช้คำว่า 'spread' หมายถึง be present in wide area, move parts of body apart (Macmillan, 2007: 1443) หรือ 'แผ่กระจาย' ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพเดียวกันกับผู้อ่านต้นฉบับ เช่นเดียวกับ 'กิ่งก้านพุ่มใบ' ที่แปลว่า 'branches and foliage' ซึ่งผู้แปลถ่ายทอดทั้งความหมายและระดับภาษาซึ่งทั้งต้นฉบับและ บทแปลต่างใช้ภาษาหนังสือ บทแปลจึงมีสมมูลภาพทั้งระดับคำและระดับความ

ในต้นฉบับ ผู้ประพันธ์ใช้คำเปรียบ 'เสมือน' ส่วนผู้แปลใช้ 'like' เป็นคำเปรียบ ทำให้บทแปลมีองค์ประกอบของอุปมาครบถ้วน และเนื่องจากในเรื่อง ลับแลซึ่งเป็นผู้บรรยายฉากดังกล่าวใช้ชีวิตอยู่ในวัดมาพักหนึ่งแล้ว จึงนำข้าวของเครื่องใช้ในวัดซึ่งตนคุ้นเคยอย่างเช่นการนำกลดหรือร่มของพระพุทธรูปมาเปรียบเทียบกับสิ่งต่างๆ ที่เห็น อย่างเช่นการอธิบายลักษณะของต้นโพธิ์ว่าเหมือนกับ 'กลดที่ปักอยู่กลางลานดิน' ในการแปล ผู้แปลเลือกตีความและถ่ายทอดเฉพาะความหมายพื้นฐานของกลดว่าเป็นร่มขนาดใหญ่ โดยใช้คำว่า 'grand' ซึ่งพจนานุกรมระบุว่า a grand place, object, or occasion is very impressive (Macmillan, 2007: 655) กล่าวคือ คำว่า 'grand' ใช้กับสิ่งที่น่าทึ่ง เพื่อให้มีนัยยะสื่อถึงความสง่างามและความศักดิ์สิทธิ์ของต้นโพธิ์ในพุทธศาสนา บทแปลนี้จึงทำให้ผู้อ่านเห็นภาพของต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ที่มีกิ่งก้านออกเป็นวงกลมอย่างสวยงาม โดยผู้แปลไม่ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าผู้พูดตั้งใจสื่อถึงร่มของพระพุทธรูปโดยเฉพาะ ซึ่งเวลาใช้งานต้องปักลงบนดิน เช่นเดียวกับที่ต้นโพธิ์ที่เติบโตอยู่บนลานดิน

การที่ผู้แปลละการอธิบายรายละเอียดดังกล่าวคาดว่า เนื่องจากผู้แปลอาจเกรงว่าการเพิ่มเติมเนื้อหามากเกินไปอาจทำให้เสียอรรถรสในการเล่าเรื่อง และเนื้อหาที่ละไวนั้นไม่ได้มีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่องมากนัก เนื่องจากได้แปลสิ่งที่ต้องการกล่าวถึง คำเปรียบ และสิ่งที่ต้องการเปรียบไว้อย่างครบถ้วนแล้ว จึงตัดเนื้อหา

ส่วนขยายที่อาจสร้างความงุนงงสงสัยให้แก่ผู้อ่านฉบับแปลออกไป และถ่ายทอดเฉพาะเนื้อหาหลักที่สำคัญ ทำให้บทแปลใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ ถ่ายทอดความคิดของตัวละครได้อย่างถูกต้อง ตรงกับสาระสำคัญที่ปรากฏในต้นฉบับ

4.2.3 กลวิธีการแปลแบบที่ 3 การแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
เขาดูกลมกลืนกับสรรพสิ่งรอบข้าง ยามดำรงอยู่ในตอนกลางวัน เขาเหมือนไม้ยืนต้นสลัดสล้างประสานเป็นสิ่งเดียวกับหมู่แมกไม้ (หน้า 110)	he did seem in harmony, though, with other things around him: he went through the day like a tree you might single out from a distance in a wood, at one with the forest. (หน้า 118)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือลักษณะของพระจัน ตัวละครในเรื่องที่ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย และสนทนาเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ลับแลจึงเปรียบเทียบว่าพระจันเป็นเหมือนกับไม้ยืนต้นในป่า คือมีความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสิ่งรอบตัว และยังสะท้อนให้เห็นถึงความสงบนิ่งราวกับต้นไม้ที่พูดไม่ได้

ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ กล่าวคือ ในการเปรียบเทียบว่าพระจันเป็นเหมือนไม้ยืนต้น ผู้แปลเลือกใช้คำแปลแบบตรงตัวว่า 'tree' (ดำเนิน การเดิน, 2552: 430) ต่อมา เมื่อผู้เขียนใช้คำว่า 'สลัดสล้าง' ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกลักษณะต้นไม้ที่ขึ้นเป็นดง มองจากที่สูงแลเห็นยอดสูง ๆ ต่ำ ๆ (พจนานุกรมไทยเ็ล็กทรอนิกส์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542) ผู้แปลจึงต้องอธิบายให้ผู้อ่านภาษาแปลเกิดมโนภาพว่า ไม้ยืนต้นดังกล่าวไม่ได้ขึ้นอยู่โดดๆ แต่เป็นต้นไม้ต้นหนึ่งในกลุ่มต้นไม้อื่นๆ อีกหลายต้นที่มีลักษณะสูงต่ำแตกต่างกัน

ในที่นี้ ผู้แปลใช้คำว่า 'you might single out from a distance in a wood' เนื่องจาก 'single out' หมายถึง to choose one person from a group for special attention (Macmillan, 2007: 1393) หรือ 'เลือกออกจากกลุ่ม' การอธิบายดังกล่าวของผู้แปลจึงหมายถึงการที่พระจันเป็นต้นไม้ต้นหนึ่งในหมู่แมกไม้หลายต้น เพียงแต่ผู้เขียนหยิบยกมากล่าวถึงเพียงต้นเดียวเท่านั้น การแปลลักษณะนี้จึงไม่ใช่การแปลแบบตรงตัวคำต่อคำ แต่เป็นการแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ เพื่อให้บทแปลเกิดสมมุติภาพในระดับความหมาย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจรายละเอียดในฉาก เข้าใจลักษณะนิสัยของตัวละคร และทำให้เกิดจินตนาการตรงกับที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อถึง

นอกจากนี้ ผู้แปลยังใช้สำนวน 'at one with' หมายถึง in agreement with someone (Macmillan, 2007: 1043) หรือ 'เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับบางสิ่ง' เพื่อสื่อถึงการที่ต้นไม้ซึ่งเป็นตัวแทนของพระจันประสานเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับหมู่แมกไม้อื่นๆ เช่นเดียวกับการที่พระจันดูกลมกลืนกับสรรพสิ่งรอบข้าง ซึ่งผู้แปลใช้สำนวน 'in harmony with' หมายถึง a situation in which people live and work well with other people, or in a way that does not damage things around them (Macmillan, 2007: 689) คือ 'ผสานกลมกลืนกับผู้คนหรือสิ่งต่างๆ โดยไม่ส่งผลด้านลบต่อสิ่งที่อยู่รอบๆ' บทแปลนี้จึงนับว่ามีความหมายเทียบเคียงได้กับตัวบทต้นฉบับ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
ความสันโดษของพระจันทร์แค้นสิ้นสัญญาณรุนแรง เป็นความมุ่งมั่นและมุ่งมั่นในความสันโดษ ปิดล้อมตัวเองด้วยความสันโดษนั้น <u>ประหนึ่ง</u> เป็นกำแพงแก้ว (หน้า 119)	Brother Jan's solitude sent out powerful waves that showed intention. They showed effort. <u>The intention and effort it took to reach that state surrounded him like a glass wall, blocking out everything around.</u> (หน้า 128)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือพฤติกรรมของพระจันทร์ 'ปิดล้อมตัวเองด้วยความสันโดษ' โดยเปรียบเทียบความสันโดษประหนึ่งเป็น 'กำแพงแก้ว' เนื่องจากทั้งสองสิ่งมีลักษณะร่วมกันคือการทำหน้าที่กั้นเขตแบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งออกจากอีกส่วนหนึ่ง

สังเกตได้ว่าในต้นฉบับภาษาไทย ผู้เขียนละประธานในประโยคอุปมาโดยไม่ระบุว่าใครหรือสิ่งใดปิดล้อมตัวเองด้วยความสันโดษ แต่จากบริบทผู้อ่านตีความได้ว่า 'พระจันทร์' เป็นผู้กระทำ โดยใช้ 'ความมุ่งมั่นและมุ่งมั่นในความสันโดษ' เป็นเครื่องมือในการ 'ปิดล้อมตัวเอง' ซึ่งเป็นกริยาและกรรมของประโยคนี้

ในฉบับภาษาอังกฤษ ผู้แปลจึงเลี่ยงการใช้ 'พระจันทร์' เป็นประธานของประโยคเช่นเดียวกับในภาษาไทย และหันมาใช้ 'ความมุ่งมั่นและมุ่งมั่นในความสันโดษ' เป็นประธานด้วยการแปลว่า The intention and effort it took to reach that state surrounded him like a glass wall เนื่องจาก 'intention' แปลว่า ความตั้งใจ เจตนา จุดมุ่งหมาย (สอ เสถบุตร, 2553: 416) 'effort' แปลว่า ความมานะ ความพยายาม สิ่งที่ทำขึ้นจากความพยายาม ผลจากความเพียร (สอ เสถบุตร, 2553: 249) และ 'surround' แปลว่า อยู่โดยรอบ ล้อมรอบ โอบล้อม (Oxford River Book, 2010: 895) เนื้อหาในส่วนนี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัว ถ้ายทอดทั้งความหมายและโครงสร้างประโยคของต้นฉบับได้อย่างมีสมมูลภาพ

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังเลี่ยงการใช้คำว่า 'solitude' ซึ่งหมายถึง ความโดดเดี่ยว ความอยู่ห่างไกล วิเวก (Oxford River Book, 2010: 844) ดังที่กล่าวถึงแล้วในประโยคก่อนหน้าและแทนด้วยคำว่า 'that state' หมายถึง 'สภาวะเช่นนั้น' เนื่องจากงานเขียนภาษาอังกฤษไม่นิยมกล่าวถึงสิ่งเดิมโดยใช้คำเดิมซ้ำแล้วซ้ำเล่า แต่ มักจะใช้คำสรรพนามกล่าวถึงสิ่งที่ผู้พูดกับผู้ฟังรู้กันอยู่แล้ว การแปลความสันโดษว่า 'that state' จึงกล่าวเป็นการแปลแบบตรงตัวที่สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตรงกับต้นฉบับ ทั้งยังเป็นการถ่ายทอดบทแปลด้วยภาษาปลายทางที่เป็นธรรมชาติ ส่วนคำเปรียบที่ใช้ในต้นฉบับว่า 'ประหนึ่ง' ผู้แปลใช้คำว่า 'like' เพื่อสื่อความหมาย ทำให้บทแปลมีองค์ประกอบของอุปมาครบถ้วน

สำหรับสิ่งที่เป็นตัวเปรียบในอุปมานี้คือ 'กำแพงแก้ว' หมายถึง กำแพงเดี่ยวๆ ที่ทำล้อมโบสถ์ วิหาร หรือเจดีย์ เป็นต้น เพื่อให้ดูงาม (พจนานุกรมไทยเธิล็กทรอนิกส์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542) ผู้อ่านต้นฉบับซึ่งเป็นชาวไทยโดยมากพอทราบอยู่แล้วว่ากำแพงแก้วเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นรอบๆ ศาสนสถานเพื่อกั้นเขต นอกจากนี้ คำว่า 'แก้ว' ในภาษาไทยยังหมายถึง หินแข็งใส แลลอดข้างในได้ จำพวกเพชรพลอย และใช้โดยปริยายเรียกสิ่งที่มีค่ายิ่ง เช่น นางแก้ว ม้าแก้ว ช้างแก้ว รวมทั้งการเรียกพระรัตนตรัยว่าแก้ว 3 ดวง (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 106) การแปลคำว่า 'กำแพงแก้ว' เป็นภาษาอังกฤษ นอกจากผู้แปลปรารถนาจะสื่อถึงลักษณะทางกายภาพของกำแพงที่ใช้กั้นเขตแล้ว ยังควรต้องทำให้ผู้อ่านฉบับแปลตระหนักถึงความศักดิ์สิทธิ์ และความมี

คุณค่า เพื่อสะท้อนให้ผู้อ่านเข้าใจว่าความสันโดษอันเปรียบดังกำแพงแก้วนี้เป็นสภาวะอันน่าพึงปรารถนาและควรแก่การยกย่องสำหรับนักบวชในพระพุทธศาสนา

การที่ผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'glass wall' ซึ่งเป็นการแปลคำว่า 'กำแพงแก้ว' แบบตรงตัวนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามถ่ายทอดลักษณะทางกายภาพของ 'กำแพง' ในฐานะเครื่องกั้น เครื่องล้อม แม้ว่าผู้อ่านฉบับภาษาอังกฤษและภาษาไทยจะเกิดจินตภาพต่างกัน เนื่องจากกำแพงแก้วในวัดไทยมักทำจากดิน หิน หรืออิฐ อีกทั้งยังมีความสูงไม่มากนัก ส่วน 'glass wall' ทำให้คิดถึงกำแพงที่ทำจากแก้วอันเป็นวัสดุใส และสำหรับผู้ที่ชอบชมภาพยนตร์ประเภทวิทยาศาสตร์อาจคิดถึงกำแพงทำจากแก้วใสที่สูงจรดเพดานหรือเป็นกำแพงที่สูงครอบคลุมตัวละครหนึ่งๆ ไปได้ แต่การแปลดังกล่าวก็นับว่าถ่ายทอดคุณสมบัติทางกายภาพของกำแพงแก้วให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจถึงการกั้นเขต ได้

นอกจากนี้ สำหรับผู้อ่านกลุ่มเป้าหมายของฉบับแปลซึ่งเป็นชาวอเมริกัน ยังอาจคุ้นเคยกับภาพยนตร์วิทยาศาสตร์เรื่อง Star wars ซึ่งตัวละครใช้พลังอันเกิดจากการฝึกฝนสร้างเกราะป้องกันตนเองจากศัตรูรอบข้างโดยเกราะดังกล่าวมีลักษณะใสเหมือนกำแพงที่ทำจากแก้วใส เช่นเดียวกับการที่พระเจ้าจันเป็นผู้มีพลังอันเกิดจากการฝึกจิตให้รักความสันโดษที่ปิดล้อมตนเองไว้ประหนึ่งกำแพงแก้ว เมื่อผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'glass wall' ผู้อ่านในวัฒนธรรมปลายทางจึงอาจเกิดความคิดเชื่อมโยงถึงภาพที่ตนเคยได้ชมในภาพยนตร์ดังกล่าว และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของกำแพงแก้วว่า เป็นสิ่งที่มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ ช่วยให้ผู้ที่กำแพงนี้ปิดกั้นตนเองจากภัยอันตรายภายนอกได้ และเพื่อตอกย้ำความเข้าใจดังกล่าว ผู้แปลจึงอธิบายเพิ่มเติมอีกว่ากำแพงแก้วนี้ทำหน้าที่ปิดกั้นทุกอย่างโดยรอบ (blocking out everything around) เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจหน้าที่ของ 'กำแพงแก้ว' ได้ตรงกับที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อถึง นับเป็นการแปลแบบตรงตัวและอธิบายความเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจเจตนาของผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง และทำให้บทแปลถ่ายทอดความหมายของคำได้ใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
เสียงระฆังกังวานใสดังมาจากหระสังหลังใหม่ที่เพิ่งสร้างเสร็จ ส่งเสียงแห่งแห่งลามไล่ไปตามบ้านเรือน ประหนึ่ง อาบทุกสรรพสิ่งด้วยผลึกเสียงที่ชุ่มปานน้ำค้าง (หน้า 222)	...the rich sound of the temple bell, loud and clear, rang forth from the newly-built bell tower. The sound "daeng! daeng!" spread above the houses, bathing all things in a crystalline resonance, as if sprinkling them with dewdrops. (หน้า 241)

ประโยคนี้แสดงการเปรียบเทียบเชิงอุปมา 2 ส่วน คือ หนึ่ง การกล่าวถึงคือความไพเราะของเสียงระฆังจากหระสังหลังใหม่ที่ดังกังวานไปทั่วชุมชน เปรียบได้กับการนำผลึกเสียงที่ชุ่มฉ่ำมาอาบทุกสรรพสิ่ง สองคือ การเปรียบเทียบว่าผลึกเสียงนั้นชุ่มฉ่ำปานน้ำค้าง นอกจากนี้ ยังมีการใช้ภาพพจน์แบบอื่นๆ ประกอบด้วย ได้แก่ การใช้ศัพท์พจน์ (Onomatopoeia) เลียนเสียงระฆังดัง 'แห่งแห่ง' และใช้บุคลาธิษฐาน (Personification) แสดงอาการของเสียงที่ 'ลามไล่' ไปตามบ้านเรือน

เมื่อผู้เขียนอธิบายถึงเสียงระฆังกังวานใส ผู้แปลถ่ายทอดด้วยการแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ กล่าวคือ ผู้แปลใช้สำนวน 'loud and clear' หมายถึง If you tell someone something loud and clear,

you are very easily understood, either because your voice is very clear or because you express yourself clearly (Collins Cobuild English Dictionary for Advanced Learners, 2001: 922) เพื่อสื่อถึงพลังและความชัดเจนของเสียงที่ฟังแล้วรู้ทันทีว่าเป็นเสียงระฆัง และใช้คำว่า 'rich' หมายถึง strong and attractive (Macmillan, 2007: 1279) เพื่อสื่อถึงความไพเราะชวนฟังของเสียงนั้น ซึ่งตรงกับที่ผู้เขียนบรรยายว่าเสียงระฆังมีลักษณะกังวานใส โดยคำว่า 'กังวาน' หมายถึง เสียงที่ก้องอยู่นาน มีกระแสวิงก้องและแจ่มใส (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 72) บทแปลดังกล่าวจึงทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจว่าตัวละครในเรื่องมีความรู้สึกด้านบวกต่อเสียงระฆังที่ตั้งกังวานอย่างชัดเจนนั้น ผู้อ่านจึงเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องต่อตัวบท

การกล่าวถึงเสียงที่ 'ดังมาจากหอรระฆังหลังใหม่ที่เพิ่งสร้างเสร็จ' ผู้แปลใช้คำว่า 'rang forth' เนื่องจากคำว่า 'forth' เป็นคำวิเศษณ์ที่มักพบในงานวรรณกรรม มีความหมายว่า away from a place (Macmillan, 2007: 590) หรือ 'ไปข้างหน้า' ดังนั้น การแปลเนื้อหาของส่วนนี้ว่า 'rang forth from the newly-built bell tower' จึงเป็นการแปลแบบตรงตัว

ผู้เขียนเลียนเสียงของระฆังโดยใช้เสียง 'เห่งเห่ง' ซึ่งเป็นการเลียนเสียงที่ผู้อ่านชาวไทยคุ้นเคย เมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษ ชาวตะวันตกนิยมใช้คำว่า 'ding' หมายถึง the short sound that a bell makes (Macmillan, 2007: 411) เป็นเสียงระฆังแบบสั้นๆ หรือ 'ding-dong' หมายถึง The peal of a bell (พจนานุกรมออนไลน์ thefreedictionary.com, มีนาคม 2556) แทนเสียงระฆังยาวๆ แต่จากบริบทในเรื่องทำให้เข้าใจว่าเสียงระฆังไม่ได้เกิดขึ้นเพียงสั้นๆ แต่เป็นเสียงยาวที่ตั้งกังวานซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของเสียงระฆังในวัดของชาวพุทธ ดังนั้น ผู้แปลจึงแปลโดยใช้ศัพท์เช่นเดียวกับต้นฉบับ แต่เปลี่ยนจาก 'ding' หรือ 'ding-dong' มาใช้คำเลียนเสียงที่ขึ้นต้นด้วยตัว 'D' แต่มีเสียงยาว คือคำว่า 'daeng! daeng!' ซึ่งผู้อ่านฉบับแปลน่าจะเข้าใจได้ทันทีว่าเป็นเสียงระฆัง แต่มีความแตกต่างจากเสียงระฆังที่ชาวตะวันตกคุ้นเคย

เมื่อต้นฉบับใช้บุคลาธิษฐานอธิบายว่าเสียงระฆังนั้น 'ลามได้' ไปตามบ้านเรือน ความหมายตามพจนานุกรมของคำว่า 'ลาม' หมายถึง to spread (ดำเนิน การเดิน, 2552: 492) และ 'ได้' หมายถึง to apply, smear (ดำเนิน การเดิน, 2552: 506) ซึ่งหากแปลตรงตัวทั้งหมดนอกจากจะทำให้ภาษาแปลฟังดูแปลกประหลาดแล้วยังทำให้ความหมายผิดเพี้ยน ในการบรรยายลักษณะของเสียงนี้ ผู้แปลจึงใช้เพียงคำว่า 'spread' ซึ่งมีความหมายว่า be present in wide area (Macmillan, 2007: 1443) หรือ 'แผ่กระจาย' ทำให้บทแปลไม่ปรากฏการใช้บุคลาธิษฐานแบบเดียวกับต้นฉบับ แต่ผู้อ่านยังคงเห็นภาพของเสียงที่แผ่กระจายออกไปเป็นวงกว้างเหนือบ้านเรือนต่างๆ ได้

ด้านการแสดงความเปรียบเทียบ ภาษาไทยใช้คำแสดงความเปรียบเทียบ 'ประหนึ่ง' ขณะที่ภาษาอังกฤษใช้จุลภาคคั่น และบรรยายต่อทันทีว่าการที่เสียงนั้นแผ่กระจายออกไปมีลักษณะเช่นเดียวกับการอาบทุกสรรพสิ่งด้วยผลึกเสียงอันชุ่มฉ่ำ การแปลในส่วนนี้จึงเป็นการใช้อุปมาอุปไมยแทนอุปมา เนื่องจากไม่ปรากฏการใช้คำเปรียบเทียบแต่ยังคงสะท้อนการใช้ภาพพจน์เชิงเปรียบเทียบเช่นเดียวกับในต้นฉบับ

ต่อมา ผู้แปลได้ถ่ายทอดความหมายของการอาบด้วยคำว่า 'bathe' หมายถึง อาบ (Oxford River Book, 2010: 94) ซึ่งในที่นี้เป็นการใช้ในความหมายเชิงภาพพจน์คือการอาบด้วยเสียง รวมทั้งยังอธิบายลักษณะของเสียงอันสดใสและกังวานด้วยคำว่า 'crystalline' ซึ่งเป็นคำที่มักใช้ในงานวรรณกรรม มีความหมายว่า very transparent and bright (Macmillan, 2007: 358) คือใสและสว่างมาก และคำว่า 'resonance' หมายถึง if a

sound has resonance, it is deep and clear and continues for a long time (Macmillan, 2007: 1266) หรือ 'เสียงที่ดังก้อง' บทแปลในส่วนนี้จึงทำให้ผู้อ่านภาษาแปลเข้าใจถึงคุณลักษณะของเสียงระฆังที่สดใสและกังวานได้ด้วยการใช้ภาพพจน์แบบเดียวกับต้นฉบับ

เมื่อผู้เขียนบรรยายว่า 'ผื่นเสียงนั้นชุ่มฉ่ำปานน้ำค้าง' ผู้แปลใช้คำเปรียบ 'as if' เทียบกับคำว่า 'ปาน' ในภาษาไทย การแปลอุปมาที่สองนี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัว เนื่องจากภาษาแปลมีองค์ประกอบของอุปมาครบถ้วนเช่นกัน อย่างไรก็ตาม นอกจากการแปลหยาดน้ำค้างว่า 'dewdrops' ซึ่งหมายถึง a drop of dew (Macmillan, 2007: 405) ผู้แปลยังอธิบายเพิ่มเติมด้วยการใช้คำว่า 'sprinkle' ที่มีความหมายว่า to shake small amounts of a liquid or a substance such as sugar over the surface of something (Macmillan, 2007: 1445) หรือ 'โปรย พรม' เพื่อช่วยบรรยายให้ผู้อ่านในฉบับแปลเห็นภาพว่าหยาดน้ำค้างนั้นมีขนาดเล็กและการอาบด้วยหยาดน้ำค้างไม่ได้ทำให้เปียกแบบชุ่มโชก แต่เหมือนการประพรมน้ำหยดเล็กๆ อย่างทั่วถึงคล้ายการพรมน้ำมันต์ของพระภิกษุเพื่อความเป็นสิริมงคล การแปลอุปมาในส่วนที่สองนี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพทางด้านความหมาย และถ่ายทอดวัฒนธรรมจากตัวบทต้นฉบับให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดความเข้าใจได้อย่างแนบเนียน ผู้อ่านฉบับแปลจึงเกิดมโนภาพเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่องได้เช่นเดียวกับที่ผู้อ่านภาษาต้นฉบับได้รับ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
นี่คือวิธีที่ชะตากรรมเล่นล้อกับผม ยักษ์ตัวใหญ่หัวใจเด็ก เล่นคะนองไม่รู้แรงของตน ทำเอามนุษย์ตัวเล็กๆ อย่างผมล้มคว่ำล้มหงาย มันก็ยังเห็นเป็นเรื่องสนุก <u>เหมือนมันกำลังเล่นเกมทหารกับผม</u> (หน้า 387)	This was fate playing games with me. A huge giant with the mind of a child, playing lustily without knowing its own strength. Take a little human being like me and flip it first on its belly, then on its back. I figured this was a great fun. <u>Like playing that soldier game, only with me as one of the pieces.</u> (หน้า 422)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือการเปรียบเทียบชะตากรรมอันโหดร้ายที่ส่งผลด้านลบอย่างร้ายแรงต่อชีวิตมนุษย์ โดยผู้เขียนใช้การเปรียบเชิงอุปมาอุปไมยว่า 'ชะตากรรมคือยักษ์ตัวใหญ่หัวใจเด็ก' สื่อถึงสิ่งมีชีวิตที่มีกำลังมาก แต่ไม่รู้จักระมาณกำลังของตนเอง กลับเล่นคะนองราวกับเด็กๆ จนทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บแต่ก็ยังเห็นเป็นเรื่องสนุก ผู้เขียนเปรียบเทียบพฤติกรรมเช่นนี้ว่าเหมือนยักษ์ตนนั้นกำลังเล่นเกมทหารกับตนเอง

การแปล 'ยักษ์ตัวใหญ่หัวใจเด็ก' ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวว่า 'A huge giant with the mind of a child' ส่วนคำว่า 'เล่นคะนอง' ผู้แปลใช้คำว่า 'lustily' หมายถึง healthy, strong or enthusiastic (Macmillan, 2007: 903) หรือ 'แข็งแรง มีกำลังวังชา' สื่อถึงการเล่นแรงๆ ได้โดยตรงตัว เมื่อผู้เขียนบรรยายว่าการเล่นแรงๆ อย่างนั้นทำให้ตน 'ล้มคว่ำล้มหงาย' หมายถึง ล้มคว่ำไปหลายทอด (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 763) ผู้แปลเลือกใช้การแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความโดยใช้คำว่า 'flip' หมายถึง an action of quickly hitting a small object with your fingers or thumb, especially so that it spins in the air. (Macmillan, 2007: 571) หรือการพลิกกลับอย่างรวดเร็ว สื่อให้เห็นภาพของยักษ์ที่ใช้แรงเพียงน้อยนิดในการพลิกมนุษย์ตัวเล็กๆ ให้คว่ำไปข้างหน้า หรือหงายหลังได้โดยแทบจะไม่ต้องออกแรง

ในต้นฉบับ ผู้เขียนใช้คำเปรียบ 'เหมือน' ผู้แปลจึงใช้คำว่า 'like' เป็นคำเปรียบ ทำให้บทแปลนี้มีความสมมติของอุปมาครบถ้วน เป็นการแปลแบบตรงตัว ส่วนสิ่งที่นำมาเปรียบคือ 'เกมทหาร' ซึ่งลับแลและแ่่งคอยเคยเล่นกันในวัยเด็ก เป็นการอ้างถึงเนื้อหาในบทก่อนหน้า ผู้ที่อ่านเนื้อหาตอนต้นเรื่อง (หน้า 187-189) จึงย่อมทราบว่าผู้เขียนหมายถึงการเล่นชนิดหนึ่งที่ผู้เล่นแบ่งตุ๊กตาทหารออกเป็นสองฝ่าย แล้วนำตุ๊กตาทหารของตนไปซ่อนไว้ในจุดที่ถูกโจมตีได้ยาก จากนั้นจึงทยอยลูกแก้วไปยังทหารของฝ่ายตรงข้าม หากตัวไหนล้มก็รีบมาเป็นของตน ต่อมาเมื่อเล่นเกมทหารกับตุ๊กตาที่ทำจากยางจนเบื่อ ลับแลและแ่่งคอยจึงเปลี่ยนมาใช้ตนเองเป็นทหาร ขว้างปาก้อนหินใส่กันจนได้รับบาดเจ็บ เนื้อหาในส่วนนี้ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว

อย่างไรก็ดี เมื่อผู้ประพันธ์กล่าวว่า ยักษ์นั้นราวกับเล่นเกมทหาร 'กับผม' ผู้อ่านอาจตีความหมายได้ 2 ทางคือ ยักษ์มีลับแลเป็นเพื่อนเล่น หรือยักษ์เห็นลับแลเป็นของเล่น ซึ่งจากบริบททำให้เข้าใจว่า ยักษ์เห็นลับแลเป็นของเล่นที่มีขนาดร่างกายเล็กกว่า ชีวิตของลับแลจึงล้มลุกคลุกคลานด้วยแรงของยักษ์ที่เล่นแรงอย่างไม่รู้ตัว สำหรับเนื้อหาส่วนนี้ หากผู้แปลเลือกใช้การแปลแบบตรงตัวตามรูปภาพว่า 'Like playing that soldier game with me' ผู้อ่านภาษาฉบับแปลอาจเข้าใจเนื้อหาคลาดเคลื่อนว่ายักษ์มีลับแลเป็นเพื่อนเล่น ผู้แปลจึงได้อธิบายเพิ่มเติมว่า 'only with me as one of the pieces' เพื่อทำให้ผู้อ่านงานแปลเข้าใจการเปรียบเทียบของผู้ประพันธ์ว่ายักษ์เห็นลับแลเป็นของเล่นได้อย่างถูกต้องชัดเจน มีสมมูลภาพทางความหมาย

4.2.4 กลวิธีการแปลแบบที่ 4 การแปลแบบตีความและถอดความหมาย

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
ได้ยินเสียงผิวปากคละเสียงรอกเท้าบูตยางซึ่งน้ำที่พอ สวมดังแปรดๆ เหมือนเสียงผายลมดังลุดออกมาจาก พุ่มไม้ในสวนหลังบ้านเป็นที่นี้กั้นแ่่งผมยิ่งนัก (หน้า 7)	Through the tree behind the house would come <u>the sound of whistling and Pa's</u> <u>waterproof rubber boots, which would blat out</u> <u>loud farting noises that make me smile even</u> more. (หน้า 8)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือเสียงรอกเท้าบูตยางที่มีน้ำข้าง เมื่อใส่เดินแล้วทำให้เกิดเสียงดังแปรดๆ โดยผู้เขียนเปรียบเทียบเสียงดังกล่าวว่าเหมือนกับเสียงผายลม เนื่องจากเสียงทั้งสองมีลักษณะร่วมกันคือเป็นเสียงที่ไม่น่าฟัง

สังเกตได้ว่าฉบับภาษาไทยใช้การเลียนเสียงธรรมชาติ (Onomatopoeia) บรรยายเสียงรอกเท้าที่มีน้ำข้างว่าส่งเสียงดัง 'แปรดๆ' แต่ในภาษาอังกฤษไม่มีการเลียนเสียงธรรมชาติดังกล่าว เนื่องจากผู้คนแต่ละชาติ แต่ละภาษา มีวิธีการเลียนเสียงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติแตกต่างกันออกไป อาทิ คนไทยเลียนเสียงไก่ขันว่า 'เอ๊ก อี เอ๊ก เอ๊ก' แต่ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า 'cock-a-doodle-doo' ดังนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนของผู้อ่านฉบับภาษาอังกฤษ ผู้แปลจึงไม่ใช้การเลียนเสียงธรรมชาติ แต่ถ่ายทอดความไม่น่าฟังของเสียงดังกล่าวว่า 'blat out loud farting noises' เนื่องจากคำว่า 'blat' หมายถึง to sound or produce harshly or raucously (พจนานุกรมออนไลน์ thefreedictionary.com, เมษายน 2556) สื่อถึงการทำให้เกิดเสียงดังและมีนัยยะแสดงความน่ารังเกียจของเสียงดังกล่าว เนื่องจากทั้งคำว่า 'harshly' และ 'raucously' ล้วนสื่อถึงความกระด้างและเสียงที่ไม่น่าฟัง

ประสงค์ ส่วนคำว่า ‘noise’ หมายถึง a loud or unpleasant sound (Macmillan, 2007: 1031) ช่วยเน้นย้ำความดังและความไม่น่าฟังของเสียงที่ผู้ประพันธ์เปรียบเทียบว่าเหมือนกับเสียงผายลมด้วยเช่นกัน

ตัวอย่างนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ผู้แปลได้ใช้วิธีการตีความต้นฉบับและถอดความหมายเพื่อสื่อภาพและเสียงให้ผู้อ่านฉบับแปลนี้ภาพตามเนื้อหาของเรื่องได้อย่างเหมาะสม มีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อต้นฉบับ แม้จะใช้โวหารแตกต่างกันคือไม่มีการเลียนเสียงธรรมชาติ และไม่ได้ใช้การเปรียบเทียบอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ แต่ผู้อ่านฉบับแปลก็ตระหนักถึงความไม่น่าฟังของเสียงที่เกิดขึ้นได้ตามที่ผู้เขียนบรรยายถึง

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
พอกำลังจะได้ค้นพบโลกใหม่ซึ่งมาพร้อมกับแสงอรุณแห่งวัยหนุ่ม แต่ถึงอย่างนั้นก็ยังมีความรางเลือนปริศนาของอดีตบางอย่างติดตามพามา ประหนึ่งเงาติดตัว (หน้า 28)	He was meeting a new world, fortuitously appearing at the dawn of his young manhood. But there were <u>puzzling obscurities from the past</u> that he had to confront. (หน้า 31)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงในที่นี้คือ ‘ความรางเลือนปริศนาของอดีตบางอย่าง’ ที่ติดตามพามา ‘ประหนึ่งเงาติดตัว’ โดยเรื่องราวในอดีตที่กล่าวถึงและเงามีลักษณะร่วมกันคือความรางเลือน ไม่ชัดเจน และเป็นสิ่งที่เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

ผู้แปลถ่ายทอดคำว่า ‘ความรางเลือนปริศนาของอดีตบางอย่าง’ โดยใช้คำว่า ‘puzzling obscurities from the past’ เนื่องจาก ‘puzzling’ หมายถึง confusing or difficult to understand or solve (Macmillan, 2007: 1211) สื่อถึงความสับสน ขวมนง เป็นดังปริศนาที่ไม่ชัดเจน และใช้คำว่า ‘obscurities from the past’ สื่อถึงสิ่งที่รางเลือน ไม่แจ่มชัด ซึ่งเกิดขึ้นในอดีต เนื่องจาก ‘obscurities’ มีความหมายว่า a state in which a person or thing is not well known or not remember; something that it is difficult to understand (Macmillan, 2007: 1028) หรือความไม่เป็นที่รู้จัก หลงอยู่ในความมืด ความ/สิ่งที่ไม่สามารถเข้าใจได้ ความมืดมน (Oxford River Book, 2010: 609) เนื้อหาในส่วนนี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัว ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจว่าผู้เขียนต้องการกล่าวถึงสิ่งที่เป็นปริศนา อีกทั้งคำว่า ‘obscurities’ ยังมีนัยยะสื่อถึงความมืด ที่มืด หรือเงามืดอยู่แล้ว เมื่อผู้เขียนเปรียบเทียบว่าความรางเลือนปริศนาของอดีตนั้นเป็น ‘ประหนึ่งเงาติดตัว’ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า ‘shadow’ หรือ ‘shade’ เพื่อย้ำถึง ‘เงา’ ซ้ำอีกครั้ง และเลือกถ่ายทอดลักษณะเด่นร่วมกันของสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจได้อย่างครบถ้วน

สำหรับลักษณะเด่นที่ ‘อดีต’ และ ‘เงา’ มีร่วมกัน นอกจากความรางเลือน ไม่ชัดเจนแล้ว อดีตและเงายังเป็นสิ่งที่เราต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้แปลจึงใช้อนุประโยคขยายความ (Relative clause) ว่า ‘that he had to confront’ ถ่ายทอดความหมายดังกล่าว ทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงและคุณลักษณะเด่นของสิ่งนั้นๆ ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพทางความหมายด้วยการถ่ายทอดเป็นภาษาแปลที่เป็นธรรมชาติ

นอกจากนี้ ทั้งคำว่า ‘ปริศนา’ ในต้นฉบับและ ‘obscurities’ ในฉบับแปลยังเป็นภาษาหนังสือ มักพบในงานวรรณกรรมมากกว่าการใช้พูดคุยในชีวิตประจำวัน การเลือกคำดังกล่าวนอกจากจะถ่ายทอดความหมายและสื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพถึงปริศนาที่ไม่แจ่มชัดได้แล้ว ยังนับว่าเป็นการแปลที่มีสมมูลภาพในระดับคำอีกด้วย

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
สติก็เหมือนกับนายทวารคอยจับอาการร้ายไหวของ ความดีและความชั่วที่อยู่ปะปนกัน และมักจะแอบนาย ทวารเข้ามาผ่านความมุ้งมั้น แล้วมากลายพันธุ์เติบโต เป็นความทะเยอทะยานในจิตวิญญาณของเรา (หน้า 233)	Awareness acts as a gatekeeper, standing there to keep evil qualities -- which are often mixed with the good -- from entering. If unchecked, bad things sneak into our intentions and grow stronger within our soul, creating ambition. (หน้า 254)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือ หน้าที่ของสติที่คอยตรวจจับอาการร้ายไหวของความดีและความชั่ว ทำให้ 'สติ' ซึ่งเป็นนามธรรม ถูกเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมคือ 'นายทวาร' ซึ่งเป็นคำที่มักใช้กับ มนุษย์หรือเทวดา เนื่องจาก 'ทวาร' หมายถึง ประตู ช่อง ทาง (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 414) นายทวารจึง หมายถึงนายประตูหรือคนเฝ้าประตู คอยคัดกรอง แยกแยะ และป้องกันไม่ให้ศัตรูหรือผู้ที่คิดร้ายเข้ามาภายใน ผู้แปลใช้คำว่า 'awareness' หมายถึง knowledge or understanding of a subject, issue or situation และ the ability to notice things (Macmillan, 2007: 88-89) เพื่อสื่อถึง 'สติ' ที่มีความหมายว่า ความ ระลึกได้ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 831) และ 'สติสัมปชัญญะ' ซึ่งหมายถึง ความ ระลึกได้และความรู้ตัวทั่วพร้อม (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 831) อันสอดคล้องกับคุณสมบัติที่นายทวาร ต้องมี เพื่อคอยตรวจจับอาการร้ายไหวของความดีและความชั่ว

เมื่อผู้เขียนเลือกใช้คำเปรียบ 'เหมือน' ผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'act as' ซึ่งไม่ใช่คำเปรียบ แต่เป็นกริยาที่มีความหมายว่า to do the job of a particular kind of person or thing (Macmillan, 2007: 15) คือ 'แสดงเป็น' หรือ 'ทำราวกับเป็น' แสดงให้เห็นว่าผู้แปลไม่ได้ถ่ายทอดเป็นบทแปลที่มีองค์ประกอบของอุปมาอย่างครบถ้วน แต่ใช้ 'สติ' เป็นประธานของประโยค และใช้กริยา 'ทำเหมือน' เพื่อบรรยายถึงหน้าที่หลักของสติคือการคัดกรอง สิ่งที่ดีและไม่ดีแยกออกจากกัน แม้จะไม่ได้ใช้การแปลแบบตรงตัวที่มีองค์ประกอบของอุปมาครบถ้วน แต่ผู้อ่าน ฉบับแปลก็สามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง

สำหรับคำว่า 'นายทวาร' เป็นศัพท์โบราณ หมายถึงผู้กั้นประตูไม่ให้สิ่งไม่ดีผ่านเข้ามาได้ ผู้แปลใช้คำว่า 'gatekeeper' ซึ่งปัจจุบันเป็นที่เข้าใจกันว่าหมายถึง someone who makes decisions about which people can use something or see someone (Macmillan, 2007: 620) หรือคนที่ตัดสินใจว่าจะให้ใครใช้ของหรือเข้า พบกับใครหรือไม่ แต่ในอดีตคำนี้นิยมใช้เพื่อสื่อถึง a person whose job is to open and close a gate and to prevent people entering without permission (พจนานุกรมออนไลน์ <http://dictionary.cambridge.org/>, มีนาคม 2556) หรือคนทำหน้าที่เปิดปิดประตูเพื่อไม่ให้มีผู้ผ่านเข้ามาโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นความหมายที่ ตรงกับบริบทนี้มากกว่า บทแปลนี้จึงแสดงให้เห็นว่าผู้แปลเลือกใช้คำศัพท์ในความหมายแบบโบราณในระดับ เดียวกับที่ผู้ประพันธ์ใช้ในภาษาต้นฉบับ

ในส่วนของกรออธิบายลักษณะที่เหมือนกันของสติและนายทวาร ผู้แปลเลือกใช้การตีความและถอด ความหมายแทนการแปลแบบตรงตัว จากต้นฉบับที่อธิบายว่า หน้าที่ของสติและนายทวารคือ คอยตรวจจับ อาการร้ายไหวของความดีและความชั่วที่อยู่ปะปนกัน ผู้แปลเลือกแปลว่า 'standing there to keep evil qualities -- which are often mixed with the good -- from entering' เป็นการดึงสาระสำคัญของสติและนาย

ทวารมีร่วมกัน คือการเป็นผู้เปิดและปิดประตู ให้เฉพาะความดีผ่านเข้ามา และไม่ให้ความชั่วร้ายผ่านเข้ามาได้ สอดคล้องกับเนื้อหาในส่วนถัดมาที่กล่าวถึงความชั่วว่า ‘มักจะแอบนายทวารเข้ามาผ่านความมุ่งมั่น’ การแปลในส่วนนี้จึงนับว่าเป็นการตีความ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพทางความหมายโดยไม่ยึดอยู่กับรูปภาพของต้นฉบับ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
ด้วยความเกรงใจ การทำมาหากินของเขา <u>ประหนึ่งบนหลังของพ่อ</u> นั้น เขารู้สึกไม่สบายใจอย่างยิ่ง (หน้า 301)	He was quite worried about offending Pa, <u>as this was sort of asking to piggyback onto Pa's own home</u> ; in fact it made him quite uncomfortable about asking. (หน้า 328)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือ ความรู้สึกของชายซึ่งมาอาศัยเปิดคู่อมรถอยู่บนที่ดินของพ่อของลับแล เมื่อชายมีลูกเมียและกิจการเริ่มมั่นคงขึ้นจึงอยากขอแบ่งซื้อที่ดินส่วนหนึ่งของพ่อมาทำเป็นคู่อมรถอย่างเป็นทางการเป็นเรื่องเป็นราวเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตตนเอง และไม่ต้องขึ้นชื่อว่าคอยขอความช่วยเหลือจากพ่ออยู่เสมอ เนื่องจากพ่อเองไม่ได้มีฐานะร่ำรวยนัก

ผู้เขียนเปรียบเทียบความรู้สึกที่ชายมีต่อการมาขอแบ่งซื้อที่ดินของพ่อเพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพของตนเอง โดยใช้การเล่นคำล้อกับสำนวน ‘ทำนาบนหลังคน’ หมายถึง การหาประโยชน์ด้วยการเอาเปรียบผู้อื่น (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 429)

อย่างไรก็ดี ในวัฒนธรรมตะวันตกซึ่งเป็นสังคมอุตสาหกรรม การทำนาถือเป็นเรื่องไกลตัว จึงไม่มีการใช้สำนวนเกี่ยวกับการทำนาที่หลากหลายเช่นเดียวกับในภาษาไทย ผู้แปลจึงใช้กลวิธีการแปลแบบตีความและถ่ายทอดความหมายเพื่อรักษาการเปรียบเทียบตามต้นฉบับว่า ‘piggyback’ หมายถึง ‘การขี่หลัง’ กล่าวคือ If you give someone a piggyback, you carry them on your back with your arms supporting their legs (Macmillan, 2007: 1124) เพื่อสะท้อนถึงการใช้สำนวนแบบเดียวกับที่ปรากฏในต้นฉบับ และถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจความรู้สึกของชายได้อย่างถูกต้องว่า การมาอาศัยทำมาหากินบนที่ดินของพ่อนั้นทำให้ชายรู้สึกเหมือนการสร้างภาระและความลำบากใจให้แก่พ่อ เขาจึงอยากขอแบ่งซื้อที่ดินส่วนหนึ่งเอาไว้เป็นของตนเอง นับว่าเป็นการแปลที่เก็บทั้งความหมาย ถ่ายทอดสไตล์ของผู้ประพันธ์ และแก้ปัญหาความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างต้นฉบับและบทแปลได้เป็นอย่างดี

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
มะพร้าวจึงเป็น <u>เสมือน</u> บทแรกในชีวิตของท่าน (หน้า 362)	Coconut had provided the first lessons of his <u>life</u> . (หน้า 393)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือการตีความคำพูดของพ่อที่พูดว่า ‘มะพร้าว’ เนื่องจากลับแลเชื่อว่า แม้พ่อจะพูดว่า ‘มะพร้าว’ เพียงคำเดียว แต่พ่อต้องการสื่อถึงประสบการณ์ชีวิตในวัยเด็กที่ผูกพันกับผลไม้ชนิดนี้ อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นการทำนาข้าวต้มผสมมะพร้าวขูด ใช้กลามะพร้าวต่างขามข้าว ได้ทานจาวมะพร้าวซึ่งเป็นขนมรสเลิศ และทำงานครั้งแรกในชีวิตเป็นคนปอกเปลือกมะพร้าว ลับแลจึงเชื่อว่ามะพร้าวเปรียบได้กับบทเรียนแรกของชีวิตพ่อ

ในต้นฉบับ ผู้ประพันธ์ใช้ 'เสมือน' เป็นคำเปรียบมะพร้าวกับบทเรียน การเปรียบดังกล่าวสะท้อนให้เห็น การใช้ภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ซ้อนอยู่ นั่นคือ มุมมองของผู้ประพันธ์ที่เปรียบเทียบชีวิตเป็นหนังสือ และมะพร้าวก็นับเป็นเนื้อหาในบทแรกที่ให้ความรู้ สร้างประสบการณ์ในชีวิตวัยเยาว์ของพ่อ

เมื่อถ่ายทอดเป็นบทแปล ผู้แปลเลือกใช้การตีความและถอดความหมายโดยไม่ใช้การเปรียบเทียบอุปมา เนื่องจากบทแปลมีองค์ประกอบของอุปมาไม่ครบถ้วน แต่ยังคงรักษาแนวคิดเชิงอุปลักษณ์ว่า 'ชีวิตคือหนังสือ' และถ่ายทอดเป็นบทแปลว่า มะพร้าวได้ให้บทเรียนบทแรกแก่ชีวิตของพ่อ ทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจถึง มุมมองความคิดที่ลึกซึ้งมีต่อคำพูดว่า 'มะพร้าว' ของพ่อได้ตรงกับเนื้อหาที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อสารในฉบับ ภาษาไทย บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพระดับความ จากการถ่ายทอดความหมายและความสอดคล้องกันของเนื้อ เรื่องได้ในระดับเทียบเคียงกับต้นฉบับ

4.2.5 กลวิธีการแปลแบบที่ 5 การตัดทิ้งไม่แปล

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
คนนี่ผมหยิกยั้งกะฝอยขัดหม้อ (หน้า 252)	This girl's hair was too frizzy. (หน้า 274)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือลักษณะของผมผู้หญิงที่หยิกมาก ๆ เปรียบได้กับลักษณะของฝอยขัดหม้อที่ทำจากเกลียวลวด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผมของผู้หญิงจึงสะท้อนให้เห็นถึงความน่าเกลียด ไม่สวยงาม ผู้เขียนใช้คำว่า 'ยั้งกะ' เป็นคำเปรียบ เพื่อสื่อถึงระดับภาษาของเด็กในต่างจังหวัดที่ใช้ภาษาพูดสื่อสารระหว่างกันแทนการใช้คำว่า 'ราวกับ' ซึ่งเป็นภาษาทางการกว่า

เพื่อสื่อถึงลักษณะผมของผู้หญิงตามที่ตัวละครกล่าวถึง ผู้แปลไม่ได้ใช้การแปลแบบตรงตัวและไม่ได้เปรียบเทียบผมของผู้หญิงกับฝอยขัดหม้อ แต่ผู้แปลได้ตัดการเปรียบเทียบเชิงอุปมาดังกล่าวออกไป และใช้คำขยายว่า 'frizzy' ซึ่งเป็นคำที่ใช้อธิบายลักษณะของผมโดยเฉพาะ มีความหมายว่า having small, tight curls and not being smooth or shiny (พจนานุกรมออนไลน์ <http://dictionary.cambridge.org/>, มีนาคม 2556) เพื่อบรรยายให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจถึงลักษณะเด่นของผมของผู้หญิงในเรื่องที่ 'หยิกจนเป็นขดเล็ก ๆ' ไม่เรียบร้อยหรือเป็นเงางาม โดยไม่จำเป็นต้องเปรียบกับฝอยขัดหม้อซึ่งเป็นเครื่องครัวที่ชาวตะวันตกอาจไม่คุ้นเคยนัก ทำให้ยากที่จะสื่อความหมายในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง ผู้แปลจึงใช้การตัดทิ้งไม่แปลและแทนที่ด้วยการอธิบายโดยใช้คำที่เกิดร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติ คือใช้คำว่า 'frizzy' อธิบายลักษณะของผม ทำให้บทแปลยังคงถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับได้ถูกต้อง ทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพและได้รับอารมณ์ในระดับเดียวกับผู้อ่านภาษาต้นฉบับ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
ที่อยู่ของเหล่าพี่น้องๆ แต่ละคนรวมถึงคนรู้จักรายอื่นๆ ท่านจดเอาไว้ต่างกรรมต่างวาระกันไปตามเอกสารต่างๆ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วบ้าน เป็นดังลายแทงชุมทรัพย์ที่ยากนัก จะแกะรอยเจอ (หน้า 359)	These papers, and all sorts of other documents as well, had been stashed away at different times and at different places all over the house. (หน้า 391)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือเอกสารต่างๆ ของพ่อที่กระจายอยู่ตามส่วนต่างๆ ของบ้าน เนื่องจากพ่อมักจดที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ของคนรู้จัก รวมทั้งเก็บเอกสารอื่นๆ ไว้อย่างไม่เป็นระเบียบ เมื่อพ่อเสียชีวิต

แล้ว แม่และลับแลจึงต้องค่อยๆ หาเอกสารต่างๆ อย่างยากลำบาก ผู้เขียนเปรียบเทียบว่าการที่พ่อทิ้งเอกสารสำคัญไว้อย่างกระจัดกระจาย ทำให้สิ่งสำคัญเหล่านี้มีลักษณะเหมือนกับลายแทงชุมทรัพย์ที่หาเจอได้ยาก

ในบทแปล ผู้แปลบรรยายสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงไว้อย่างละเอียด เพื่ออธิบายให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจว่าเอกสารต่างๆ ของพ่อเก็บไว้อย่างกระจัดกระจาย ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาที่เกิด และสถานที่ที่พ่อนำไปเก็บไว้ในแต่ละครั้ง โดยตัดส่วนที่เป็นการเปรียบเทียบเชิงอุปมาออกทั้งหมด เนื่องจากผู้แปลได้เลือกใช้คำว่า 'stash' หมายถึง to put something in a safe or secret place, usually so that you can use it later (Macmillan, 2007: 1459) เพื่อสื่อเป็นนัยให้ผู้อ่านเข้าใจว่าสถานที่ที่พ่อเก็บเอกสารนั้นเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยหรือเป็นที่ลับซึ่งมีเพียงพ่อเท่านั้นที่รู้ว่าเอกสารใดอยู่ตรงไหนบ้างและจะหยิบเอกสารเหล่านั้นมาใช้งานได้อีกในอนาคต การตัดตัวเปรียบเทียบคือ 'ลายแทงชุมทรัพย์' ดังที่ปรากฏในต้นฉบับจึงไม่ส่งผลกระทบต่อเนื้อเรื่องและความคิดเห็นที่ลับแลมีต่อการเก็บเอกสารของพ่อ บทแปลนี้จึงนับว่ายังสามารถถ่ายทอดเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญของเรื่องให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจได้อย่างครบถ้วน และมีสมมูลภาพ เนื่องจากผู้อ่านภาษาปลายทางเกิดการเชื่อมโยงทางความคิดที่คล้ายกันกับในตัวบทต้นฉบับ

ภาษาไทย (ต้นฉบับ)	ภาษาอังกฤษ (ฉบับแปล)
ผมเดินลงไปหา <u>ส่งยิ้มจืดเจ๋อนั่งส่องไฟฉายแว้วทางในความมืด</u> (หน้า 366)	I went down to meet her, <u>wearing an embarrassed smile.</u> (หน้า 399)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือ ความรู้สึกบนใบหน้าของลับแลที่ส่งยิ้มจืดเจ๋อนี้ให้แก่พี่ ลูกสาวคนเล็กของลุงเสวีและป้าอุไรที่ลับแลเคยล่วงเกินเมื่อนานมาแล้ว แต่ทั้งสองยังคงมีมิตรภาพอันดีต่อกัน แม้ว่าพ่อแม่ของทั้งสองฝ่ายจะทะเลาะกันอย่างรุนแรงหลายครั้ง

ในตัวบทต้นฉบับ ผู้ประพันธ์เปรียบเทียบรอยยิ้มของลับแลเป็นดังไฟฉายที่ช่วยให้แสงสว่างนำทางเมื่ออยู่ในที่มืด เนื่องจากครอบครัวของลับแลและพี่ไม่ลงรอยกัน ความสัมพันธ์ของเด็กทั้งคู่จึงดูอึดอัด เมื่อป้าอุไรส่งพี่มาหาลับแลที่บ้าน ลับแลจึงส่งยิ้มให้เพื่อแสดงออกถึงความเป็นมิตร เชื้อเชิญให้ผู้มาเยือนทราบว่าเจ้าของบ้านยินดีต้อนรับ แต่ในรอยยิ้มของลับแลยังคงแฝงความระแวกระอวนใจเนื่องจากรู้สึกผิดต่อเหตุการณ์ที่ตนเคยกระทำต่อพี่

ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความเพื่อถ่ายทอดสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึง โดยใช้คำว่า 'wear' หมายถึง to have a particular appearance or expression (Macmillan, 2007: 1688) ซึ่งเป็นคำที่ใช้อธิบายลักษณะของการเผยอารมณ์บนใบหน้า และใช้คำว่า 'embarrassed' หมายถึง ashamed of something and worried about what other people will think of you (Macmillan, 2007: 480) อธิบายลักษณะของรอยยิ้มที่จืดเจ๋อนี้เนื่องจากความละอายใจ ส่วนการเปรียบเทียบในเชิงอุปมานั้น ผู้แปลใช้วิธีการตัดทิ้งไม่แปล เนื่องจากชาวไทยมักจะยิ้มอยู่เสมอไม่ว่าจะรู้สึกดีใจ เศร้าใจ หรือรู้สึกผิด ผู้แปลจึงเน้นถ่ายทอดเฉพาะความหมายหลักคือรอยยิ้มที่ขัดเขิน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึง เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจจุดประสงค์ในการยิ้มของลับแลได้ตรงกับที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึง และทำให้บทแปลมีสมมูลภาพ

บทที่ 5

บทสรุป

หลังจากที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดแล้ว ในบทนี้ ผู้วิจัยจะสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย นำเสนอปัญหาที่พบ แนวทางการแก้ไข และเสนอแนะแนวทางการวิจัยต่อเนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้ต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษากลวิธีการแปลและวิเคราะห์สมมูลภาพในการแปลอุปมาที่พบในวรรณกรรมไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยศึกษาแนวทางการแปลจากนวนิยายเรื่อง *The Brotherhood of Khaeng Khoi* โดยปีเตอร์ มอนทาบาลโน เปรียบกับต้นฉบับภาษาไทยคือนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* ของอุทิศ เหมะมูล ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่าในการแปลอุปมาที่พบในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* เป็นภาษาอังกฤษ ผู้แปลต้องใช้กลวิธีการแปลหลายกลวิธี ประกอบด้วย การแปลแบบตรงตัว การแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ การแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ การแปลแบบตีความและถอดความหมาย และการตัดทิ้งไม่แปล เพื่อผลิตงานแปลที่มีคุณภาพ ถ่ายทอดจินตนาการของผู้ประพันธ์ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเกิดสมมูลภาพทางความหมาย เพื่อให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลได้รับอรรถรสจากการอ่านในระดับเทียบเคียงได้กับที่ผู้อ่านภาษาต้นฉบับได้รับ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวรรณกรรม การแปล และสมมูลภาพในการแปล ทำให้ผู้วิจัยจำแนกกวิธีการแปลอุปมาที่พบในนวนิยายเรื่องนี้ ออกได้ 5 รูปแบบ โดยส่วนใหญ่แล้วผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวคิดเป็นร้อยละ 55 ของคำที่พบทั้งหมด ส่วนกลวิธีที่ผู้แปลใช้รองๆ ลงมาคือกลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ กลวิธีการแปลแบบตีความและถอดความหมาย กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ และกลวิธีการตัดทิ้งไม่แปล คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21, 14, 6 และ 4 ตามลำดับ

ผู้วิจัยสังเกตว่าปัจจัยที่ทำให้ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวบ่อยครั้งที่สุด เนื่องจากกลวิธีการแปลดังกล่าวสามารถถ่ายทอดเรื่องราวของนวนิยาย ถ่ายทอดความหมายของคำ การเปรียบเชิงอุปมาที่พบ และเจตนาในการสื่อสารของผู้ประพันธ์ได้อย่างตรงไปตรงมา ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลได้รับอรรถรสจากบทประพันธ์ในระดับเทียบเคียงได้กับที่ผู้อ่านนวนิยายภาษาต้นฉบับได้รับมากที่สุด แต่บางครั้งการแปลแบบตรงตัวอาจไม่สามารถถ่ายทอดทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยจากต้นฉบับได้อย่างครบถ้วน ผู้แปลจึงเลือกใช้แนวทางการแปลแบบอื่นๆ เสริมความหมายในบทแปลให้ถูกต้องครบถ้วน สอดคล้องกับเนื้อความในต้นฉบับ

การนำกลวิธีการแปลแบบต่างๆ มาใช้แก้ปัญหาการแปลอุปมาที่พบในนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* เป็นภาษาอังกฤษ จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นในช่วงต้นของการศึกษาคือ

สำหรับข้อสังเกตเพิ่มเติมอื่นๆ ที่ผู้วิจัยค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้คือ

1. เมื่อผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตีความและถอดความหมาย บ่อยครั้งผู้แปลได้แทนที่การเปรียบเชิงอุปมาด้วยการใช้อุปลักษณ์ แสดงให้เห็นว่าภาพพจน์ทั้ง 2 ประเภทนี้มีความใกล้เคียงกันมาก และอาจนำมาใช้แทนกันได้หลายกรณี สอดคล้องกับแนวคิดด้านการแบ่งประเภทของภาพพจน์ตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ

แล้วในบทที่ 2 (หัวข้อ 2.1.2) และสอดคล้องกับแนวทางการแปลอุปลักษณ์ของปีเตอร์ นิวมาร์ค (หัวข้อ 2.2.2) ที่เสนอให้ใช้อุปมาแทนที่อุปลักษณ์ หรือใช้อุปมาเสริมด้วยคำแสดงความหมายในการแปลอุปลักษณ์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า ผู้แปลได้ใช้ทั้งอุปลักษณ์แทนที่อุปมา และใช้อุปลักษณ์เสริมด้วยคำแสดงความหมายในการแปลอุปมาเช่นกัน

2. บางครั้งผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการตัดทิ้งไม่แปลการเปรียบเทียบอุปมาบางส่วนที่พบในต้นฉบับอาทิ เมื่อผู้เขียนกล่าวถึงสิ่งของหรือการกระทำบางอย่างที่ผู้อ่านภาษาต้นฉบับคุ้นเคย แต่เป็นสิ่งที่ไม่มีอยู่ในวัฒนธรรมของผู้อ่านภาษาฉบับแปล หากใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว ผู้แปลอาจต้องอธิบายขยายความถึงสิ่งของหรือการกระทำดังกล่าวนั้นเพิ่มเติม และอาจทำให้เสียอรรถรสในการเล่าเรื่อง ผู้แปลจึงตัดการเปรียบเทียบอุปมาในต้นฉบับ และใช้การอธิบายความหมาย หรือใช้คำที่มีอยู่ในภาษาปลายทางเก็บความหมายของเนื้อหาที่มีความสำคัญต่อท้องเรื่อง เพื่อสื่อให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงได้อย่างถูกต้อง โดยไม่ใช้การเปรียบเทียบอุปมา กลวิธีการแปลนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงการที่ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับและภาษาแปลเป็นอย่างดี จึงจะสร้างสรรค์บทแปลที่เหมาะสมได้

3. การที่ผู้ประพันธ์และผู้แปลเป็นบุคคลร่วมสมัยกัน นับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยให้ผู้แปลถ่ายทอดรายละเอียดต่างๆ ในนวนิยายต้นฉบับให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันได้ดียิ่งขึ้น อาทิ เมื่อผู้เขียนกล่าวถึงตัวการ์ตูนญี่ปุ่นอย่างโดราเอมอน ผู้แปลใช้การแปลแบบตรงตัวว่า 'Doraemon' ได้ทันที เนื่องจากโดราเอมอนเป็นตัวการ์ตูนที่นักเขียนชาวญี่ปุ่นสร้างสรรค์ขึ้นในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา และมีชื่อเสียงมากในทวีปเอเชีย ผู้ประพันธ์ ผู้แปล ผู้อ่านภาษาต้นฉบับ และผู้อ่านภาษาฉบับแปล จึงน่าจะรู้จักตัวการ์ตูนดังกล่าวเป็นอย่างดีหรืออาจสืบหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวการ์ตูนนี้ได้ไม่ยาก และเมื่อผู้ประพันธ์กล่าวถึงลักษณะของพระจันทร์ที่เป็นคนหูแหลม ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความว่า 'Vulcan' ซึ่งเป็นชื่อเรียกตัวละครสำคัญในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์เรื่อง Star Trek ที่ชาวตะวันตกในยุคปัจจุบันคุ้นเคย ผู้อ่านภาษาฉบับแปลจึงเกิดจินตภาพถึงสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อถึงได้อย่างถูกต้อง

4. ด้านการวิเคราะห์สมมูลภาพของภาษาฉบับแปล ผู้วิจัยพบว่าโดยมากแล้วผู้แปลประสบความสำเร็จในการถ่ายทอดความหมายของสิ่งต่างๆ ให้ผู้อ่านภาษาแปลเกิดความเข้าใจในเนื้อหาและได้รับอรรถรสจากการอ่านในระดับที่เทียบเคียงได้กับผู้อ่านตัวบทต้นฉบับ ซึ่งนับว่าเป็นสมมูลภาพระดับความหมายที่พบในการแปลทั้ง 5 กลวิธีที่จำแนกไว้ในงานวิจัยนี้

อย่างไรก็ดี การใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวยังมีจุดเด่นอีกประการหนึ่งคือ ทำให้บทแปลส่วนใหญ่มีสมมูลภาพระดับคำ ทั้งจากการเลือกใช้คำที่มีความหมายตรงตัวหรือใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด และการเลือกคำที่อยู่ในระดับภาษาเดียวกันกับตัวบทต้นฉบับ เช่น การใช้ภาษาปากกับตัวละครที่เป็นเด็ก หรือการใช้ภาษาทางการเพื่อสื่อถึงตัวบทที่มีความละเอียดอ่อนและซับซ้อน หรือใช้เพื่อสะท้อนความขัดแย้งในเรื่อง เป็นต้น

ส่วนการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความและการแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความนั้น นอกจากจะทำให้บทแปลมีสมมูลภาพทางความหมายแล้ว ยังมีส่วนช่วยสร้างสมมูลภาพในระดับวัจนปฏิบัติ เนื่องจากการตีความหรือการอธิบายความหมายเพิ่มเติมของผู้แปลมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดการเชื่อมโยงทางความคิดแบบเดียวกันกับผู้อ่านภาษาต้นฉบับได้ ขณะที่การแปลแบบตีความโดยไม่รักษาการเปรียบเทียบ

อุปมาและกลวิธีการตัดทิ้งไม่แปล เน้นที่การสร้างสรรคต์ด้วยบทขึ้นใหม่ในวัฒนธรรมของภาษาปลายทาง เพื่อสื่อเจตนาของผู้เขียนต้นฉบับ ถ่ายทอดเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญของเรื่องให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจอย่างครบถ้วน ใช้ภาษาแปลที่เป็นธรรมชาติ รักษาความต่อเนื่องสอดคล้องของข้อความในฉบับแปลให้อยู่ในระดับที่เทียบเคียงได้กับตัวบทต้นฉบับ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพทางความหมายและสมมูลภาพระดับวัจนปฏิบัติ โดยไม่เน้นที่สมมูลภาพระดับคำ

5. ผู้วิจัยเชื่อว่าการที่ผู้เขียนต้นฉบับภาษาไทยมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำแก่ผู้แปล ส่งผลให้บทแปลนี้สะท้อนแนวคิดของผู้ประพันธ์ต่อสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม เพราะเมื่อศึกษาประวัติของผู้ประพันธ์ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า ผู้ประพันธ์มีความรู้ความสนใจงานศิลปะหลายด้าน (Hemamool, 2012) ทั้งงานทัศนศิลป์ วรรณกรรม ภาพยนตร์ และดนตรี ผู้ประพันธ์จึงน่าจะตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมตะวันตกได้เป็นอย่างดีผ่านการศึกษางานศิลปะสาขาต่างๆ ดังกล่าว และอาจนำความรู้ของตนมาใช้ในการทำงานร่วมกับผู้แปล เพื่อทำให้บทแปลสื่อความหมายได้ตรงกับเจตนาของผู้ประพันธ์ และทำให้ผู้อ่านบทแปลได้รับสาระ ความบันเทิง และแง่คิดที่น่าสนใจในระดับที่เทียบเคียงได้กับตัวบทต้นฉบับ และตรงกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

6. การศึกษาวิจัยนี้ยังทำให้ผู้วิจัยตระหนักด้วยว่า การแปลงานวรรณกรรมต้องอาศัยทั้งจินตนาการและการคิดวิเคราะห์อย่างมีตรรกะ เพื่อถ่ายทอดเรื่องราว ความคิด และความหมายของคำในภาษาต้นฉบับให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงได้อย่างถูกต้อง อาทิ การแปลคำว่า 'กำแพงแก้ว' ซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างภายในวัดของชาวพุทธโดยใช้คำว่า 'glass wall' เพื่อทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลซึ่งเป็นชาวตะวันตกเกิดความคิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่ตนเคยได้รับการชมภาพยนตร์แนววิทยาศาสตร์ แม้ว่า 'กำแพงแก้ว' และ 'glass wall' จะทำให้ผู้อ่านฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษเกิดจินตภาพถึงสิ่งที่มีรูปลักษณ์ต่างกัน แต่การแปลดังกล่าวก็ทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจถึงหน้าที่ในการกั้นเขตซึ่งเป็นคุณสมบัติหลักของกำแพงแก้วที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อถึงได้ จากตัวอย่างนี้จึงแสดงให้เห็นว่า นอกจากการใช้ความรู้ทางภาษา การตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม การทำงานร่วมกับผู้ประพันธ์นวนิยายต้นฉบับ และการเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบต่างๆ แล้ว ผู้แปลยังต้องใช้ทั้งจินตนาการและการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลในการถ่ายทอดนวนิยายเรื่อง *ลับแล, แก่งคอย* จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้บทแปลมีสมมูลภาพเทียบเคียงได้กับภาษาต้นฉบับ

5.2 ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไข

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีอ่านบทประพันธ์ภาษาไทยและคัดเลือกประโยคหรือวลีที่มีการใช้คำเปรียบออกมาได้กว่า 250 ประโยค ก่อนจะศึกษาแนวทางการจำแนกการเปรียบเทียบอุปลักษณ์ การเปรียบเทียบอุปมา และคำเปรียบอื่นๆ ที่ไม่ใช่โวหารภาพพจน์ เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกเฉพาะการเปรียบเทียบที่มีองค์ประกอบของอุปมาครบทั้ง 4 ประการมาใช้วิเคราะห์จำนวน 84 คำ ทำให้ใช้เวลานานในการวิเคราะห์ข้อมูลและคัดเลือกคำ

ผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยในแนวทางเดียวกันในอนาคต อาจติดต่อขอไฟล์ต้นฉบับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจากสำนักพิมพ์โดยตรง และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการค้นหาค่าเปรียบและคัดลอกประโยคที่ต้องการใช้ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

ปัญหาที่พบประการต่อมาคือการใช้ผู้เขียนและผู้แปลใช้สำนวนเพื่อสื่อความหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้แปลใช้สำนวนภาษาอังกฤษถ่ายทอดความหมายของคำในภาษาไทย หากผู้วิจัยไม่ตระหนักว่าบทแปลนั้นใช้สำนวนในการถ่ายทอดความหมาย ผู้วิจัยย่อมไม่สามารถวิเคราะห์กลวิธีการแปลที่ผู้แปลเลือกใช้และวิเคราะห์สมมูลภาพของบทแปลอย่างถูกต้องได้ ผู้วิจัยจึงอาศัยแนวทางในการแก้ปัญหา 2 แนวทางหลัก คือการขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และค้นคว้าความหมายของสำนวนต่างๆ เพิ่มเติมจากพจนานุกรม เพื่อให้ทราบความหมายที่แท้จริงของคำที่ผู้แปลเลือกใช้ และนำมาวิเคราะห์กลวิธีการแปล รวมทั้งสมมูลภาพในการแปลได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ การที่งานแปลเป็นการนำเสนอด้วยคำของผู้ประพันธ์ที่อยู่ในบริบททางวัฒนธรรมหนึ่ง ไปสู่ผู้อ่านภาษาฉบับแปลซึ่งอยู่ในบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ผู้แปลจึงใช้ความระมัดระวังในการรักษาสมดุลระหว่างความเชื่อตรงต่อต้นฉบับและความเป็นธรรมชาติของบทแปล ด้วยเหตุนี้ ผู้แปลจึงต้องอาศัยกลวิธีการแปลที่แตกต่างกันในการจัดการกับปัญหาทางการแปลที่พบ สำหรับผู้วิจัยซึ่งเป็นชาวไทย การทำความเข้าใจต่อทัศนคติหรือเหตุผลของผู้แปลในการตัดสินใจว่าจะเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบใดนั้นอาจไม่ยังแตกต่าง ผู้แปลจึงแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการพูดคุยปรึกษากับบุคคลรอบตัวที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ทำให้เข้าใจแนวคิดของชาวตะวันตกที่แตกต่างจากชาวตะวันออก ซึ่งมีส่วนอย่างมากในการช่วยทำความเข้าใจบทแปลโดยเฉพาะในส่วนที่ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบอื่นๆ นอกเหนือจากการแปลแบบตรงตัว

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยเพื่อศึกษากลวิธีการแปลอุปมาจากไทยเป็นอังกฤษนี้ ผู้วิจัยพบว่ายังมีหัวข้อการศึกษากการแปลอุปมา ไวยากรณ์ภาพพจน์ และองค์ประกอบอื่นๆ ของนวนิยาย ซึ่งผู้สนใจอาจศึกษาเพิ่มเติมได้ ดังนี้

1. ศึกษาความแตกต่างในการแปลการเปรียบเทียบอุปมา กับการเปรียบเทียบอื่นๆ ที่ไม่ใช่อุปมา เพื่อพิจารณาวิธีการแปลและแนวทางการแก้ปัญหาของผู้แปลว่ามีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร
2. ศึกษาการแปลไวยากรณ์ภาพพจน์อื่นๆ ในเรื่อง *ลับแล*, *แก่งคอย* อาทิ แนวทางการแปลอุปมาอุปไมย
3. ศึกษาการแปลคำทางวัฒนธรรม อาทิ ชื่ออาหาร ต้นไม้ บุคคลและเหตุการณ์ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ คำที่เชื่อมโยงกับความเชื่อของคนไทยซึ่งผู้อ่านชาวตะวันตกอาจไม่คุ้นเคย การใช้ภาษาถิ่นในบทสนทนาของตัวละครที่พูดภาษาอีสานซึ่งผู้แปลพยายามถ่ายทอดความอภิปติดังกล่าวด้วยการใช้ภาษาอังกฤษที่แตกต่างจากภาษามาตรฐาน
4. ศึกษาการแปลสำนวนและการเล่นคำในภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ เช่น ตัวสั้นนั่งงก หัวสั้นหัวคลอน ลับหูลับตา ทำนาบนหลังคน ฯลฯ

5. ศึกษาวิธีการแปลอุปมาในนวนิยายไทยเรื่องอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ หรือศึกษาการแปลอุปมาที่พบในนวนิยายภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สนใจแปลวรรณกรรมได้นำเทคนิควิธีการแปลที่พบไปใช้ในงานแปลของตนต่อไป

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- กอบกุล อิงคุทานนท์. ศัพท์วรรณกรรม. กรุงเทพฯ: รักอักษร, ม.ป.ป.
- กาญจนา วิชาปกรณ. แนวทางการวิจัยวรรณคดี. ภาควิชาภาษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 2542.
- กิตติชัย พินโน และคณะ. ภาษากับการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.
- กุสุมา รักษมณี. การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.
- ฐมนิพนธ์ สานสุขสมบุญ. การศึกษาแนวทางการแปลอุปลักษณ์โดยเปรียบเทียบสำนวนแปลสองสำนวน จาก ต้นฉบับ "The Crescent Moon" ของรพินทรนาถ ฐากูร. สารนิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ธเนศ เวิร์กภาค. หอมโลกวรรณศิลป์ การสร้างสรรค์สุนทรียแห่งวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ: ปาเจรา, 2549.
- เลเดอแวร์, มาริอาโน่ และคนอื่นๆ. ศาสตร์การแปล: รวมบทความเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ. แปลโดย จิรพรพรษ์ บุญยเกียรติ และคนอื่นๆ. กรุงเทพมหานคร: โครงการศูนย์การแปล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- ยุวพาส์ (ประทีปเสนา) ชัยศิลป์วัฒนา. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.
- รัชนีโรจน์ กุลธำรงค์. ความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษาเพื่อการแปล: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- วรรณมา แสงอร่ามเรือง. ทฤษฎีและหลักการแปล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- วัลยา วิวัฒน์ศร. การแปลวรรณกรรม. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สัญญาวี สายบัว. หลักการแปล. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.
- สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา. เจมส์จันท์กัสดาล: ภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- สุพรรณิ ปิ่นมณี. การแปลชั้นสูง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สิทธา พินิจภูวดล. คู่มือนักแปลอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์, 2542.
- ศิริพรรณ สุวรรณาลัย. กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ในพระราชนิพนธ์แปลเรื่องเวนิสวานิช. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.
- อุทิศ เหมะมูล. ลับแล, แก่งคอย. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพฯ: แพรวสำนักพิมพ์, 2555.

อาร์มภักดิ์ เขี่ยมละออ. การศึกษาการแปลภาพพจน์ในนวนิยายแปลฉบับภาษาไทย เรื่อง โหดและเหี้ยมไม่เจี๊ยบ โดยสุวิทย์ ชาวปลอด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรม เพื่อการสื่อสารและการพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552.

หนังสือภาษาอังกฤษ

- Baker, Mona. In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge, 2001.
- Catford, J.C. A Linguistic Theory of Translation. London: Oxford University Press. 1974.
- Delisle, Jean. Translation: An Interpretive Approach. London: University of Ottawa Press, 1988.
- Hatim, Basil. Teaching and Researching Translation. Pearson Education Limited, 2001.
- Hemamool, Utis. The Brotherhood of Khaeng Khoi, trans. Peter Montalbano. Bangkok: Amarin Publishing, 2012.
- Knowles, Murray, and Moon, Rosamund. Introducing Metaphor. London and New York: Routledge, 2006.
- Landers, Clifford E. Literary Translation: A Practical Guide. Great Britain: Cromwell Press, 2001.
- Larson, Mildred L. Meaning-Based Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence. Lanham: University Press of America. 1998.
- Lefèvere, André, Translating Literature: Practice and Theory in a Comparative Literature Context. New York: Modern Language Association of America, 1992.
- Munday, Jeremy. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. Abingdon, Oxon: Routledge. 2001.
- Newmark, Peter. Approaches to Translation. Hertfordshire: Prentice Hall International, 1988.
- _____. A Textbook of Translation. Hertfordshire: Prentice Hall International, 1992.
- Nida, Eugene A. Toward a Science of Translating. Leiden: Brill, 1964.
- Nida, Eugene A., and Taber, Charles R. The Theory and Practice of Translation. Leiden: Brill, 1969.
- Reiß, Katharina. Translation Criticism - The Potentials and Limitations. Manchester, UK: St. Jerome, 2000.
- Snell - Hornby, M. Linguistics transcoding or cultural transfer? A critique of translation theory in German. In Susan Bassnett and André Lefevre (Eds.), Translation: history and culture. London, New York: Pinter Publisher. 1990.

เว็บไซต์

Wentworth, Catherine. (Interview with Peter Montalbano). Website *womanlearnthai.com* (16 December 2009): <http://womenlearnthai.com/index.php/interviewing-successful-thai-language-learners-peter-montalbano/> [Date of access: 12 January 2013]

Wikipedia. http://en.wikipedia.org/wiki/Star_Trek [Date of access: 13 December 2012]

พจนานุกรม

ดำเนิน การเด่น. พจนานุกรม ไทย-อังกฤษ THAI-ENGLISH DICTIONARY 4th EDITION. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2552.

นworรณ พันธุเมธา. คลังคำ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2550.

พจนานุกรม ฉบับมติชน. กรุงเทพฯ: มติชน, 2547.

ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมไทยอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.

ศอ เศรษฐสุนทร. New Model ENGLISH-THAI Dictionary. กรุงเทพฯ: พรีเม้า, 2553.

Collins Cobuild English Dictionary for Advanced Learners. Third Edition. 2001.

Collins English Dictionary and Thesaurus. Fourth Edition. Glasgow: HaperCollins Publishers, 2006.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners, International Student Edition. Oxford: Macmillan, 2007.

Oxford River Books English-Thai Dictionary พจนานุกรม ออกซฟอร์ด-ริเวอร์ บุ๊คส์ อังกฤษ-ไทย. Bangkok: River Books, 2010.

พจนานุกรมออนไลน์

Cambridge Dictionaries Online: <http://dictionary.cambridge.org/> [Date of access: February-March 2013]

Encyclopedia Britannica (Online): <http://www.britannica.com/> [Date of access: December 2012]

Merriam-Webster (Online): <http://www.merriam-webster.com/> [Date of access: March 2013]

The Free Dictionary (Online): <http://idioms.thefreedictionary.com/> [Date of access: January 2013]

The Free Dictionary (Online): <http://www.thefreedictionary.com> [Date of access: March 2013]

ภาคผนวก
(APPENDIX)

กลวิธีการแปลแบบที่ 1 การแปลแบบตรงตัว

	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	สมมูลภาพทางความหมาย
1	<p>พ่อตื่นขึ้นด้วยเสียงปลุกอึ้งคะนึงของลูกมะพร้าวที่ต่างพร้อมใจกันร่วงหล่นจากต้นเหมือนฝนลูกเห็บ (หน้า 26)</p>	<p>Pa was roused by the sound of coconuts showering down outside like hails, (หน้า 29)</p>	<p>ผู้เขียนใช้บุคลาธิษฐาน ทำให้สิ่งไม่มีชีวิตแสดงอาการเหมือนกับสิ่งมีชีวิตโดยกล่าวว่าลูกมะพร้าว 'พร้อมใจกันร่วงหล่น' ส่วนในฉบับภาษาอังกฤษ แม้ว่าจะไม่ได้ใช้บุคลาธิษฐานเพื่อแสดงอาการ 'พร้อมใจ' แต่ผู้แปลยังคงเก็บเนื้อหาสาระได้ครบถ้วนจากการเลือกใช้คำว่า 'shower' หมายถึง to fall in large quantities (Macmillan English Dictionary, 2007: 1381) แสดงให้เห็นว่าลูกมะพร้าวจำนวนมากตกลงมาพร้อมๆ กัน อุปมาผู้เขียนเปรียบเทียบเสียงอึ้งคะนึงของลูกมะพร้าวว่า 'เหมือนฝนลูกเห็บ' ซึ่งผู้แปลใช้คำว่า 'like hails' เป็นการแปลแบบตรงตัว กล่าวคือมีการใช้คำแสดงความเปรียบเทียบเหมือนคือ 'like' และแปลลูกเห็บว่า 'hails' บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพทางความหมาย และทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดจินตภาพเช่นเดียวกับที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการถ่ายทอด</p>
2	<p>พ่อบรรจงจารึกถ้อยคำสั้นๆ ด้วยลายมือที่คิดว่าสวยงามที่สุดจากการฝึกฝนอยู่หลายเพลา และประหนึ่งเป็นตัวแทนเสมือนว่าถ้อยคำที่จารึกลงบนด้านหลังรูปถ่ายใบนี้เป็นใบประกาศความภาคภูมิใจทางการศึกษา และพร้อมก้าวไปสู่ความสัมพันธ์ในระดับลึกซึ้งขึ้นต่อไป (หน้า 38)</p>	<p>He painstakingly inscribed a short note in a hand he thought the very best from his countless hours of drill. And it was as if these words on the back of the picture served to present his determination to persevere in his education, and that he was ready to move their relationship to a deeper level. (หน้า 41)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบถ้อยคำที่จารึกลงบนด้านหลังรูปถ่ายของพ่อด้วยลายมือที่สวยงามว่าเป็นดังใบประกาศความภาคภูมิใจทางการศึกษา ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวเพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดผลตอบสนองได้เช่นเดียวกับที่ผู้อ่านภาษาต้นฉบับได้รับ จากการเลือกใช้คำว่า 'inscribe' ที่หมายถึงการเขียนหรือการจารึกตัวอักษรลงบนสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อยกย่องความสำเร็จของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทำให้ผู้อ่านบทแปลตระหนักถึงความพยายามของพ่อที่ต้องการสื่อให้ตัวละครหญิงในเรื่องคือลออทราบว่าตนมีความตั้งใจศึกษาหาความรู้ เนื่องจากพ่อเป็นคนไม่รู้หนังสือแต่ได้ขอให้ลออทราบช่วยสอนหนังสือและหมั่นศึกษาหาด้วยตนเองจนอ่านออกเขียนได้ ตัวหนังสือที่พ่อบรรจงเขียนลงด้านหลังของจดหมายจึงมีความซึ้ง แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจศึกษา การใช้คำว่า 'served to present' เป็นกริยาหลักของประโยค ทำให้บทแปลใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติและเก็บความหมายได้ครบถ้วน คำว่า 'to present' ยังมีความหมายว่า to bring to one's attention</p>

			(พจนานุกรมออนไลน์ www.merriam-webster.com/dictionary , มีนาคม 2556) เป็นการใช้คำเพื่อสื่อให้ว่าตัวหนังสือของพ่อเป็นเครื่องแสดงให้ล่อเห็นถึงความตั้งใจศึกษาหาความรู้และความพร้อมที่จะก้าวสู่ความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น
3	[การได้เล่าเรื่องต่างๆ ให้พ่อฟัง] <u>ประหนึ่ง</u> เป็นม่านหมอกที่พัดผ่านไปจากใจเธอแล้วไม่มีวันหวนคืน (หน้า 59)	As she spoke, it felt <u>as if</u> a dark cloud of fog was drawn away from her heart, never to return (หน้า 64)	ในการเปรียบเทียบความไม่สบายใจของล่อกับ 'ม่านหมอก' ผู้แปลใช้การแปลแบบตรงตัวด้วยคำว่า 'a dark cloud of fog' สื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพของหมอกกลุ่มใหญ่ที่บดบังวิสัยทัศน์ในการมองเห็นได้ในความหมายหนึ่ง และสื่อถึงความรู้สึกสับสนมึนงงในจิตใจของล่อได้ในเวลาเดียวกัน การแปลคำกริยา 'พัดผ่านไป' จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษนั้น ผู้แปลเลือกใช้สำนวน 'drawn away' โดยคำว่า 'draw' มีความหมายว่า to pull something across a space in order to close or open it (Macmillan, 2007: 447) ซึ่งมักใช้กล่าวถึงการรูดเพื่อเปิดหรือปิดม่าน หรือ 'draw the curtains' การใช้คำว่า 'draw away' ในบทแปลนี้จึงแฝงนัยยะการเปรียบเทียบความไม่สบายใจของล่อกับ 'ม่านหมอก' ในต้นฉบับภาษาไทย ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจความหมายและได้รับอรรถรสที่เทียบเคียงได้กับภาษาต้นฉบับ
4	ทารกน้อยเพศชายตัวเปลือยล่อนจ้อนได้รับนาม <u>ประหนึ่ง</u> อาภรณ์ห่มคลุมกายและปกป้องเลือดเนื้อวิญญาณจากเหตุเภทภัยลึกลับซึ่งอาจวนเวียนเร่ร่อนหาทางเข้าสิงสู่อยู่บนโลกใบนี้ว่า “แก่งคอบ วงศ์จู่เจือ” (หน้า 62)	A baby boy was born naked into the world with <u>a new name wrapped around him like</u> a set of swaddling clothes, sheltering body and soul from any dark, hidden forces of disaster that might be hovering about looking for a way to get in, to take possession, and live in the world as Kaeng Khoi Wongjujeua. (หน้า 66)	ผู้เขียนเปรียบเทียบการตั้งชื่อให้เด็กแรกเกิดว่าเป็นเสมือนเสื้อผ้าที่คอยปกป้องร่างกาย เนื่องจากชาวไทยมีความเชื่อเรื่องการตั้งชื่อลูกด้วยพยัญชนะที่เป็นมงคลและเลือกชื่อที่มีความหมายดี ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า 'swaddling clothes' หมายถึง ผ้าห่มคลุมร่างกายเด็กแรกเกิด ในการถ่ายทอดความหมายดังกล่าว บทแปลนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม เนื่องจากผู้เขียนใช้คำศัพท์บอกรวม (Generic term) คือ 'อาภรณ์ห่มคลุมกาย' ในภาษาไทย แต่ในวัฒนธรรมตะวันตกมีการจำแนกประเภทของผ้าที่ใช้กับทารกออกเป็นหลายชนิด อาทิ apron, diaper, bib ซึ่งอาจมีความหมายใกล้เคียงกันแต่นัยยะที่แตกต่างออกไป ผู้แปลจึงต้องเลือกคำที่มีความหมายสอดคล้องกับต้นฉบับมากที่สุดเพื่อให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจความหมายของสิ่งที่ผู้ประพันธ์กล่าวถึงได้อย่างถูกต้อง

5	<p>ทิพย์เป็น<u>เสมือน</u>ยาทางใจที่ช่วย สมานแผลในครั้งที่พ่อสูญเสีย (หน้า 72)</p>	<p>Tip was like medicine for the heart; she help close the wounds of loss. (หน้า 78)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงตัวละครหญิงชื่อ 'ทิพย์' โดยเปรียบว่าเธอเป็น 'เสมือนยาทางใจ' เนื่องจากทิพย์และ ยาทางใจมีลักษณะร่วมกันคือสามารถสมานแผลในใจที่เกิดจากการสูญเสียได้ เพราะเมื่อพ่อ สูญเสียภรรยาคนแรกคือลออ ทิพย์ได้เข้ามาช่วยดูแลบ้าน ทำอาหาร และช่วยพ่อเลี้ยงลูก รวมทั้ง ยังเป็นคนที่รองรับอารมณ์ฉุนเฉียวของพ่ออยู่เสมอ เมื่อมีทิพย์อยู่ในบ้านจึงทำให้พ่อรู้สึกเป็นตัว ของตัวเองและคลายความโศกเศร้าจากการสูญเสียภรรยาคนแรกลงได้ ในบทแปล ผู้แปลเลือกใช้ การแปลแบบตรงตัวถ่ายเสียงชื่อของทิพย์ว่า 'Tip' แปล 'เสมือน' ว่า 'like' และแปล 'ยาทางใจ' ว่า 'medicine for the heart' นับเป็นการแปลแบบตรงตัวที่สื่อความหมายได้ตรงกับเนื้อหาในต้นฉบับ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพทั้งระดับคำและระดับไวยากรณ์ รักษาการเปรียบเทียบเชิงอุปมา และ ถ่ายทอดความหมายของต้นฉบับได้อย่างสมบูรณ์</p>
6	<p>ทำให้ผม<u>เหมือน</u>ถูกคาดหวัง <u>ประหนึ่ง</u>ภาพภูมิทัศน์แห่งชีวิตและถิ่น กำเนิดแต่หนหลัง ยามที่พ่อเพ่งมอง มาที่ตัวผม (หน้า 73)</p>	<p>I became a repository of hope, like the landscape and the very earth of his native land, and a former time. Pa looked to these things, now, in me. (หน้า 79)</p>	<p>ในวลีแรก 'ทำให้ผมเหมือนถูกคาดหวัง' ผู้เขียนใช้คำว่า 'เหมือน' แสดงความรู้สึกของดิบลัที่คิดว่า ตนเป็นที่คาดหวังของพ่อ โดยผู้เขียนไม่ได้เปรียบเทียบตนเองหรือความรู้สึกดังกล่าวของตนกับสิ่ง ใด คำว่า 'เหมือน' ในที่นี้จึงไม่ใช่การเปรียบเทียบเชิงอุปมา</p> <p>ต่อมา ผู้เขียนจึงอธิบายว่า 'ผม' ซึ่งเป็นผู้ที่ถูกคาดหวังนั้น เปรียบประหนึ่ง 'ภาพภูมิทัศน์แห่งชีวิต และถิ่นกำเนิดแต่หนหลัง' โดยสองสิ่งนี้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือการเป็นต้นกำเนิดแห่งความ ทรงจำของพ่อ ผู้แปลใช้คำว่า 'like' แทนการเปรียบ 'ประหนึ่ง' ในต้นฉบับ และสิ่งที่นำมาเปรียบคือ 'ภาพภูมิทัศน์แห่งชีวิตและถิ่นกำเนิดแต่หนหลัง' ผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'the landscape and the very earth of his native land, and a former time' บทแปลดังกล่าวจึงมีความหมายครบถ้วน จากการ แปลแบบตรงตัวที่มีสมมูลภาพในระดับคำและความหมาย</p>

7	<p>แต่เมื่อต้องเล่าเรื่องราวของแม่ ภาพชีวิตต่างๆ ค่อยๆ ก่อตัวขึ้นในรูปคำร้องและทำนองของเพลงนี้ ประหนึ่ง สายฝนหล่นพรหมลงบนผืนนา แต่กระแหว ลอกล่อนออกเป็นแผ่นๆ (หน้า 75)</p>	<p>and whenever I have to tell Ma's story, the images of her life gradually take shape in the <u>form and cadence</u> of the song, <u>like</u> a shower falling on a parched rice paddy where the soil is <u>cracked, flaked into sheets</u> (หน้า 81)</p>	<p>ผู้เขียนใช้อุปมาอุปไมยเปรียบเทียบภาพชีวิตของแม่กับผืนนาที่แห้งแล้ง เนื่องจากแม่ใช้ชีวิตแต่งงานกับพ่ออย่างไม่มีความสุขมากนัก นอกจากนี้ ความแห้งแล้งยังสื่อถึงการที่แม่เป็นคนอีสานซึ่งเป็นภูมิภาคที่แห้งแล้งกว่าภาคอื่นๆ ของประเทศ จากนั้นผู้เขียนจึงใช้อุปมาเปรียบเทียบบทเพลงที่สะท้อนชีวิตของแม่ว่าเป็นเสมือนสายฝน เมื่อเล่าเรื่องของแม่ผ่านบทเพลงนี้จึงทำให้ชีวิตที่เป็นเหมือนผืนนาแตกกระแหวค่อยๆ ลอกล่อนออกมา ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวถ่ายทอดทั้งอุปมาอุปไมยที่เปรียบเทียบชีวิตของแม่เป็นผืนดินแห้งแล้ง (parched rice paddy) และอุปมาที่เปรียบเทียบบทเพลงเป็นดังสายฝน (like a shower falling) บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพในระดับความ ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพได้ตามที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึง</p>
8	<p>ธุลีดินหน้ากระต๊อบที่พ่อหีบใส่ กระเป่าเสื้อเต็มด้วยคำอวยพรและคำสัญญาเมื่อครั้งจากมานั้น ดำรงความศักดิ์สิทธิ์ด้วยใส่กรอบพลาสติกเป็นสร้อยคอประหนึ่งเครื่องรางเก็บไว้บูชาบนหิ้งพระ (หน้า 90)</p>	<p>The bits of earth from the shanty that Pa had put in his shirt pocket as he left Ya's home that night way back then, imbued with the sacred promises he had made, had become a kind of holy relic; he had put them in a plastic frame on a necklace, <u>like</u> an amulet, and set that on a devotional altar in the house. (หน้า 98)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบดินที่พ่อนำมาเก็บรักษาไว้เป็นประหนึ่งเครื่องราง โดยอธิบายว่าดินนั้นมีคำสัญญาและคำอวยพรแทรกอยู่ ผู้แปลถ่ายทอดลักษณะของดินนี้โดยใช้สำนวน 'imbue with something' เพื่อให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพว่าสิ่งที่แทรกอยู่ในทุกส่วนของธุลีดินที่พ่อเก็บมานั้นคือคำสัญญาซึ่งเป็นสิ่งที่ดี เมื่อผู้เขียนนำดินนั้นมาเปรียบกับเครื่องราง ผู้แปลจึงถ่ายทอดว่า 'like an amulet' ซึ่งเป็นการแปลแบบตรงตัว อีกทั้งยังเลือกใช้คำว่า 'devotional altar' ในการอธิบายถึงหิ้งพระได้อย่างเหมาะสม เนื่องจาก 'altar' หมายถึงแท่นบูชา ใ้ว่างของศักดิ์สิทธิ์เพื่อสักการะและเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนา บทแปลนี้จึงนับว่าเป็นการแปลแบบตรงตัวที่มีสมมูลภาพระดับคำ ทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจความหมายที่อยู่ในรูปคำของภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม</p>

9	<p>ถ่ายเบาเสร็จเดินระแวงระวังกลับกุฏิ ทันที ผมรู้สึกเหมือนตัวเองเป็น หิ่งห้อยในโลกมืด (หน้า 112)</p>	<p>After relieving myself, I quickly but carefully made my way back to the hut, <u>a firefly in a world of gloom</u>. (หน้า 120)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบลับแลกับหิ่งห้อยเนื่องจากลักษณะที่คล้ายกันคือการเป็นเพียงแสงดวงเล็กๆ ที่ ไม่สลักสำคัญอะไร ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวว่า 'firefly in a world of gloom' โดยคำว่า 'gloom' มีความหมายหนึ่งว่า the feeling of having no hope และยังมีอีกความหมายหนึ่งคือ darkness in which it is difficult to see clearly (Macmillan, 2007: 638) การเลือกใช้คำว่า 'gloom' จึงสื่อให้ผู้อ่านจับแปลเข้าใจทั้งความหมายโดยตรงและความโดยนัยของต้นฉบับที่ กล่าวถึง 'โลกมืด' ซึ่งนอกจากจะหมายถึงการที่ลับแลกำลังเดินอยู่ท่ามกลางความมืดแล้ว ยังสื่อถึง ความหดหู่ในจิตใจจากที่แม่และพ่อเลี้ยงนำตนมาปล่อยทิ้งไว้ที่วัด บทแปลนี้จึงแสดงให้เห็นถึง สมมูลภาพของบทแปลที่เก็บทั้งความหมายตามรูปคำและนัยยะที่แอบแฝงเอาไว้ได้</p> <p>อย่างไรก็ดี ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างต้นฉบับและบทแปลนี้คือการที่ต้นฉบับใช้คำเปรียบ 'เหมือน' ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของอุปมา แต่ในฉบับแปลใช้จุลภาคเพื่อขยายความ บทแปลนี้ จึงเป็นการใช้อุปลักษณ์แทนอุปมาเพื่อ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงเจตนาของการเปรียบเทียบได้ เช่นเดียวกับต้นฉบับ แม้อันบทแปลจะไม่มีการใช้คำเปรียบแต่บทแปลยังคงรักษาสมมูลภาพระดับ ความหมายของประโยคดังกล่าวเอาไว้ได้อย่างครบถ้วน</p>
10	<p>เมื่อหลวงพ่อกลับหันหลังจากไป ร่างกาย ของผมก็กลับเป็นเหมือนตะกั่วที่ทั้งตัว ดิ่งลงสู่ก้นบึงพุ (หน้า 117)</p>	<p>the moment the abbot turned his back... . . . <u>My body sank back like a lead weight falling on a spongy ground</u>. (หน้า 126)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบร่างกายที่หนักอึ้งจากอาการป่วยว่าเป็นเหมือนตะกั่วที่มีน้ำหนักมาก เมื่อทิ้งลง ใน 'บึงพุ' ซึ่งหมายถึงพื้นที่น้ำท่วมขังที่ได้พื้นเป็นหลม (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 611) ก่อน น้ำหนักจึงจมลงสู่ด้านล่างอย่างรวดเร็ว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวเปรียบเทียบร่างกายกับ ก้อนตะกั่ว และใช้คำว่า 'spongy ground' ถ่ายทอดความหมายของคำว่า 'พุ' ทำให้บทแปลนี้มี สมมูลภาพในระดับคำ ผู้อ่านบทแปลจึงเข้าใจความหมายและการเปรียบเทียบในลักษณะเดียวกับ ที่ปรากฏในภาษาต้นฉบับ</p>

11	<p>เขาเป็นผู้ถือครองความสันโดษอย่างแท้จริง ประหนึ่งมีลิ้นปิดเปิดของการมีกับไม่มีตัวเขาภายในกุฏิหลังเล็ก (หน้า 119)</p>	<p>He truly wore the cloak of solitude. It was as if there were a valve in that little hut that he could use to shut himself on and off. (หน้า 128)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบการถือครองความสันโดษของพระจันว่าทำให้เขาเหมือนมีลิ้นปิดเปิดระหว่างตนเองกับโลกภายนอก ผู้แปลต้องการถ่ายทอดทั้งลักษณะและหน้าที่ของ 'ลิ้นปิดเปิด' ด้วยการเลือกใช้คำว่า 'valve' เพื่อบ่งบอกลักษณะการทำงานและอธิบายหน้าที่ของลิ้นปิดเปิดนี้ด้วยคุณานุประโยค (Adjective clause) ว่า 'that he could use to shut himself on and off' ทำให้ผู้อ่านฉบับภาษาอังกฤษเข้าใจได้ว่าสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงนั้นมีลักษณะและหน้าที่อย่างไร บทแปลนี้จึงช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจว่าเหตุใดผู้ประพันธ์จึงเปรียบเทียบการครองความสันโดษของพระจันว่าเหมือนกับมี 'ลิ้นปิดเปิด' เพราะบางครั้งพระจันก็พุดคุยกับลับแลเหมือนคนอื่นทั่วไป แต่บางครั้งก็เสียบขริมนเหมือนกับไม่มีตัวตนอยู่ ณ ที่นั้น</p>
12	<p>ผมวิกน้ำล้างหน้าประหนึ่งเหมือนถูกขโลมไปด้วยยาหม่อง (หน้า 122)</p>	<p>I put water on my face as if anointing it with <i>ya mong</i> balm (หน้า 131)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบการใช้น้ำเย็นล้างหน้าว่าเหมือนการทายาหม่อง ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวรักษาการเปรียบเทียบแบบเดียวกับต้นฉบับ และใช้คำว่า 'anoint' หมายถึง to smear or rub over with oil (Collins English Dictionary and Thesaurus, 2006: 48) สื่อถึงการขโลมน้ำมันลงบนผิว นอกจากนี้ ยังถ่ายทอดเสียงยาหม่องว่า 'ya mong' โดยใช้ตัวเอนในบทแปล และอธิบายเพิ่มเติมใน Glossary ท้ายเล่มว่า ya mong - An Asian salve or balm used as a heat rub for muscle massage. There are many locally-produced and commercial varieties. One of the best-known commercial varieties is Tiger Balm. บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพระดับความ สื่อให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจถึงการเปรียบเทียบเชิงอุปมาในต้นฉบับ</p>

13	<p>ยาแก้ไอนั้น<u>เหมือน</u>เป็นเรื่องของอีกจักรวาลหนึ่ง ห่างไกลจากชั่วขณะนี้ของผมหลายปีแสง (หน้า 125)</p>	<p><u>That medicine I wanted to buy was like some business in another universe, light years removed from this moment</u> (หน้า 135)</p>	<p>ผู้เขียนต้องการสื่อว่าสำหรับลับแลซึ่งกำลังเจ็บทำอย่างมากจากการเดินเท้าเปล่าตามพระไป บิดงาบครั้งแรก การหาซื้อยาแก้ไอนั้นตามที่ตนตั้งใจไว้แต่แรกนั้นกลายเป็นเรื่องเพ้อฝันราวกับเป็นเรื่องของอีกจักรวาลหนึ่ง ผู้แปลจึงใช้การแปลแบบตรงตัวด้วยการรักษาการเปรียบเทียบอุปมาไว้และใช้ตัวเปรียบเทียบเดียวกับต้นฉบับ คือเปรียบเทียบที่ไม่มีหวังหรือแทบจะเป็นไปไม่ได้กับการทำธุระในอีกจักรวาลหนึ่ง บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพระดับคำ สื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของต้นฉบับได้อย่างตรงไปตรงมา</p>
14	<p>ผู้คนแถบนี้มีกิจกรรมกะกลางคืนเป็นรายได้เสริมอย่างล่ำสัน <u>ประหนึ่ง</u>ปล่อยร่างความเป็นมนุษย์สามัญให้นอนหลับลึกอยู่ในเรือนของตน ส่วนวิญญาณถอดออกจากร่างมานั่งดักรอคอยเป็นความตายอยู่ริมถนน (หน้า 134)</p>	<p><u>... as some people living here had a solid option for augmenting their incomes with nighttime work. For some it was like leaving their ordinary human forms sleeping soundly at home, freeing their spirits to go sit at the edge of the road and wait for the trap of death to snap shut on an unfortunate victim.</u> (หน้า 144)</p>	<p>ผู้ประพันธ์เปรียบเทียบกิจกรรมในเวลากลางคืนของผู้คนในชุมชนว่าเป็นเสมือนการถอดวิญญาณออกมามีชีวิตที่ไม่ดี โดยเลือกใช้คำระดับกึ่งทางการว่า 'รายได้เสริม' เพื่อสร้างความรู้สึกขัดแย้ง ผู้แปลจึงใช้คำระดับเดียวกันว่า 'to augment their incomes' เพื่อถ่ายทอดความหมาย และใช้คำว่า 'trap of death' หรือ 'death trap' ซึ่งมีความหมายว่า a structure or situation that is potentially very dangerous to life (พจนานุกรมออนไลน์ www.merriam-webster.com/dictionary, มีนาคม 2556) สื่อให้ผู้อ่านภาษาแปลเข้าใจถึงมุมมองของผู้เขียนว่าอุบัติเหตุบนท้องถนนอาจเกิดขึ้นกับเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายคนใดเมื่อใดก็ได้ เป็นการรักษาน้ำเสียงในการเล่าเรื่องโดยไม่กล่าวโทษชาวบ้านแต่อย่างใดเช่นเดียวกับในต้นฉบับ และเสริมความเข้าใจในส่วนนี้ด้วยการอธิบายเพิ่มเติมว่ากับดักแห่งความตายนั้นทำหน้าที่ snap shut on an unfortunate victim ซึ่งแม้การแปลในตัวอย่างนี้จะมีการเสริมความหมายเล็กน้อยในตอนท้าย แต่ผู้แปลไม่ได้อธิบายหรือขยายความการเปรียบเทียบเชิงอุปมาเพิ่มเติมจากต้นฉบับ จึงนับเป็นการแปลแบบตรงตัวที่มีสมมูลภาพกับต้นฉบับ</p>

15	<p>ถนนมิตรภาพ ต้นแทน เรื่องราวของคนในหมู่บ้าน เกี่ยวหวัดพันตูกันอย่างยุ่งเหยิง ผมจะพยายามค่อยๆ คลายปมเหล่านั้นออก <u>ประหนึ่งแกะเงื่อนคำสาป</u> เพื่อเผยให้เห็นใบหน้าหลบเร้นที่แสนขวยอายของความเสื่อม (หน้า 139)</p>	<p>The Friendship Highway, the haen tree, the stories told by the villagers, and the way our family life played out -- these tales interweave in complex tangles that I <u>will patiently attempt to unravel for you. This will be like trying to undo a curse</u>, opening up each hidden element to show how it contributed to a shameful degradation and downfall. (หน้า 150)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบเรื่องราวอันยุ่งเหยิงว่าเป็นเหมือนเงื่อนคำสาป โดยผู้แปลถ่ายทอดอุปมาดังกล่าวด้วยกลวิธีการแปลแบบตรงตัว คือเปรียบเทียบเรื่องราวต่างๆ เป็นดั่งคำสาปเหมือนกับในต้นฉบับ ทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจการเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ ในชุมชนนั้นว่าเป็นสิ่งชั่วร้าย บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพระดับคำ</p> <p>อย่างไรก็ดี ในเนื้อหาของส่วนถัดมาผู้เขียนใช้บุคลาธิษฐานทำให้ความเสื่อมกลายเป็นสิ่งที่มีชีวิตที่มีใบหน้าหลบเร้นและแสดงอาการขวยอาย ผู้แปลใช้กลวิธีการตีความและถ่ายทอดความหมาย โดยไม่ได้ใช้ภาพพจน์แบบเดียวกับต้นฉบับ แต่กล่าวถึงปมเงื่อนแต่ละเปลาะ (each element) ที่ผูกเข้าด้วยกันเป็น 'เงื่อนคำสาป' อันนำมาซึ่งความเสื่อมของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ การแปลในส่วนนี้จึงเน้นการถ่ายทอดความหมายของสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงแทนการแปลแบบตรงตัว</p>
16	<p>ผมคิดพิศดารเล่นๆ ว่า หากวิทยุเครื่องนั้นเป็น<u>เสมือนลูกคนที่สาม</u>ของพ่อ เสียงของปรีชา ทรัพย์โสภาก็เหมือนเสียงพ่อคนที่สองของผม (หน้า 162)</p>	<p>Back then I had the odd thought that if this radio was <u>like a third child to Pa</u>, then Preecha's voice was like that of a second father to me. (หน้า 174)</p>	<p>เนื้อหาของส่วนนี้มีการเปรียบเทียบ 2 แห่งคือ การเปรียบเทียบความรักที่พ่อมีต่อวิทยุ ทำให้วิทยุเป็นเหมือนลูกคนที่สามของพ่อเพราะพ่อมีลูกอยู่แล้วสองคน เป็นการเปรียบเทียบเชิงอุปมา และอีกส่วนหนึ่งคือการเปรียบเทียบในเชิงเสียดสีว่า การที่พ่อเปิดวิทยุตลอดเวลาทำให้ลูกๆ คุ่นเคยกับเสียงของผู้ประกาศคนเป็นเหมือนเสียงของพ่อคนที่สอง การเปรียบเทียบที่ 2 นี้ไม่เป็นอุปมาเพราะผู้ประพันธ์เปรียบเทียบ 2 สิ่งที่เหมือนกันคือเสียงของผู้ประกาศกับเสียงของพ่อ</p> <p>ในส่วนที่เป็นการเปรียบเทียบเชิงอุปมานั้น ผู้แปลถ่ายทอดด้วยกลวิธีการแปลแบบตรงตัว ใช้คำว่า 'like' เป็นคำเปรียบเทียบ และใช้ 'third child' เป็นตัวเปรียบเทียบเช่นเดียวกับในต้นฉบับ บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพระดับคำ ถ่ายทอดความหมายในต้นฉบับให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจได้อย่างถูกต้อง</p>

17	<p><u>เจ้าสุตรอาหารนี้พ่อหวงแหนเปรียบ</u> <u>ประหนึ่งเป็นลูกคนที่สี่ของพ่อ</u> (หน้า 169)</p>	<p><u>Pa guarded it as jealously as if it were his fourth child.</u> (หน้า 182)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบสุตรอาหารว่าเป็นเหมือนลูกคนที่ 4 ของพ่อ เนื่องจากพ่อรักและหวงแหนสุตรอาหารนี้มาก ผู้แปลจึงใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว โดยใช้คำว่า 'jealously' ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์ของ 'jealous' หมายถึง possessive and watchful in the protection (Collins English Dictionary and Thesaurus, 2006: 642) ทำให้บทแปลมีน้ำเสียงที่แสดงออกถึงความหวงแหนสุตรอาหารของพ่อ และเปรียบว่าสุตรอาหารเป็นเหมือนลูกคนที่ 4 ของพ่อ เช่นเดียวกับต้นฉบับ การแปลแบบตรงตัวนี้จึงทำให้บทแปลมีสมมูลภาพจากการรักษาความหมายและน้ำเสียงที่ปรากฏอยู่ในต้นฉบับได้อย่างเหมาะสม</p>
18	<p><u>รถกระบะของอานิคมเสมือนหนึ่ง</u> <u>กระเป๋าของโดราเอมอน</u> ขาดเหลือ อะไรในวงแกจะลุกเดินไปหยิบที่รถ (หน้า 210)</p>	<p><u>That truck of Ah Nikhom's was like Doraemon's pocket.</u> If the party needed anything or was missing anything, he would get up again and get it from the pickup. (หน้า 227)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบกระบะของอานิคมกับกระเป๋าของโดราเอมอน เนื่องจากทั้งรถกระบะและกระเป๋าโดราเอมอนต่างจุดประสงค์ได้มากและมีสิ่งของทุกอย่างที่เจ้าของต้องการ การใช้โดราเอมอนเป็นตัวเปรียบเทียบเป็นการใช้ภาพพจน์แบบการกล่าวอ้างถึง (Allusion) ผู้รับสารจะต้องมีพื้นความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวอ้างถึงจึงจะเข้าใจความหมายได้อย่างถูกต้อง ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวเนื่องจากโดราเอมอนเป็นการ์ตูนที่มีชื่อเสียงมาอย่างยาวนานในหลายประเทศในทวีปเอเชีย ชาวตะวันตกซึ่งเป็นผู้อ่านงานแปลจึงอาจรู้จักหรือเคยได้ยินชื่อของการ์ตูนตัวนี้บ้างแล้ว และในอินเทอร์เน็ตยังมีข้อมูลเกี่ยวกับการ์ตูนนี้ให้สืบค้นอ้างอิงได้ไม่ยาก</p>
19	<p><u>พ่อได้พลิกเรื่องหนักอกส่วนตัวให้</u> <u>กลายเป็นเรื่องอึมใจในระดับชุมชน</u> <u>ปานพลิกฝ่ามือ</u> (หน้า 217)</p>	<p><u>As easily as you could turn over your hand, he changed this personal melancholy into a feeling of satisfaction on a community level.</u> (หน้า 235)</p>	<p>ผู้เขียนใช้สำนวน 'พลิกฝ่ามือ' มีความหมายว่าทำได้อย่างง่ายดาย (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 614) เมื่อผู้แปลเลือกใช้คำแปลว่า 'turn over' ซึ่งหมายถึง to turn something such as a page in a book or a sheet of paper so that the other side is towards you (Macmillan, 2007: 1613) ผู้อ่านฉบับแปลจึงมองเห็นภาพการ 'พลิกฝ่ามือ' ได้อย่างชัดเจน ส่วน 'เรื่องหนักอก' ของพ่อนั้น มีความหมายว่า ครุ่นกังวล วิตกมาก ทุกข์คาใจไม่รู้วาย (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 903) ผู้แปลจึงใช้คำภาษาอังกฤษว่า 'melancholy' ซึ่งเป็นคำที่มักพบในงานวรรณกรรม มีความหมาย</p>

			ว่า a feeling of sadness and of being without hope (Macmillan, 2007: 938)) บทแปลนี้จึงแสดงให้เห็นถึงการใช้ภาษาวรรณศิลป์ในภาษาอังกฤษเพื่อถ่ายทอดสำนวนภาษาไทย ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพระดับความหมายและใช้วลีวลีลาที่เทียบเคียงได้กับตัวบทต้นฉบับ
20	โดยไม่ฟังความใดๆ ต่อเลย <u>ประหนึ่ง</u> แม่เป็นไฟและคนที่ชื่อว่าอุไรนั้นเป็นน้ำมัน เมื่อคำนี้ปรากฏต่อหน้าประกายโทสะก็ถูกจุดและลุกลามขึ้นอย่างง่ายตาย (หน้า 221)	Without listening to any more of what was said, Ma felt as though she were fire, and the person named Urai, oil. These words were all it took to light a spark of rage that quickly turned into a furious blaze. (หน้า 239)	ผู้เขียนกล่าวถึงความโกรธเคืองที่แม่มีต่อป่าอุไร โดยเปรียบแม่อังเป็นไฟและป่าอุไรเป็นน้ำมันที่ทำให้ไฟยิ่งปะทุหนักขึ้น เนื่องจากภาษาไทยมีการใช้สำนวน 'โกรธเป็นไฟ' สื่อถึงความร้อนรุ่มเกรี้ยวกราดจากความโกรธ ส่วนภาษาอังกฤษมีสำนวนที่เปรียบความโกรธเป็นไฟเช่นกัน อาทิ Burning with anger, burning rage ดังนั้น ผู้แปลจึงใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวเพื่อสื่อมโนทัศน์แบบเดียวกันโดยใช้คำเปรียบ 'as though' เพื่อสะท้อนการเปรียบเทียบเชิงอุปมาและแปลเนื้อหาอื่นๆ แบบตรงตัว บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพทั้งระดับคำและระดับความหมาย ทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจการเปรียบเทียบได้ตรงกับเนื้อหาในต้นฉบับ
21	<u>และหูทุกหูที่ได้สดับสำเนียงก็ปานว่า</u> ถูกอาบด้วยน้ำผึ้ง - โดยเฉพาะหูของพ่อ (หน้า 222)	And all ears that heard its accent felt as though it had been washed in honey. Especially Pa's. (หน้า 241)	สิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงในที่นี้คือความรู้สึกอึดอัดใจจากการได้ยินเสียงระฆังซึ่งผู้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการก่อสร้าง โดยผู้เขียนใช้หูที่ได้ยินเสียงระฆังนั้นเป็นตัวแทนหนึ่งของประสาทสัมผัสที่รับรู้ถึงความอึดอัดใจ ถ่ายทอดความรู้สึกที่เป็นนามธรรมให้เกิดเป็นรูปธรรมขึ้นในความคิดของผู้อ่านด้วยการเปรียบเทียบว่าหูที่ได้ยินเสียงระฆังนั้นปานว่าถูกอาบด้วยน้ำผึ้ง เนื่องจากน้ำผึ้งเป็นอาหารรสหวานจึงสื่อถึงสภาพที่น่าพึงปรารถนา ทำให้มีความสุข ต่างจากสิ่งที่มีรสขมซึ่งเป็นสภาพมิพึงปรารถนาเพราะสะท้อนถึงความขมขื่น ความทุกข์ ผู้แปลจึงใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวด้วยการเปรียบเทียบเชิงอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพทั้งระดับคำและระดับความหมาย เนื่องจากผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจถึงสภาวะที่น่าพึงปรารถนาซึ่งหมายถึงความอึดอัดใจของผู้คนในชุมชนได้เช่นเดียวกับที่ปรากฏในต้นฉบับ

22	พื้นที่ในป่าช้าไม่ถือว่าใหญ่โตอะไร นักหนา แต่เวลาเดินเข้าไปให้ ความรู้สึกแผ่ขยายกว้างใหญ่ หาก เดินเพื่อผ่านเหมือนตกหลุมเวลา ยาวนานกว่าจะพ้น (หน้า 227)	It wasn't a very large area, but once you entered, it seemed to expand. <u>If you were only passing through, it felt as if you had fallen into a hole in time itself, and it would be long indeed before you could ever manage to claw your way out.</u> (หน้า 247)	ผู้เขียนกล่าวถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อเดินผ่านป่าช้า แม้ว่าจะใช้เวลาเดินผ่านจริงๆ เพียงไม่นาน แต่ความน่ากลัวของสถานที่ทำให้รู้สึกวาระยะทางนั้นไกลกว่าความเป็นจริง เปรียบได้กับการตก หลุมเวลา ผู้ที่ตกลงไปย่อมรู้สึกราวกับว่าหลุมนั้นไม่มีที่สิ้นสุดจึงเกิดความรู้สึกแว้งว่าง กลัวว่าจะ หาทางออกไม่ได้ ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยใช้การเปรียบเทียบอุปมาแบบเดียวกับ ต้นฉบับ และใช้สำนวน 'claw your way out of something' หมายถึง to reach a particular place, situation or state, as a result of great effort or despite great difficulties or opposition (Macmillan, 2007: 262) เพื่อสื่อถึงความยากลำบากในการผ่านพ้นสถานการณ์ ดังกล่าว บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพระดับความจากการสื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดความเข้าใจเนื้อหา ได้ตรงกับที่ผู้อ่านภาษาต้นฉบับได้รับ
23	เป็นภาวะจิตขั้นละเอียด เสมือน ฟองน้ำที่ดูดซับทุกอย่าง (หน้า 233)	<u>It raises us to a finely-tuned level. Like a sponge, it absorbs everything else</u> (หน้า 254)	ผู้เขียนกล่าวถึงความสามารถในการรับรู้ของจิตขั้นละเอียดที่พร้อมเปิดรับทุกสิ่ง เปรียบได้กับการ ดูดซับของฟองน้ำ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวถ่ายทอดโดยใช้อุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ บทแปลจึงมีสมมูลภาพระดับคำ และสื่อความหมายได้ตรงกับตัวบทต้นฉบับ
24	ลูกยางหล่นพรมลงมาจากเบื้องบน หมุนคว้างเหมือนลูกข่างโบยบินอยู่ กลางอากาศ (หน้า 236)	<u>Fruits were falling from it to carpet the earth underneath, spinning like tops as they floated through the air.</u> (หน้า 257)	ผู้เขียนเปรียบเทียบการหมุนของลูกยางที่หล่นลงมาจากต้นว่าเหมือนกับการหมุนของลูกข่าง และใช้ บุคลาธิษฐานทำให้ลูกข่างซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิตแสดงอาการ 'โบยบิน' อยู่กลางอากาศ โดยบทแปลใช้ คำศัพท์บอกหมวด (Generic term) คือ Fruits แทนการใช้คำเฉพาะในการแปล 'ลูกยาง' เนื่องจาก ผู้เขียนกำลังเล่าถึงต้นยางนา ผู้อ่านจึงทราบอยู่แล้วว่าผู้เขียนกำลังกล่าวถึงผลของต้นไม้นี้ดังกล่าว สำหรับคำว่า 'หล่นพรม' ผู้แปลใช้คำว่า 'falling down to carpet the earth underneath' ทำให้ ผู้แปลเกิดจินตภาพตามที่ผู้เขียนบรรยายถึง การเปรียบเทียบ 'หมุนคว้าง' ผู้แปลถ่ายทอดอาการ หมุนด้วยคำว่า 'spinning' หมายถึง to turn round quickly (Macmillan, 2007: 1437) ซึ่ง

			นอกจากเป็นการถ่ายทอดความหมายแล้ว คำว่า 'spin' ยังเป็นคำที่ใช้แสดงลักษณะการหมุนของ ลูกข้างที่ผู้เขียนกล่าวถึงในส่วนต่อมาได้อย่างเหมาะสม ในส่วนของการเปรียบเทียบ ผู้แปลใช้การเปรียบเทียบอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับคือเปรียบเทียบลักษณะการหมุนดังกล่าวกับลูกข้าง และถ่ายทอด อากา 'โบยบิน' โดยใช้คำว่า 'float through the air' ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพการร่วงหล่นที่ สวยงาม น่ามอง เช่นเดียวกับเนื้อหาในต้นฉบับ บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพทางวัฒนธรรมปฏิบัติ ทำให้ ผู้อ่านฉบับแปลเกิดมโนภาพตามเจตนาของผู้เขียนได้
25	<u>คนนั้นขาใหญ่ยิ่งกะขาช้าง</u> (หน้า 252)	<u>That one's legs were as big as an elephant's.</u> (หน้า 274)	ผู้เขียนเปรียบเทียบขนาดขาของผู้หญิงที่ใหญ่เกินงามว่าเหมือนกับขาช้าง โดยใช้ภาษาพูดว่า 'ยิ่งกะ' แทนคำว่า 'ราวกับ' เนื่องจากผู้พูดเป็นเด็กและเป็นการกล่าวด้วยความคึกคะนอง ผู้แปลใช้ กลวิธีการแปลแบบตรงตัวคือเปรียบเทียบขาของผู้หญิงกับขาของช้าง โดยใช้คำว่า 'as...as' ใน การเปรียบเทียบ บทแปลนี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัวที่มีสมมูลภาพระดับคำ ทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจ ถึงการเปรียบเทียบแบบเดียวกับที่ปรากฏในต้นฉบับ
26	<u>ภาพร้ายกาจนานาอันจะต้องเกิดขึ้น</u> <u>แน่ๆ ในภายภาคหน้าถ้าโถมเหมือน</u> <u>น้ำป่าโหมซัดเข้าใส่ผมจนเปียกชุ่ม</u> (หน้า 266)	<u>All sorts of terrible images -- images of the things that were certain to happen next -- swept in like a flash flood and left me soaked.</u> (หน้า 290)	ผู้เขียนกล่าวถึงเรื่องร้ายกาจมากมายที่กำลังจะเกิดขึ้นว่าเป็นเหมือนน้ำป่าที่โหมเข้าใส่ เนื่องจาก ทั้งสองเหตุการณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการทำลายล้างสูง ทำให้เกิด ความเสียหายได้โดยไม่คาดคิด ผู้เขียนใช้กริยา 'ถ้าโถม' หมายถึงการถลาเข้าไป จู่โจมเข้าใส่ (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 399) โดยผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'sweep' หมายถึง to move/spread quickly (Macmillan, 2007: 1513) และใช้การเปรียบเทียบอุปมาแบบเดียวกับ ต้นฉบับ โดยใช้คำว่า 'flash flood' หมายถึง a sudden unexpected flood สื่อถึง 'น้ำป่า' ซึ่ง มักจะไหลท่วมอย่างรวดเร็วและรุนแรง สร้างความเสียหายเป็นวงกว้างโดยไม่ทันตั้งตัว บทแปลนี้ จึงเป็นการแปลแบบตรงตัวที่มีสมมูลภาพในระดับคำ ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดมโนภาพตามการ บรรยายของผู้เขียน

27	เสื้อยืดคอกลมสีขาวกับกางเกงสีกาเกี ที่รัดจับจีบจนคม เหมือน ใบมีด (หน้า 273)	white T-shirt and khaki trousers pressed sharp as a knife blade (หน้า 297)	ผู้เขียนเปรียบเทียบกิลบกางเกงที่รัดเรียบคมว่าเหมือนกับใบมีดจากลักษณะเส้นตรงที่เป็นสันนูน ขึ้นมา ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยใช้อุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับในการถ่ายทอด ความหมาย ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพระดับคำ ผู้อ่านภาษาฉบับแปลจึงเข้าใจความหมายได้ตรง กับเนื้อหาในต้นฉบับ
28	<u>การละเล่นอุคมด้วยเรื่องแผลงๆ ของ ผมก็แผ่เงาแห่งอันตรายลงโอบคลุม ประหนึ่งว่าช่วงวัยดังกล่าวความตาย ได้เข้ารับช่วงดูแลและแปลงเรื่อง เลวร้ายให้กลายเป็นการละเล่นที่ สนุกสนาน (หน้า 280)</u>	<u>my manner of play completely changed, and brought in the shadow of danger. Then it was as if death itself had come to be my guardian, as it turned wicked things to my enjoyment and amusement. (หน้า 305-306)</u>	ผู้เขียนกล่าวถึงชีวิตของลับลแลในช่วงเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นที่คึกคะนอง ต่างจากวัยเด็กที่มีพ่อแม่คอยดูแล อย่างใกล้ชิด การทำอะไรตามใจตนเองได้มากขึ้นจึงเป็นเรื่องที่ทั้งสนุกตื่นเต้นและเต็มไปด้ว อันตราย ผู้เขียนเปรียบเทียบความชื่นชอบการละเล่นที่อันตรายต่างๆ ของลับลแลว่าเหมือน ความตายได้เข้ารับช่วงดูแลและทำให้เรื่องเลวร้ายกลายเป็นเรื่องสนุกสนาน ผู้แปลรักษาการ เปรียบเทียบอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับโดยใช้คำว่า 'as if' และใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว ถ่ายทอดสิ่งที่นำมาเปรียบ บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพระดับความหมาย ทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจ สิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึงได้อย่างถูกต้องตรงกับต้นฉบับ
29	<u>เส้นถนนที่คดงอคดงอเกยียดตำแหน่ง นี้กลายเป็นรอยตำหนิหนึ่งเดียวที่ทำ ให้เจ้ามังกรยักษ์มีท่วงท่าแปลกพิกล เพราะตลอดทั้งเส้นดูพลัดเล็ด สวยงาม แต่ตำแหน่งตรงหน้าบ้านเรา เหมือนเจ้ามังกรยักษ์ถูกชาวบ้านตี จนหลังหัก (หน้า 291)</u>	<u>So this ugly crook in the road here became a cicatrice, a bizarre twist in the path of the great dragon-god. Along all its elegant curves, in only that one place -- directly facing our house -- it looked as if the villagers had beaten the dragon-god so hard that its back was broken. (หน้า 317)</u>	ผู้เขียนใช้อุปลักษณะเปรียบเทียบถนนมีตรภาพเป็นมังกรยักษ์ เนื่องจากถนนเส้นยาวและมีขนาด ใหญ่นี้เป็นเส้นทางสัญจรที่สำคัญจากกรุงเทพฯ ไปสู่ภาคอีสาน ในเรื่องนี้ผู้เขียนอธิบายว่าถนน มีตรภาพเป็นถนนตรงๆ ที่สวยและสง่างาม มีเพียงบริเวณหน้าบ้านตนเองเท่านั้นที่ถนนเส้นนี้ต้องเบน หลบต้นแขนซึ่งชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ การที่ลับลแลและพ่อไม่เห็นด้วยกับความเชื่อ ของชาวบ้านซึ่งไม่ยอมให้โคนต้นไม้เพื่อสร้างถนน ในความคิดของลับลแล ถนนเส้นนี้จึงไม่สวยงาม เพราะมีส่วนที่คดงอเป็นรอยตำหนิ เปรียบดั่งมังกรที่ถูกชาวบ้านตีจนหลังหัก ผู้แปลถ่ายทอดอุปลักษณะตามที่ผู้เขียนกล่าวถึงโดยแปลคำว่า 'มังกรยักษ์' ว่า 'dragon-god' เพื่อ สื่อถึงความยิ่งใหญ่และความศักดิ์สิทธิ์ของถนนเส้นนี้ที่ไม่ว่าจะตัดผ่านตำบลใด อำเภอใด

			ชาวบ้านก็ต้องยอมหลบเลี่ยงให้แต่โดยดี นอกจากนี้ ผู้แปลยังถ่ายทอดอุปมาในประโยคด้วย กลยุทธ์การแปลแบบตรงตัว เปรียบถนนที่คดงเป็นดั่งมังกรที่ถูกชาวบ้านตีจนหลังหัก บทแปลนี้ จึงมีสมมูลภาพในระดับความ และสื่อความหมายได้ตรงกับเนื้อหาในต้นฉบับ
30	พ่อเงียบลึกประหนึ่งบึงน้ำและจมลง สู่นิยายพาฝันผจญภัย (หน้า 296)	His silence was deep as a watery swamp -- into such perhaps his mind was sinking, carried off into mythic dreams of adventure. (หน้า 323)	ผู้เขียนเปรียบเทียบความเงียบของพ่อกับบึงน้ำ เนื่องจาก 'บึง' หมายถึงที่ลุ่มมีน้ำขัง (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 503) บึงจึงเป็นแหล่งน้ำที่สงบนิ่งไม่ไหลเชี่ยวแบบแม่น้ำหรือลำธาร ผู้เขียนเปรียบเทียบความเงียบลึกหรือลักษณะที่เงียบมากๆ ของพ่อว่าเหมือนกับบึงน้ำ ส่วนในฉบับแปลนั้น ผู้แปลใช้การเปรียบเทียบอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ และเปรียบเทียบความเงียบกับบึงน้ำเช่นกัน การแปลในอุปมานี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัวเพื่อรักษาสมมูลภาพระดับความเช่นเดียวกับการเปรียบเทียบที่พบในต้นฉบับ
31	กูนี่เหมือนชานาเลี้ยงงูเห่าไว้ในบ้าน (หน้า 314)	I feel like a farmer with pet cobras in the house. (หน้า 341)	ผู้เขียนกล่าวถึงความไม่พอใจของป่าอุไรต่อครอบครัวของลับแล โดยป่าอุไรด่าทอด้วยการยกนิทานอีสปเรื่อง 'ชาวนากับงูเห่า' อันเป็นเรื่องของสัตว์ร้ายที่เนรคุณต่อผู้มีพระคุณมาเป็นตัวเปรียบเทียบ เนื่องจากนิทานอีสปเป็นนิทานสอนใจที่มีผู้อ่านทั่วโลก ผู้อ่านในฉบับภาษาไทยจึงเข้าใจความหมายของผู้พูดคือป่าอุไรได้ทันที เช่นเดียวกับที่ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวเก็บรักษาทั้งการเปรียบเทียบอุปมาและความหมายที่ต้องการสื่อให้ผู้อ่านภาษาแปลเกิดความเข้าใจได้ตรงกับผู้อ่านภาษาต้นฉบับ

32	<p>นั่งอยู่สักครู่แล้วแม่ก็ปล่อยมือจากการยึดจับแขนผม <u>ทั้งมือให้ร่วงลงข้างลำตัวแม่เหมือนตะกั่วตึงจมลงน้ำ</u> (หน้า 315)</p>	<p>She stood still for a moment. <u>Then her hands came unstuck from my arm, and fell like lead weights down to her side.</u> (หน้า 342)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงแม่ซึ่งโดนเป้าอะไรต่อว่าอย่างหนักจนรู้สึกหมดเรี่ยวแรง เมื่อปล่อยมือจากลั๊บบแลแม่จึงแทบยกมือค้างเอาไว้ไม่ไหว ผู้เขียนเปรียบมือของแม่ในเวลานี้ว่าเป็นเหมือนตะกั่วหนักๆ ที่เมื่อทิ้งลงในน้ำแล้วย่อมจมดิ่งลงสู่เบื้องล่าง ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวเปรียบเทียบมือของแม่กับก้อนตะกั่ว โดยใช้คำว่า 'lead weights' เพื่อเน้นสภาพของตะกั่วที่เป็นของแข็ง เนื่องจากหากใช้คำว่า 'lead' เฉยๆ ผู้อ่านอาจคิดถึงสารตะกั่วที่อยู่ในสภาพของเหลวหรือก๊าซ ผู้แปลจึงป้องกันความสับสนด้วยการเสริมคำว่า 'weights' ในบทแปลให้ชัดเจน</p> <p>นอกจากนี้ คำว่า 'lead weight' ยังมีเสียงใกล้เคียงกับคำว่า 'dead weight' หมายถึง an oppressive burden (Collins English Dictionary and Thesaurus, 2006: 294) ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจถึงนัยยะของสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึง คือความรู้สึกท้อใจของแม่ได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้แปลไม่ได้กล่าวถึงการทิ้งตะกั่วที่จมลงในน้ำเนื่องจากการเปรียบเทียบว่ามือของแม่เป็นก้อนตะกั่วทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจแล้วว่ามือของแม่นั้นมีลักษณะไร้อีเวจจนยกขึ้นมาแทบไม่ไหว บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพในระดับความจากการทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจความหมายและการเปรียบเทียบสภาพของมือแม่ตามเจตนาของผู้ประพันธ์</p>
33	<p><u>แม่เดินกลับขึ้นบ้านเงยงันตั้งรูปปั้น</u> กลวงๆ (หน้า 315)</p>	<p><u>Looking like a hallow statue, she walked up into the house.</u> (หน้า 342)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงความหดหู่ของแม่ที่ถูกต้องว่าอย่างหนักจนพูดไม่ออก ความเงยงันและสมองที่มันตื้อจนคิดอะไรไม่ออกของแม่เปรียบได้กับรูปปั้นกลวงๆ ที่ว่างเปล่า ไร้จิตวิญญาณ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวในการเปรียบเทียบเชิงอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ และใช้การสลับเนื้อหาในประโยคโดยนำส่วนขยายมาไว้ข้างหน้าเพื่อเน้นความสำคัญ บทแปลนี้จึงถ่ายทอดเจตนาของผู้เขียนที่ต้องการสื่อถึงความสลดหดหู่ของแม่ได้ตรงกับต้นฉบับ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพระดับความ</p>

34	<p>แล้ววันนั้นทั้งวันแม่ก็หาหนทางกลับฝันร้ายให้กลายเป็นดีอย่างต่อเนื่องด้วยการครุ่นพิณิจ ตีความ และถอดรหัสความฝันดั่งนักขุดทองผู้เผชิญโชค (หน้า 346)</p>	<p>That whole day she analyzed it this way and that, looking to squeeze some good out of that nightmare. <u>And busy as a gold prospector seeking his fortune, she deciphered arcane codes and deduced hidden meanings.</u> (หน้า 376)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบพฤติกรรมของแม่ที่ชอบตีความจากความฝันเนื่องจากตนเชื่อว่าความฝันนั้นเป็นลางบ่งบอกสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความมุ่งมั่นในการค้นหาคำตอบจากสิ่งซับซ้อนและยากต่อการเข้าใจนี้ทำให้แม่เป็นดั่งนักขุดทองที่ต้องออกแรงอย่างมากเพื่อแสวงหาสิ่งที่มีค่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลเนื้อหาในส่วนนี้แบบตรงตัว รักษาการเปรียบเชิงอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ บทแปลอธิบายพฤติกรรมของแม่ด้วยคำว่า 'decipher' หมายถึง to understand something mysterious or confusing (Macmillan, 2007: 382), 'arcane' หมายถึง requiring secret knowledge to be understood (Collins English Dictionary and Thesaurus, 2006: 59) และ 'code' หมายถึง a system of letters or symbols, by which information can be communicated secretly, briefly (Collins English Dictionary and Thesaurus, 2006: 220) เพื่อสื่อถึงความยากลำบากในการ 'ถอดรหัสความฝัน' ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้ทักษะในการตีความและทำความเข้าใจ จากนั้นจึงเปรียบเทียบแม่เป็นนักขุดทองโดยใช้การแปลแบบตรงตัวเช่นกันว่า 'prospector' หมายถึง someone who searches an area of land or water for gold, oil etc (Macmillan, 2007: 1192) บทแปลนี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัวและมีสมมูลภาพในระดับความทำให้ผู้อ่านบทแปลเกิดความเข้าใจเช่นเดียวกับที่ผู้เขียนถ่ายทอดไปยังผู้อ่านภาษาต้นฉบับ</p>
----	--	--	--

35	<p><u>ชีวิตสิบปีของท่านเหมือนละอองฝุ่น</u> <u>เขม่าปูนเกลืออนอากาศ</u> (หน้า 354)</p>	<p>the remembrances of those ten years <u>appeared</u> more like the limestone <u>soot that smothered the local air.</u> (หน้า 385)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงชีวิตของพ่อในช่วงสิบปีที่ผ่านมาว่าเป็นสิ่งที่ไร้ความหมาย ไม่เป็นที่จดจำสำหรับคนอื่น ๆ เปรียบได้กับละอองฝุ่น เขม่าปูนที่มีอยู่มากมายในอากาศ เนื่องจากผู้คนในชุมชนดังกล่าวมีโรงงานปูนเป็นสถานที่ทำงานและแหล่งรายได้หลัก การเปรียบชีวิตกับเขม่าปูนจึงเป็นการเปรียบกับสิ่งใกล้ตัวที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ค่า ไร้ความหมาย ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยรักษาการเปรียบเทียบเชิงอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ เมื่อผู้เขียนกล่าวถึงเขม่าปูนที่ 'เกลืออน' อากาศ ผู้แปลใช้กริยา 'smother' หมายถึง to cover someone or something completely (Macmillan, 2007: 1412) ทำให้ผู้อ่านบทแปลเกิดจินตนาการได้อย่างชัดเจนตรงกับความหมายในต้นฉบับ บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพระดับวจนปฏิบัติจากการเลือกใช้คำที่สื่อเจตนาของผู้เขียนให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจได้อย่างถูกต้อง</p>
36	<p><u>การปรากฏตัวของมันเหมือนเสียง</u> <u>หัวเราะเยาะแหย่แวบเดียวที่ผลักให้ผู้</u> <u>ประสบหล่นลงสู่ความเดียวดายล้ำ</u> <u>ลึก</u> (หน้า 365)</p>	<p>Each time it happened it was <u>like an</u> <u>eerie and fleeting laugh</u> that left me to descend into deeper loneliness and isolation. (หน้า 397-398)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงเอกสารเก่าๆ ที่พ่อเก็บเอาไว้ อาทิ ประกันภัยต่างๆ ซึ่งหมดอายุไปแล้ว สำหรับแม่และลับแลซึ่งกำลังต้องการเงินอย่างมาก การค้นพบสิ่งของเหล่านี้จึงทำให้เกิดความหวังเพียงชั่วคราวแล้วก็ดับสลายไป การปรากฏตัวของสิ่งเหล่านี้จึงเหมือนเสียงหัวเราะเยาะชะตาชีวิตที่ได้เพียงแต่หวังอย่างลมๆ แล้งๆ ว่าจะมีโชคดี ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยใช้อุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ โดยใช้คำว่า 'eerie' หมายถึง strange and mysterious, and sometimes frightening (Macmillan, 2007: 473) ซึ่งเป็นคำที่ใช้บรรยายเสียงที่แปลกประหลาด ลึกลับ น่ากลัว และใช้คำว่า 'fleeting' หมายถึง continuing for only a very short time (Macmillan, 2007: 569) เพื่อสื่อถึงการที่เสียงดังกล่าวเกิดขึ้นเพียงชั่วคราว บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพในการสื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดมโนภาพเช่นเดียวกับสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึง</p>

37	แต่ไอ้พันก็ <u>เหมือนกับปลิง</u> ยิ่งไหวตัว มันก็ยิ่งคืบคลานเข้าหา (หน้า 385)	But that <u>Samphan was like</u> a leech. The more on your guard you might be, the more he inched toward you. (หน้า 420)	ผู้เขียนกล่าวถึงผู้ชายชื่อสัมพันธ์ซึ่งเป็นแฟนใหม่ของแม่ ลับแลเรียกบุคคลนี้ว่า 'ไอ้พัน' เนื่องจากความเกลียดชัง และกล่าวว่าสัมพันธ์เป็นเหมือนกับปลิงเพราะยิ่งเหยื่อระมัดระวังและพยายามปกป้องตนเองมากเท่าไร ปลิงก็ยิ่งเกาะผิวหนังของเหยื่อแน่นขึ้น ผู้แปลใช้สำนวน 'on guard' หมายถึง prepared to face danger, difficulties (Collins English Dictionary and Thesaurus, 2006: 529) เพื่อสื่อถึงการระวังตัวของเหยื่อซึ่งตรงกับสำนวนไทยว่า 'ไหวตัว' ดังที่ผู้เขียนใช้ในต้นฉบับ และยังใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว รักษาการเปรียบเทียบเชิงอุปมาว่าสัมพันธ์เป็นเหมือนกับปลิงเช่นเดียวกับต้นฉบับด้วย บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพทางความหมาย ถ่ายทอดความคิดของผู้เขียนให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจได้อย่างถูกต้องตรงกับเนื้อหาในต้นฉบับ
38	<u>ประวัติศาสตร์ปี 2516 กับ 2519 นั้นเหมือนเข็มนาฬิกาที่วนกลับมาบรรจบอีกครั้งที่เลขสิบสอง</u> (หน้า 388)	<u>The histories on the years 2516 (1973) and 2519 (1976) were like needles on a clock that came around to join each other at the number 12.</u> (หน้า 423)	ผู้เขียนเปรียบเทียบเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นซ้ำรอยเดิมว่าเป็นเหมือนกับเข็มนาฬิกาซึ่งเข็มชั่วโมงและเข็มนาทีหมุนเวียนมาบรรจบกันที่เลข 12 ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยใช้การเปรียบเทียบแบบเดียวกับต้นฉบับ และใช้การหมุนของเข็มนาฬิกาเป็นตัวอย่างเปรียบเทียบเช่นเดียวกัน บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพทางความหมาย ทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจเนื้อหาได้ตรงกับต้นฉบับ
39	ขบวนรถถังและรถฮัมวีวิ่งขย่มโขยกจากนครราชสีมาตามเส้นทางถนนมิตรภาพ แล่นผ่านหน้าบ้านของเรา จนไหวสะเทือน <u>ปาน</u> ว่าฟ้าจะถล่มทลาย (หน้า 391)	a procession of tanks and military trucks rumbled along the Friendship Highway from Nakhon Ratchasima. They passed in front of our houses, which quaked and shook <u>as if the sky were about to collapse.</u> (หน้า 427)	ผู้เขียนกล่าวถึงแรงสะเทือนจากรถถังและรถฮัมวีที่เคลื่อนขบวนไปบนถนนมิตรภาพผ่านหน้าบ้านของลับแล โดยเปรียบเทียบว่าแรงสะเทือนดังกล่าวทำให้รู้สึกราวกับท้องฟ้าจะถล่มลงมา ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวถ่ายทอดเนื้อหาด้วยอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพทางความหมายจากการที่ผู้อ่านเกิดจินตภาพตรงกับที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อถึง

40	<p>มันเริ่มจากเรื่องบัดสีในป่าร้าง เหมือนไม้ขีดไฟก้าวเดียวหล่นลงใน ผืนป่าแห้งแล้งและลมร้อน ต่อจากนั้น คือการลุกลามไหม้ไหม้ของเรื่องเสื่อม เสียประดามีที่ติดตามมา (หน้า 396)</p>	<p><u>Like a match dropped in a dry forest with a hot wind blowing, that shameful business with the girls in the woods had ignite a tremendous fire that leapt up and spread, consuming our lives and setting off the crippling events that followed.</u> (หน้า 432)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ดับแล่งวุ่นพีช ลูกสาวคนเล็กของลุงเสริฐและป่าอุไร ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของการทะเลาะวิวาทระหว่างพ่อแม่ของทั้งสองฝ่ายและนำมาซึ่งเรื่องเลวร้ายอื่นๆ เหตุการณ์เล็กๆ ในวันนั้น ผู้เขียนนำมาเปรียบกับไม้ขีดไฟที่หล่นลงในผืนป่าแห้งแล้งและมีลมร้อน ทำให้ไฟลุกลามกลายเป็นเรื่องใหญ่ที่สร้างความเสียหายในวงกว้าง ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวเปรียบเทียบเหตุการณ์ดังกล่าวโดยใช้อุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพระดับความจากการทำให้ผู้อ่านภาษาปลายทางเกินจินตภาพตรงกับเนื้อหาที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึง</p>
41	<p>แม่มองเขาเหมือนเป็นวิญญาณดวงหนึ่ง หนึ่งที่ช่วงหลังมานี้แม่แสนจะคุ้นเคย กับการปรากฏตัวของมัน (หน้า 398)</p>	<p><u>Ma looked at him as though he were a ghost.</u> She had recently seen quite a few of those. (หน้า 434)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบแก๊งค้ายว่าเป็นเหมือนวิญญาณดวงหนึ่ง เนื่องจากแก๊งคอยมักปรากฏตัวอย่างลึกลับไม่บอกใครล่วงหน้าและยังมักจะจากไปอย่างรวดเร็วจนเกือบจะไร้ร่องรอย ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว เปรียบเทียบแก๊งคอยกับวิญญาณโดยใช้อุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพระดับความหมาย และถ่ายทอดสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจในระดับเทียบเคียงได้กับผู้อ่านภาษาต้นฉบับ</p>
42	<p>ผมรู้สึกเบาหวิวอิงออดด้วยเสียงแปลก แปร่งรอบกายที่ตั้งอยู่ในโสตของผม แต่เพียงผู้เดียว เหมือนเท้าข้างหนึ่ง เหยียบอยู่บนพื้นดิน ส่วนเท้าอีกข้าง วางอยู่กลางอากาศ (หน้า 403)</p>	<p><u>Dizzy, amid an uproar of weird, discordant sounds all around me, sounds only I could hear. And it felt as though while one foot stood on the earth, the other hung suspended in the air.</u> (หน้า 440)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงความรู้สึกสับสนของลับลัดที่ทำให้เขารู้สึกไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่อยากเชื่อว่าเรื่องที่เกิดขึ้นตรงหน้านั้นเป็นเรื่องจริง ผู้เขียนจึงอธิบายความรู้สึกดังกล่าวด้วยการเปรียบเทียบกับกิริยาที่ไม่ปกติ นั่นคือ การที่เท้าข้างหนึ่งเหยียบอยู่บนพื้น ส่วนเท้าอีกข้างลอยคว้างอยู่กลางอากาศ ผู้แปลใช้คำว่า 'hang' หมายถึง 'to fasten or be fastened from above, especially by a chord, chain (Collins English Dictionary and Thesaurus, 2006: 541) ทำให้ผู้อ่านภาษาแปลเข้าใจถึงลักษณะอาการที่ผิดไปจากปกติของลับลัด บทแปลนี้มีสมมูลภาพระดับความจากการทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดจินตภาพอันเทียบเคียงได้กับการรับรู้ของผู้อ่านภาษาต้นฉบับ</p>

43	มองป่าร้างผืนนี้เหมือนมองฝ่ามือ ของตัวเอง (หน้า 404)	He looked into the jungle around him <u>as if looking at the palm of his own hand</u> (หน้า 440)	เนื่องจากแก๊งค้ายเข้ามาเล่นอยู่ในป่าร้างบ่อยๆ จนคุ้นชิน ผู้เขียนจึงเปรียบเทียบความคุ้นชินกับป่าร้าง แห่งนี้ว่าเป็นเหมือนการมองฝ่ามือของตนเอง เนื่องจากฝ่ามือเป็นอวัยวะที่เรามองเห็นบ่อยจนแทบ จะจดจำได้ทุกรายละเอียด ผู้เขียนใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยใช้อุปมาเปรียบเทียบความ คุ้นชินกับป่าและความคุ้นชินกับฝ่ามือของตนเองเหมือนกับในต้นฉบับ บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพ ระดับความ ทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจเนื้อหาที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงได้อย่างถูกต้องตรงกับ เนื้อหาในต้นฉบับ
44	แหงนมองท้องฟ้าฤดูหนาวยาม สนธยาอแสงสีแดงสุกสว่างดั่งสีของ เมล็ดทับทิม (หน้า 404)	He looked up into the twilight of the cold season sky <u>the color of a pomegranate seed, the dusky red of the day's end.</u> (หน้า 441)	ผู้เขียนเปรียบเทียบสีแดงของท้องฟ้ายามเย็นว่าเหมือนกับสีของเมล็ดทับทิม โดยต้นฉบับอธิบาย ลักษณะของดวงอาทิตย์ด้วยคำว่า 'ยอแสง' หมายถึง พระอาทิตย์อ่อนแสงลงในเวลาจะพลบค่ำ (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 704) ในบทแปล ผู้แปลจึงใช้คำว่า 'dusky' ซึ่งเป็นคำที่นิยมใช้ใน วรรณกรรม หมายถึง not very bright (Macmillan, 2007: 460) สีถึงแสงอาทิตย์ที่อ่อนลงใน ยามเย็น แต่แสงอาทิตย์ยังคงเป็นสีแดงซึ่งผู้แปลใช้การเปรียบเทียบอุปมาและแปลสีของเมล็ดทับทิม แบบตรงตัวว่า 'the color of a pomegranate seed' บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพระดับวัจนปฏิบัติ ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดจินตภาพเทียบเคียงได้กับที่ผู้เขียนสื่อสารไปยังผู้อ่านภาษาต้นฉบับ

45	<p><u>เสียงสวดนั้นเข้าล้อมปิดตัวผม</u> <u>เหมือนถูกพันตูด้วยพลังอำนาจที่</u> <u>มองไม่เห็น (หน้า 427)</u></p>	<p><u>The sound enveloped my body,</u> <u>shutting me off, as if I were being</u> <u>wrestled down by an invisible force</u> (หน้า 466)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงความรู้สึกของลับแลขณะที่พระสงฆ์สวดมนต์ให้แก่เขา โดยลับแลรู้สึกถึงความอึดอัดราวกับถูกพันตูด้วยอำนาจที่มองไม่เห็น ผู้เขียนใช้คำว่า 'พันตู' หมายถึง การต่อสู้ในระยะประชิดติดพัน (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 620) เพื่อสื่อให้เห็นว่าลับแลพยายามต่อสู้ขัดขืนต่ออำนาจของบทสวดมนต์แต่ไม่เป็นผลสำเร็จ ผู้เขียนใช้การเปรียบเทียบเชิงอุปมาเช่นเดียวกับต้นฉบับ โดยใช้คำว่า 'wrestle' หมายถึง to combat an opposing tendency or force (พจนานุกรมออนไลน์ www.merriam-webster.com/dictionary, มีนาคม 2556) เพื่อสื่อถึงการต่อสู้ และขยายด้วยคำว่า 'down' ซึ่งพจนานุกรม Collins English Dictionary and Thesaurus (2006: 353) อธิบายว่า 'down' – used with several verbs to indicate intensity or completion เพื่อสื่อถึงการต่อสู้ที่หนักหน่วง บทแปลนี้ใช้การแปลแบบตรงตัวเพื่อสร้างสมมูลภาพระดับความทำให้ผู้อ่านบทแปลเกิดจินตภาพได้ตรงกับที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึง</p>
46	<p><u>ผมพยายามฟังแต่แล้วก็หลงทาง</u> <u>เหมือนยื่นมือออกไปคว้าดวงจันทร์</u> <u>ในบึงน้ำ (หน้า 427)</u></p>	<p><u>I tried to hear the words, but instead</u> <u>got lost in them. It was like reaching</u> <u>out to pluck the moon from a marsh</u> <u>pond. (หน้า 467)</u></p>	<p>ผู้เขียนใช้อุปลักษณะเปรียบเทียบความไม่เข้าใจเนื้อหาของบทสวดมนต์ และความสับสนจากการพยายามทำความเข้าใจกับบทสวดมนต์นั้นเป็นการเดินทางที่ลงเอยด้วยการหลงทาง จากนั้นจึงใช้อุปมาเปรียบสิ่งเดียวกันว่าเป็นดั่งการคว้าดวงจันทร์ในบึงน้ำเพื่อย้ำถึงความรู้สึกสับสน การที่ตนกำลังมุ่งไปสู่ทิศทางที่ไม่ถูกต้อง ทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง บทแปลใช้การแปลแบบตรงตัวโดยถ่ายทอดทั้งอุปลักษณะ 'ชีวิตคือการเดินทาง' และอุปมาที่เปรียบเทียบความสับสนและหลงผิดเหมือนการพยายามคว้าดวงจันทร์จากบึงน้ำซึ่งแท้จริงแล้วเป็นเพียงเงาของดวงจันทร์เท่านั้น ผู้แปลเลือกใช้กริยา 'to pluck' หมายถึง to pick up something quickly with your fingers (Macmillan, 2007: 1141) ทำให้ผู้อ่านเห็นกริยาการดึง ถอน หรือเด็ด ราวกับดวงจันทร์เป็นพืชที่อยู่ในน้ำ และใช้คำว่า 'marsh' หมายถึง an area of soft wet land (Macmillan, 2007: 924) เพื่อสื่อถึงบึงน้ำที่เปิดออกสู่แหล่งน้ำขนาดใหญ่ โดยบึงน้ำลักษณะนี้นี้มักจะไม่มีลึกลงและมีพืชน้ำต่างๆ ขึ้นเป็นอาหารสัตว์</p>

			<p>การเลือกใช้คำแปลดังกล่าวเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาส่วนนี้จึงทำให้ผู้อ่านบทแปลเกิดจินตภาพที่ชัดเจนถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพในระดับความหมาย รักษาเนื้อความและความสอดคล้องต่อเนื่องของข้อความในฉบับแปลให้อยู่ในระดับที่เทียบเคียงได้กับต้นฉบับ</p>
--	--	--	---

กลวิธีการแปลแบบที่ 2 การแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ

	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	สมมูลภาพทางความหมาย
1	หูทั้งสองข้างของพระจันออกจะแหลม นิดๆ <u>เหมือนมนุษย์ต่างดาว</u> (หน้า 12)	[...], and <u>his ears were a little pointy, like a Vulcan's.</u> (หน้า 13)	ผู้เขียนอธิบายรูปร่างของหูของพระจันซึ่งมีลักษณะแหลมนิดๆ ต่างจากหูของคนทั่วไปว่า เหมือน 'มนุษย์ต่างดาว' หากผู้แปลเลือกคำแปลตามความหมายที่พบในพจนานุกรม อาทิ alien, Martian หรือ spaceman ผู้อ่านฉบับแปลอาจไม่เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้นฉบับ ต้องการสื่อถึงอย่างชัดเจน ทำให้ต้องอธิบายเพิ่มเติมว่าลักษณะเด่นของมนุษย์ต่างดาวที่ ผู้เขียนเจาะจงกล่าวถึงเป็นอย่างไร ผู้แปลจึงเลือกใช้การแปลแบบตรงตัวประกอบการ ตีความว่า 'Vulcan' ซึ่งเป็นการแปลโดยใช้การกล่าวอ้างถึง (allusion) เนื่องจาก Vulcan เป็นตัวละครสำคัญในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์เรื่อง Star Trek ที่มีลักษณะภายนอก โดยทั่วไปเหมือนมนุษย์ และมีหูแหลม อีกทั้งยังมีความมุ่งมั่นในการใช้ชีวิตอย่างมีตรรกะ และเหตุผลตรงกับลักษณะของพระจัน ผู้อ่านภาษาฉบับแปลจึงเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้นฉบับ ต้องการสื่อถึงได้อย่างถูกต้องทันทีและทำให้งานแปลมีสมมูลภาพในระดับความ

2	<p>ไม่นานบ้านเช่าหลังนี้ก็กลายเป็น <u>ประหนึ่งสมาคมแม่บ้านผู้ปกครอง เป็นแหล่งปันเรื่องราวชาวบ้านร้านตลาด ขนาดย่อม</u> (หน้า 58)</p>	<p>And so <u>the little house soon became a sort of parents' club, a place to gossip and tell stories, like the morning market in miniature.</u> (หน้า 62)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบบ้านเช่าของพ่อว่าเป็นเหมือนสมาคมแม่บ้านผู้ปกครอง เนื่องจากมีผู้คนแวะเวียนมาแลกเปลี่ยนเรื่องราวต่างๆ สุกันฟังอยู่เสมอ ผู้แปลจึงใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความและรักษาความหมายในเชิงเปรียบเทียบด้วยการใช้คำว่า 'a sort of' โดยแปลสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึงและสิ่งที่นำมาเปรียบด้วยกลวิธีการแปลแบบตรงตัว เมื่อผู้เขียนอธิบายว่าบ้านเช่าหลังนี้เป็นแหล่งปันเรื่องราว ผู้แปลจึงตีความว่าการแบ่งปันเรื่องราวนั้นหมายถึงการพูดคุยและการนินทา นอกจากนี้ บทแปลยังเสริมการเปรียบอีกชั้นหนึ่งว่าการที่บ้านเช่าและสมาคมผู้ปกครองเป็นแหล่งมั่วสุมนินทา ทำให้สถานที่ทั้งสองแห่งนี้เป็นเหมือนกับตลาดเช้าขนาดย่อม นับเป็นการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความที่มีสมมูลภาพระดับความ เนื่องจากทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจความหมายของเนื้อเรื่องตามที่ต้องการสื่อควบคู่กับการรักษาการเปรียบเชิงอุปมา เช่นเดียวกับในต้นฉบับ</p>
---	---	--	--

3	<p>ผมไอโพล รู้สึกได้ถึงความหนาแน่นของกลุ่มควัน <u>คล้ายถูกกำปั้นขนาดเขื่องตีสบอดจนสลัก</u> (หน้า 120)</p>	<p><u>Immediately I was seized with a pounding cough. It was as though the smoke had balled itself up into a tight mass and punched me in the gut, knocking the wind out of me.</u> (หน้า 130)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบอาการสลักควันจนไออย่างหนักว่าเหมือนโดนกำปั้นตอสบอด ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ โดยรักษาการเปรียบเทียบอุปมาแบบเดียวกับในต้นฉบับ ส่วนลักษณะของการ 'ตีสบอด' นั้น แทนที่จะแปลแบบตรงตัวว่า 'punched me in the lung' ซึ่งเป็นสำนวนที่ไม่นิยมใช้ในภาษาอังกฤษ ผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'gut' ซึ่งหมายถึงบริเวณช่องท้อง เนื่องจากภาษาอังกฤษนิยมใช้สำนวนที่มีคำว่า 'gut' แสดงความรู้สึกต่างๆ อาทิ gut feeling หมายถึง a strong belief about someone or something that cannot completely be explained and does not have to be decided by reasoning (พจนานุกรมออนไลน์ http://dictionary.cambridge.org/, มีนาคม 2556) หรือ gutless หมายถึง not at all brave or determined (Macmillan, 2007: 674) การแปลเนื้อหาในส่วนนี้ว่า 'punched me in the gut' จึงสื่อให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจได้ว่าดับแล้วรู้สึกทรมานอย่างสาหัส</p> <p>นอกจากนี้ บทแปลยังใช้สำนวน 'knock the wind out of somebody' หมายถึง to hit or throw someone so that they cannot breathe easily (Macmillan, 2007: 832) สื่อถึงอาการสลักควัน ทำให้หายใจไม่ออก การเลือกใช้สำนวนดังกล่าวจึงทำให้บทแปลมีสมมูลภาพระดับความจากการถ่ายทอดความหมายของต้นฉบับให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจได้อย่างถูกต้อง</p>
---	---	--	---

4	<p>แต่เราสองพี่น้องรู้ว่าในน้ำเสียงเปล่ง ประกาศนั้นเป็นเหมือนการประทับตรา รับรองที่ไม่มีวันเปลี่ยนเป็นอื่นไปได้ (หน้า 150)</p>	<p>...the tone of Pa's proclamation made us aware that we would never be able to follow any other path. It was as if he had stamped his personal guarantee on it. (หน้า 161)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบน้ำเสียงที่แสดงถึงความมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ของพ่อกับการประทับ ตรารับรองซึ่งทำให้ผู้อื่นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงรายละเอียดใดๆ ได้ ผู้แปลเลือกใช้คำว่า the tone of Pa's proclamation ซึ่งเป็นการแปลแบบตรงตัวเพื่อเก็บความหมายของสิ่งที่ ผู้เขียนต้องการกล่าวถึง ส่วนการแปลสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบนั้น ภาษาไทยใช้นามวลี 'การประทับตรา' เป็นส่วนขยายใจความหลักคือ 'น้ำเสียงเปล่งประกาศ' แต่ผู้แปลเลือกใช้ ประโยคสมมุติในการถ่ายทอดเนื้อหาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการปรับการใช้คำใน ประโยคเพื่อให้ภาษาปลายทางมีความเป็นธรรมชาติและรักษาสมมูลภาพทาง ความหมาย</p> <p>เมื่อผู้เขียนบรรยายเพิ่มเติมว่า น้ำเสียงเปล่งประกาศนั้นทำให้คำพูดของพ่อเป็นเหมือน การประทับตรารับรอง 'ที่ไม่มีวันเปลี่ยนเป็นอื่นไปได้' ผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'we would never be able to follow any other path' กล่าวคือ เมื่อพ่อวางแผนการดำเนินชีวิตให้แก่ลูก อย่างแน่วแน่ เปลี่ยนแปลงไม่ได้แล้ว ลูกย่อมต้องเดินตามเส้นทางที่พ่อวางแผนไว้ 'ไม่มีวัน เดินไปบนเส้นทางอื่นได้เลย' นับเป็นการแปลแบบตีความผ่านมุมมองความคิดของผู้ฟัง คือฉับแล เพื่อให้ผู้อ่านฉับแปลเข้าใจถึงผลที่เกิดจากคำพูดดังกล่าวของพ่อได้ทันทีว่า เมื่อพ่อพูดสิ่งใดแล้ว ลูกย่อมต้องปฏิบัติตาม บทแปลในส่วนนี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัว ประกอบการศึกษาที่มีสมมูลภาพทางความหมาย เก็บรายละเอียดในต้นฉบับได้ ครบถ้วน</p>
---	--	---	---

5	<p>เราสองชะงักเท่า ทรวดกายลงกอง เหมือนผ้าเช็ดตัวสองผืนขยำรวมกัน (หน้า 175)</p>	<p><u>We stopped in our tracks, collapsing together in a heap like a couple of used towels</u> (หน้า 188)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงอาการตกใจของเด็กสองคนที่ทำให้ทั้งคู่หยุดชะงักและทรุดกายลงกับพื้น เด็กทั้งคู่จึงดูเหมือนผ้าเช็ดตัวสองผืนขยำรวมกัน ผู้อ่านมองเห็นภาพของผ้าเช็ดตัวที่ดูยุ่งเหยิง ไม่สะอาดเรียบร้อย แต่ผู้แปลไม่ได้ใช้คำแปลที่แสดงให้เห็นถึงการ 'ขยำ' เนื่องจากการแปลแบบตรงตัวทำให้บทแปลสื่อความหมายได้ไม่ตรงกับที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการ กล่าวถึง ผู้แปลจึงตีความว่าผ้าเช็ดตัวที่ยับย่น ไม่เรียบร้อยนั้นมีลักษณะเหมือนผ้าเช็ดตัวที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว และแปลข้อความนี้ว่า 'a couple of used towels' ผู้อ่านภาษาฉบับแปลจึงเกิดจินตภาพตรงกับเนื้อหาในต้นฉบับ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพระดับ วจนปฏิบัติ เนื่องจากคำในภาษาต้นทางและปลายทางกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดการเชื่อมโยงทางความคิดแบบเดียวกัน</p>
6	<p>วันโลกาวินาศของผมได้ระเบิดขึ้นจาก จุดเล็กๆ แล้วดำเนินไป และทำท่าว่าจะ ไม่สิ้นสุดลงง่ายๆ เสมือนรอยเปื้อนดวง เล็กๆ ลูกกลมเป็นโรคระบาดแห่งความ โกรธแค้นเกลียดชัง (หน้า 277)</p>	<p><u>The destruction of my world had burst forth from a tiny point and moved inexorably onward. It seemed there would be no easy end to it. Its beginning was like a dirty spot on me that had become diseased. Now it had expanded, and was spreading anger and hate.</u> (หน้า 301-302)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบเหตุการณ์อันเลวร้ายโดยใช้คำว่า 'วันโลกาวินาศ' ซึ่งเป็นการกล่าวอย่างเกินจริง และใช้อุปุลักษณะเปรียบวันโลกาวินาศเป็นระเบิดที่เกิดขึ้นจากจุดเล็กๆ แล้วดำเนินต่อไปเรื่อยๆ จากนั้นจึงใช้อุปมาเปรียบเหตุการณ์เล็กน้อยที่เกิดขึ้นว่าเป็นดังรอยเปื้อนดวงเล็กๆ ที่ลูกกลมจนกลายเป็นโรคระบาดที่แพร่ความโกรธแค้นเกลียดชังให้ขยายวงกว้างออกไป ผู้แปลถ่ายทอดเนื้อหาส่วนนี้โดยใช้การกล่าวเกินจริงถึง 'วันโลกาวินาศ' ที่เริ่มต้นขึ้น และใช้คำว่า 'inexorably' หมายถึง relentlessly (Collins English Dictionary and Thesaurus, 2006: 611) สื่อถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่ไม่ยอมจบลงง่ายๆ จากนั้นจึงเปรียบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับ 'รอยเปื้อนดวงเล็กๆ' ที่ลูกกลมเป็นโรคระบาดแห่งความโกรธแค้นเกลียดชัง ผู้แปลได้ถ่ายทอดเนื้อหาโดยยึดความหมายเชิงอุปุลักษณะแบบเดียวกับต้นฉบับแต่ปรับโครงสร้างของประโยคให้มีความเป็นธรรมชาติ บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพในระดับวจนปฏิบัติจากการสื่อความหมายได้ตรงกับต้นฉบับภาษาไทย</p>

7	<p><u>แสงโศกสีแดงกำแผ่ลามคลี่คลุมเป็นม่านบางเหมือนละอองไหมแห่งสายหมอก (หน้า 277)</u></p>	<p><u>A mournful red light spread out to mute the scene, a soft curtain, like dust, like silky wisps of fog. (หน้า 302)</u></p>	<p>ผู้เขียนใช้อุปลักษณะเปรียบแสงอาทิตย์ที่ส่องสว่างไปทั่วเป็นม่านบางๆ จากนั้นจึงใช้อุปมาเปรียบม่านดังกล่าวเป็นเหมือนละอองไหมแห่งสายหมอกซึ่งแม้ว่าจะเป็นการกล่าวถึงสิ่งที่ไม่ได้อยู่จริง แต่การบรรยายดังกล่าวทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงแสงอาทิตย์ยามเย็นที่ทั้งนุ่มนวลและอ่อนจาง ผู้แปลถ่ายทอดความหมายของคำที่ใช้บรรยายถึงแสงอาทิตย์ด้วยการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ โดยเมื่อผู้เขียนอธิบายว่าแสงนั้น 'คลี่คลุม' บางสิ่ง ผู้แปลตีความว่าแสงนั้นคลี่คลุมเหตุการณ์ต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นและใช้คำว่า 'to mute the scene' เนื่องจากคำว่า 'mute' หมายถึง to make something less strong or extreme (Macmillan, 2007: 988) นอกจากนี้ ผู้แปลยังรักษาการเปรียบเทียบเชิงอุปลักษณะว่าแสงนั้นมีลักษณะเป็นม่านบาง รวมทั้งรักษาการเปรียบเทียบเชิงอุปมาโดยใช้คำว่า 'like dust' สื่อถึงลักษณะที่เป็นละอองคล้ายฝุ่น และใช้คำว่า 'wisp' หมายถึง something that has a long, thin, delicate shape, for example a cloud, smoke, or hair (Macmillan, 2007: 1714) ในการอธิบายลักษณะของหมอกที่ทอดตัวเป็นสายยาว ดูบอบบาง ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพเช่นเดียวกับที่ต้นฉบับต้องการสื่อถึง</p>
8	<p><u>เหตุการณ์ทั้งหมดนี้เหมือนผมดุ่มเดินอยู่ในความฝันเหลือเกิน (หน้า 278)</u></p>	<p><u>All of this did feel very much as if I was caught in a web of dreams. (หน้า 302)</u></p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเห็นจริงโดยเปรียบเหมือนการเดินทางในความฝัน ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความโดยบทแปลยังคงรักษาการเปรียบเทียบเชิงอุปมาเช่นเดียวกับต้นฉบับ ส่วนการแปลสิ่งที่นำมาเปรียบคือความฝันแทนที่จะใช้การแปลแบบตรงตัวว่า 'dream' เฉยๆ ผู้แปลได้อธิบายลักษณะที่ซับซ้อนของความฝันที่ทำให้ตัวละครเกิดความรู้สึกสับสนด้วยการใช้ลักษณะนามว่า 'web' หมายถึง a complicated set of related things, often considered to be dangerous or difficult to deal with (Macmillan, 2007: 1689) ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพของตาข่ายที่โยงใยกัน</p>

			อย่างสับสน บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพทางวิจณปฏิบัติจากการสื่อความหมายในวัฒนธรรมของภาษาปลายทางที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพได้ตรงตามเจตนาของผู้เขียน
9	สำหรับชุมชนทับทิมดำ ตำแหน่งนี้เป็น เสมือนจัตุรัสที่ตั้งอนุสาวรีย์แห่งชัยชนะ (หน้า 291)	for Thap Kwang this spot became like a shrine, a monument to victory. (หน้า 317)	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบส่วนที่โค้งงอของถนนมิตรภาพว่าเป็นเหมือนที่ตั้งอนุสาวรีย์แห่งชัยชนะ โดยใช้คำว่า 'จัตุรัส' สื่อถึงการเป็นสถานที่สำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดแบบตะวันตกที่มักใช้คำว่า 'square' เรียกสถานที่ซึ่งมีลักษณะเป็นศูนย์กลางอันเป็นที่ตั้งของอนุสาวรีย์หรือสถานที่สำคัญๆ</p> <p>อย่างไรก็ดี สำหรับชาวตะวันตก เมื่อกล่าวถึง 'square' นอกจากจะคิดถึงอนุสาวรีย์แล้วยังทำให้นึกถึงสถานที่ขนาดใหญ่ มีผู้คนพลุกพล่าน มีร้านค้ามากมาย และมีถนนหลายสายแยกออกไปจากจุดที่เป็นศูนย์กลาง หากผู้แปลใช้การแปลแบบตรงตัวอาจทำให้ผู้อ่านซึ่งเป็นชาวตะวันตกเข้าใจเนื้อหาคลาดเคลื่อนจากต้นฉบับที่ต้องการสื่อถึงต้นเหนศักดิ์สิทธิ์เพียงต้นเดียวในบริเวณจัตุรัสนั้น ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า 'shrine' หมายถึง a religious place built to remember a particular holy person or event (Macmillan, 2007: 1382) เพื่อสื่อถึงต้นเหนโดยตรง แล้วจึงขยายความแบบเดียวกับต้นฉบับว่าสถานที่แห่งนี้มีลักษณะเป็นดังอนุสาวรีย์แห่งชัยชนะ การแปลในส่วนนี้จึงสะท้อนการตีความเพื่อรักษาความหมายในฉบับแปลให้ถูกต้องตรงกับต้นฉบับ</p>

10	<p><u>ความคิดนี้เล่นเอาผมหน้าชาตั้งโดนตบ</u> <u>จ้ๆ ล้อลือกเหมือนได้ถูกลงโทษไปแล้ว</u> <u>ด้วยซ้ำ (หน้า 337)</u></p>	<p><u>The thought landed like a powerful</u> <u>slap on my already numb face.</u></p> <p>Through some obscure intuition it felt as if I were already being punished. (หน้า 367)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงความรู้สึกของลับแลซึ่งในช่วงแรกรู้สึกพอใจที่พ่อจะจัดการลงโทษแม่ที่แอบไปเล่นไฟและการที่พ่อโกรธเกรี้ยวพี่ชายที่หนีออกจากบ้าน แต่ความรู้สึกดังกล่าวแปรเปลี่ยนเป็นความหวาดกลัวต่ออารมณ์รุนแรงเฉียวของพ่อ เพราะเมื่อพ่อโกรธใครคนหนึ่งในบ้าน คนอื่นๆ ที่เหลียวมองโดนหางเลขไปด้วย ความคิดนี้ทำให้ลับแลรู้สึกหน้าชา ซึ่งผู้เขียนเปรียบอาการดังกล่าวกับการถูกตบหน้าซึ่งเป็นการเปรียบเทียบอุปมา เพราะลับแลไม่ได้ถูกตบหน้าจริงๆ ต่อมา ผู้เขียนเปรียบเทียบความรุนแรงของความรู้สึกดังกล่าวว่า ล้อลือกเหมือนถูกลงโทษไปแล้ว ซึ่งไม่ใช่การเปรียบเทียบอุปมา เพียงแต่ใช้คำว่า 'เหมือน' เพื่ออธิบายระดับความเจ็บปวดที่ 'ล้อลือก'</p> <p>สำหรับการแปลส่วนที่เป็นอุปมา ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ โดยรักษาการเปรียบเทียบอุปมาเอาไว้ แต่เรียบเรียงประโยคให้มีความเป็นธรรมชาติเพื่อสื่อนัยทางอารมณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าลับแลรู้สึกหน้าชาเหมือนโดนตบอย่างจังแม้จะไม่ได้โดนตบจริงๆ ก็ตาม เนื้อหาส่วนนี้จึงสะท้อนการที่ผู้แปลศึกษาตัวบท ตีความหมาย และสร้างสรรค์ตัวบทขึ้นใหม่ เพื่อให้บทแปลมีเอกภาพและใช้ภาษาปลายทางที่เป็นธรรมชาติในการถ่ายทอดเนื้อหาตามเจตนาของผู้เขียนต้นฉบับ</p>
----	--	--	--

11	<p>และนั่นเอง มีดปอกผลไม้ก็มาปรากฏอยู่ในมือแม่เมื่อใดไม่อาจทราบได้</p> <p><u>ประหนึ่งดังมายากลบนเวทีแห่งความวิปลาส ซึ่งมีคนเสียดสีสองคนกำลังแสดงอยู่</u> (หน้า 342)</p>	<p><u>Suddenly a paring knife appeared in her hand. How did it get there? It was as if some weird magic from somewhere was driving these two right out of their minds.</u> (หน้า 371)</p>	<p>ผู้เขียนใช้อุปมาเปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนน่าแปลกใจว่าเป็นเหมือนกับมายากล และใช้อุปลักษณ์ว่า 'ชีวิตคือละคร' ในการบรรยายถึงสถานการณ์ทั้งหมดที่เปรียบดั่งเวทีแห่งชีวิตซึ่งเต็มไปด้วยความวิปลาส โดยมีพ่อกับแม่เป็นนักแสดงบนเวทีนั้น</p> <p>ในต้นฉบับ ผู้เขียนใช้ประโยคบอกเล่ากล่าวถึงความแปลกใจของลิลแล ที่ไม่ทันสังเกตเห็นว่ามีดปอกผลไม้มาอยู่ในมือของแม่ได้อย่างไร ส่วนในบทแปล ผู้แปลใช้การตีความและสื่อถึงความประหลาดใจของลิลแลด้วยประโยคคำถามเพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดความสงสัยต่อสิ่งที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับเนื้อหาในต้นฉบับ นอกจากนี้ ผู้แปลยังไม่ได้อ้างถึงอุปลักษณ์ว่า 'ชีวิตคือละคร' ดังที่ปรากฏในต้นฉบับ บทแปลจึงไม่ได้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประพันธ์เปรียบเทียบพ่อกับแม่เป็นนักแสดง แต่ผู้แปลใช้วิธีอธิบายผลของปรากฏการณ์อันน่าประหลาดใจนั้นว่าทำให้พ่อกับแม่ประจักษ์คนเสียดสี ซึ่งแม้ว่าผู้แปลไม่ได้ใช้การแปลแบบตรงตัว แต่เนื้อหาส่วนนี้ทำให้ผู้อ่านทราบว่าเหตุการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วราวกับมายากล จนทำให้ลิลแลตามไม่ทัน ซึ่งตรงกับเนื้อหาในต้นฉบับ</p>
----	---	---	---

12	<p>และผู้คนก็จดจำอาการเสียจริตตลอดหนึ่งสัปดาห์นั้นตั้งถ้อยจำหลักในหนังสืองานศพ (หน้า 354)</p>	<p><u>And his despair during that one week is engraved, as clear as words in a funeral book, in the memories of all those who saw it.</u> (หน้า 385)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบความทรงจำของชาวบ้านที่มีต่อพฤติกรรมในสัปดาห์สุดท้ายของชีวิตพ่อว่าเป็นดัง 'ถ้อยจำหลักในหนังสืองานศพ' โดยคำว่า 'จำหลัก' หมายถึง สลัก แกะให้เป็นลวดลาย (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 230) เนื้อหาในส่วนนี้จึงสื่อถึงการที่ผู้คนจดจำเพียงอาการทรมานทรมายจากความเจ็บป่วยของพ่อในช่วงสุดท้ายของชีวิตได้อย่างแม่นยำราวกับถ้อยคำที่ถูกเขียนเอาไว้อย่างชัดเจนในหนังสืองานศพ</p> <p>ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความ โดยเมื่อผู้เขียนกล่าวถึงความทรงจำของผู้คนที่ต่อพ่อ ภาษาไทยใช้ 'ผู้คน' เป็นประธานในการทำกริยา 'จดจำ' ส่วนในภาษาอังกฤษ ผู้แปลใช้ 'His despair' เป็นประธานของประโยค และใช้กริยา 'engrave' หมายถึง to cut words or pictures into a hard surface such as stone, metal, or glass (Macmillan, 2007: 488) เพื่อให้สัมพันธ์กับคำว่า 'จำหลัก' ในภาษาไทย นอกจากนี้ บทแปลยังใช้การเปรียบเทียบอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับว่าความทรงจำของผู้คนในชุมชนเป็นดังถ้อยคำในหนังสืองานศพ และอธิบายถึงลักษณะเด่นที่มีร่วมกันระหว่างความทรงจำของผู้คนกับถ้อยคำในหนังสืองานศพ นั่นคือ การเป็นสิ่งสุดท้ายในชีวิตที่ตราตรึงอยู่ในจิตใจของผู้คน บทแปลนี้จึงเป็นการสร้างสรรค์ตัวบทขึ้นใหม่ในวัฒนธรรมของภาษาปลายทางเพื่อสื่อเจตนาของผู้เขียนต้นฉบับ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพในระดับวัฒนธรรมปฏิบัติ</p>
----	---	--	---

13	<p>ท่านไม่ได้สูญเสียประโยคทางการสื่อสาร หากท่านสลัดมันทิ้งตั้งลอกคราบให้เหลือเพียงความบริสุทธิ์ของคำคำเดียว (หน้า 362)</p>	<p><u>He had not lost the ability to use sentences for communication.</u></p> <p><u>Rather, he was shaking it off, like old skin, leaving only the purity of single words.</u> (หน้า 394)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบการใช้คำพูดสั้นๆ แทนการใช้ประโยคยาวๆ ของพ่อว่าเป็นดั่งการลอกคราบ โดยต้นฉบับใช้อุปมาอุปไมยว่า 'ประโยคที่ใช้ในการสื่อสารคือสิ่งของ' เราจึงได้มาหรือสูญเสียไปได้ แต่ในบทแปลใช้กลวิธีการแปลแบบตีความและไม่ใช้อุปมาอุปไมยแบบเดียวกัน เนื่องจากไม่ได้กล่าวถึงการ 'สูญเสียประโยคในการสื่อสาร' แต่ผู้แปลเลือกใช้การสูญเสีย 'ความสามารถในการใช้ประโยคเพื่อการสื่อสาร' ซึ่ง 'ความสามารถ' เป็นสิ่งที่เราได้มาและเสียไปได้ นี่จึงเป็นการอธิบายโดยทั่วไปไม่ใช่การใช้ภาพพจน์</p> <p>ส่วนการเปรียบเทียบวิธีการพูดของพ่อว่าเป็นดั่งการลอกคราบ ผู้แปลรักษาการเปรียบเทียบแบบอุปมาไว้โดยใช้คำว่า 'like' และเปรียบเทียบคำพูดยาวๆ ที่ถูกสลัดทิ้งว่า เหมือนกับผิวหนังเก่า ซึ่งเป็นการตีความที่ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจว่าผู้ประพันธ์กำลังกล่าวถึงการลอกคราบ บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพระดับความ เนื่องจากถ่ายทอดเนื้อหาสาระของต้นฉบับได้อย่างครบถ้วน ด้วยโครงสร้างภาษาปลายทางที่มีความเป็นธรรมชาติ ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลได้รับอรรถรสเทียบเท่ากับผู้อ่านภาษาต้นฉบับ</p>
----	--	---	--

14	<p>แต่คนบ้านสวนสนใจเพียงขยับขยายสวนมะม่วงของพวกเขาเหมือนลูกโป่งที่ค่อยๆ พองลม (หน้า 372)</p>	<p>but the residents of the Plantation were interested only in <u>expanding their own domain, inflating it like a balloon</u> (หน้า 405)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบสวนมะม่วงที่ขยายบริเวณครอบคลุมพื้นที่ชุมชนมากขึ้นเรื่อยๆ ว่าเป็นเหมือนลูกโป่งที่ค่อยๆ พองลม ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการศึกษา โดยเมื่อผู้เขียนใช้คำว่า 'คนบ้านสวน' ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยใช้คำว่า 'the residents of the Plantation' เพื่อสื่อถึงชาวบ้านในอำเภอแก่งคอยที่มีอาชีพทำสวนทำไร่ และเมื่อผู้เขียนกล่าวถึงสวนมะม่วง ผู้แปลใช้คำว่า 'domain' หมายถึง an area of activity considered as belonging to or controlled by a particular person or group (Macmillan, 2007: 436) แทนการแปลแบบตรงตัว เนื่องจากในภาษาอังกฤษนิยมใช้สรรพนามแทนสิ่งที่ได้พูดถึงไปแล้วก่อนหน้า</p> <p>ผู้แปลยังรักษาการเปรียบเทียบอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับคือเปรียบเทียบสวนมะม่วงที่ใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ ว่าเป็นเหมือนลูกโป่งที่ค่อยๆ พองโตขึ้น โดยต้นฉบับใช้กรรมกริยากว่าถึงลูกโป่งที่พองลมขึ้นซึ่งผู้อ่านภาษาไทยเข้าใจอยู่แล้วว่าลูกโป่งไม่สามารถพองลมเองได้ ต้องมีผู้อัดฉีดลมเข้าไปในลูกโป่ง ส่วนในภาษาอังกฤษ ผู้แปลใช้ 'the residents of the Plantation' เป็นประธาน และใช้สรรกรมกริยา 'inflate' หมายถึงการทำให้พอง และใช้ 'it' แทนลูกโป่งที่ถูกทำให้พอง เพื่อสื่อถึงการเปรียบเทียบแบบเดียวกับต้นฉบับ บทแปลนี้จึงแสดงให้เห็นว่าการที่โครงสร้างภาษาต้นฉบับและภาษาปลายทางต่างกัน ผู้แปลจึงต้องสร้างสรรค์บทแปลที่มีความเป็นธรรมชาติเพื่อถ่ายทอดสมมูลภาพทางความหมาย โดยไม่ยึดกับรูปภาพของต้นฉบับ</p>
----	--	--	--

15	<p><u>เขามาทุกครั้งเหมือนออกไปตามหา</u> <u>ชีวิตวัยสาวนำกลับมาคืนมาให้แม่</u> (หน้า 385)</p>	<p><u>Each time he came it was as if her</u> <u>life as a young woman came back</u> <u>to her again.</u> (หน้า 419)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงการปรากฏตัวของ 'สัมพันธ์' แฟนใหม่ของแม่ที่ทำให้แม่รู้สึกสดชื่นสดใส ทุกครั้งที่ได้พบกัน เนื่องจากก่อนหน้านี้แม่ของลับแลกำลังอยู่ในห้วงความทุกข์หลังจากสามีของตนเสียชีวิตและต้องใช้นี้ก้อนใหญ่ ผู้แปลใช้การเปรียบเทียบเชิงอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ ส่วนสิ่งที่นำมาเปรียบนั้นต้นฉบับกล่าวถึงการที่สัมพันธ์ออกไปตามหาชีวิตวัยสาวที่เต็มไปด้วยความสดชื่นสดใสกลับมาคืนมาให้แม่ ส่วนบทแปลกล่าวถึงชีวิตวัยสาวที่เดินทางกลับมาเมื่อแม่ได้พบกับสัมพันธ์ บทแปลนี้จึงเป็นการแปลแบบตรงตัว ประกอบการตีความโดยผู้แปลได้สร้างสรรค์ตัวบทขึ้นใหม่ในภาษาปลายทางเพื่ออธิบายเนื้อหาตามเจตนาของผู้เขียนต้นฉบับ ซึ่งในที่นี้คือการสื่อให้ผู้อ่านทราบว่า การได้พบกับสัมพันธ์ทำให้แม่ของลับแลมีความสุข</p>
----	--	---	---

16	<p>การย้อนมาปรากฏตัวอย่างลับๆ ล่อๆ ของแกงค้อยไปเหมือนเป็นสัญญาณของเคราะห์กรรมที่มองหาที่ทางซัดซ้าบนชะตากรรมของครอบครัวเรา (หน้า 396)</p>	<p><u>His furtive reappearance -- besides being one more stain of dishonor on our family -- was like a fatal omen.</u> (หน้า 432)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงการที่แกงค้อยแวะมาหาแม่ที่บ้านอย่างลับๆ ล่อๆ ทำให้ลับแลกังวลใจว่าแกงค้อยอาจกำลังจะก่อปัญหาครั้งใหม่ สำหรับลับแล แกงค้อยจึงเปรียบเหมือนสัญญาณของเคราะห์กรรมอันจะนำปัญหามาเพิ่มให้แก่ครอบครัวที่มีปัญหามากอยู่แล้ว ผู้แปลอธิบายถึงพฤติกรรมลับๆ ล่อๆ ของแกงค้อยด้วยคำว่า 'furtive' หมายถึง done quickly and secretly to avoid being noticed (Macmillan, 2007: 612) จากนั้นจึงใช้การเปรียบเชิงอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ และตีความ 'สัญญาณของเคราะห์กรรม' ว่าเป็นสัญญาณที่อาจทำให้เกิดเรื่องร้ายแรงถึงแก่ชีวิตโดยใช้คำว่า 'fatal' หมายถึง causing someone to die (Macmillan, 2007: 539) และ 'omen' หมายถึง a sign that you believe shows whether good or bad thing will happen in the future (Macmillan, 2007: 1040) นอกจากนี้ ผู้แปลยังเรียงลำดับเนื้อหาในประโยคใหม่และเมื่อภาษาไทยกล่าวถึงสิ่งเลวร้ายที่จะเกิดขึ้นว่าเป็นดัง 'เคราะห์ซ้ากรรมซัด' ผู้แปลจึงใช้การตีความและเรียบเรียงเนื้อหาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของภาษาปลายทางที่ไม่ได้นับถือศาสนาพุทธและไม่เชื่อเรื่องเคราะห์กรรม โดยเปรียบเทียบสิ่งเลวร้ายที่แกงค้อยจะสร้างขึ้นเป็นดังรอยเบื่อนที่ทำให้เกียรติยศชื่อเสียงของครอบครัวต่างพร้อย ดังนั้น ผู้อ่านฉบับแปลจึงเข้าใจถึงทัศนคติที่ลับแลมีต่อแกงค้อยได้ตรงกับต้นฉบับ แม้ว่าบทแปลจะใช้การเปรียบเทียบกับสิ่งที่ต่างกัน</p>
----	--	---	--

17	<p><u>ความรู้สึกผิดบาปลึกซึ้งเข้าคุกคามเกี่ยว</u> <u>กระหวัดจิตใจผมตั้งเถาไม้เลื้อยกินคน</u> (หน้า 403)</p>	<p><u>Deep, secret, and terrible feelings</u> <u>seized my soul. It was as if I were</u> <u>being devoured by man-eating</u> <u>creeper vines.</u> (หน้า 439)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงความรู้สึกผิดบาปของลับแลว่าเป็นเหมือนเถาไม้เลื้อยกินคน ซึ่งผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความเพื่อสื่อถึงสิ่งเดียวกันจากมุมมองของลับแล โดยสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือความผิดบาปนั้น ผู้แปลใช้ทัศนคติแบบตะวันตกตีความว่าความรู้สึกที่ฝังลึกดังกล่าวเป็นความลับที่ทำให้รู้สึกทุกข์ทรมาน เนื่องจากผู้อ่านกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นชาวอเมริกันส่วนใหญ่ไม่ได้มีความเชื่อเรื่องบุญ-บาปแบบคนไทย การแปลโดยอธิบายคุณสมบัติที่ประกอบขึ้นเป็นความรู้สึกดังกล่าวจึงเป็นกลวิธีในการแปลที่ทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงได้อย่างถูกต้อง</p> <p>ต่อมา ผู้แปลจึงใช้อุปมาเปรียบเทียบความรู้สึกดังกล่าวว่าทำให้ลับแลรู้สึกเหมือนถูกเถาไม้เลื้อยกินคนกลืนกินร่างของตนเอง โดยใช้คำว่า 'devour' หมายถึง to eat something very fast (Macmillan, 2007: 405) เพื่อสื่อถึงความน่ากลัวของต้นไม้ดังกล่าว และอธิบายลักษณะของเถาไม้เลื้อยด้วยคำว่า 'creeper' หมายถึง a plant with long stems that grow along the ground, around other plants, or up walls (Macmillan, 2007: 348) และ 'vine' หมายถึง any plant with a long thin stem that grows along the ground or up a tree, wall etc (Macmillan, 2007: 1662) บทแปลนี้จึงทำให้ผู้อ่านบทแปลเห็นภาพของเถาไม้เลื้อยกินคนที่น่ากลัว ตรงกับสิ่งที่ผู้เขียนสื่อถึงในต้นฉบับ</p>
----	---	--	---

18	<p>โพธิ์ต้นใหญ่หยัดต้นอยู่เบื้องหน้า เหยียดกิ่งก้านพุ่มใบแผ่เป็นวงกลม เสมือนกลดที่ปักอยู่กลางลานดิน (หน้า 437)</p>	<p>Before me stood <u>the majestic Bodhi tree, spreading branches and foliage over all below like a grand umbrella.</u> (หน้า 476)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ที่มีกิ่งก้านพุ่มใบแผ่ออกเป็นวงกลมว่ามีลักษณะเหมือนกลดหรือร่มของพระพุทธรูป เนื่องจากในเรื่อง ลับแลซึ่งเป็นผู้บรรยายฉากดังกล่าวใช้ชีวิตอยู่ในวัดมาพักหนึ่งแล้ว จึงมีการนำข้าวของเครื่องใช้ในวัดซึ่งเป็นของใกล้ตัวมาเปรียบเทียบกับสิ่งต่างๆ ที่เห็น ในการแปล ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบการตีความโดยถ่ายทอดเป็นอุปมาเช่นเดียวกับต้นฉบับ ส่วนการเปรียบเทียบนั้น ผู้แปลถ่ายทอดเฉพาะความหมายพื้นฐานของกลดว่าเป็นร่มขนาดใหญ่โดยใช้คำว่า 'grand' เพื่อสื่อถึงขนาดและความสำคัญของร่ม ทั้งยังมีนัยยะสื่อถึงความสง่างามและความศักดิ์สิทธิ์ของต้นโพธิ์ บทแปลนี้จึงทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเห็นภาพของต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ที่แผ่กิ่งก้านออกเป็นวงกลมอย่างสวยงาม โดยผู้แปลไม่ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าผู้พูดตั้งใจสื่อถึงร่มของพระพุทธรูป โดยเฉพาะ ซึ่งเวลาใช้งานต้องปักลงบนดิน เช่นเดียวกับที่ต้นโพธิ์ที่เติบโตอยู่บนลานดิน เนื่องจากผู้แปลอาจเกรงว่าการอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมมากเกินไปอาจทำให้เสียอรรถรสในการเล่าเรื่อง อีกทั้งบทแปลยังได้ถ่ายทอดสิ่งที่ต้องการกล่าวถึง คำเปรียบ และสิ่งที่ต้องการเปรียบไว้อย่างครบถ้วนแล้ว จึงตัดเนื้อหาส่วนขยายที่อาจสร้างความงุนงงสงสัยให้แก่ผู้อ่านฉบับแปลออกไป ทำให้บทแปลใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ ถ่ายทอดความคิดของตัวละครได้อย่างถูกต้อง ตรงกับสาระสำคัญที่ปรากฏในต้นฉบับ</p>
----	---	--	---

กลวิธีการแปลแบบที่ 3 การแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ

	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	สมมูลภาพทางความหมาย
1	<p>เขาดูกลมกลืนกับสรรพสิ่งรอบข้าง ยาม ดำรงอยู่ในตอนกลางวัน เขา<u>เหมือนไม้</u> <u>ยืนต้นสลัดส้าง</u>ประสานเป็นสิ่งเดียวกับ หมู่แมกไม้ (หน้า 110)</p>	<p>he did seem in harmony, though, with other things around him: <u>he</u> <u>went through the day like a tree you</u> <u>might single out from a distance in a</u> <u>wood</u>, at one with the forest. (หน้า 118)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบความสงบนิ่งของพระจันทร์ทำให้พระจันทร์เป็นเหมือนกับไม้ยืนต้น ในป่า คือมีความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสิ่งรอบตัว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบ ตรงตัวประกอบการอธิบายความ โดยเมื่อผู้เขียนใช้คำว่า 'สลัดส้าง' ผู้แปลต้องการ อธิบายให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเกิดมโนภาพว่าไม้ยืนต้นดังกล่าวไม่ได้ขึ้นอยู่โดดๆ แต่เป็น ต้นไม้ต้นหนึ่งในกลุ่มต้นไม้อื่นๆ จึงใช้คำว่า 'you might single out from a distance in a wood' เนื่องจาก 'single out' หมายถึง to choose one person from a group for special attention (Macmillan, 2007: 1393) การแปลลักษณะนี้จึงไม่ใช่การแปลแบบ ตรงตัวคำต่อคำ แต่เป็นการแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายความ เพื่อให้บทแปล เกิดสมมูลภาพในระดับความหมาย ผู้อ่านบทแปลจึงเข้าใจรายละเอียดในฉาก การเปรียบเทียบลักษณะนิสัยของตัวละคร และเกิดจินตนาการตรงกับที่ผู้เขียนต้นฉบับ ต้องการสื่อถึง</p>

2	<p>ความสันโดษของพระจันทร์ คลื่นสัญญาณรุนแรง เป็นความมุ่งมั่น และมุ่งมั่นในความสันโดษ ปิดล้อม ตัวเองด้วยความสันโดษนั้นประหนึ่ง <u>เป็นกำแพงแก้ว</u> (หน้า 119)</p>	<p>Brother Jan's solitude sent out powerful waves that showed intention. They showed effort. <u>The</u> <u>intention and effort it took to reach</u> <u>that state surrounded him like a</u> <u>glass wall, blocking out everything</u> <u>around.</u> (หน้า 128)</p>	<p>ผู้ประพันธ์เปรียบเทียบความสันโดษของพระจันทร์ว่ามีลักษณะเหมือนกับกำแพงแก้ว ซึ่ง ชาวไทยพอทราบอยู่แล้วว่ากำแพงแก้วเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นรอบๆ ศาสนสถานเพื่อกันเขต นอกจากนี้ คำว่า 'แก้ว' ยังใช้เรียกสิ่งที่มีค่ายิ่งรวมทั้งการเรียกพระรัตนตรัยว่าแก้ว 3 ดวง ผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'glass wall' ซึ่งเป็นการแปลคำว่า 'กำแพงแก้ว' แบบตรงตัวสะท้อน ให้เห็นถึงความพยายามถ่ายทอดลักษณะทางกายภาพของ 'กำแพง' ในฐานะเครื่องกั้น เครื่องล้อม</p> <p>นอกจากนี้ ผู้อ่านกลุ่มเป้าหมายของฉบับแปลซึ่งเป็นชาวอเมริกันยังอาจคุ้นเคยกับ ภาพยนตร์วิทยาศาสตร์เรื่อง Star wars ซึ่งตัวละครใช้พลังอันเกิดจากการฝึกฝนสร้าง เกราะป้องกันตนเองจากศัตรูรอบข้าง โดยเกราะดังกล่าวมีลักษณะใสเหมือนกำแพงที่ทำ จากแก้วใส เมื่อผู้แปลใช้คำว่า 'glass wall' ในบทแปล ผู้อ่านจึงอาจเกิดความคิดเชื่อมโยง ถึงภาพที่ตนเคยได้ชมในภาพยนตร์ดังกล่าว และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของกำแพงแก้ว ว่าเป็นสิ่งที่มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ ช่วยให้ผู้ที่กำแพงนี้ปิดกั้นตนเองจากภายนอก ได้ และเพื่อตอกย้ำความเข้าใจดังกล่าว ผู้แปลจึงอธิบายเพิ่มเติมอีกว่ากำแพงแก้วนี้ทำ หน้าที่ปิดกั้นทุกอย่างโดยรอบ (blocking out everything around) เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปล เข้าใจหน้าที่ของ 'กำแพงแก้ว' ได้ตรงกับที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อถึง นับเป็นการแปลแบบ ตรงตัวและอธิบายความเพิ่มเติมเพื่อให้บทแปลมีสมมูลภาพระดับจรรยาบรรณปฏิบัติ โดยผู้แปล ตีความต้นฉบับจากบริบทแวดล้อมแล้วจึงสร้างสรรค์ตัวบทใหม่ขึ้นในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง ตามเจตนาเดิมของผู้ประพันธ์ ช่วยให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจเจตนาของผู้เขียนได้อย่าง ถูกต้อง</p>
---	--	---	---

3	<p>เสียงระฆังกังวานใสดังมาจากหระซังหลังใหม่ที่เพิ่งสร้างเสร็จ ส่งเสียงเหง่งเหง่งลามไล่ไปตามบ้านเรือน<u>ประหนึ่ง</u>อาบทุกสรรพสิ่งด้วยผลึกเสียงที่<u>ชุ่มปานน้ำค้าง</u> (หน้า 222)</p>	<p>...<u>the rich sound of the temple bell, loud and clear</u>, rang forth from the newly-built bell tower. The sound "daeng! daeng!" <u>spread above the houses, bathing all things in a crystalline resonance, as if sprinkling them with dewdrops.</u> (หน้า 241)</p>	<p>ผู้เขียนแสดงการเปรียบเทียบเชิงอุปมา 2 ส่วน คือการเปรียบเทียบไพเราะของเสียงระฆังที่ตั้งกังวานไปทั่วชุมชนกับการนำผลึกเสียงที่ชุ่มฉ่ำมาอาบทุกสรรพสิ่ง และการเปรียบเทียบผลึกเสียงนั้นชุ่มฉ่ำปานน้ำค้าง รวมทั้งยังมีการใช้ภาพพจน์แบบอื่นๆ ทั้งศัพท์พจน์ (Onomatopoeia) คือการเลียนเสียงระฆังดัง 'เหง่งเหง่ง' และบุคลาธิษฐาน (Personification) แสดงอาการของเสียงที่ 'ลามไล่' ไปตามบ้านเรือน ผู้แปลถ่ายทอดเสียงระฆังที่กังวานใสโดยใช้สำนวน 'loud and clear' หมายถึง If you tell someone something loud and clear, you are very easily understood, either because your voice is very clear or because you express yourself clearly (Collins Cobuild English Dictionary for Advanced Learners, 2001: 922) เพื่อสื่อถึงพลังและความชัดเจนของเสียงที่ฟังแล้วรู้ทันทีว่าเป็นเสียงระฆัง จากนั้น ผู้แปลใช้คำว่า 'rich' เพื่อสื่อถึงความไพเราะชวนฟังของเสียงนั้น ทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจว่าตัวละครในเรื่องมีความรู้สึกด้านบวกต่อเสียงระฆังที่ตั้งกังวานอย่างชัดเจนนั้น ผู้แปลยังใช้การเลียนเสียงระฆัง 'daeng! daeng!' เช่นเดียวกับต้นฉบับ ส่วนการแปลบุคลาธิษฐาน แสดงอาการของเสียงที่ 'ลามไล่' ไปตามบ้านเรือน ผู้แปลเลือกใช้การตีความและถ่ายทอดความหมายโดยไม่ใช้บุคลาธิษฐาน แต่เลือกใช้คำกริยาที่สื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงลักษณะของเสียงที่แผ่กระจายออกไปได้เช่นเดียวกับความหมายในต้นฉบับ ด้านการเปรียบเทียบคุณสมบัติของเสียงที่ 'ชุ่มฉ่ำปานน้ำค้าง' ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยใช้อุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ ควบคู่กับการอธิบายเพิ่มเติมถึงลักษณะของน้ำค้างที่มีขนาดเล็ก โดยใช้คำว่า 'sprinkle' บรรยายให้ผู้อ่านในฉบับแปลเห็นภาพว่าหยาดน้ำค้างที่พร่างพรมนั้นทำให้สิ่งต่างๆ เปียกชุ่ม บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพทางความหมายทำให้อ่านฉบับแปลเกิดมโนภาพเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่องได้เช่นเดียวกับที่ผู้อ่านภาษาต้นฉบับได้รับ</p>
---	---	--	---

4	<p>ชัยทำราวตากผ้าประหนึ่งเป็นรั้วกำแพง ลวดแบ่งเขตที่ของเขากับที่ของเราอยู่ กรายๆ (หน้า 375)</p>	<p>Chai himself would <u>hang clothes out on a clothesline, as if making a fence separating his territory and keeping all of us from getting too close.</u> (หน้า 409)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบราวตากผ้าที่ชัยทำขึ้นว่าทำหน้าที่เป็นเหมือนรั้วแบ่งเขตระหว่างครอบครัวของลับแลและครอบครัวของชัย โดยในส่วนของ การเปรียบเชิงอุปมาผู้แปลถ่ายทอดโดยใช้อุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับด้วยการเปรียบเทียบราวตากผ้ากับรั้วบ้าน แต่เมื่อผู้เขียนอธิบายว่าหน้าที่ของรั้วนั้นใช้กั้นระหว่างบ้านของชัยและบ้านของลับแล ผู้แปลตีความเจตนาในการกั้นเขตบ้านของชัยว่าเป็นเพราะไม่อยากจะให้คนในบ้านของลับแลเข้าไปใกล้จนเกินไป เพราะหลังจากพ่อเสียชีวิตแล้วชัยแสดงออกอย่างชัดเจนว่าเขาไม่เคารพต่อแม่ของลับแลเลย บทแปลนี้จึงแสดงให้เห็นว่าผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว ประกอบการตีความเพื่อให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจเนื้อหาของเรื่องได้อย่างลึกซึ้ง สืบถึงรายละเอียดของเรื่องได้ตรงกับเนื้อหาในต้นฉบับ</p>
5	<p>นี่คือวิธีที่ชะตากรรมเล่นล้อกับผม ยักษ์ตัวใหญ่หัวใจเด็กเล่นคะนองไม่รู้แรงของตน ทำเอามนุษย์ตัวเล็กๆ อย่างผมล้มคว่ำล้มหงาย มันก็ยังเห็นเป็นเรื่องสนุก เหมือนมันกำลังเล่นเกมทวารกับผม (หน้า 387)</p>	<p><u>This was fate playing games with me.</u> A huge giant with the mind of a child, playing lustily without knowing its own strength. Take a little human being like me and flip it first on its belly, then on its back. I figured this was a great fun. <u>Like playing that soldier game, only with me as one of the pieces.</u> (หน้า 422)</p>	<p>ผู้เขียนใช้การเปรียบเชิงอุปมาลักษณะว่า 'ชะตากรรมคือยักษ์ตัวใหญ่หัวใจเด็ก' สืบถึงสิ่งมีชีวิตที่มีกำลังมากแต่ไม่รู้จักประมาณกำลังของตนเอง และใช้การกล่าวอ้างถึง (Allusion) 'การเล่นเกมทวาร' ซึ่งเป็นการละเล่นที่ผู้เขียนได้อธิบายถึงแล้วในบทก่อนหน้า ผู้แปลจึงใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวในส่วนนี้ อย่างไรก็ดี เมื่อผู้เขียนกล่าวว่ายักษ์นั้นราวกับเล่นเกมทวาร 'กับผม' ผู้อ่านอาจตีความหมายได้ 2 ทางคือ ยักษ์มีลับแลเป็นเพื่อนเล่นหรือยักษ์เห็นลับแลเป็นของเล่น ซึ่งจากบริบททำให้เข้าใจว่า ยักษ์เห็นลับแลเป็นของเล่นที่มีขนาดร่างกายเล็กกว่า ชีวิตของลับแลจึงล้มลุกคลุกคลานด้วยแรงของยักษ์ที่เล่นแรงๆ อย่างไม่รู้ตัว หากผู้แปลเลือกใช้การแปลแบบตรงตัวตามรูปภาพว่า 'Like playing that soldier game with me' ผู้อ่านภาษาฉบับแปลอาจเข้าใจเนื้อหาคลาดเคลื่อน ผู้แปลจึงอธิบายเพิ่มเติมว่า 'only with me as one of the pieces' เพื่อให้ผู้อ่านงานแปลเข้าใจการเปรียบเทียบของผู้ประพันธ์ได้อย่างถูกต้องชัดเจน มีสมมูลภาพทางความหมาย</p>

กลวิธีการแปลแบบที่ 4 การแปลแบบตีความและถอดความหมาย

	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	สมมูลภาพทางความหมาย
1	<p>ได้ยินเสียงผิวปากคละเสียงรอกทำบูต ยางซึ่งน้ำที่พอสวมดังเปรดๆ เหมือน เสียงผายลมดังลอดออกมาจากพุ่มไม้ใน สวนหลังบ้านเป็นที่นี้กชั้นแก่ผมยิ่งนัก (หน้า 7)</p>	<p>Through the tree behind the house would come <u>the sound of whistling</u> and Pa's <u>waterproof rubber boots,</u> which would <u>blat out loud farting</u> <u>noises</u> that make me smile even more. (หน้า 8)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบดังเปรดๆ ของรอกทำบูตยางที่มีน้ำซึ่งว่าเหมือนกับเสียงผายลม ขณะที่ผู้แปลไม่ใช้การเลียนเสียงธรรมชาติตามแบบต้นฉบับ แต่เลือกใช้กลวิธีการตีความ และถ่ายทอดความไม่น่าฟังของเสียงดังกล่าวด้วยคำว่า 'blat' หมายถึง To sound or produce harshly or raucously (พจนานุกรมออนไลน์ thefreedictionary.com, เมษายน 2556) สื่อถึงการทำให้เกิดเสียงดังและมีนัยยะแสดงความไม่น่าฟังของเสียง ดังกล่าวด้วย ส่วนคำว่า 'noise' หมายถึง a loud or unpleasant sound (Macmillan, 2007: 1031) ช่วยเน้นย้ำความดังและความไม่น่าฟังของเสียงที่ผู้ประพันธ์เปรียบว่า เหมือนกับเสียงผายลม ตัวอย่างนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ผู้แปลได้ใช้วิธีการตีความต้นฉบับ และถอดความหมายเพื่อสื่อภาพและเสียงให้ผู้อ่านฉบับแปลนี้ภาพตามเนื้อหาของเรื่อง ได้อย่างเหมาะสม มีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อต้นฉบับ แม้จะใช้โวหารแตกต่างกันคือไม่มี การเลียนเสียงธรรมชาติ และไม่ได้ใช้การเปรียบเชิงอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับ แต่ผู้อ่าน ฉบับแปลก็ตระหนักถึงความไม่น่าฟังของเสียงที่เกิดขึ้นได้ตามที่ผู้เขียนบรรยายถึง</p>

2	<p>พ่อกำลังจะได้ค้นพบโลกใหม่ซึ่งมาพร้อมกับแสงอรุณแห่งวัยหนุ่ม แต่ถึงอย่างนั้นก็ยังมี<u>ความวรางเลือนปริศนา</u>ของอดีตบางอย่างติดตามพ่อมา <u>ประหนึ่งเงาติดตัว</u> (หน้า 28)</p>	<p>He was meeting a new world, fortuitously appearing at the dawn of his young manhood. But there were <u>puzzling obscurities from the past that he had to confront.</u> (หน้า 31)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบอดีตอันเป็นปริศนาของพ่อว่าเหมือนกับเงา บทแปลใช้คำว่า 'puzzling obscurities' สื่อถึงปริศนาและความสับสน โดยคำว่า 'obscurity' ยังมีนัยยะถึงความมืดมนด้วย เมื่อผู้เขียนเปรียบเทียบเรื่องราวในอดีตนั้นเป็น 'ประหนึ่งเงาติดตัว' ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า 'shadow' เพื่อย้ำถึง 'เงา' ซ้ำอีกครั้ง และถ่ายทอดเพียงลักษณะเด่นร่วมกันของสิ่งที่นำมาเปรียบนั้นคือความวรางเลือน ไม่ชัดเจน นอกจากนี้ อดีตและเงายังเป็นสิ่งที่เราต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้แปลจึงใช้อนุประโยคขยายความ (Relative clause) ว่า 'that he had to confront' ทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงและคุณลักษณะเด่นของสิ่งที่นำมาเปรียบในอุปมานี้ได้อย่างถูกต้อง ให้บทแปลมีสมมูลภาพทางความหมายด้วยการถ่ายทอดเป็นภาษาแปลที่เป็นธรรมชาติ คำว่า 'ปริศนา' ในต้นฉบับและ 'obscurities' ในฉบับแปลยังเป็นภาษาหนังสือ มักพบในงานวรรณกรรมมากกว่าภาษาพูด การเลือกคำดังกล่าวนอกจากจะถ่ายทอดความหมายและสื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพถึงปริศนาที่ไม่แจ่มชัดได้แล้ว ยังนับว่าเป็นการแปลที่มีสมมูลภาพในระดับคำอีกด้วย</p>
3	<p>เบื้องหลังเขามีเพื่อนร่วมชั้นเดียวกันอีกสองสามคน มาเพ่งมองดูผม <u>จนผมเองรู้สึกเหมือนถูกกักขังจองจำ</u> (หน้า 161)</p>	<p>Behind him were two or three friends from his class, also staring in and <u>adding to my sense of imprisonment.</u> (หน้า 173)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงความรู้สึกของลับแลที่ถูกพี่ชายและเพื่อนๆ ของที่จ้องมองขณะตนเองอยู่ในห้องนอนของเด็กเล็ก ไม่สามารถออกมาได้ เปรียบได้กับการถูกกักขังจองจำ ในบทแปล ผู้แปลไม่ได้ใช้การเปรียบเชิงอุปมาแบบเดียวกับต้นฉบับเนื่องจากไม่ปรากฏว่ามีการใช้คำเปรียบซึ่งเป็นองค์ประกอบของอุปมา อย่างไรก็ตาม ผู้แปลใช้กลวิธีการตีความและอธิบายความหมายโดยใช้คำว่า 'sense of imprisonment' ทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจว่าลับแลไม่ได้ถูกกักขังจริงๆ เพียงแต่เขามีความรู้สึกเช่นนั้น บทแปลนี้จึงนับว่ามีสมมูลภาพระดับความ ทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจเนื้อหาได้ตรงกับที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อถึง</p>

4	<p><u>การปฏิบัติธรรมก็เป็นดั่งตะแกรงที่ร่อนเอาแต่ความมุ่งมั่นบริสุทธิ์เท่านั้น</u> (หน้า 233)</p>	<p><u>The practice he was now undertaking should act as a sieve, sifting out everything but pure intention.</u> (หน้า 253)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบการปฏิบัติธรรมเป็นตะแกรงที่ร่อนเอาสิ่งอื่นออกไปเหลือไว้เพียงความมุ่งมั่นอันบริสุทธิ์เท่านั้น ในบทแปลไม่ปรากฏการใช้คำเปรียบเทียบเดียวกับต้นฉบับเนื่องจากผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตีความและถ่ายทอดความหมาย สำหรับสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึงคือการปฏิบัติธรรม ผู้แปลใช้คำศัพท์บอกหมวด (generic term) คือ 'The practice' เป็นสรรพนามแทนการแปลแบบตรงตัวเนื่องจากเนื้อหาในประโยคก่อนหน้าได้กล่าวถึงรายละเอียดต่างๆ ครอบคลุมการปฏิบัติธรรมไว้อยู่แล้ว ในส่วนของการเปรียบเทียบผู้แปลใช้คำว่า 'act as' เป็นกริยาแท้ของประโยคแทนการใช้คำเปรียบเทียบอุปมา โดยบทแปลยังคงใช้ 'ตะแกรง' เป็นสิ่งที่นำมาเปรียบเช่นเดียวกับต้นฉบับ สำหรับหน้าที่ของตะแกรง ในภาษาไทยเป็นที่เข้าใจว่ามีความหมายถึง ภาชนะสาน มีตาห่าง เป็นอุปกรณ์ใช้ร่อน กรอง ช้อน หรือตัก (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 352) ผู้แปลจึงใช้คำว่า 'sieve' หมายถึงตะแกรง และใช้สำนวน 'sift out' หมายถึง to remove one part of something (Macmillan, 2007: 1386) ซึ่งเป็นคำกริยาที่มีความหมายตรงกับต้นฉบับ บทแปลนี้จึงมีสมมูลภาพทางความหมาย ทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจเนื้อหาที่ผู้เขียนกล่าวถึงได้อย่างถูกต้อง</p>
---	---	--	---

5	<p>สติก็เหมือนกับนายทวารคอยจับอาการ สายไหวของความคิดและความชั่วที่อยู่ ปะปนกัน และมักจะแอบนายทวารเข้า มาผ่านความมุ่มม่น แล้วมากลายพันธุ์ เติบโตเป็นความทะเยอทะยานในจิต วิญญาณของเรา (หน้า 233)</p>	<p><u>Awareness acts as a gatekeeper,</u> <u>standing there to keep evil qualities</u> <u>-- which are often mixed with the</u> <u>good -- from entering.</u> If unchecked, bad things sneak into our intentions and grow stronger within our soul, creating ambition. (หน้า 254)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงสติซึ่งเป็นนามธรรม โดยเปรียบเทียบว่าทำหน้าที่เหมือนกับสิ่งที่เป็น รูปธรรมคือ 'นายทวาร' หมายถึงนายประตูหรือคนเฝ้าประตู คอยคัดกรอง แยกแยะ และ ป้องกันไม่ให้ศัตรูหรือผู้ที่คิดร้ายเข้ามาภายใน โดยผู้แปลใช้คำว่า 'awareness' หมายถึง knowledge or understanding of a subject, issue or situation และ the ability to notice things (Macmillan, 2007: 88-89) อันสอดคล้องกับคุณสมบัติที่นายทวารต้องมี เพื่อคอยตรวจจับอาการสายไหวของความคิดและความชั่ว และใช้คำว่า 'gatekeeper' ใน ความหมายโบราณเพื่อสื่อถึงคนเฝ้าประตูแบบเดียวกับที่ผู้ประพันธ์ใช้ในภาษาต้นฉบับ</p> <p>ในส่วนของการเปรียบเทียบ ผู้แปลใช้คำว่า 'act as' ซึ่งไม่ใช่คำเปรียบเทียบ แต่เป็นกริยาที่มี ความหมายว่า to do the job of a particular kind of person or thing (Macmillan, 2007: 15) แสดงให้เห็นว่าผู้แปลไม่ได้ถ่ายทอดเป็นบทแปลที่มีองค์ประกอบของอุปมา ครบถ้วน แต่ใช้ 'สติ' เป็นประธานของประโยค และใช้กริยาแท้เพื่อบรรยายถึงหน้าที่หลัก ของสติคือการคัดกรองสิ่งที่ดีและไม่ดีแยกออกจากกัน แม้จะไม่ได้ใช้การแปลแบบตรงตัว ที่มีองค์ประกอบของอุปมาครบถ้วน แต่ผู้อ่านฉบับแปลก็สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ตรงกับ เนื้อความในต้นฉบับ ส่วนการอธิบายลักษณะที่เหมือนกันของสติและนายทวาร ผู้แปลใช้ การตีความและถอดความหมายแทนการแปลแบบตรงตัว บทแปลแสดงให้เห็นถึงการ วิเคราะห์ลักษณะที่สติและนายทวารมีส่วนร่วมคือการเป็นผู้เปิดและปิดประตูให้เฉพาะ ความคิดดีผ่านเข้ามาและไม่ให้ความชั่วร้ายผ่านเข้ามาได้ สอดคล้องกับเนื้อหาในส่วนถัดมา ที่กล่าวถึงความชั่วว่า 'มักจะแอบนายทวารเข้ามาผ่านความมุ่มม่น' การแปลในส่วนนี้จึง นับว่าเป็นการตีความ ทำให้บทแปลมีสมมูลภาพทางความหมายโดยใช้ภาษาปลายทางที่ เป็นธรรมชาติ</p>
---	--	---	---

6	<p>ประสบการณ์เมื่อครูที่ผ่านมา ทำให้ผม ปั่นป่วนเหมือนตกอยู่ในวังน้ำวน (หน้า 279)</p>	<p>Memories of my recent difficulties flooded in to pull me down into a whirlpool of disturbing thoughts. (หน้า 304)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงเหตุการณ์มากมายที่เพิ่งเกิดขึ้นทำให้ล้มแล้วรู้สึกสับสนจนเกิดเป็นความ ปั่นป่วนเปรียบได้กับการตกอยู่ในวังน้ำวน ส่วนในบทแปลไม่ปรากฏคำเปรียบซึ่งเป็นหนึ่ง ในองค์ประกอบของอุปมา เนื่องจากผู้แปลใช้อุปลักษณะในการถ่ายทอดความหมายโดย เปรียบน้ำกับการระลึกได้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และใช้กริยา 'flooded in' สื่อถึงการไหล ท่วมเข้ามาอย่างรวดเร็ว จุดให้ล้มแล้วตกลงสู่วังน้ำวนของความคิดมากมาย ทำให้สับสน บทแปลนี้จึงนับว่าเป็นการแปลแบบตีความประกอบการอธิบายความหมายโดยไม่ได้ใช้ การเปรียบเทียบเดียวกับต้นฉบับ แต่ผู้แปลยังคงรักษาสมมูลภาพทางความหมายเอาไว้ได้ ด้วยการทำให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจถึงความรู้สึกสับสนวุ่นวายใจของตัวละคร</p>
7	<p>ด้วยความเกรงใจ การทำมาหากินของ เขาประหนึ่งบนหลังของพ่อฉัน เขารู้สึก ไม่สบายใจอย่างยิ่ง (หน้า 301)</p>	<p>He was quite worried about offending Pa, <u>as this was sort of asking to piggyback onto Pa's own home</u>; in fact it made him quite uncomfortable about asking. (หน้า 328)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบความรู้สึกที่ซัยมีต่อการมาขอแบ่งซื้อที่ดินของพ่อเพื่อนำไปใช้ประกอบ อาชีพของตนเอง โดยใช้การเล่นคำกับสำนวน 'ทำนาบนหลังคน' หมายถึง การหา ประโยชน์ด้วยการเอาเปรียบผู้อื่น (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547: 429) เพื่อรักษา ความหมายในเชิงเปรียบเทียบตามต้นฉบับ ผู้แปลจึงเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบตีความ และถ่ายทอดความหมาย โดยใช้คำว่า 'piggyback' ซึ่งมีความหมายว่าการขี่หลัง ทำให้ บทแปลสะท้อนถึงการใช้สำนวนแบบเดียวกับที่ปรากฏในต้นฉบับ และถ่ายทอด ความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกของซัยได้อย่างถูกต้องว่า การมาอาศัยทำมาหากิน บนที่ดินของพ่อฉันทำให้ซัยรู้สึกเหมือนการสร้างภาระและความลำบากใจให้แก่พ่อ เขาจึง อยากขอแบ่งซื้อที่ดินส่วนหนึ่งเอาไว้เป็นของตนเอง บทแปลนี้จึงนับว่าสามารถเก็บทั้ง ความหมาย ถ่ายทอดสไตล์ของผู้ประพันธ์ และแก้ปัญหาความแตกต่างทางวัฒนธรรม ระหว่างต้นฉบับและบทแปลได้เป็นอย่างดี</p>

8	<p>ท่านจะขอให้ผมช่วงพุงพาเดินเข้าไปในสวนหลังบ้านในเกือบทุกเช้าที่แดดสวย <u>จับหยาดน้ำค้างพรราว ราวสวนของท่าน ออกดอกผลเป็นอัญมณี</u> (หน้า 361)</p>	<p>Almost every morning he asked me to help support him, and I would walk him out to the garden behind the house. <u>It glittered with sunshine on the drops of dew. Flowers, gemlike, bloomed all about.</u> (หน้า 393)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงภาพของแสงอาทิตย์ที่สะท้อนลงบนหยาดน้ำค้างซึ่งมีความสวยงาม ทำให้ดูเหมือนสวนหลังบ้านเต็มไปด้วยดอกไม้ที่ทำจากอัญมณี โดยสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึงคือ ความงามของแดดยามเช้าที่ส่องลงมาบนหยาดน้ำค้างนั้น ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว แต่ในส่วนของเปรียบเทียบอุปมาว่าหยาดน้ำค้างที่งดงามนั้นเป็นดังดอกไม้ที่ทำจากอัญมณี ผู้แปลใช้การตีความและเรียบเรียงใหม่โดยเปรียบเทียบไม่ว่าผลิดอกสวยงามราวกับอัญมณี ไม่ได้เปรียบเทียบหยาดน้ำค้างกับอัญมณีตามต้นฉบับ บทแปลนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้แปลใช้วิธีทำความเข้าใจกับต้นฉบับและสร้างสรรค์ตัวบทขึ้นใหม่ในวัฒนธรรมปลายทางเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึง และสะท้อนเจตนาของผู้เขียนที่กล่าวถึงความสวยงามและมีคุณค่าของสวนหลังบ้านให้ผู้อ่านฉบับภาษาแปลเข้าใจ</p>
9	<p>มะพร้าวจึงเป็น<u>เสมือน</u>บทแรกในชีวิตของท่าน (หน้า 362)</p>	<p>Coconuts had provided the first lessons of his life. (หน้า 393)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบมะพร้าวเป็นบทเรียนแรกในชีวิตของพ่อ เนื่องจากในวัยเด็กพ่อใช้ชีวิตอยู่ในสวนมะพร้าว การเปรียบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นการใช้ภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ นั่นคือ มุมมองของผู้ประพันธ์ที่เปรียบชีวิตเป็นหนังสือและเรื่องราวเกี่ยวกับมะพร้าวเป็นเนื้อหาในบทแรก เมื่อถ่ายทอดเป็นบทแปล ผู้แปลใช้การตีความและถอดความหมายโดยไม่ใช้การเปรียบเทียบอุปมา แต่ยังคงรักษาแนวคิดเชิงอุปลักษณ์ว่า ‘ชีวิตคือหนังสือ’ ผู้อ่านภาษาฉบับแปลจึงเข้าใจถึงมุมมองความคิดที่ลึกซึ้งและมีต่อคำพูดว่า ‘มะพร้าว’ ของพ่อได้ตรงกับเนื้อหาที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อ นับว่าบทแปลนี้มีสมมูลภาพระดับความจากการถ่ายทอดความหมายได้ตรงกับเนื้อหาในต้นฉบับ</p>

10	<p><u>การมาของอ้ายจิตมีนัยความหมายเหมือนแม่กำลังจะปล่อยของ พระรุพระวังออกจากสองมือ</u> (หน้า 387)</p>	<p><u>The coming of Ai Jit was a significant event for Ma, taking a big load off her shoulders.</u> (หน้า 422)</p>	<p>ผู้เขียนกล่าวถึงการปรากฏตัวของผู้ช่วยคนใหม่ของแม่ที่ชื่ออ้ายจิต ซึ่งจะมาช่วยแม่ดูแลกิจการร้านค้าและดูแลบ้านในช่วงที่แม่ไม่อยู่ การที่แม่ตั้งใจให้อ้ายจิตมาช่วยแบ่งเบากภาระต่างๆ ของตนจึงเปรียบได้กับการที่แม่กำลังจะปล่อยของพระรุพระวังออกจากสองมือ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตีความโดยไม่ปรากฏการเปรียบเทียบอุปมา แต่ผู้แปลใช้เครื่องหมายจุลภาคคั่นเพื่อขยายความ นับเป็นการแปลโดยใช้อุปลักษณ์เปรียบเทียบภาระการทำงานต่างๆ ของแม่เป็นสิ่งที่ของ และการปฏิบัติภารกิจต่างๆ เป็นดังการถือหรือการแบกสิ่งของเหล่านั้น นอกจากนี้ ภาษาไทยยังใช้มือเป็นอวัยวะที่สื่อถึงการทำงานต่างๆ ขณะที่ภาษาอังกฤษใช้ไหล่หรือ 'shoulder' เพื่อสื่อถึงหน้าที่เดียวกัน เนื่องจากภาษาอังกฤษใช้คำว่า 'shoulder' ในสำนวนต่างๆ หลายสำนวน อาทิ fall/rest on somebody's shoulders หมายถึง to be someone's responsibility (Macmillan, 2007: 1378) บทแปลนี้จึงเป็นการแปลแบบตีความเพื่อรักษาความหมายของต้นฉบับด้วยการสร้างสรรค์ตัวบทใหม่ในวัฒนธรรมปลายทางเพื่อสื่อถึงเนื้อหาต่างๆ ตามเจตนาของผู้เขียนต้นฉบับ</p>
11	<p>ความงดงามถูกชะวาบไป มองเห็นไม้ยืนต้นทุกต้นโอนเอน เปียกปอน พุ่มใบที่เคยแผ่กางโน้มลง สลัดลู่เหมือนร่างสิ้นหวังกลางมรสุมกระหน่ำ</p> <p>(หน้า 410)</p>	<p>Beauty was being washed away. All the tall trees were drenched and swaying. Branches I'd recently seen spread out wide now <u>dropped down in a posture of hopeless submission to the pounding monsoon.</u> (หน้า 447)</p>	<p>ผู้เขียนบรรยายฉากของฝนป่าเมื่อมองมาจากระเบียงกุฏิของท่านเจ้าอาวาสหลังจากฝนตกใหม่ๆ ต้นไม้โอนเอนและเปียกปอน กิ่งใบลู่ลงให้ความรู้สึกสลัดลู่เหมือนร่างกายที่สิ้นหวังกลางมรสุมที่พัดกระหน่ำ ผู้แปลถ่ายทอดเนื้อหาจากต้นฉบับโดยไม่ได้ใช้การเปรียบเทียบอุปมา แต่ผู้แปลบรรยายลักษณะของกิ่งไม้ใบไม้ที่ลู่ลงว่าเป็นท่าทางที่แสดงให้เห็นถึงการยอมอ่อนข้อต่อลมฝน แม้จะไม่ได้ใช้การแปลแบบตรงตัว แต่ผู้อ่านภาษาปลายทางก็เข้าใจได้ว่าผู้เขียนสื่อถึงลักษณะของต้นไม้ที่อ่อนแรงลงหลังจากเผชิญกับลมฝน บทแปลนี้จึงนับว่ามีสมมุติภาพในระดับความ รักษาความต่อเนื่องสอดคล้องของข้อความในฉบับแปลให้อยู่ในระดับเทียบเคียงได้กับตัวบทต้นฉบับ</p>

12	<p>เป็นพลังของคลื่นเสียงสูงต่ำวูบไหว <u>นาวาเสียงโยนตัวเองแกว่งไกวไปมาดัง</u> <u>คลื่นที่ค่อยๆ ปลุกระดมความเกรี้ยว</u> <u>กราดของตัวมันเอง (หน้า 427)</u></p>	<p>It is the power of a surge of voices, low and high, a tide of booming <u>sounds that tosses, oscillating in</u> <u>waves, slowly creating momentum</u> <u>for its own awesomeness. (หน้า 466)</u></p>	<p>ผู้เขียนบรรยายลักษณะของเสียงสวดมนต์ที่มีเสียงสูงเสียงต่ำสลับกันไปโดยใช้อุปมาอุปไมย เปรียบเทียบเสียงเป็นเรือและใช้คำว่า 'นาวาเสียง' บรรยายลักษณะการเคลื่อนที่ขึ้นลง จากนั้น จึงใช้การเปรียบเทียบอุปมาว่าเสียงสวดมนต์นั้นเป็นดังคลื่นที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ และ ใช้บุคลาธิษฐานอธิบายกิริยาของคลื่นที่ 'ปลุกระดม' ความเกรี้ยวกราดของตนเอง</p> <p>ผู้แปลอธิบายสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงคือลักษณะของเสียงสวดมนต์โดยใช้การแปล แบบตรงตัว ไม่ใช้อุปมาอุปไมยที่เปรียบเทียบเสียงเป็นเรือ แต่ใช้อุปมาอุปไมยในการ เปรียบเทียบเสียงเป็นกระแสน้ำที่แกว่งไกวและคลื่นที่ไม่อยู่นิ่ง โดยผู้แปลใช้คำว่า 'oscillate' หมายถึง to move continuously from side to side at a steady speed around a central point (Macmillan, 2007: 1058) เพื่อสื่อถึงลักษณะการ 'แกว่งไกว' ตามที่ ปรากฏในต้นฉบับ จากนั้นจึงบรรยายว่าคลื่นนั้นค่อยๆ ก่อตัวขึ้นจากเสียงสวดมนต์ที่มี ความขลังและแผ่ความน่ากลัวอยู่ในตัวเอง โดยใช้คำว่า 'awesomeness' ซึ่งเป็นคำนาม ของ 'awesome' หมายถึง very impressive and sometimes a little frightening (Macmillan, 2007: 89) เพื่อสื่อถึงลักษณะดังกล่าว บทแปลนี้ไม่ได้ใช้บุคลาธิษฐานแบบ เดียวกับต้นฉบับ แต่ใช้การบรรยายเพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพและเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียน บรรยายได้อย่างชัดเจน จึงถือเป็นการสร้างสรรค์ตัวบทขึ้นใหม่ในอีกรูปแบบหนึ่งตาม เจตนาเดิมของผู้เขียน เพื่อให้ผู้อ่านภาษาปลายทางเกิดความเข้าใจเช่นเดียวกับที่ผู้เขียน สื่อสารไปยังผู้อ่านภาษาต้นฉบับ</p>
----	--	--	---

กลวิธีการแปลแบบที่ 5 การตัดทิ้งไม่แปล

	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	สมมูลภาพทางความหมาย
1	คนนี้ผมหยิกยังกะฝอยขัดหม้อ (หน้า 252)	This girl's hair was too frizzy. (หน้า 274)	<p>สิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึงคือลักษณะของผมผู้หญิงที่หยิกมากๆ เปรียบได้กับลักษณะของฝอยขัดหม้อที่ทำจากเกลียวลวด ผู้แปลไม่ได้ใช้การแปลแบบตรงตัวและไม่ได้เปรียบเทียบผมของผู้หญิงกับฝอยขัดหม้อ แต่ผู้แปลได้ตัดการเปรียบเทียบเชิงอุปมาดังกล่าวออกไปและใช้คำขยายว่า 'frizzy' ซึ่งเป็นคำที่ใช้อธิบายลักษณะของผมโดยเฉพาะ มีความหมายว่า having small, tight curls and not being smooth or shiny (พจนานุกรมออนไลน์ http://dictionary.cambridge.org/, มีนาคม 2556) เพื่อบรรยายให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจถึงลักษณะเด่นของเส้นผมของผู้หญิงในเรื่องโดยไม่จำเป็นต้องเปรียบกับฝอยขัดหม้อซึ่งเป็นเครื่องครัวที่ชาวตะวันตกอาจไม่คุ้นเคยนัก ทำให้ยากที่จะสื่อความหมายในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง ผู้แปลจึงใช้การตัดทิ้งไม่แปลและแทนที่ด้วยการอธิบายโดยใช้คำที่เกิดร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติ คือใช้คำว่า 'frizzy' อธิบายลักษณะของผม ทำให้บทแปลยังคงถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับได้ถูกต้อง ทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพและได้รับอารมณ์ในระดับเดียวกับผู้อ่านภาษาต้นฉบับ</p>

2	<p>ที่อยู่ของเหล่าน้องๆ แต่ละคนรวมถึงคนรู้จักรายอื่นๆ ท่านจดเอาไว้ต่างกรรมต่างวาระกันไปตามเอกสารต่างๆ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วบ้าน เป็นคลังแห่งซุกซ่อนที่ ยากนักจะแกะรอยเจอ (หน้า 359)</p>	<p>These papers, and all sorts of other documents as well, had been stashed away at different times and at different places all over the house. (หน้า 391)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบเอกสารที่กระจัดกระจายจนยากจะหาเจอว่าเป็นคลังแห่งซุกซ่อนที่ซ่อนไว้ในบทย่อย ผู้แปลตัดส่วนที่เป็นการเปรียบเทียบเชิงอุปมาออกทั้งหมด และใช้คำว่า 'stash' ซึ่งเป็นคำระดับไม่เป็นทางการหมายถึง to put something in a safe or secret place, usually so that you can use it later (Macmillan, 2007: 1459) เพื่อสื่อเป็นนัยให้ผู้อ่านเข้าใจว่าสถานที่ที่พ่อเก็บเอกสารนั้นเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยหรือเป็นที่ลับซึ่งมีเพียงพ่อเท่านั้นที่รู้ว่าเอกสารโดยอยู่ตรงไหนบ้าง การตัดตัวเปรียบเทียบคือ 'คลังแห่งซุกซ่อน' ดังที่ปรากฏในต้นฉบับจึงไม่ส่งผลกระทบต่อเนื้อเรื่องและความคิดเห็นที่ลับแลมีต่อการเก็บเอกสารของพ่อ บทแปลนี้จึงนับว่ายังสามารถถ่ายทอดเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญของเรื่องให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจได้อย่างครบถ้วน</p>
3	<p>ผมเดินลงไปหา <u>ส่งยิ้มจืดเจี๋ยนตั้งส่องไฟ</u> ฉวยแก้วทางในความมืด (หน้า 366)</p>	<p>I went down to meet her, <u>wearing an embarrassed smile.</u> (หน้า 399)</p>	<p>ผู้เขียนเปรียบเทียบรอยยิ้มของลับแลว่าเป็นดังไฟฉายที่ช่วยให้แสงสว่างนำทางเมื่ออยู่ในที่มืด ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวประกอบกรตีความเพื่อถ่ายทอดสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงโดยใช้คำว่า 'embarrassed' หมายถึง ashamed of something and worried about what other people will think of you (Macmillan, 2007: 480) เพื่ออธิบายลักษณะของรอยยิ้มที่จืดเจี๋ยนเนื่องจากความละอายใจของลับแลที่เคยล่วงเกินพี่ชามาก่อน เขาจึงต้องการหยิบนิมิตภาพให้แก่เธอ ส่วนการเปรียบเทียบอุปมานั้น ผู้แปลใช้วิธีการตัดทิ้งไม่แปล เนื่องจากชาวไทยมักจะยิ้มอยู่เสมอไม่ว่าจะรู้สึกดีใจ เจินอาย หรือรู้สึกผิด ผู้แปลจึงเน้นถ่ายทอดเฉพาะความหมายหลักคือรอยยิ้มที่ซัดเซิน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึง เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจจุดประสงค์ในการยิ้มของลับแลได้ตรงกับที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึง</p>

ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์

นางสาวกมลชนก ประเสริฐสม เกิดเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2524 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร จบการศึกษา
ระดับปริญญาตรี (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขาภาพยนตร์และภาพถ่าย คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีพ.ศ. 2546 เริ่มทำงานครั้งแรกในตำแหน่งผู้แปล/เรียบเรียงข่าวต่างประเทศประจำ
หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ และเป็นกองบรรณาธิการประจำนิตยสารลิปส์ ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งบรรณาธิการภาค
ภาษาไทย ประจำบริษัท PRISM